

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΡΤΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ΛΑΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Κώστας Δημουλάς - Καίτη Μιχαλοπούλου

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΡΤΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΗΣ,
ΛΑΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

ISBN: 978-960-7402-36-3

Copyright ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

Εμμανουήλ Μπενάκη 71Α

Τηλ.: 210 3327726, 210 3327710

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

ΚΑΜΠΥΛΗ ADV.

Αντιγόνης 60 & Λένορμαν
Τηλ.: 210 5156820, Fax: 210 5156811
e-mail: info@kambili.gr

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΡΤΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ΛΑΡΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΔΗΜΟΥΛΑΣ
ΚΑΙΤΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
Εισαγωγή	11

ΜΕΡΟΣ Ι

Πολιτικές Απασχόλησης και Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις

1. Εισαγωγή	15
2. Βασικό περίγραμμα αιτιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης	16
3. Πολιτικές απασχόλησης και ενεργητικά μέτρα	23
4. Κατευθύνσεις των παθητικών και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	30
5. Κατανομή των δαπανών απασχόλησης σε ενεργητικά και παθητικά μέτρα	33
6. Επιπτώσεις των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	38
7. Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στην Ελλάδα: Η περίπτωση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων	43

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Εμπειρικές Διαστάσεις των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης

1. Το αντικείμενο και οι κύριοι στόχοι του προγράμματος	55
2. Μεθοδολογία	58
2.1 Γενικά χαρακτηριστικά της μεθόδου	58

2.2	Οι τεχνικές	60
2.2.1	Η καταγραφή-απογραφή.....	60
2.2.2	Η ποιοτική έρευνα	66
2.2.3	Η μελέτη, έρευνα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων στους ανέργους.....	67
2.3	Οι διαδικασίες για τη συλλογή της πληροφορίας.....	72
2.3.1	Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της καταγραφής -απογραφής	72
2.3.2	Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας	75
2.3.3	Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της μελέτης, έρευνας αξιολόγησης.....	77
2.4	Συνοπτική παρουσίαση της ερευνητικής στρατηγικής	90
3.	Παρουσίαση των αποτελεσμάτων	91
3.1	Ένας «ιδιόμορφος γυναικείος πληθυσμός ανέργων των επιδοτήσεων»	91
3.2	Η αποτυχία εφαρμογής των κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση της απασχόλησής τους και η νομιμοποίηση της άτυπης απασχόλησης.....	133
4.	Αντί Επιλόγου: Η αδυναμία του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων να ανταποκριθεί στους επίσημα διατυπωμένους στόχους του	152
	Βιβλιογραφία	155

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	159
--------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. Τεχνικά κείμενα	159
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. Βανέσα Κριατσιώτη: Η ποιοτική έρευνα: Διαδικασία επιλογής των υποκειμένων και κυριότερα συμπεράσματα	191
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Κώστας Μπουκουβάλας και Ειρήνη Αργυροπούλου: Αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων κατά νομό.	207
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV. Κώστας Μπουκουβάλας: Αναλυτική παρουσίαση της κατανομής των κριτηρίων προτεραιότητας κατά νομό	285

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έπειτα από πολλά χρόνια υψηλών επιπέδων ανεργίας στη χώρα μας, αποτελεί πλέον πεποίθησή μας ότι αυτή δεν οφείλεται κυρίως στις ελλείψεις ή διαστρεβλώσεις που παρατηρούνται στο σκέλος της προσφοράς εργασίας (επίπεδο εκπαίδευσης, ικανότητες, δεξιότητες, κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού), αλλά έχει χαρακτήρα πολυδιάστατο, με κύριες αιχμές την έλλειψη επαρκών θέσεων εργασίας, την εμφανή αδυναμία σύνδεσης της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας και την ανεπαρκή παρουσία αποτελεσματικών μηχανισμών έρευνας καθώς και θεσμών υποστήριξης των ανέργων.

Από την έναρξη των Προγραμμάτων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων κατά της ανεργίας το 2000 και τη μετεξέλιξή τους σε Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ αποτέλεσε την επιστημονική δομή στήριξης αρκετών δράσεων αυτού του τύπου. Στο έργο του, εκτός των άλλων, περιλαμβάνεται η καταγραφή των χαρακτηριστικών των ανέργων του κάθε νομού, η διερεύνηση των αναγκών των επιχειρήσεων σε προσωπικό, η εξατομικευμένη στήριξη των ανέργων και η προώθησή τους στις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ για απασχόληση με βάση το Ατομικό Σχέδιο Δράσης τους.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ με την εμπλοκή του στα συγκεκριμένα προγράμματα επιδιώκει να συνδυάζει την πολιτική στόχευση της αντιμετώπισης της ανεργίας, με την αναγκαιότητα για την υλοποίηση αυτών των πολιτικών σφαιρική επιστημονική προσέγγιση του φαινομένου, δηλαδή με την αντιμετώπιση της ανεργίας ως ένα πολύπλοκο, πολυπρωσιατικό φαινόμενο το οποίο απαιτεί σύνθετες και αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι η έκδοση αυτού του τόμου όπου για πρώτη φορά παρουσιάζεται μία συστηματική αξιολόγηση των επιπτώσεων των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα, με τη συστηματική έρευνα του τρόπου σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Προγραμματίων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης, Λαρίσης και Φθιώτιδας. Ευελπιστούμε ότι το αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης θα συμβάλει στον ανασχεδιασμό τους έτσι ώστε να βελτιωθούν οι αποδόσεις τους αναφορικά με την αντιμετώπιση της ανεργίας και των επιπτώσεών της.

Ελπίζοντας ότι το εγχείρημα αυτό θα επιτύχει το στόχο του, η διοίκηση του ΙΝΕ, ο επιστημονικός διευθυντής, οι συγγραφείς της μελέτης και το επιστημονικό δυναμικό του ΙΝΕ, θα θεωρήσουν ως θετική συμβολή την κατάθεση όχι μόνο παρατηρήσεων αλλά και διαφορετικών προσεγγίσεων σχετικά με τη μεθοδολογία, την ανάλυση και τα συμπεράσματα.

Γιάννης Παναγόπουλος
Πρόεδρος του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εφαρμογή προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα, εμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με την προτροπή και τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Αυτές οι πολιτικές αναφέρονται στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης των ανέργων και των εργαζομένων, σε προγράμματα επιδότησης των εργοδοτών για την απασχόληση ανέργων και στην επιδότηση των ανέργων για να δημιουργήσουν την δική τους ατομική επιχείρηση. Απώτερος σκοπός αυτών των παρεμβάσεων ήταν και παραμένει ο περιορισμός των πολιτικών κοινωνικής προστασίας των ανέργων (επιδόματα ανεργίας) οι οποίες αναφέρονται πλέον ως παθητικές πολιτικές και η υποκατάστασή τους από τα αποκαλούμενα μέτρα ενεργητικών παρεμβάσεων.

Από τα πρώτα βήματα εφαρμογής αυτών των μέτρων στην Ελλάδα εμφανίστηκαν και οι παρενέργειες που ήδη αναφέρονταν στη διεθνή βιβλιογραφία και εστιάζονται κυρίως στα φαινόμενα του εκτοπισμού ή της υποκατάστασης των μη επιδοτούμενων ανέργων ή εργαζομένων. Επίσης εμφανίστηκαν διασπρεβλώσεις που συνδέονται με τον ελλιπή χαρακτήρα της κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα, όπως είναι η αντικατάσταση των επιδομάτων ανεργίας με τα επιδόματα που συνοδεύουν τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, η αποσπασματική εφαρμογή των παρεμβάσεων και η μη έμπρακτη συμβολή τους στη μείωση της ανεργίας. Ως απάντηση σ' αυτά τα προβλήματα, από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, προτάθηκε η προσέγγιση των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων.

Η εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων ολοκληρωμένης παρέμβασης για ανέργους σε επιλεγμένες περιοχές στις οποίες παρατηρούνται έντονες και μόνιμες δυσλειτουργίες της αγοράς εργασίας, καθώς

και σε επιχειρήσεις που εμφανίζουν αδυναμία λειτουργίας και κατά συνέπεια αδυναμία διατήρησης της απασχόλησης, αποτέλεσαν μία μετεξέλιξη των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΣΑ) και με την εφαρμογή τους επιδιώχθηκε η πολυδιάστατη προσέγγιση του προβλήματος της ανεργίας ως τοπικό κυρίως πρόβλημα.

Το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, ενεπλάκη στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, έπειτα από αίτημα των τοπικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, από την έναρξη της εφαρμογή τους, προκειμένου να συμβάλει στην ποιοτική και αποτελεσματική εφαρμογή τους. Επιπλέον, με την εμπλοκή του σ' αυτά τα προγράμματα επεδίωξε τη συστηματική συλλογή δεδομένων αναφορικά με την ανεργία και τις πρακτικές που αναπτύσσονται στο τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπισή τους, επιδιώκοντας μία τεκμηριωμένη αποτίμηση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Γί αυτό το σκοπό, παράλληλα με το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, συγκρότησε μία επιστημονική ομάδα εργασίας με σκοπό τη διερεύνηση της εφαρμογής τους αλλά και των αποτελεσμάτων τους ώστε να εκτιμηθεί η συνεισφορά τους στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

Αποφασίστηκε εξ αρχής η προσέγγιση να είναι διεπιστημονική ώστε τα συνδικάτα να αποκτήσουν κατά το δυνατόν πληρέστερη εικόνα για τη σημασία αυτού του τύπου των παρεμβάσεων στην αντιμετώπιση της ανεργίας και των επιπτώσεών της. Έτσι τα επιστημονικά στελέχη του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ εργάστηκαν από κοινού με κοινωνιολόγους, οικονομολόγους και πολιτικούς επιστήμονες από το χώρο του Πανεπιστημίου και συγκρότησαν ένα ερευνητικό σχέδιο που συνδυάζει την ποσοτική με την ποιοτική προσέγγιση του ζητήματος. Καρπός αυτής της προσπάθειας είναι η παρούσα εργασία όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα μίας ερευνητικής προσπάθειας η οποία διήρκεσε πέντε χρόνια και στην οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας. Στο πλαίσιο του ίδιου ερευνητικού προγράμματος πραγματοποιήθηκε επίσης η θεωρητική διερεύνηση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων η οποία ευελπιστούμε πως σύντομα θα είναι έτοιμη προς δημοσίευση.

Κατεβλήθη προσπάθεια ώστε όλες οι φάσεις του ερευνητικού προγράμματος να είναι αντικείμενο συλλογικής διεπιστημονικής εργασίας της ερευνητικής ομάδας. Οι συναντήσεις της ερευνητικής ομάδας ήταν συνεχείς καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος και οι αποφάσεις για όλα τα ζητήματα συλλογικές. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρξε καταμερισμός εργασιών μεταξύ των μελών. Ο χώρος ευθύνης κάθε μέλους της ομάδας εργασίας περιγράφεται συνοπτικά ως εξής:

- Κώστας Δημουλάς: Δρ. Πολιτικών Επιστημών, Επιστημονικός Σύμβουλος στο ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος, συγγραφέας του θεωρητικού πλαισίου της εμπειρικής έρευνας και σε συνεργασία με την Κ. Μιχαλοπούλου των αποτελεσμάτων του προγράμματος.
- Καίτη Μιχαλοπούλου: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Στατιστικής και Μεθοδολογίας των Κοινωνικών Ερευνών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ιδιαίτερος χώρος ευθύνης της ήταν ο σχεδιασμός της έρευνας αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, η στατιστική ανάλυση, η συγγραφή παρουσίασης της μεθοδολογίας του προγράμματος και σε συνεργασία με τον Κ. Δημουλά των αποτελεσμάτων των ερευνών.
- Κώστας Μπουκουβάλας: Στατιστικός, Επιστημονικός Συνεργάτης στο ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Ιδιαίτερος χώρος ευθύνης του ήταν η τεχνική διαμόρφωση των ερωτηματολογίων του ερευνητικού προγράμματος, η κατασκευή της βάσης δεδομένων και η στατιστική επεξεργασία των ποσοτικών στοιχείων συνολικά αλλά και για κάθε έναν από τους πέντε νομούς χωριστά και η αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τους νομούς Λαρίσης και Φθιώτιδας και της κατανομής των κριτηρίων προτεραιότητας.
- Ειρήνη Αργυροπούλου: Πτυχιούχος Κοινωνικής Πολιτικής, επιστημονικό στέλεχος του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Ιδιαίτερος

χώρος ευθύνης της ήταν η επίβλεψη και εποπτεία της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων κατά τη φάση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων και η αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τους νομούς Θεσπρωτίας, Άρτας και Πρεβέζης.

- Βανέσα Κριασιώτη: DEA στη Διαπολιτισμική Επικοινωνία, Επιστημονική Συνεργάτης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Ιδιαίτερος χώρος ευθύνης της ήταν ο σχεδιασμός της ποιοτικής έρευνας, η εποπτεία των συνεντευκτών, η διεξαγωγή συνεντεύξεων σε βάθος με ανέργους και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής έρευνας.

Επίσης, στην έρευνα προσέφεραν έργο και τα επιστημονικά στελέχη των Περιφερειακών Παραρτημάτων του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ στη Στερεά Ελλάδα (Σπύρος Βογιατζής), στη Θεσσαλία (Φανή Χρήστου) και στην Ήπειρο (Πούλιος Πολυμέρης), των οποίων η συνεισφορά στην εποπτεία, τη διακίνηση και τη συγκέντρωση των ερωτηματολογίων καταγραφής των ανέργων και των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα υπήρξε αναντικατάστατη.

Σημειώνεται ότι οι βάσεις των στοιχείων των προγραμμάτων των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που δημιουργήθηκαν από τους επιστημονικούς συνεργάτες του Ινστιτούτου Εργασίας Γ. Κρητικίδη και Χρ. Παπαβασιλείου συνέβαλαν στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση της βάσης δεδομένων της παρούσας έρευνας.

Σε όλους τους συμμετέχοντες στο ερευνητικό πρόγραμμα εκφράζονται ιδιαίτερες ευχαριστίες.

Καθ. Σάββας Γ. Ρομπόλης
Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

1. Εισαγωγή

Ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα που απασχολούν τις ανεπτυγμένες κοινωνίες στις μέρες μας, είναι η ανεργία καθώς από το 1975 και μέχρι σήμερα τα ποσοστά των ανέργων εμφανίζονται ιδιαίτερα υψηλά. Επίσης, η διάρκεια της ανεργίας είναι μεγάλη για σημαντικό μέρος των ανέργων, γεγονός που αποκαθλώνει την αντίληψη για την πλήρη απασχόληση που επικρατούσε κατά την περίοδο μεσουράνησης του κοινωνικού κράτους. Από το 1950 κι έπειτα, η επίτευξη της πλήρους απασχόλησης χάρη στις πολιτικές της ενεργούς ζήτησης με την εφαρμογή μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής είχε ως αποτέλεσμα τον προσανατολισμό των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης (που άρχισαν να δημιουργούνται ήδη από τις αρχές του 20ου αιώνα σε ορισμένες χώρες), προς την καταπολέμηση της ανεργίας κυρίως μέσω της οργάνωσης της επαγγελματικής και γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων (Alber J.,1995, Καραμεσίνη Μ., 2005α:37)

Με τη συστηματική δημιουργία των υπηρεσιών απασχόλησης και την ανάδειξη της απασχόλησης ως ιδιαίτερο αντικείμενο της κρατικής πολιτικής αναπτύχθηκε η συζήτηση για τις πολιτικές απασχόλησης και τον κοινωνικό και οικονομικό τους ρόλο. Πρόκειται για διάλογο που διεξάγεται σε πολιτικό αλλά και σε επιστημονικό πλαίσιο, έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα γόνιμος και συνδέεται, τόσο με τις αντιλήψεις για την οικονομία όσο και με αυτές για τη διαχείριση των κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες.

2. Βασικό περίγραμμα αιτιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης

Σε γενικές γραμμές η συζήτηση για το ρόλο και τις λειτουργίες των πολιτικών απασχόλησης, ανεξάρτητα αν διεξάγεται στο πολιτικό ή το επιστημονικό πλαίσιο, περιστρέφεται γύρω από τους παρακάτω άξονες: **α)** Οι πολιτικές απασχόλησης αποτελούν παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της τεχνολογικής ανεργίας, **β)** οι πολιτικές απασχόλησης αποτελούν παρεμβάσεις για τη διαχείριση των επιπτώσεων στην απασχόληση που προκαλούνται από τις οικονομικές αναδιαρθρώσεις και **γ)** οι πολιτικές απασχόλησης αποτελούν παρεμβάσεις αντιμετώπισης των δυσλειτουργιών που προκαλούνται στην πορεία εξέλιξης του οικονομικού κύκλου της οικονομίας αναφορικά με την αποτελεσματική αξιοποίηση του συντελεστή εργασία.

Η **πρώτη αντίληψη** που αναφέρεται στην τεχνολογική ανεργία στηρίζεται στην υπόθεση ότι η τεχνολογία καθώς εξελίσσεται και εντάσσεται στην παραγωγική διαδικασία εκτοπίζει όλο και περισσότερο τη ζωντανή εργασία με αποτέλεσμα να δημιουργείται «περιττή» εργασία η οποία και θα πρέπει να διοχετευθεί σε άλλες δραστηριότητες. Στην ακραία της εκδοχή αυτή η αντίληψη διατυπώθηκε κατά τη δεκαετία του 1990 από τον Jeremy Rifkin, ο οποίος στο βιβλίο του με τίτλο «Το Τέλος της Εργασίας» υποστήριξε ότι, στην εποχή μας οι ρυθμοί εκτόπισης της ζωντανής εργασίας (εργαζόμενοι) από τη νεκρή εργασία (κεφαλαίουχικός εξοπλισμός) είναι τέτοιοι που είναι αδύνατο πλέον να καλυφθούν οι απαιτήσεις απασχόλησης από τις νέες δραστηριότητες που δημιουργεί η οικονομική και η κοινωνική οργάνωση των κοινωνιών μας. Ως εκ τούτου κατέληξε ότι οδηγούμαστε με γρήγορους ρυθμούς στο τέλος της εργασίας όπως τη γνωρίσαμε μέχρι σήμερα (Rifkin J.,1996).

Ανεξάρτητα από τις διαμάχες που πυροδότησε η δημοσίευση των θέσεων του Rifkin, οι απόψεις που περιστρέφονται γύρω από την επίδραση της τεχνολογίας στην απασχόληση συγκλίνουν προς την άποψη ότι η επιστημονική-τεχνολογική επανάσταση που

συντελείται στην εποχή μας, η ραγδαία άνοδος του ρόλου και της σημασίας της πληροφορίας και η παγκοσμιοποίηση σε συνδυασμό με τις δημογραφικές μεταβολές, άλλαξαν σε σημαντικό βαθμό τη δομή των οικονομιών, των μοντέλων παραγωγής και τη σύνθεση της απασχόλησης (Lash Sc. and Urry J.,1988, OECD, 1997). Ως αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών υποστηρίζεται ότι απαιτείται η διαρκής αναπροσαρμογή των εργαζομένων στα δεδομένα που διαμορφώνουν οι τεχνολογικές καινοτομίες.

Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές οι επιχειρήσεις, υποστηρίζεται η εφαρμογή χαλαρών ιεραρχικών σχημάτων και η υιοθέτηση μεθόδων εργασίας σε ομάδες, όπου απαιτούνται επιπρόσθετες ικανότητες και δεξιότητες από τους εργαζόμενους. Σ' αυτή τη βάση τονίζονται ως αδιαμφισβήτητες και μόνιμες καταστάσεις στο πλαίσιο των οποίων διαμορφώνονται τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης οι εξής παραδοχές ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης των οικονομιών:

- Αβεβαιότητα ως προς τις οικονομικές εξελίξεις και την απασχόληση.
- Ανάγκη διαρκούς αναδιάρθρωσης και εξέλιξης της παραγωγής, των υπηρεσιών και των προϊόντων στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας αγοράς.
- Απαίτηση για διαρκή κινητικότητα και αναπροσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις συνεχώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις.

Οι παραπάνω παραδοχές αποτυπώνουν το πλαίσιο ενός νέου περιεχομένου της έννοιας της ανταγωνιστικότητας, στο οποίο ο ρόλος και η βαρύτητα της ευελιξίας στη χρήση της εργασίας αυξάνει. Παράλληλα ενισχύεται η αξία της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης με την υποστήριξη των πολιτικών για την ενεργοποίηση των ανέργων και τη διά βίου μάθηση στο πλαίσιο

των στρατηγικών της ευέλικτης παραγωγής. Τρεις φαίνεται να είναι οι βασικές επιδράσεις των νέων τεχνολογιών στο χαρακτήρα και το περιεχόμενο της απασχόλησης:

1. Αναδιάταξη της σύνθεσης της απασχόλησης με την ανάδειξη νέων επαγγελματιών ή/και κλάδων οικονομικής δραστηριότητας και τον περιορισμό άλλων.
2. Αναδιάταξη των μοντέλων οργάνωσης της εργασίας με προβολή των εσωτερικών και των εξωτερικών ευελιξιών των επιχειρήσεων και συνεπώς αλλαγές στο περιεχόμενο και το χαρακτήρα της εργασιακής σχέσης.
3. Αναδιάταξη του περιεχομένου της εργασίας με την πρόσθεση νέων αναγκαίων γνώσεων και ικανοτήτων στο εργατικό δυναμικό (ευελιξία, επικοινωνία, οργανωτικές ικανότητες, προσαρμοστικότητα) καθώς και έμφαση στις βασικές οριζόντιες γνώσεις και ικανότητες (ξένες γλώσσες, αναλυτική ικανότητα, μαθηματικά, πληροφορική, πρωτοβουλία, αυτομάθηση) (OECD, 2001). Κατ' αυτόν τον τρόπο οι πολιτικές απασχόλησης συνδέονται με την υποστήριξη του αναπροσανατολισμού των επαγγελματιών και εργασιακών δραστηριοτήτων των εργαζομένων στα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται από τις τεχνολογικές αλλαγές.

Ο **δεύτερος άξονας** προσδιορισμού των αντιλήψεων για τις πολιτικές απασχόλησης, όπως ήδη αναφέρθηκε συνδέεται με τις αναδιαρθρώσεις. Παρόλο που οι αναδιαρθρώσεις σχετίζονται άμεσα με τις τεχνολογικές αλλαγές, εφόσον η υιοθέτηση των τελευταίων συνεπάγεται μεταβολές στην οργάνωση της παραγωγής και τις διαδικασίες εκτέλεσης των εργασιακών δραστηριοτήτων από τα άτομα, δεν ταυτίζονται με αυτές. Ούτε η μεταξύ τους σχέση είναι σχέση αιτιότητας. Πολλές φορές παρατηρούνται αναδιαρθρώσεις στα οργανωτικά μοντέλα των επιχειρήσεων χωρίς να έχουν μεσολαβήσει κάποιες τεχνολογικές μεταβολές όπως είναι οι υπερβολαβίες ή η αλλαγή και σε ορισμένες περιπτώσεις, η εναλλαγή μεταξύ της πλήρους και της μερικής απασχόλησης, ή ακόμα

η μεταβολή στα καθήκοντα της εργασίας επειδή άλλαξε η διάταξη των καθηκόντων στη γραμμική παραγωγή. Σε άλλες πάλι περιπτώσεις, οι αναδιαρθρώσεις συνδέονται με τις μεταβολές στο ευρύτερο περιβάλλον των επιχειρήσεων όπως είναι οι όροι ανταγωνισμού με την άρση ή την ενίσχυση των περιορισμών στις εισαγωγές ή τις εξαγωγές ομοειδών προϊόντων, οι προδιαγραφές ασφάλειας, ποιότητας και προστασίας του περιβάλλοντος, η φορολογική πολιτική και άλλα ρυθμιστικά μέτρα που ενδέχεται να οδηγήσουν σε μεταβολή της οργανωτικής δομής των επιχειρήσεων και των εργασιακών δραστηριοτήτων. Ακόμα, στην κατεύθυνση των αναδιαρθρώσεων ενδέχεται να επιδράσουν παράγοντες όπως είναι η μεταβολές στη δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού καθώς αυτές επιδρούν στην προσφορά και τη ζήτηση συγκεκριμένων προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. η έξοδος της γυναίκας από το σπίτι στην αγορά εργασίας οδήγησε στην ανάπτυξη των υπηρεσιών φροντίδας των παιδιών και των ηλικιωμένων, η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας του πληθυσμού οδηγεί στην αύξηση των υπηρεσιών υγείας κ.λ.π.), αλλά και οι θεσμικές μεταβολές αναφορικά με τις κρατικές παρεμβάσεις στην οικονομία (π.χ. ιδιωτικοποιήσεις).

Οι αναδιαρθρώσεις που έχουν γίνει στην Ευρώπη, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, διακρίνονται, κυρίως, σε δύο φάσεις: Η πρώτη φάση των αναδιαρθρώσεων συνδέθηκε με το κύμα αποβιομηχάνισης που συντελέστηκε κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990 με την παύση παραγωγικών δραστηριοτήτων και την εισαγωγή των προϊόντων, που μέχρι τότε παράγονταν από την εγχώρια οικονομία, από τις χώρες του «τρίτου κόσμου». Η δεύτερη φάση των αναδιαρθρώσεων που συντελείται κυρίως από το 2000 και μέχρι σήμερα, συνδέεται με το κύμα των ιδιωτικοποιήσεων και την ανάπτυξη ιδιωτικών επιχειρήσεων εκεί που πριν επικρατούσαν κρατικά μονοπώλια ή ολιγοπώλια (μεταφορές, επικοινωνίες, υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες), με τη μεταφορά παραγωγικών δραστηριοτήτων σε κοντινές χώρες ή περιοχές της Ευρώπης και την υποκατάστασή τους από δραστηριότητες του τομέα των υπηρεσιών.

Οι αναδιαρθρώσεις που συντελέστηκαν κατά τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες ήταν ιδιαίτερα εκτεταμένες και η αποβιομηχάνιση αρκετών περιοχών με υψηλή συγκέντρωση μισθωτών εργαζομένων είχε ως αποτέλεσμα την έξαρση της ανεργίας και την εκδήλωση κοινωνικών εντάσεων που αρκετές φορές οδήγησαν σε κοινωνική αποδιάρθρωση ολόκληρων περιοχών. Ενδεικτικά είναι εδώ τα παραδείγματα της Βόρειας Αγγλίας καθώς και άλλων περιοχών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες όπου ήταν συγκεντρωμένες μεταποιητικές παραγωγικές μονάδες (Πάτρα, Λαύριο, Νιούκαστλ Ρηνανία-Βεσφαλία) οι οποίες, είτε έκλεισαν και σταδιακά αντικαταστάθηκαν από δραστηριότητες του τομέα των υπηρεσιών είτε περιόρισαν την παραγωγική τους δραστηριότητα εξαιτίας των τεχνολογικών αναδιαρθρώσεων και της εισαγωγής τεχνολογιών παραγωγής που απαιτούσαν σε πολύ μικρότερη έκταση την παρουσία του συντελεστή εργασία (Lush Sc.and Urry J., 1988, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1997α).

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων απασχόλησης που προκλήθηκαν από τις αναδιαρθρώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθιερώθηκαν αρκετά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής όπως είναι οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, οι διεύρυνση των επιδομάτων ανεργίας και η απασχόληση μεγάλου αριθμού ανέργων στο δημόσιο και τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

Σύμφωνα με ορισμένες μελέτες αναφορικά με τις επιπτώσεις των αναδιαρθρώσεων, η καταστροφή θέσεων απασχόλησης είναι συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους και στιγμές του οικονομικού κύκλου (κάμψη) αλλά η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης διαχέεται περισσότερο ισομερώς, τόσο στους κλάδους της οικονομίας όσο και στις φάσεις του οικονομικού κύκλου. Επίσης, η επίδραση της κάθε αναδιάρθρωσης στην απασχόληση δεν είναι μονοδιάστατη. Η καταστροφή συγκεκριμένων οικονομικών κλάδων ή η μεταφορά τους σε άλλες περιοχές εξαλείφει ορισμένες θέσεις εργασίας αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί άλλες οι οποίες δεν είναι άμεσα εμφανείς επειδή διαχέονται στους διάφορους κλάδους της οικονομίας (Storie D.,2006: 18-19). Έτσι αν αντιμετωπίσουμε την

οικονομία στο πλαίσιο ευρύτερων του έθνους-κράτους οικονομικών και πολιτικών ενοτήτων όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με ορισμένους μελετητές, οι θέσεις εργασίας στο σύνολο της οικονομίας δεν περιορίζονται, ούτε μεταφέρονται συλλήβδην σε τρίτες χώρες αλλά διαχέονται σε περισσότερες επιχειρήσεις και τομείς της οικονομίας (Storie D., 2006:21).

Ειδικότερα στο σύνολο των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημειώθηκε μία μετακίνηση των κλάδων της μεταποιητικής δραστηριότητας προς τις χώρες μέλη της Ανατολικής Ευρώπης που είχε ως αποτέλεσμα να μειωθούν μεν οι θέσεις εργασίας αυτών των κλάδων στις παλιές βιομηχανικές χώρες, αλλά, ταυτόχρονα, να αυξηθούν αντίστοιχα οι θέσεις εργασίας στις νεοεισερχόμενες χώρες. Παράλληλα, στις «παλιές χώρες» αυξήθηκαν οι θέσεις εργασίας σε κλάδους των υπηρεσιών όπως είναι η εκπαίδευση, η υγεία, οι κοινωνικές και οι προσωπικές υπηρεσίες (Storie D.,2006:27-29).¹

Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των αναδιαρθρώσεων στην απασχόληση τέσσερις εκδοχές πολιτικής αναφέρονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η εφαρμογή της «νεοφιλελεύθερης συνταγής», η πολιτική της προστασίας, η πολιτική της αποζημίωσης και οι ενεργητική βιομηχανική και εργασιακή πολιτική. Οι υποστηρικτές της «φιλελευθεροποίησης» υποστηρίζουν ότι, η προσαρμογή της προσφοράς εργασίας στη ζήτηση επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερα από την αγορά παρά από το κράτος και τονίζουν ότι, η πολιτική απασχόλησης θα πρέπει να περιοριστεί ακριβώς στην υποστήριξη της λειτουργίας της αγοράς χωρίς να λειτουργεί αναδιανεμητικά. Η πολιτική της προστασίας αναφέρεται στον προστατευτισμό (π.χ. δασμοί, ποσοτώσεις στις εισαγωγές ομοειδών προϊόντων από τρίτες χώρες) και τις επιδοτήσεις προς τις επιχειρήσεις. Οι επιδοτήσεις αναφέρονται στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

1 Ειδικότερα στην Ελλάδα, ο κλάδος με τη μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης κατά την πενταετία 2000-2005 ήταν αυτός που ορίζεται ως «άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες» στον οποίο περιλαμβάνονται οι λογιστικές εργασίες, τα κέντρα εξυπηρέτησης πελατών (call-centres) δραστηριότητες συμβουλευτικής των επιχειρήσεων κ.ά. (κλάδος 74), οι κατασκευές, η εκπαίδευση, το λιανικό εμπόριο και η δημόσια διοίκηση, (Storie D.,2006:32).

των εργαζομένων και των ανέργων και τα ταμεία αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων και τέλος, τα μέτρα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης αναφέρονται σε δράσεις σύζευξης των εργαζομένων με τις θέσεις εργασίας, την κινητικότητα, την επανακατάρτιση και τις προσωρινές επιδοτήσεις απασχόλησης των εργαζομένων σε συνδυασμό με την ενεργητική προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων (Storie D.,2006:57).

Ο τρίτος άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφονται οι αντιλήψεις για τις πολιτικές απασχόλησης επικεντρώνεται στην οικονομική προσέγγιση με τη στενή έννοια του όρου και ειδικότερα στην αντίληψη για τον οικονομικό κύκλο, τις δυσαρμονίες στην ισορροπία των καμπυλών προσφοράς και ζήτησης εργασίας και στο ρόλο των πολιτικών απασχόλησης στην αντιμετώπιση των παρεκκλίσεων από την ομαλή εξέλιξη του οικονομικού κύκλου.

Σύμφωνα με αυτές τις αντιλήψεις, η σταθερότητα των τιμών και ο ισορροπημένος προϋπολογισμός, συμβάλουν στη διατήρηση των επιτοκίων σε χαμηλά επίπεδα και αυτό επηρεάζει τις αποδόσεις της αγοράς εργασίας μέσω δύο τουλάχιστον καναλιών: **α)** με την ενίσχυση των επενδύσεων και της συσσώρευσης του κεφαλαίου που αυξάνουν την παραγωγικότητα της εργασίας και τον όγκο της απασχόλησης και **β)** καθώς η αύξηση των επενδύσεων διευκολύνεται από την πώση των πραγματικών επιτοκίων, αυξάνεται η διάχυση της καινοτομίας η οποία διευρύνει ακόμα περισσότερο την παραγωγικότητα της εργασίας. Η τελευταία τροφοδοτεί ακόμα περισσότερο την απασχόληση αλλά και τις αναπτυξιακές επιδόσεις της οικονομίας γενικότερα. Από αυτή την οπτική, ο ρόλος των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης συζητείται στο πλαίσιο του οικονομικού μοντέλου της γενικής ισορροπίας όπου οι πολιτικές απασχόλησης συνδέονται με το κόστος συναλλαγής (transaction costs) και τις εξωτερικές επιδράσεις (externalities) στον οικονομικό κύκλο.

Μέχρι και τη δεκαετία του 1980 όταν άρχισε να εγκαταλείπεται σταδιακά η Κεϋνσιανή Οικονομική Πολιτική, ο ρόλος των πολιτικών απασχόλησης αναφερόταν στην υποστήριξη των μεταβολών στον

οικονομικό κύκλο με το να λειτουργούν αποτρεπτικά κατά την καθοδική του φάση, ανασχετικά στον πληθωρισμό κατά την ανοδική του φάση υποστηρικτικά στη διαρθρωτική αλλαγή στην οικονομία γενικά. (Καραμεσίνη Μ., 2005α: 39). Με αφετηρία αυτή τη θεώρηση οι πολιτικές απασχόλησης υποτάσσονται στην αντιπληθωριστική σταθεροποιητική οικονομική πολιτική και η ανεργία αντιμετωπίζεται είτε ως κυκλική είτε ως διαρθρωτική.

Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση η διαρθρωτική ανεργία προέρχεται είτε από τις ακαμψίες της αγοράς εργασίας που οδηγούν σε μισθούς υψηλότερους αυτών της ανταγωνιστικής ισορροπίας, είτε από την αναντιστοιχία των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με τις απαιτήσεις της ζήτησης εργασίας (Σκουτέλης Γ., 1997, Δεδουσόπουλος Α., 2000, Καραμεσίνη Μ., 2005α:39). Αυτές οι αδυναμίες περιστρέφονται γύρω από την άρση της προστασίας των εργαζομένων με την ευελιξία και την απορύθμιση της αγοράς εργασίας ώστε να ενισχυθούν η ζήτηση για εργασία χαμηλής αμοιβής και περιορισμένης κοινωνικής προστασίας και η προσφορά μέσω των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και του περιορισμού των παθητικών πολιτικών επιδότησης της ανεργίας καθώς και των «πρώρων» συνταξιοδοτήσεων.

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι πολιτικές απασχόλησης αναφέρονται κυρίως στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ανεργίας με την παροχή επιδομάτων ανεργίας, την εφαρμογή μέτρων πρόωρης συνταξιοδότησης και την απασχόληση στο δημόσιο τομέα και στα μέτρα των ενεργητικών πολιτικών που επιδιώκουν την αντιμετώπιση της ανεργίας που θεωρείται ότι οφείλεται κυρίως στις αναδιαρθρώσεις.

3. Πολιτικές απασχόλησης και ενεργητικά μέτρα

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων στα περισσότερα κράτη καθιερώθηκαν ειδικά προγράμματα, τα οποία αρχικά

επικεντρώθηκαν στην παροχή επιδομάτων και παροχών κοινωνικής προστασίας προς τους ανέργους, πρόσθετα στα επιδόματα ανεργίας που ήδη στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης λειτουργούσαν πριν από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά στη συνέχεια συμπληρώθηκαν με προγράμματα κινητοποίησης των ίδιων των ανέργων για εξεύρεση απασχόλησης ή και επενδύσεων που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας (Alber J., 1995). Έτσι αναπτύχθηκαν διάφορα είδη πολιτικών απασχόλησης των οποίων ο βασικός στόχος είναι η δημιουργία εκείνων των συνθηκών που ενισχύουν τη συνολική απασχόληση περιοχών και κλάδων της οικονομίας καθώς και ειδικών κατηγοριών ατόμων.

Βέβαια η εμφάνιση και η ανάπτυξη των πολιτικών απασχόλησης δεν ακολούθησε γραμμική πορεία. Κατά την περίοδο μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι πολιτικές απασχόλησης ακολουθούσαν το πρότυπο Rehn-Meider, σύμφωνα με το οποίο η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, η μισθολογική πολιτική αλληλεγγύης (μείωση μισθολογικών ανισοτήτων) και οι επιλεκτικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προγράμματα δημιουργίας θέσεων απασχόλησης κι ενίσχυση της επαγγελματικής και γεωγραφικής προτεραιότητας) αποτελούν συστατικά στοιχεία για τη διασφάλιση της πλήρους απασχόλησης και της σταθερότητας των τιμών (Γράβαρης Δ., 1991, Peterson M. 2001, Καραμεσίνη Μ., 2005α: 38). Ωστόσο, με την ανάδειξη κυβερνήσεων νεοφιλελεύθερου προσανατολισμού κατά τη δεκαετία του 1980 (Ρέιγκαν στις Η.Π.Α. και Θάτσερ στο Ην. Βασίλειο), αρκετές χώρες αλλά και οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί εγκατέλειψαν το μοντέλο της πλήρους απασχόλησης.

Το 1986, ο Ο.Ο.Σ.Α. δημοσίευσε την έκθεση Dahrendorf για την ευελιξία στην αγορά εργασίας, στο οποίο υπογραμμίστηκε ότι η ευελιξία στην αγορά εργασίας κατέχει πρωταρχική θέση μεταξύ των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών για την άνοδο των επιπέδων συνολικής απασχόλησης (Καραμεσίνη Μ., 2005α:46). Έτσι σε αρκετές χώρες επιδιώχθηκε η απορύθμιση των αγορών εργασίας για την οικονομική μεγέθυνση και την ενίσχυση της απασχόλησης. Σ' αυτό το πλαίσιο οι προτεραιότητες στις πολιτικές ευελιξίας της

αγοράς εργασίας υπερεπέρχονται των πολιτικών απασχόλησης για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Το 1994, δηλαδή οχτώ χρόνια αργότερα, η στρατηγική απασχόλησης του Ο.Ο.Σ.Α. συνιστούσε την εφαρμογή μίας μακροοικονομικής πολιτικής τέτοιας που θα μπορούσε να ενθαρρύνει την οικονομική μεγέθυνση σε άμεση συνάρτηση με τις διαρθρωτικές πολιτικές ενίσχυσης της αειφορίας, δηλαδή να είναι αντιπληθωριστική (OECD, 1994a). Αυτός ο προβληματισμός με βάση τον οποίο διατυπώνονται οι κατευθύνσεις των πολιτικών για την απασχόληση στις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιστρέφεται γύρω από τον άξονα του «φυσικού ποσοστού ανεργίας» ή του ποσοστού ανεργίας που δεν επιταχύνει τον πληθωρισμό (Non Accelerated Inflation Rate of Unemployment, NAIRU) και συνεπώς δεν επιδιώκεται ο περιορισμός του κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο (Δεδουσόπουλος Α., 2000, Turner D.-Boone L.-Giorno Cl.- Meacci M. - Rae D.- Richardson P., 2001, Γράβαρης Δ-Παπαδόγαμβρος Β., υπό έκδοση). Σ' αυτό το πλαίσιο, οι στόχοι των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης περιορίζονται στα όρια που διαμορφώνονται μεταξύ του πραγματικού ποσοστού ανεργίας και του δείκτη NAIRU ο οποίος σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ο.Ο.Σ.Α. είναι σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα στην Ελλάδα. Από 4,6 που ήταν το 1980 ανήλθε σε 8,8 το 1995 και 9,5 το 1999 (Turner D.-Boone L.-Giorno Cl.- Meacci M. - Rae D. - Richardson P., 2001:192). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι με τις πολιτικές απασχόλησης και ειδικότερα με τις ενεργητικές πολιτικές επιδιώκεται ο περιορισμός των επιπέδων ανεργίας μέχρι εκείνο το κατώφλι που δεν τροφοδοτεί πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία. Επίπεδο ανεργίας που οριοθετεί και τις πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις αναφορικά με τις δυνατότητες επίδρασης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στη μείωση της.

Πέρα από την κριτική που ασκήθηκε στη λειτουργία του NAIRU, ως εργαλείο άσκησης μακροοικονομικής πολιτικής και προσανατολισμού των πολιτικών απασχόλησης (Καραμεσίνη Μ., 2005β:95), η υιοθέτησή

του, έτσι κι αλλιώς, οριοθετεί το πλαίσιο παρέμβασης που επιδιώκεται με τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Έτσι η στρατηγική απασχόλησης του Ο.Ο.Σ.Α. και των χωρών μελών του επικεντρώθηκε στα παρακάτω σημεία:

1. Εφαρμογή μακροοικονομικών πολιτικών που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη συνδυάζοντας διαρθρωτικές και αντιπληθωριστικές πολιτικές.
2. Ενδυνάμωση της δημιουργίας και διάδοσης της τεχνολογικής καινοτομίας με τη βελτίωση του πλαισίου για την ανάπτυξή του.
3. Ενίσχυση της ευελιξίας του χρόνου εργασίας τόσο κατά την καθημερινή εργασία όσο και κατά τη συνολική διάρκεια του εργασιακού βίου του ατόμου.
4. Καλλιέργεια επιχειρηματικού κλίματος με την εξάλειψη των δεσμεύσεων και των περιορισμών που εμποδίζουν τη δημιουργία και την επέκταση των επιχειρήσεων.
5. Περισσότερο ευέλικτος καθορισμός της αμοιβής της εργασίας με τη μετακίνηση των περιορισμών που εμποδίζουν την προσαρμογή των μισθών στις τοπικές συνθήκες και τα ατομικά επίπεδα δεξιοτήτων, ειδικότερα για τους νέους.
6. Μεταρρύθμιση των παροχών προστασίας της απασχόλησης που εμποδίζουν την επέκταση της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.
7. Ενίσχυση της έμφασης στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και ενδυνάμωση της αποτελεσματικότητάς τους.
8. Βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με ευρέως φάσματος αλλαγές στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

9. Μεταρρύθμιση των συστημάτων προστασίας από την ανεργία (επιδόματα και άλλες παροχές) και της αλληλόδρασής τους με τα συστήματα φορολογίας έτσι ώστε η επίτευξη της αρχής της ισότητας να έχει κατά το δυνατό περιορισμένες επιδράσεις στην αποτελεσματικότητα των αγορών εργασίας.
10. Ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων έτσι ώστε να περιοριστούν οι μονοπωλιακές τάσεις και να μειωθεί η επίδραση των μηχανισμών «περιχαράκωσης και δημιουργίας αποκλεισμών» (insider-outsider mechanisms) συνεισφέροντας ταυτόχρονα σε μία περισσότερο καινοτόμα και δυναμική οικονομία (OECD, 2006:24).

Με βάση αυτές τις κατευθύνσεις σχεδιάστηκαν κι εφαρμόστηκαν οι πολιτικές απασχόλησης των χωρών μελών του Ο.Ο.Σ.Α. από το 1994 και μέχρι σήμερα, όπου είναι εμφανής ο περιορισμένος ρόλος των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στο συνολικό πλέγμα των πολιτικών που στοχεύουν στην αύξηση της απασχόλησης. Επίσης στο προαναφερόμενο πλέγμα πολιτικών για την απασχόληση οι γενικές πολιτικές μακροοικονομικής ισορροπίας, ενίσχυσης των τεχνολογικών καινοτομιών, ευελιξίας και περιορισμού της κοινωνικής προστασίας υπερετερούν των ενεργητικών πολιτικών και των πολιτικών αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης γίνονται αντιληπτές ως ένα **επικουρικό σύνολο μέτρων που προσανατολίζεται προς την ενίσχυση της προσφοράς εργασίας με την ανάδειξη των στρατηγικών ενεργοποίησης των ατόμων εργάσιμης ηλικίας και τη διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης ειδικών ομάδων του πληθυσμού** όπως είναι οι νέοι, οι γυναίκες οι μακροχρόνια άνεργοι, μετανάστες και άλλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, παρεμβαίνοντας κυρίως στο σκέλος της διαρθρωτικής ανεργίας και της ανεργίας τριβής αφού θεωρεί λίγο ως πολύ δεδομένη τη ζήτηση εργασίας.² Έτσι όμως οι πολιτικές απασχόλησης οριοθετούνται από τους άξονες της ανταγωνιστικότητας

2 Παρά ταύτα, μετά από δέκα χρόνια εφαρμογής του προαναφερόμενου μείγματος πολιτικών, σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του Ο.Ο.Σ.Α., σε αρκετές χώρες μέλη του δεν υπήρξε ουσιαστική βελτίωση της απασχόλησης (Employment Outlook 2006: 42). Πιο συγκεκριμένα:

με δημοσιονομική πειθαρχία, της τεχνολογικής και παραγωγικής καινοτομίας καθώς επίσης της ευελιξίας στην οργάνωση της εργασίας και τη δομή της απασχόλησης. Το παραπάνω πλαίσιο καθορίζει το εύρος των πολιτικών απασχόλησης και ειδικότερα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Με βάση τις παραπάνω οριοθετήσεις επιδιώκεται η αναδιάρθρωση της σχέσης μεταξύ των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας από τις επιπτώσεις της ανεργίας (επιδόματα ανεργίας, απασχόληση στο δημόσιο και τον κοινωνικό τομέα, πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, αποζημιώσεις απολύσεων κ.ά.) κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι πόροι που τώρα διατίθεται για τις παθητικές πολιτικές να δαπανηθούν για τα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης.

Για τη διευκόλυνση αυτής της προσπάθειας, το 2002 αναδιαμορφώθηκαν και τα συστήματα ταξινόμησης των πολιτικών απασχόλησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 1985 έως και το 2002, οι παθητικές πολιτικές απασχόλησης αναφέρονταν μόνο στα επιδόματα ανεργίας και τα μέτρα πρόωρης συνταξιοδότησης. Αντίστοιχα, οι ενεργητικές πολιτικές αναφέρονταν, στις δημόσιες

-
- Τα επίπεδα ανεργίας σε αρκετές χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης, σε ορισμένες μεσογειακές χώρες (Ισπανία-Ελλάδα), την Τουρκία και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (Πολωνία-Τσεχία-Σλοβακία) ξεπερνούν το 8%.Επίσης, μείωση των επιπέδων ανεργίας παρατηρείται κυρίως στις χώρες όπου αυξάνουν τα ποσοστά των ευέλκτων και χαμηλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας όπως είναι η Ιρλανδία και το Εν. Βασίλειο.
  - Σε αρκετές χώρες της Νότιας Ευρώπης (Ελλάδα, Ιταλία, Τουρκία) της Ανατολικής και της Κεντρικής Ευρώπης (Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία) και το Μεξικό τα επίπεδα απασχόλησης παραμένουν κάτω του 60% και ταυτόχρονα τα επίπεδα ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά, κάτι που δείχνει την απουσία διαθέσιμων θέσεων απασχόλησης.
  - Η συμμετοχή των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων αν και αυξήθηκε σ' όλες τις χώρες της Ε.Ε., σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ο.Ο.Σ.Α., εξακολουθεί να παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα στις περισσότερες χώρες.
  - Παραμένουν οι δυσκολίες ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης των νέων και των εργαζομένων με χαμηλές δεξιότητες σε πολλές χώρες σε αντίθεση με τις αυξητικές τάσεις που σημειώνονται στην απασχόληση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και τις γυναίκες.
  - Επίμονη παρουσία της χαμηλά αμειβόμενης εργασίας και της φτώχειας σε αρκετές χώρες (Καναδάς, Ουγγαρία, Κορέα, Πολωνία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής).

υπηρεσίες απασχόλησης, την κατάρτιση στην αγορά εργασίας, τα μέτρα για τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση, την επιδοτούμενη απασχόληση και τα μέτρα για τους αναπήρους (επαγγελματική αποκατάσταση ή και εργασία).

Από το 2002 κι έπειτα, προκειμένου οι βάσεις δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ο.Ο.Σ.Α. να ανταποκριθούν στον επιλεκτικό προσανατολισμό των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ταξινομούν τις ενεργητικές και τις παθητικές πολιτικές σε δύο επιμέρους κατηγορίες κυρίως με βάση τα κριτήρια του είδους των δράσεων (π.χ. υπηρεσίες τοποθέτησης, κίνητρα απασχόλησης κ.ά.) και κατά είδος δαπανών (π.χ. μεταβιβάσεις στα άτομα) (Eurostat, 2005). Έτσι με κριτήριο το είδος των δράσεων οι πολιτικές απασχόλησης στη νέα ταξινόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: **1)** Τις Υπηρεσίες Απασχόλησης που αναφέρονται στις υπηρεσίες που παρέχονται από τις Υπηρεσίες Απασχόλησης προς τους φορείς που συμβάλουν στην ένταξη των ανέργων και των άλλων αναζητούντων απασχόληση καθώς επίσης και άλλες δραστηριότητες όπως το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος των πολιτικών απασχόλησης. **2)** Τα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης που αναφέρονται στην κατάρτιση, την κυκλική εργασία (job rotation) και το μοίρασμα της εργασίας (job sharing), τα κίνητρα απασχόλησης, την ένταξη των αναπήρων, την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας όπως είναι η κοινωνική απασχόληση, τα κίνητρα αυτοαπασχόλησης ή και έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας και **3)** Τα παθητικά μέτρα απασχόλησης που διακρίνονται σε αυτά που επιδιώκουν την εισοδηματική στήριξη των ανέργων και στην πρόωγη συνταξιοδότηση.

Με βάση δε το κριτήριο του είδους των δαπανών διακρίνονται στις άμεσες μεταβιβάσεις προς τα άτομα (μείωση εισφορών ή χρηματοδοτήσεις), μεταβιβάσεις προς τις επιχειρήσεις και τέλος δαπάνες λειτουργίας των φορέων παροχής υπηρεσιών και αγαθών προς τα άτομα και τις επιχειρήσεις. Θα πρέπει δηλαδή να διακρίνουμε μεταξύ των πολιτικών απασχόλησης (ή κατά

ορισμένους των πολιτικών για την αγορά εργασίας) γενικά και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης ειδικότερα.

4. Κατευθύνσεις των παθητικών και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης

Όπως φάνηκε παραπάνω οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης είναι επιλεκτικές πολιτικές και επικεντρώνονται σε ειδικές υποκατηγορίες (ομάδες) των ατόμων που είναι εργάσιμης ηλικίας. Αντίθετα, οι πολιτικές για την απασχόληση συνολικά δεν αναφέρονται σε ειδικές ομάδες του εργατικού δυναμικού. Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αναφέρονται κυρίως στην αύξηση των πιθανοτήτων απασχόλησης ή και τη βελτίωση των εισοδηματικών προοπτικών για τα άνεργα άτομα ή τις ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες εισόδου στην αγορά εργασίας, ενώ οι πολιτικές για την απασχόληση γενικά στοχεύουν στην παροχή εισοδηματικής στήριξης στους ανέργους ή τους πρόωρα αποχωρούντες, χωρίς να επιδιώκουν εκ των προτέρων την άμεση βελτίωση των επιδόσεων της αγοράς εργασίας (Employment in Europe, 2006: 120).

Κατά την τελευταία δεκαετία σε πολλές χώρες, τουλάχιστον στο επίπεδο διατύπωσης των προθέσεων άσκησης της πολιτικής, υπήρξε μία αυξανόμενη επικέντρωση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης καθώς οι διεθνείς οργανισμοί συστήνουν τη μετατόπιση από τα παθητικά προς τα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης (OECD, 1994α). Σύμφωνα με αυτές τις εκτιμήσεις, οι πολιτικές απασχόλησης κατά την περίοδο 1974-1990 κυριαρχούνταν από τις πολιτικές μείωσης της προσφοράς εργασίας (πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, ενίσχυση επιδομάτων ανεργίας και προσλήψεις ανέργων στο δημόσιο) και ταυτόχρονα, τις πολιτικές ενίσχυσης της ζήτησης εργασίας από τις επιχειρήσεις διαμέσου της σύνδεσης των επιδοτήσεων για νέες επενδύσεις με τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούσαν ή με την επιδότηση του μισθολογικού κόστους εφόσον προσλάμβαναν κάποια άτομα ανεξάρτητα από τις επενδύσεις που πραγματοποιούσαν.

Οι αναδιαρθρώσεις στην οικονομία και τη δομή της απασχόλησης των ανεπτυγμένων χωρών καθώς και η προώθηση των μέτρων ευελιξίας στην αγορά εργασίας έφεραν στο προσκήνιο τις ενεργητικές πολιτικές ως μέτρο ενίσχυσης της προσφοράς εργασίας (Κικιλίας και Χλέτσος, 2002, Καραμεσίνη Μ., 2005α:63). Έτσι, παρά τις επικλήσεις ότι αποτελούν πρόσφορες πολιτικές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ανεργίας αυτές στην πράξη λειτουργούν περισσότερο ως μέτρο ενίσχυσης των αποθεμάτων εργασίας και τροφοδότησης του «εφεδρικού βιομηχανικού στρατού» (σύμφωνα με τη θεωρία του Μαξ), επιδεινώνοντας τις συνθήκες απασχόλησης των εργαζομένων και λειτουργώντας επικουρικά προς την ενίσχυση της χαμηλά αμειβόμενης και ευέλικτης απασχόλησης. Στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αποδίδεται κυρίως ο ρόλος της διευκόλυνσης των ανέργων για την άμεση επιστροφή τους στην εργασία καθώς και της δημιουργίας των κατάλληλων συνθηκών για τα ανενεργά άτομα ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα όμως, τους αποδίδεται και ο ρόλος της αντιμετώπισης των προβλημάτων απασχόλησης που έχουν οι μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

Όπως σημειώνεται στην έκθεση *Employment in Europe* του 2006 που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο τελικός στόχος των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης δεν θα έπρεπε να είναι μόνο η βελτίωση των επιπέδων απασχόλησης, η μείωση των δεικτών ανεργίας και ο περιορισμός της εξάρτησης των μειονεκτούντων ατόμων από τα επιδόματα. Στόχος τους είναι επίσης να συνεισφέρουν στη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας καθώς και στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

Έτσι, οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επικαλούνται την ορθολογικοποίηση των ενεργητικών πολιτικών με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο τους κατά τη διαδικασία σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας η οποία συντελείται με την παρουσία εξωτερικών επιδράσεων και περιλαμβάνει επίσης το κόστος συναλλαγής. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη αν δεν υπήρχαν οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης οι άνεργοι θα έτειναν να αφιερώνουν περιορισμένους πόρους για την αναζήτηση απασχόλησης, ενώ οι

επιχειρήσεις θα αντιμετώπιζαν υψηλότερο κόστος για να καλύψουν τα κενά των θέσεων εργασίας με αποτέλεσμα να προσφέρουν λιγότερες θέσεις συνολικά (Employment in Europe, 2006: 123). Τα βασικά μέτρα που περιλαμβάνει η υποστήριξη αυτής της πολιτικής είναι τέσσερα: η υποστήριξη της αναζήτησης απασχόλησης, η κατάρτιση, οι επιδοτήσεις της απασχόλησης και η άμεση δημιουργία θέσεων απασχόλησης στο δημόσιο ή το μη κερδοσκοπικό τομέα της οικονομίας.

Η υποστήριξη της αναζήτησης απασχόλησης περιλαμβάνει ένα φάσμα διαφορετικών δράσεων, όπως είναι ο συνδυασμός της ευελιξίας με την ασφάλεια (flexicurity) και η συμβουλευτική, αν και σε αρκετές περιπτώσεις τέτοιου είδους υπηρεσίες συνδέονται με την εντατικότερη παρακολούθηση των απαιτήσεων για την αναζήτηση εργασίας όταν ο άνεργος λαμβάνει επιδόματα ανεργίας.

Βασικό μέτρο ενεργητικής πολιτικής είναι επίσης η κατάρτιση, η οποία αντιπροσωπεύει μία μεγάλη αναλογία στο συνολικό κόστος των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε πολλές χώρες. Ο στόχος της κατάρτισης είναι να τροποποιήσει ή να συμπληρώσει τις δεξιότητες των αναζητούντων εργασία ώστε αυτές να ανταποκρίνονται με μεγαλύτερη προσέγγιση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και συνεπώς να συμβάλλουν, είτε στην εξεύρεση απασχόλησης είτε στη βελτίωση του εισοδήματός τους. Ωστόσο, οι διαθέσιμες επισκοπήσεις αναφορικά με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης με βάση μικρο-οικονομικές αξιολογήσεις, έδειξαν χαμηλά επίπεδα επίτευξης, είτε απασχόλησης για τους άνεργους είτε βελτίωσης του εισοδήματός για τους εργαζομένους (Employment in Europe, 2006).

Ένα άλλο μέτρο πολιτικής είναι η επιδότηση της απασχόλησης. Εδώ αναφέρονται κυρίως μέτρα επιδότησης ενός μέρους του κόστους εργασίας με τη μορφή απαλλαγής των εργοδοτών από την καταβολή εισφορών ή με τη μορφή άμεσης χρηματικής καταβολής ενός μέρους της αμοιβής της εργασίας από το κράτος προς τις επιχειρήσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένες οικονομομετρικές

εκτιμήσεις η αποτελεσματικότητα των επιδοτήσεων στην καθαρή αύξηση της απασχόλησης περιορίζεται σημαντικά εξαιτίας των πιέσεων που αυτές ασκούν στην αύξηση του γενικού επιπέδου των μισθών (Cahuc P. and Zylberberg A, 2004:126). Άλλοι συγγραφείς ωστόσο, υποστηρίζουν ότι η συνολική απασχόληση θα μπορούσε να αυξηθεί με τις επιδοτήσεις, εφόσον αυτές συμπληρώνουν τους χαμηλούς μισθούς οι οποίοι χρηματοδοτούνται με την υψηλή φορολογία ή τις ασφαλιστικές εισφορές των υψηλών μισθών κι έτσι ενδέχεται να περιοριστεί η ελαστικότητα της ζήτησης εργασίας χαμηλών δεξιοτήτων με γενικότερο στόχο τη συνολική αύξηση της απασχόλησης της οικονομίας.

Ως σημαντικό μέτρο ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης αναφέρεται επίσης η άμεση δημιουργία θέσεων απασχόλησης στο δημόσιο ή το μη-κερδοσκοπικό τομέα της οικονομίας. Αυτό το μέτρο πολιτικής εφαρμόστηκε κυρίως κατά την περίοδο της ενοποίησης της Γερμανίας και θεωρείται ως ένα μέτρο που ενδέχεται, εφόσον η διάρκειά του είναι περιορισμένη, να συμβάλει στην ένταξη των ωφελουμένων που δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στην ανοιχτή αγορά εργασίας (Employment in Europe, 2006).

5. Κατανομή των δαπανών απασχόλησης σε ενεργητικά και παθητικά μέτρα

Για την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης οι Διεθνείς Οικονομικοί και Πολιτικοί Οργανισμοί (Ο.Ο.Σ.Α., Ε.Ε.) και οι εθνικές κυβερνήσεις των χωρών μελών τους εμμένουν στην ανακατανομή των δαπανών μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών πολιτικών απασχόλησης σε όφελος των πρώτων, αλλά και στη συνολική τους αύξηση προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της ανεργίας. Το ακριβές μείγμα των δαπανών για τις πολιτικές απασχόλησης δείχνει τις προτεραιότητες των κυβερνητικών πολιτικών αναφορικά με την απασχόληση, δηλαδή αν αυτές θα αναφέρονται στην κοινωνική προστασία των ανέργων με ταυτόχρονη

ενίσχυση της ενεργούς ζήτησης, χάρη στην ενίσχυση του εισοδήματος των εργαζομένων ή αν θα επικεντρώνονται κυρίως στην αντιμετώπιση των επιλεκτικών προβλημάτων απασχόλησης για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Από το 1985 κι έπειτα, όπως ήδη αναφέρθηκε, η έμφαση είναι όχι μόνο στην αξιοποίηση των κοινωνικών δαπανών για την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης αλλά πολύ περισσότερο στην αναδιάταξη της σχέσης τους με την μετατροπή μέρους των επιδοματικών πολιτικών σε δαπάνες ενεργητικών μέτρων. Ωστόσο, μετά από δέκα έτη εφαρμογής αυτών των κατευθύνσεων στα μέτρα και τα προγράμματα για αυτές τις πολιτικές δεν ακολουθήθηκε ενιαία κατεύθυνση στις χώρες της Ε.Ε. κατά το διάστημα 1985-2004.

Πίνακας 1. Συνολικές δαπάνες για τις πολιτικές απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης ως ποσοστό (%) του Α.Ε.Π.

Χώρα	1985	1990	1995	2000	2004
Αυστρία	1,2	1,2	1,7	1,7	2,0
Βέλγιο	4,5	3,7	4,0	3,4	3,6
Τσεχία	-	0,4	0,3	0,5	0,5
Γερμανία	1,8	1,9	3,6	2,9	3,5
Δανία	-	5,3	6,2	4,3	4,4
Εσθονία	-	-	-	-	0,2
Ισπανία	2,4	2,4	2,7	2,0	2,1
Φιλανδία	1,7	1,7	5,2	3,0	3,0
Γαλλία	3,0	2,7	3,0	2,5	2,7
Ελλάδα	0,2	0,5	0,8	0,7	0,6
Ουγγαρία	-	2,8	1,3	0,8	0,7
Ιρλανδία	4,3	3,8	4,4	1,6	1,6
Ιταλία	-	-	-	0,7	1,4
Λετονία	-	-	-	-	0,3
Λιθουανία	-	-	-	-	0,5
Λουξεμβούργο	1,2	0,7	0,8	0,5	0,9
Ολλανδία	5,1	3,7	3,9	2,7	3,7
Πορτογαλία	-	0,8	1,6	1,4	2,0
Σουηδία	3,0	2,5	6,5	3,0	2,5
Σλοβακία	-	-	-	-	0,5
Ην. Βασίλειο	2,9	1,5	1,7	0,7	0,8
Μέσος Όρος Ε.Ε.	2,6	2,2	3,0	1,9	1,8

Πηγή: *Employment in Europe*, 2006, 127.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 1, οι δαπάνες για τις πολιτικές απασχόλησης κινούνται γύρω στο 2% του Α.Ε.Π. στις χώρες της Ε.Ε. αλλά παρατηρούνται αρκετές διακυμάνσεις μεταξύ τους. Έτσι κατά το 2004 αυτές οι δαπάνες ήταν 0,3% του Α.Ε.Π. στη Λετονία, 0,5% στη Λιθουανία και τη Σλοβακία και 4,4.% του Α.Ε.Π. στη Δανία. Κατά το 2004, χώρες όπως η Δανία, η Ολλανδία και η Σουηδία που εμφανίζουν υψηλές δαπάνες για την απασχόληση συνολικά, εμφανίζουν επίσης και υψηλές δαπάνες για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (πάνω από 1% του Α.Ε.Π.) ενώ χώρες που εμφανίζουν χαμηλές συνολικά δαπάνες εμφανίζουν και χαμηλές δαπάνες στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία Σλοβακία όπου δεν ξεπερνούν το 0,25% του Α.Ε.Π.). Σύμφωνα με την έκθεση της Ε.Ε. *Employment in Europe* 2006, οι δαπάνες για κατάρτιση αντιστοιχούν περίπου στο ένα τρίτο των δαπανών για ενεργητικά μέτρα απασχόλησης, οι επιδοτήσεις για απασχόληση αυξήθηκαν από 9% το 1995 στο 16% το 2004 και οι δαπάνες που συνδέονται με την άμεση δημιουργία θέσεων απασχόλησης περιορίστηκαν από 23% το 1995 στο 13% το 2004 (*Employment in Europe*, 2006: 128), ενώ δεν παρατηρήθηκαν ιδιαίτερα αξιόλογες μεταποπίσεις πόρων από τα παθητικά στα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης. Αυτό που κυρίως παρατηρείται είναι ότι στις περισσότερες χώρες εμφανίζονται αξιόλογες διακυμάνσεις ανά πενταετία, χωρίς να υπάρχουν ενδείξεις μίας σαφούς τάσης γενικού χαρακτήρα (βλ. Πίνακα 2).

Πίνακας 2. Συνολικές δαπάνες για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, χωρίς τις δαπάνες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης ως ποσοστό του συνόλου των δαπανών Απασχόλησης (%)

Χώρα	1985	1990	1995	2000	2004
Αυστρία	15,3	17,4	14,1	24,7	23,6
Βέλγιο	25,4	28,4	29,6	31,5	27,7
Τσεχία	-	28,5	26,1	31,7	33,8
Γερμανία	24,1	42,5	32,1	34,3	26,9
Δανία	-	19,1	28,6	41,2	36,3
Εσθονία	-	-	-	-	18,7
Ισπανία	8,2	23,4	15,1	32,8	26,9
Φιλανδία	38,5	43,7	26,2	26,8	27,4
Γαλλία	18,4	27,0	39,2	42,4	29,7
Ελλάδα	22,6	39,6	42,0	37,4	27,0
Ουγγαρία	-	17,2	24,8	37,7	35,3
Ιρλανδία	27,7	32,9	34,2	50,3	35,4
Ιταλία	-	-	-	83,8	41,8
Λετονία	-	-	-	-	58,6
Λιθουανία	-	-	-	-	18,5
Λουξεμβούργο	20,1	22,3	13,7	11,3	20,4
Ολλανδία	21,6	29,6	25,5	14,9	33,4
Πορτογαλία	-	59,1	43,0	30,0	29,5
Σλοβακία	68,1	62,6	48,1	53,0	43,2
Σουηδία	-	-	-	-	18,4
Ην. Βασίλειο	21,7	31,3	17,2	30,6	36,0
Μέσος Όρος Ε.Ε.	26,0	32,8	28,7	36,1	30,9

Πηγή: *Employment in Europe*, 2006, 128.

Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι ενώ διατυπώνεται η πολιτική διάθεση για την αύξηση της βαρύτητας των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στην πράξη, όπως προκύπτει από την κατανομή των δαπανών για τις ενεργητικές και τις παθητικές πολιτικές απασχόλησης, ο στόχος της μεταφορά πόρων από τις δεύτερες προς τις πρώτες δεν επιτυγχάνεται. Αντίθετα, οι ενδείξεις που προκύπτουν από την εξέλιξη των δαπανών στις διαφορετικές χώρες της Ε.Ε. δείχνουν ότι οι δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης είναι υψηλότερες εκεί που είναι υψηλότερες και οι δαπάνες για τις παθητικές πολιτικές απασχόλησης.

6. Επιπτώσεις των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης

Για τον υπολογισμό των επιπτώσεων των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης έχουν εφαρμοστεί διάφορες μέθοδοι αξιολόγησης οι οποίες, σε γενικές γραμμές, ταξινομούνται σε αυτές που αναφέρονται σε μικροαναλύσεις των επιπτώσεων των μεμονωμένων προγραμμάτων στα άτομα που αποτελούν τους αποδέκτες τους ή σε μάκρο-αναλύσεις που αναφέρονται στις συνολικές επιδράσεις των ενεργητικών πολιτικών στην απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Αυτές οι δύο προσεγγίσεις καταλήγουν ορισμένες φορές σε αντίθετα συμπεράσματα. Για παράδειγμα, οι μικρο-οικονομικές αναλύσεις συνήθως διαπιστώνουν ότι η κατάρτιση έχει «μεικτά» αποτελέσματα, αλλά σχεδόν πάντα ασημαντες στατιστικά επιπτώσεις στις προοπτικές απασχόλησης των συμμετεχόντων. Από την άλλη πλευρά, μάκρο-οικονομικές μελέτες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η κατάρτιση είναι η μόνη κατηγορία των ενεργητικών δράσεων απασχόλησης που φαίνεται να έχει αξιολογηθεί θετική επίδραση στις συνολικές επιδόσεις της αγοράς εργασίας (Employment in Europe, 2006:145) Ιδιαίτερα μετά τα μέσα της δεκαετίας του 1990, οι πολιτικές απασχόλησης με την υποστήριξη του Ο.Ο.Σ.Α., αξιολογήθηκαν με τη χρήση διάφορων οικονομικών υποδειγμάτων. Αυτά τα υποδείγματα αναφέρονται κυρίως στη γενική επίδραση των δαπανών απασχόλησης στη μακροοικονομική ισορροπία.

Πέρα απ' αυτή τη διάκριση σε μικρο- και μακρο- αναλύσεις, οι αξιολογήσεις των μέτρων απασχόλησης επικεντρώνονται στη σχέση κόστους-οφέλους με αναφορές, είτε στις άμεσες είτε και τις έμμεσες επιπτώσεις τους. Οι τελευταίες δεν περιορίζονται σε οικονομικά μεγέθη όπως είναι η επίδρασή τους στα συνολικά επίπεδα της απασχόλησης ή της ανεργίας (Heckman J.- Lalonde R. - Smith J., 1999). Μεταξύ άλλων, οι έμμεσες επιπτώσεις αναφέρονται στο φαινόμενο της εκτόπισης (displacement), όπου οι επιδοτούμενες δραστηριότητες ενδέχεται να αντικαταστήσουν τις μη-επιδοτούμενες δραστηριότητες της οικονομίας, το φαινόμενο της μηδενικής επίδρασης (deadweight), δηλαδή την επίτευξη αποτελεσμάτων που έτσι κι αλλιώς θα επιτυγχάνονταν και χωρίς τα προγράμματα των πολιτικών απασχόλησης, το φαινόμενο της αφρόκρεμας (creaming), δηλαδή το φαινόμενο της ωφέλειας μόνο των περισσότερο απασχολήσιμων εργαζομένων, το φαινόμενο της υποκατάστασης (substitution), δηλαδή την αντικατάσταση των μη επιδοτούμενων εργαζομένων από επιδοτούμενους ανέργους και τέλος τις επιπτώσεις στη φορολογία και τις στρεβλώσεις που επιφέρει η χρηματοδότηση των ενεργητικών μέτρων ως προς τα πραγματικά εισοδήματα των ατόμων (Employment in Europe, 2006:134). Σε ορισμένες περιπτώσεις, επίσης, αναφέρονται ως έμμεσες επιπτώσεις των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ο περιορισμός της εγκληματικότητας χάρη στη συμμετοχή οικονομικά μειονεκτούντων ατόμων στα προγράμματα κατάρτισης ή τα προγράμματα ενεργοποίησης για την αναζήτηση απασχόλησης καθώς και ο περιορισμός της χρήσης ναρκωτικών και η βελτίωση της υγείας των συμμετεχόντων. Έτσι, οι πολιτικές απασχόλησης θα πρέπει μάλλον να αντιμετωπίζονται από το ευρύτερο πρίσμα της σχέσης μεταξύ κόστους και αποτελέσματος αντί της στενής οικονομικής ανάλυσης της σχέσης κόστους και οφέλους.

Κατά τα τελευταία χρόνια, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συζήτηση για τις επιπτώσεις των πολιτικών απασχόλησης έχει μετατοπιστεί προς τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών πολιτικών απασχόλησης με σκοπό την αύξηση των επιδόσεων των

ενεργητικών πολιτικών (OECD, 2006:69). Αυτό συμβαίνει κυρίως επειδή η κυρίαρχη άποψη θεωρεί ότι τα έσοδα που αποκτούνται διαμέσου των επιδομάτων ανεργίας λειτουργούν ως αντικίνητρο στην αναζήτηση εργασίας και ασκούν αρνητικές επιδράσεις στις συμπεριφορές των εργοδοτών και των εργαζομένων αναφορικά με τον καθορισμό του επιπέδου των μισθών (Employment in Europe, 2006: 146). Για το συγκεκριμένο ζήτημα υποστηρίζεται ότι η αποκαλούμενη «γενναιοδωρία» των συστημάτων επιδότησης των ανέργων, δηλαδή η υψηλή αναλογία των επιδομάτων ανεργίας και των πρόσθετων άμεσων και έμμεσων επιδομάτων πρόνοιας που λαμβάνει ο άνεργος προς το μισθό που θα ελάμβανε από την πιθανή απασχόλησή του, λειτουργεί ανασταλτικά στη διάθεση του για αναζήτηση εργασίας. Υποστηρίζεται, δηλαδή, ότι τα «υψηλά» επιδόματα ανεργίας σε συνδυασμό με τη μεγάλη διάρκειά τους, αποδυναμώνουν τη διάθεση των ανέργων για αναζήτηση εργασίας και προκαλούν το αποκαλούμενο φαινόμενο «παγίδευσης στην ανεργία» (unemployment trap), δηλαδή το φαινόμενο κατά το οποίο οι άνεργοι προτιμούν να είναι επιδοτούμενοι άνεργοι παρά εργαζόμενοι σε ανασφαλείς και χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας (Vrarken J. και Frans M., 2001). Σ' αυτή τη σχέση, μεταξύ του ύψους των παροχών ανεργίας και του ύψους του μισθού από την πιθανή απασχόληση του ανέργου, θεμελιώνεται πολλές φορές η κριτική που ασκείται για τις γενναιοδωρες παροχές των συστημάτων κοινωνικής προστασίας καθώς επίσης και οι πιέσεις που ασκούνται για κατάργηση ενός ελάχιστου επιπέδου μισθών στο εθνικό ή και το κλαδικό επίπεδο (Employment in Europe, 2006: 147).

Από την άλλη πλευρά, τονίζεται ότι όταν οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης σχεδιάζονται και συναρθρώνονται (integrated) στο πλαίσιο μίας στρατηγικής ενεργοποίησης των ανέργων, μπορούν να βελτιώσουν τις μελλοντικές προοπτικές απασχόλησης και βελτίωσης του εισοδήματος των συμμετεχόντων σ' αυτά τα προγράμματα. Σ' αυτό το πλαίσιο οι πολιτικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνουν έμφαση στις αλληλεπιδράσεις (ή συνέργιες) μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών πολιτικών απασχόλησης

(Employment in Europe, 2006: 146). Αυτή η διττή διάσταση των σχέσεων μεταξύ των διαφορετικών πολιτικών απασχόλησης, δια φωτίζει την έμφαση που αποδίδεται, αφενός, στην ανάγκη της υποβολής τους σε έναν στρατηγικό σχεδιασμό αναφορικά με την απασχόληση των ομάδων στις οποίες απευθύνονται και ταυτόχρονα της συνέργιας που θα πρέπει να υπάρχει με τις παρεμφερείς πολιτικές που αναφέρονται στις αντίστοιχες ομάδες του πληθυσμού (επιδόματα, πρόνοια, φορολογικά μέτρα, κ.ά.).

Σ' αυτό το επιχείρημα στοιχειοθετείται από τους ιθύνοντες χάραξης των πολιτικών απασχόλησης (Ο.Ο.Σ.Α.), η προβολή της απαίτησης για περιορισμό των παθητικών πολιτικών απασχόλησης με μετατροπή του συνόλου ή μέρους των επιδομάτων ανεργίας σε μέτρα που χαρακτηρίζονται ως ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.³ Σε γενικές γραμμές, οι αναφορές στην ανάγκη συνέργιας μεταξύ των παθητικών και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης γίνονται επειδή επιδιώκεται μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας ενθαρρύνοντας τη μετάβαση «από την ασφάλιση της εργασίας στην ασφάλιση της απασχόλησης» («from job security towards employment security», Employment in Europe, 2006: 158).

Στη λογική της συνέργιας των πολιτικών απασχόλησης δίνεται έμφαση στην ανάγκη ανάδειξης των ατομικών σχεδίων δράσης τα οποία θα έπρεπε να προσφέρουν ένα μείγμα συμβουλευτικής

3 Άλλες οικονομετρικές μελέτες ανέδειξαν διαφορετική επιχειρηματολογία αναφορικά με τις επιπτώσεις των παθητικών πολιτικών απασχόλησης. Συγκεκριμένα υποστηρίζεται ότι για να είναι κάποιος δικαιούχος επιδομάτων ανεργίας θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε ορισμένες προϋποθέσεις: Σε αρκετές χώρες τα επιδόματα ανεργίας καλύπτουν ένα μικρό μέρος από το σύνολο των ανέργων κι έτσι δεν είναι δυνατό γι' αυτούς να λειτουργήσει η σχέση αντικατάστασης του μισθού από τα επιδόματα κοινωνικής προστασίας. Αυτά τα άτομα (π.χ. νεοεισερχόμενοι) δεν αποθαρρύνονται από την αναζήτηση εργασίας και τείνουν να αποδεχθούν χαμηλότερους μισθούς για εργασία, εκτός των άλλων, επειδή έτσι μπορούν να αποκτήσουν στο μέλλον πρόσβαση στις παθητικές πολιτικές. Σύμφωνα με τους ίδιους μελετητές, μία αύξηση στην αναλογία αντικατάστασης του μισθού από το επίδομα τείνει μιν να αυξήσει την απασχόληση αυτών που δεν είναι δικαιούχοι των επιδομάτων αλλά ταυτόχρονα τείνει να ενισχύσει τη δήλωση της ανεργίας των δικαιούχων και συνεπώς η συνολική επίδρασή τους στα επίπεδα ανεργίας είναι αμφιλεγόμενη. Από την άλλη η γενναία προστασία των ανέργων ενθαρρύνει την απασχόληση σε περισσότερο παραγωγικές αλλά ενδεχόμενα επισφαλείς εργασίες κι έτσι να αυξάνει η συνολική ευημερία της κοινωνίας (Acemoglu και Shimer, 2000).

αναφορικά με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, παρακολούθηση της διαδικασίας αναζήτησης απασχόλησης, κατάρτιση και άλλα μέτρα απασχολησιμότητας, ώστε να είναι αποτελεσματική η εφαρμογή της στρατηγικής της «ενεργοποίησης» με απώτερο σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών σύζευξης και τη βελτίωση των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων στα προγράμματα. (OECD, 2006: 69, Employment in Europe, 2006:160).

Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει στρατηγικές ενεργοποίησης για να συντονίσουν τις δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με τη διαχείριση των επιδομάτων ανεργίας⁴. Γι' αυτό το σκοπό η έμφαση που αποδίδεται στην εφαρμογή μέτρων «ενεργοποίησης» συνδυάζεται με τις επιδιώξεις περιορισμού της κοινωνικής προστασίας των ανέργων και την ανάπτυξη σχέσεων υπεργολαβίας με τις υπηρεσίες απασχόλησης (Αυστραλία-Ολλανδία-Εταιρίες του ΟΑΕΔ στην Ελλάδα) ώστε να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο ενίσχυσης της «αποτελεσματικότητας» των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης έναντι των παθητικών(επιδοματικών) πολιτικών (OECD 2006: 69, 73-79).

Από αυτή την οπτική, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας αντιμετωπίζονται ως: α) μέτρα που επιδιώκουν τη συνέργια των παθητικών με τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με την ανάπτυξη συμπληρωματικών δράσεων μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών πολιτικών και β) δράσεις που επιδιώκουν την αντιμετώπιση των ανέργων στο πλαίσιο μιας συγκροτημένης στρατηγικής ενεργοποίησης τους για την εύρεση απασχόλησης όπου και συγκλίνουν οι διαφορετικές ενεργητικές

4 Η «αρχή της αμοιβαίας υποχρέωσης» διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στις στρατηγικές ενεργοποίησης. Από τη μία οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης είναι υποχρεωμένες να παρέχουν ποιοτική συμβουλευτική και υπηρεσίες ασφάλισης της εργασίας ενώ ταυτόχρονα οι άνεργοι θα πρέπει να συμμορφωθούν με την υποχρέωσή τους για ενεργητική αναζήτηση εργασίας, να αποδεχτούν προσφερόμενες θέσεις εργασίας που ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά τους ή να συμμετάσχουν σε δράσεις ενεργητικής απασχόλησης (Employment in Europe, 2006: 163).

πολιτικές απασχόλησης.⁵ Στην περίπτωση της Ελλάδας, η έννοια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αντιμετωπίζεται κυρίως με τη δεύτερη διάσταση, όπως θα φανεί στο Μέρος II.

7. Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στην Ελλάδα: Η περίπτωση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων

Όπως ήδη έχουμε αναφέρει, οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης εφαρμόστηκαν αρχικά ως πολιτικές διευκόλυνσης της ζήτησης εργασίας στο πλαίσιο του υποδείγματος Rehn-Meidner, όπου η έμφαση είναι στη μακροοικονομική πολιτική, αλλά από τη δεκαετία του 1980 και μέχρι σήμερα, εφαρμόζονται ως μέτρα μικροοικονομικής πολιτικής με τα οποία επιδιώκεται, η ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και η διευκόλυνση της προσαρμογής των εργαζομένων στα ευέλικτα παραγωγικά σχήματα.

Στην Ελλάδα οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αναπτύχθηκαν συστηματικά στις αρχές της δεκαετίας του 1980 με τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και εντάχθηκαν εξ αρχής στα μέτρα μικροοικονομικής παρέμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, τα προγράμματα επιδότησης των εργοδοτών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ξεκίνησαν το 1983 οπότε και επιδοτήθηκαν 4.624 θέσεις εργασίας και σταδιακά ανήλθαν, μετά το 1987 και μέχρι σήμερα, σε περίπου 20.000-22.000 επιδοτούμενες θέσεις εργασίας ανά έτος (Δημουλάς Κ., 2002:101). Αντίστοιχα τα προγράμματα επιδότησης των νέων ελευθέρων επαγγελματιών άρχισαν να εφαρμόζονται το 1986 οπότε επιδοτήθηκαν 1.100 άνεργοι για τη δημιουργία της ατομικής τους επιχείρησης, το 1987 ήταν 5.409 άτομα και έκτοτε κυμαίνονται μεταξύ 7.500 και 10.000 άτομα σε ετήσια βάση. Τα δε προγράμματα κατάρτισης των ανέργων και των εργαζομένων άρχισαν να εφαρμόζονται συστηματικά το 1987 και από

⁵ Για μία αναλυτική παρουσίαση της έννοιας των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων βλ. Γράβαρης Δ. και Παπαδόγαμβρος Β. (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, υπό έκδοση).

τότε καταρτίζονται περίπου 30.000 άνεργοι και 40.000 εργαζόμενοι κάθε χρόνο (Δημουλάς Κ., 2002:101).

Επίσης, η σύγκριση του αριθμού των ανέργων που συμμετέχουν στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με τον αριθμό των ανέργων που ωφελούνται από τις παθητικές πολιτικές έδειξε ότι σε ετήσια βάση «...οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης καλύπτουν το 26-28% των παθητικά επιδοτούμενων ανέργων από τους οποίους το 53-58% παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης» (Δημουλάς Κ., 2002:104).

Την ίδια χρονική περίοδο η Ελλάδα έπαψε να είναι χώρα μαζικής εξαγωγής μεταναστών καθώς ο αριθμός των παλινουστώντων ελλήνων υπερκαλύπτει τον αριθμό των αποδημούντων ελλήνων. Επίσης, από το 1990 κι έπειτα η Ελλάδα αποτελεί χώρα υποδοχής μεταναστών από άλλες χώρες και κυρίως από την Αλβανία και τις υπόλοιπες χώρες της νοτιοανατολικής μεσογείου. Παράλληλα, τα ποσοστά ανεργίας από το επίπεδο του 3-4% που ήταν το 1984 σταδιακά ανήλθαν στο επίπεδο του 10% του εργατικού δυναμικού μετά το 1988 όπου και εξακολουθούν, με μικρές διακυμάνσεις, να παραμένουν.

Αποτέλεσμα των παρατεταμένων υψηλών ποσοστών ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων είναι να αυξάνουν σημαντικά τα ποσοστά αυτών που δεν λαμβάνουν επιδόματα ανεργίας⁶. Συνέπεια αυτής της εξέλιξης, σε συνδυασμό με τις περιοριστικές δημοσιονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται μετά το 1985 είναι τα χαμηλά επίπεδα χρηματοδότησης των πολιτικών απασχόλησης συγκριτικά με τις ανάγκες που θα πρέπει να καλυφθούν, παρά την αυξητική τάση που παρουσιάζουν με τη χρονική εξέλιξη.

6 Σε σύνολο 20 χωρών του Ο.Ο.Σ.Α., διαμορφώνονται τέσσερις κατηγορίες χωρών : α) Αυτές που οι δικαιούχοι επιδόματος ανεργίας ξεπερνούν το σύνολο των ανέργων (Αυστρία, Βέλγιο, Καναδάς, Δανία, Φιλανδία, Ιρλανδία, Ολλανδία), β) αυτές που οι δικαιούχοι επιδόματος ανεργίας αντιπροσωπεύουν υψηλά ποσοστά του συνόλου των ανέργων (Αυστραλία, Γαλλία, Γερμανία, Ν. Ζηλανδία, Σουηδία, Ην. Βασίλειο), γ) αυτές που οι δικαιούχοι είναι λιγότεροι από τα 2/3 του συνόλου των ανέργων (Νορβηγία, Ισπανία, Ελβετία) και δ) Αυτές που οι δικαιούχοι επιδόματος ανεργίας είναι λιγότεροι από το 1/2 του συνόλου των ανέργων και σε ορισμένες χώρες γύρω στο 1/3 (Η.Π.Α., Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιαπωνία).

Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και πιο συγκεκριμένα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, 1994-99», όπου αναφέρεται ότι σ' αυτές περιλαμβάνονται μέτρα όπως είναι ο προσανατολισμός, η επαγγελματική κατάρτιση, η επιδότηση της απασχόλησης και η συμβουλευτική στήριξη των ανέργων.⁷ Την ίδια χρονική περίοδο, παράλληλα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, 1994-1999», σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την «Αντιμετώπιση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας, 1994-1999», στο οποίο οι δράσεις και τα μέτρα που αναφέρονται στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες συγκροτούνται ακριβώς με τη λογική των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων περιλαμβάνοντας δράσεις προκατάρτισης-κατάρτισης και επιδότησης της απασχόλησης.

Τελικά τα προγράμματα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων εντάχθηκαν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη «Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση» με τη μορφή του χρηματοδοτούμενου μέτρου το 1998 και αρχικά εφαρμόστηκαν ως δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης των ανέργων που προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις των επιχειρήσεων GOOD YEAR, ΒΑΜΒΑΚΟΥΡΓΙΑ ΒΟΛΟΥ Α.Ε., ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ Α.Ε., CERAMICA Α.Ε., ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., ΕΛΒΙΟΝΥ Α.Ε., ΚΟΡΤΑΓΚΑ Α.Ε., ΛΑΣΚΟ Α.Ε., για άνεργους ραδιοτηλεγραφητές, για άνεργους της «Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης» του Περάματος και για άνεργους γουνεργάτες των Νομών Κοζάνης και Καστοριάς.⁸

Πριν από την εφαρμογή των προγραμμάτων των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της ανεργίας είχαν προηγηθεί τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης με τα οποία επιδιώκονταν η σύμπραξη και η κινητοποίηση των τοπικών παραγόντων (επιχειρηματίες,

7 Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με την έννοια και τη θέσπιση και τον τρόπο ανάπτυξης και εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στην Ελλάδα βλ. Γράβαρης Δ. και Παπαδόγαμβρος Β. (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, υπό έκδοση).

8 Απόσπασμα Πρακτικού της υπ. αριθμ. 7/8/2/000 Συνεδρίασης του Δ.Σ. του ΟΑΕΔ.

συνδικάτα, τοπική αυτοδιοίκηση, συνεταιρισμοί, άλλες οργανώσεις) με σκοπό τη διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης στην τοπική κοινωνία με τη συνέργια των δράσεων, την καινοτομία και την προώθηση των αναγκαίων αλλαγών στην αγορά εργασίας, στη βάση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1997α). Όπως σημειώνει το 1997 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή: «Η ολοκληρωμένη παρέμβαση που βασίζεται στην αλληλεπίδραση των διαφόρων συντελεστών, αποτελεί βασική προϋπόθεση όσον αφορά τη σύλληψη μίας στρατηγικής ανάπτυξης των συνεργασιών. Η ολοκλήρωση αυτή συγκεντρώνει τις διαστάσεις της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης που συναντώνται στα προγράμματα και τους πόρους των διαφόρων μελών των συνεργασιών και των συμφώνων και μπορεί να εφαρμοστεί και στο επίπεδο της δράσης και στο επίπεδο της στρατηγικής.

Όσον αφορά τη δράση, η ολοκλήρωση μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους. Αφενός, μπορεί να αναπτυχθούν πολυδιάστατα προγράμματα ανταποκρινόμενα σε ένα μεγάλο φάσμα αναγκών. Στην περίπτωση αυτή συνδυάζουν τους στόχους της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας απασχόλησης και συμπεριλαμβάνουν τις υπηρεσίες παροχής βοήθειας για την εξεύρεση νέων θέσεων απασχόλησης για μειονεκτικές ομάδες όπως, π.χ. τους μακροχρόνια άνεργους. Αφετέρου, στο πλαίσιο λιγότερο φιλόδοξων προγραμμάτων, μπορεί να δημιουργηθούν νέοι τρόποι πρόσβασης στην αγορά εργασίας με το συνδυασμό ενός ορισμένου αριθμού δράσεων με στόχο τη συνδρομή των εν λόγω μειονεκτικών ομάδων προκειμένου να καταλάβουν τις διαθέσιμες θέσεις απασχόλησης. Οι δράσεις αυτές μπορεί να συμπεριλαμβάνουν τη βοήθεια για τη σύνταξη απολογισμού, την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ σχολείων και βιομηχανίας, την κατάρτιση, την απόκτηση επαγγελματικής κατάρτισης, κοινωνικών και επαγγελματικών προσόντων, καθώς και ένα σύνολο στοιχείων τα οποία μπορεί να αξιοποιηθούν από πολλούς εταίρους. Όσον αφορά τη στρατηγική, η ολοκλήρωση μπορεί να λάβει πολλές μορφές. Σε μερικές περιπτώσεις οι εταίροι είναι δυνατό να χαράξουν μία νέα κοινή στρατηγική για την περιοχή, μια στρατηγική που θα αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας ανάπτυξης του συμφώνου, ενώ

σε άλλες περιπτώσεις, όταν η στρατηγική θα έχει ήδη εφαρμοστεί στην πράξη, ο βασικός ρόλος των εταίρων έγκειται στη στήριξη και υλοποίηση της διαμέσου ενός τοπικού συμφώνου.

Παρ' όλο που υπάρχουν ήδη ορισμένες στρατηγικές και ειδικά προγράμματα και το βασικό έργο έγκειται **στη συγκέντρωση τους και στη δημιουργία συνέργιας διαμέσου του συντονισμού των στόχων, των μέσων και των δράσεων** (η έντονη γραφή προστέθηκε από εμάς), υπάρχουν πολυάριθμα παραδείγματα παρόμοιων πρωτοβουλιών ανάπτυξης σφαιρικών στρατηγικών που μπορεί να πάρουν τη μορφή δημιουργίας στρατηγικών συνεργασιών των τοπικών εταίρων ή τη μορφή επέκτασης μιας υπάρχουσας στρατηγικής οικονομικής ανάπτυξης ώστε να ενσωματώνει τους στόχους της δημιουργίας απασχόλησης και κοινωνικής επανένταξης» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1997α:42-43).

Στην Ελλάδα, τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης ξεκίνησαν το 1997 με πρωτοβουλία της κυβέρνησης και ο σχεδιασμός προέβλεπε τριετή πιλοτική εφαρμογή σε επτά περιοχές υψηλής ανεργίας (Δυτικές Περιοχές Αθήνας- Δυτικές Περιοχές Πειραιά, Ζώνη Κοζάνης-Φλώρινας, Ημαθία, Δράμα, Βοιωτία, Μαγνησία, Αχαΐα). Ωστόσο, η όλη προσπάθεια δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά στις προσδοκίες που είχαν αναπτυχθεί αναφορικά με την ενίσχυση της απασχόλησης των ανέργων στο τοπικό επίπεδο. Όπως σημειώνονταν τρία χρόνια μετά την έναρξη της εφαρμογής τους «..δεν στάθηκε δυνατή η διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ολοκληρωμένου προγράμματος δράσης, που να ιεραρχεί ανάγκες και προτεραιότητες και να καλύπτει τις επιδιώξεις τόνωσης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, της δημιουργίας σταθερών και πλήρους απασχόλησης θέσεων εργασίας και της στήριξης και προστασίας των ανέργων» (Παλαιολόγου Ν.-Παπαβασιλείου Χ., 2000:3).

Εξάλλου, όπως παρατηρούσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Ελλάδα «...οι τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές, οικονομικές ή κοινωνικές, δεν ωφελούνται από μία ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία θα μπορούσε να εγγυηθεί τη συνέχεια και την αποτελεσματικότητα. Στηρίζονται

στην εξωτερική ώθηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση διαμέσου της εφαρμογής ποικίλων προγραμμάτων με περιορισμένους χρόνους και σχέδια εφαρμογής» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1997β: 88).

Ως συνέχεια αυτών των εξελίξεων τα προγράμματα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της ανεργίας σε συγκεκριμένους νομούς εφαρμόστηκαν από τον ΟΑΕΔ από το 2000 κι έπειτα. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 16490/2000 που θέσπισε την πρώτη ολοκληρωμένη παρέμβαση σε επίπεδο νομού (Ν. Ευβοίας), το πρόγραμμα «περιλαμβάνει δράσεις δομών στήριξης, κατάρτισης, απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης ανέργων ηλικίας 18-64 ετών»⁹. Πιο συγκεκριμένα στο πρόγραμμα περιλαμβάνεται η δημιουργία δομής στήριξης για διερεύνηση και καταγραφή των χαρακτηριστικών των ανέργων με στόχο την ένταξη τους στο κατάλληλο επιδοτούμενο πρόγραμμα σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Τη δομή στήριξης αποτελούσαν ένας εκπρόσωπος του Εργατικού Κέντρου, ένας εκπρόσωπος των εργοδοτών και ένας υπάλληλος του ΟΑΕΔ.

Έργο αυτής της δομής ήταν ο προσανατολισμός των ανέργων προκειμένου να βρεθεί γι' αυτούς η πιο κατάλληλη εργασία και γι' αυτό το σκοπό ανέλαβε με την υποστήριξη ειδικού τεχνικού συμβούλου: α) την καταγραφή και ομαδοποίηση των ανέργων σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους προσόντα, το εκπαιδευτικό επίπεδο και την εξειδίκευσή τους σε συγγενή θέματα με το αντικείμενο των επιχειρήσεων που ενδιαφέρονται να τους προσλάβουν, β) την αναζήτηση θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις έχοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των ανέργων και γ) την υπόδειξη των ανέργων σε επιχειρήσεις και την παρακολούθηση του προγράμματος κατά το στάδιο της απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας σε περίπτωση που κάτι τέτοιο κρίνονταν απαραίτητο πριν την απασχόλησή τους, την υπόδειξη των υποψηφίων για κατάρτιση ανέργων και την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος.

⁹ ΦΕΚ 307/Β', 10-3-2000.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος εγκρίθηκε η επιδότηση της απασχόλησης 1500 ανέργων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας και η επιδότηση της έναρξης ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας για επιπλέον 1.500 άτομα. Τελικά στο συγκεκριμένο πρόγραμμα καταγράφηκαν 5.473 άτομα ως άνεργοι και επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί 1.980 άτομα και ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες 876 άτομα.

Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης για τους ανέργους του νομού Ευβοίας δεν υπήρχε κάποια ειδική πρόβλεψη για την ενίσχυση της απασχόλησης ειδικών κατηγοριών ανέργων ούτε για την εφαρμογή εξατομικευμένων σχεδίων δράσης για κάθε άνεργο πριν από την προώθησή του σε κάποιο από τα επιδοτούμενα προγράμματα. Αυτές οι ρυθμίσεις καθιερώθηκαν αρχικά με το πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης για τους ανέργους στο Νομό Φθιώτιδας και ακολούθως εφαρμόστηκαν για όλα τα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που ακολούθησαν.

Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης για τους ανέργους στο Ν. Φθιώτιδας, εγκρίθηκε με την Υπουργική Απόφαση 31118/2001 και προέβλεπε την επιχορήγηση της απασχόλησης 3.000 ανέργων.¹⁰ Επίσης προέβλεπε τη θέσπιση δομής στήριξης η οποία αποτελούνταν από έναν εκπρόσωπο του Γ.Γ. της Διοικητικής Περιφέρειας, έναν εκπρόσωπο του εργατοϋπαλληλικού κέντρου, τρεις εκπροσώπους των εργοδοτών και δύο εκπροσώπους του ΟΑΕΔ. Το έργο της δομής στήριξης (για την υποστήριξη της οποίας επίσης προβλέπονταν η παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου) συστηματοποιήθηκε και εξειδικεύτηκε στα παρακάτω έργα:

- Μελέτη του υφιστάμενου κοινωνικό-οικονομικού πλαισίου.
- Εξειδικευμένος σχεδιασμός εφαρμογής του προγράμματος στη βάση των τοπικών αναγκών.

¹⁰ ΦΕΚ, 1143/Β' 04.09.2001.

- Καταγραφή των ανέργων και των επιχειρήσεων.
- Διατύπωση συγκεκριμένων σχεδίων ένταξης των ανέργων στην αγορά εργασίας με βάση τις αρχές της εξατομικευμένης προσέγγισης.
- Προώθηση των ανέργων στις υπηρεσίες απασχόλησης του ΟΑΕΔ για συμμετοχή τους σε προγράμματα προκατάρτισης, κατάρτισης και απασχόλησης.
- Επιμόρφωση στελεχών των κοινωνικών φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίησης της κάθε ολοκληρωμένης παρέμβασης.
- Ευαισθητοποίηση, ενημέρωση, κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.
- Ενίσχυση και υποστήριξη των υπηρεσιών απασχόλησης του ΟΑΕΔ.
- Παρακολούθηση και αξιολόγησης του συνόλου της παρέμβασης.

Με την ίδια απόφαση καθορίστηκε ότι, εκτός των άλλων, με την καταγραφή των ανέργων επιδιώκονταν ο εντοπισμός των ανέργων για τους οποίους απαιτούνταν υποστήριξη στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης παρέμβασης «...και με κριτήρια βάσει των οποίων αποδίδεται προτεραιότητα» σε:

- Άνεργους από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων.
- Άνεργους μεγάλης ηλικίας (άνω των 45 ετών).
- Μακροχρόνια άνεργους.
- Άνεργους ευπαθών κοινωνικών ομάδων και

- Άνεργες γυναίκες.

Σύμφωνα με το παραπάνω περίγραμμα εφαρμόστηκε το πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης για τους άνεργους των Νομών Φθιώτιδας, Λαρίσης, Πρεβέζης, Θεσπρωτίας και Άρτας.

Πρόκειται για παρεμβάσεις επιλεκτικού χαρακτήρα σε δύο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο επιλεκτικότητας αναφέρεται στην επιλογή των συγκεκριμένων νομών για την εφαρμογή αυτών των παρεμβάσεων, όπου θεωρήθηκε ότι τα επίπεδα ανεργίας είναι υψηλότερα του μέσου όρου της χώρας και συνεπώς χρήζουν πρόσθετης υποστήριξης (του τύπου των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων). Το δεύτερο επίπεδο επιλεκτικότητας συνδέεται με τα κριτήρια προτεραιότητας για τη στήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων με σκοπό την απασχόλησή τους.

Για όλα τα παραπάνω προγράμματα το ρόλο του τεχνικού συμβούλου ανέλαβε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Πιο συγκεκριμένα, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ ανέλαβε:

- α) την καταγραφή των ανέργων του κάθε νομού που επιθυμούσαν να ενταχθούν σε επιδοτούμενη απασχόληση, είτε ως μισθωτοί είτε ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες, με τη διακίνηση και συμπλήρωση ειδικά διαμορφωμένου ερωτηματολογίου,
- β) την καταγραφή των επιχειρήσεων του κάθε νομού που επιθυμούσαν να απασχολήσουν άνεργους οι οποίοι είχαν καταγραφεί στο πλαίσιο του προγράμματος και για την απασχόληση των οποίων θα επιδοούνταν σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος,
- γ) τη διενέργεια κοινωνικοοικονομικής μελέτης γραφείου για κάθε νομό προκειμένου να διαπιστωθεί η δυναμική που εμφανίζει η απασχόληση στην τοπική οικονομία ώστε να προσανατολιστούν οι επιδοτήσεις στους πλέον δυναμικούς κλάδους,

- δ)** την εξατομικευμένη στήριξη των ανέργων με τη διατύπωση ατομικού σχεδίου δράσης για τον καθένα,
- ε)** τη διαμόρφωση πινάκων με τους ανέργους που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας που ζητούσαν οι επιχειρήσεις. Με βάση αυτούς τους πίνακες η δομή στήριξης του κάθε προγράμματος, υποδείκνυε στον ΟΑΕΔ, όσους θα έπρεπε να προκριθούν για ένταξη στην επιδοτούμενη απασχόληση και
- στ)** την αξιολόγηση των επιπτώσεων του κάθε προγράμματος στην απασχόληση.

Σύμφωνα με το παραπάνω περίγραμμα, τα προγράμματα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σχεδιάστηκαν, εφαρμόστηκαν και αξιολογήθηκαν με τη συμμετοχή του Ινστιτούτου Εργασίας που παρείχε υπηρεσίες τεχνικής και επιστημονικής στήριξης στη δομή στήριξης του σε κάθε νομό. Μέσω αυτής της διαδικασίας συγκεντρώθηκε ένα αρκετά πλούσιο και εκτεταμένο υλικό, ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα. Με βάση αυτό το υλικό σχεδιάστηκε και ολοκληρώθηκε η έρευνα αξιολόγησης των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που θα παρουσιαστεί στη συνέχεια.

Η συγκεκριμένη έρευνα συγκρότησε τις υποθέσεις για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των συγκεκριμένων προγραμμάτων αντιμετωπίζοντάς τα ως προγράμματα απασχόλησης που επιδιώκουν τη συμπληρωματική και πλέον αποτελεσματική αξιοποίηση των διαφορετικών ενεργητικών μέτρων απασχόλησης στο πλαίσιο της εξατομικευμένης στήριξης και κινητοποίησης των ίδιων των ανέργων.

Με βάση αυτό το σκεπτικό, η έρευνά μας αναφέρεται στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των προγραμμάτων των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για τους ανέργους των συγκεκριμένων νομών στο μικρό-επίπεδο δηλαδή στην απασχόληση των ατόμων στους οποίους αναφέρεται το πρόγραμμα και δεν μας απασχολούν παρά

δευτερευόντως οι επιδράσεις τους στο μάκρο-επίπεδο δηλαδή στο επίπεδο του συνόλου της οικονομίας και της απασχόλησης στον κάθε νομό. Με αυτή την προσέγγιση ελέγχεται κυρίως η υπόθεση ότι οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις λειτουργούν ως επιλεκτικές πολιτικές απασχόλησης, ότι δεν επιδρούν στη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας και ότι δεν αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ-ΑΝΕΡΓΙΑΣ

1. Το αντικείμενο και οι κύριοι στόχοι του προγράμματος

Το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ), όπως ήδη προαναφέρθηκε, ανέλαβε το 2001, μετά από απόφαση του ΟΑΕΔ, την επιστημονική εποπτεία και την τεχνική στήριξη της εφαρμογής του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στους νομούς Φθιώτιδας, Λαρίσης, Θεσπρωτίας, Άρτας και Πρεβέζης, περιοχών που από τον ΟΑΕΔ κρίθηκε ότι εμφανίζουν υψηλότερα από το σύνολο της χώρας ποσοστά ανεργίας και συνεπώς απαιτούσαν το σχεδιασμό και την εφαρμογή εξειδικευμένων πολιτικών για την αντιμετώπισή της. Τα προγράμματα πραγματοποιήθηκαν στους παραπάνω νομούς από το 2001 έως το 2002 και χρηματοδοτήθηκαν από τον ΛΑΕΚ και τον ΟΑΕΔ.

Σύμφωνα με τον κύριο στόχο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων αποφασίστηκε ότι οι άνεργοι σε κάθε περιοχή, καθώς και οι επιχειρήσεις που αναζητούσαν προσωπικό, θα έπρεπε αρχικά να καταγραφούν και με τη μεσολάβηση μίας τοπικής δομής στήριξης, ένας συγκεκριμένος αριθμός από τους καταγεγραμμένους άνεργους να προωθηθεί, σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας, σε επιδοτούμενη απασχόληση στις καταγεγραμμένες επιχειρήσεις ή ως αυτοαπασχολούμενοι. Για το σκοπό αυτό, το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ ανέλαβε την καταγραφή των ανέργων και των επιχειρήσεων και (υπό την αιγίδα της τοπικής δομής στήριξης) την υποστήριξη της σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας σε κάθε νομό. Η καταγραφή υπόκειται στην υπόθεση ότι ενώ η ζήτηση θέσεων εργασίας σε μια περιοχή είναι δεδομένη οι άνεργοι δεν

ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων κυρίως επειδή, είτε δεν έχουν την κατάλληλη ενημέρωση, είτε έχουν ελλείψεις σε δεξιότητες που θα μπορούσαν διά της κατάρτισης να αποκτηθούν από τους ανέργους που θα επιδοτούνταν για απασχόληση. Επομένως, η δημιουργία δομών στήριξης των ανέργων, η κατάρτισή τους και η προώθηση της απασχόλησής τους με την εφαρμογή ενός συστήματος επιδοτήσεων θα μπορούσε να αποτελέσει μια αποτελεσματική, ενεργητική πολιτική αντιμετώπισης της ανεργίας.

Στο πλαίσιο αυτό, προσδιορίστηκαν οι δύο κατηγορίες του πληθυσμού των ανέργων που θα συμμετείχαν στο Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για να επιδοτηθούν σύμφωνα με μία σειρά κριτηρίων προτεραιότητας, δηλαδή οι άνεργοι που επρόκειτο να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση και θα επιδοτούνταν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι άνεργοι που θα προσλαμβάνονταν ως μισθωτοί από επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα οι οποίες για αυτό το σκοπό θα λάμβαναν σχετικές επιδοτήσεις. Τα κριτήρια αυτά, όπως προσδιορίστηκαν από τις Υπουργικές Αποφάσεις εφαρμογής των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ως κριτήρια προτεραιότητας για την επιλογή αυτών που θα προτεινόταν από τον ΟΑΕΔ σε επιδοτούμενη απασχόληση, αναφέρονταν στο φύλο των ανέργων, τη διάρκεια της ανεργίας τους, το αν ήταν άνεργοι που λάμβαναν το επίδομα ανεργίας ή όχι, αν ανήκαν σε κάποια ευπαθή ομάδα, αν ήταν άνεργοι άνω των 45 ετών ή αν ανήκαν στους εργαζόμενους που απολύθηκαν με τη διαδικασία των ομαδικών απολύσεων.

Με τον καθορισμό των παραπάνω κριτηρίων προτεραιότητας για την επιδότηση της απασχόλησης των ανέργων το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων προμοδοτούσε συγκεκριμένες κατηγορίες και συνεπώς, θα έπρεπε να υφίσταται μία «θετική διάκριση» για την απασχόλησή τους. Όμως, ενώ οι καταγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούσαν απασχόληση ως μισθωτοί απεδείχθη ότι ήταν πολύ περισσότεροι από τις προβλεπόμενες από το πρόγραμμα θέσεις επιδότησης και συνεπώς τα κριτήρια αποτέλεσαν ένα φίλτρο ιεράρχησης και επιλογής, οι άνεργοι που επιθυμούσαν να

επιδοτηθούν για να ξεκινήσουν τη δική τους δραστηριότητα ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες ήταν λιγότεροι από τις σχετικές θέσεις επιδότησης που είχαν προβλεφθεί και συνεπώς επιδοτήθηκαν ανεξαρτήτως κριτηρίων επιλογής. Για αυτή την κατηγορία ανέργων αρκούσε η κατοχή κάρτας ανεργίας, κάτι που ανέδειξε εξαιρετικά την αδυναμία λειτουργίας του συστήματος των κριτηρίων για το σύνολο των ανέργων, αδυναμία που παραπέμπει στα κενά των μηχανισμών ανίχνευσης των αναγκών της τοπικής οικονομίας σε εργατικό δυναμικό καθώς και την αναντιστοιχία που σημειώνεται μεταξύ των επιδιώξεων των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης για την προμιοδότηση της αυτοαπασχόλησης και της δυναμικής που τελικά εμφανίζουν οι τοπικές οικονομίες.

Στο πλαίσιο αυτών των περιοριστικών κριτηρίων επιλογής προσδιορίστηκε η δεύτερη υπόθεση εργασίας του προγράμματος, δηλαδή ότι οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μπορούν να συμβάλλουν υπό ορισμένες προϋποθέσεις στην απασχόληση των ανέργων που αντιμετωπίζουν οξυμένα προβλήματα και συστηματικό αποκλεισμό από την απασχόληση (γυναίκες, άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, μακροχρόνια άνεργοι, ομαδικά απολυμένοι). Σ' αυτή την περίπτωση αναμενόταν το ποσοστό αυτών των κατηγοριών που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα και επιδοτήθηκαν για απασχόληση να ξεπερνά το ποσοστό αυτών που καταγράφηκαν αρχικά. Οι παραδοχές που προσδιόρισαν την διερεύνηση των υποθέσεων εργασίας ήταν ότι: α) τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των ανέργων επηρεάζουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας και β) οι ενεργητικές πολιτικές προμιοδοτούν συγκεκριμένες κατηγορίες ανέργων και επιδρούν κατά αναδιανεμητικό ή άλλο τρόπο στη δομή της απασχόλησης που διαμορφώνεται στο πλαίσιο της ειδικής αγοράς εργασίας όπως αυτή συγκροτείται από τους όρους που θέτουν τα προγράμματα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Επιπροσθέτως, αποφασίστηκε ότι μετά το πέρας του προγράμματος έπρεπε να μελετηθούν και να αξιολογηθούν τα αποτελέσματά του, διαδικασία που αξιωματικά προβλέφθηκε για πρώτη φορά σε αυτού του τύπου τα προγράμματα. Οι βασικές υποθέσεις εργασίας

της μελέτης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ήταν κυρίως ο έλεγχος αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του συστήματος των επιδοτήσεων ως μια ενεργητική πολιτική αντιμετώπισης των ζητημάτων της απασχόλησης και της ανεργίας.

2. Μεθοδολογία

2.1 Γενικά χαρακτηριστικά της μεθόδου

Η συστηματική διερεύνηση και μελέτη των ζητημάτων της απασχόλησης και της ανεργίας, όπως τίθενται από τους στόχους και το αντικείμενο των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, επέβαλαν το σχεδιασμό μιας εκτεταμένης καταγραφής-απογραφής των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών των ανέργων και μιας καταγραφής-απογραφής των δεδομένων των επιχειρήσεων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον για να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Επιπροσθέτως, οι δύο αυτές καταγραφές-απογραφές προσέφεραν και το πλαίσιο για την επιλογή των ανέργων και των επιχειρήσεων που θα συμμετείχαν τελικά στο πρόγραμμα σύμφωνα με τα προκαθορισμένα κριτήρια που προαναφέραμε. Έτσι, προτεραιότητα για συμμετοχή στο πρόγραμμα ως μισθωτοί δόθηκε σε γυναίκες, άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, μακροχρόνια ανέργους και ομαδικά απολυμένους, δηλαδή ιδιαίτερες κατηγορίες ανέργων.

Παράλληλα, η καταγραφή-απογραφή της ιδιαίτερης αυτής κατηγορίας των ανέργων αποτέλεσε το πλαίσιο για τον σχεδιασμό μιας ποιοτικής διερεύνησης των χαρακτηριστικών τους προκειμένου να διαπιστωθεί αν στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα εμφανίζονται συστηματικά κάποιες κατηγορίες ανέργων που ενδέχεται να συνδέονται με ιδιαίτερες διαδρομές απασχόλησης και οι γνώσεις και οι δεξιότητές τους δεν αρκούν για να καλύψουν τη ζήτηση από τις επιχειρήσεις.

Τέλος, η συστηματική μελέτη και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, όπως τίθενται από το αντικείμενο και τους στόχους της έρευνας, επέβαλε το σχεδιασμό μιας εμπειρικής κοινωνικής διερεύνησης στο πλαίσιο των μεθόδων συνεχούς παρακολούθησης (follow-up). Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκαν τρεις εμπειρικές κοινωνικές διερευνήσεις αναφερόμενες στις κατηγορίες πληθυσμού που συμμετείχαν στα Προγράμματα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, δηλαδή τους ανέργους που προσλήφθηκαν ως μισθωτοί από συγκεκριμένες επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν για αυτές τις θέσεις απασχόλησης (μισθωτούς και επιχειρήσεις) και τους ανέργους που από-απασχολήθηκαν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες στους νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Φθιώτιδας και Λάρισας. Το γεγονός ότι για πρώτη φορά επιχειρείται να μελετηθούν και να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα ενός τέτοιου προγράμματος που αναφέρεται στα σημαντικά ζητήματα της ανεργίας, της απασχόλησης και της ανάπτυξης, η ύπαρξη για πρώτη φορά μιας εκτεταμένης καταγραφής-απογραφής του υπό διερεύνηση πληθυσμού, καθώς και το μέγεθος κάθε κατηγορίας πληθυσμού που συμμετείχε στο πρόγραμμα υπέδειξαν μεθοδολογικά την εφαρμογή απογραφικής μεθόδου για κάθε κατηγορία πληθυσμού παρά τα γνωστά προβλήματα αυτών των μεθόδων και κυρίως τα ζητήματα κάλυψης.

Για τη συλλογή της απαιτούμενης πληροφορίας των καταγραφών-απογραφών και των μελετών, ερευνών αξιολόγησης, εκτός από τις πηγές τεκμηρίων (κυρίως τα δεδομένα της απογραφής πληθυσμού και δευτερευόντως, τα δεδομένα των ερευνών εργατικού δυναμικού τα οποία δυστυχώς δεν διατίθενται σε επίπεδο νομού, τα δεδομένα του ΟΑΕΔ με τα γνωστά προβλήματά τους, καθώς και άλλων σχετικών εμπειρικών διερευνήσεων αξιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης) που χρησιμοποιούνται συνοδευτικά σε όλες τις εμπειρικές διερευνήσεις, εφαρμόστηκε η τυπική συνέντευξη.

2.2 Οι τεχνικές

2.2.1 Η καταγραφή-απογραφή

Η καταγραφή-απογραφή αναφερόταν σε δύο κατηγορίες του υπό διερεύνηση πληθυσμού, τους ανέργους και τις επιχειρήσεις που εξεδήλωσαν την επιθυμία να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάστηκαν τα δομημένα ερωτηματολόγια των δύο καταγραφών-απογραφών.

Το ερωτηματολόγιο των ανέργων, σύμφωνα με τις υποθέσεις εργασίας, στόχο είχε την καταγραφή των δημογραφικών και κοινωνικών τους χαρακτηριστικών σε τέτοια λεπτομέρεια που να επιτρέπει αφενός την διεξοδική ανάλυση και περιγραφή τους και αφετέρου την εφαρμογή των προκαθορισμένων κριτηρίων επιλογής τους για συμμετοχή το πρόγραμμα.

Σχετικά με τις επιχειρήσεις αποφασίστηκε ότι αυτές που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, έπρεπε να συμπληρώσουν ένα δομημένο ερωτηματολόγιο με σκοπό την καταγραφή των χαρακτηριστικών τους και την αναλυτική περιγραφή της επιθυμίας τους να απασχολήσουν μισθωτούς σε επιδοτούμενες θέσεις, ώστε να διαμορφωθεί μία συνοπτική ταυτότητα της επιχείρησης αναφορικά με την δυνατότητά της να δημιουργήσει δια της επιδότησης, βιώσιμες θέσεις απασχόλησης.

Στη συνέχεια, επειδή από την επιστημονική ομάδα του INE/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ διαπιστώθηκε ότι αυτά τα στοιχεία ήταν περιορισμένα και δεν παρείχαν τις αναγκαίες πληροφορίες που θα επέτρεπαν την εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις επιδιώξεις των επιχειρήσεων που επιθυμούσαν την επιδότηση, αποφασίστηκε η συμπλήρωση ενός δεύτερου ερωτηματολογίου. Αυτό το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε από το INE/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ με βασική επιδίωξη τη διερεύνηση ενδείξεων ως προς τα κίνητρα των επιχειρήσεων αναφορικά με την επιθυμία τους να ενταχθούν στο πρόγραμμα επιδότησης για την πρόσληψη ανέργων. Το ερωτηματολόγιο αυτό επιλέχθηκε

να απευθυνθεί σε ένα στρωματοποιημένο δείγμα 50 περίπου επιχειρήσεων σε κάθε νομό και συνολικά συμπληρώθηκαν με την παρουσία συνεντευκτή 245 ερωτηματολόγια, τα οποία κατανέμονται ανά νομό ως εξής: στο Ν. Άρτας συμπληρώθηκαν 46 ερωτηματολόγια, στο Ν. Θεσπρωτίας 50 ερωτηματολόγια, στο Ν. Πρεβέζης 49 ερωτηματολόγια, στο Ν. Φθιώτιδας 50 ερωτηματολόγια και στο Ν. Λαρίσης 50 ερωτηματολόγια. Σε όλους τους νομούς, οι επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν προέρχονται κυρίως από τους κλάδους του λιανικού εμπορίου, της επισκευής και εμπορίας αυτοκινήτων, τις κατασκευαστικές δραστηριότητες (επιχειρήσεις υδραυλικών και ηλεκτρολόγων), λογιστικά γραφεία και το χονδρικό εμπόριο.

Τα ερωτηματολόγια καταγραφής-απογραφής των ανέργων και των επιχειρήσεων περιγράφονται συνοπτικά ως ακολούθως:

A. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ

Το ερωτηματολόγιο των ανέργων που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα συγκροτήθηκε συνολικά από 80 ερωτήσεις, οι οποίες προσδιορίζουν 175 μεταβλητές και ήταν διάρκειας 25 λεπτών. Σ' αυτό περιλαμβάνονταν δύο μέρη: ως πρώτο μέρος ήταν το ερωτηματολόγιο εξατομικευμένης παρέμβασης του ΟΑΕΔ (συνολικά 66 ερωτήσεις που προσδιορίζουν 147 μεταβλητές) και το δεύτερο μέρος το οποίο σχεδιάστηκε από το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ ως συμπληρωματικό και περιελάμβανε 14 ερωτήσεις (28 μεταβλητές).

Οι κύριοι άξονες της καταγραφής-απογραφής αποτυπώθηκαν καταρχήν σε ερωτήσεις σχετικά με τα πραγματολογικά τους δεδομένα (επώνυμο, όνομα, όνομα πατρός, υπηκοότητα, χώρα προέλευσης, ομογένεια ή μη, επάγγελμα, ΑΦΜ, ΑΜΙ, ΑΔΤ, τηλέφωνο, διεύθυνση, ημερομηνία γεννήσεως, αριθμό κάρτας και ημερομηνία εγγραφής), και τα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά τους, δηλαδή την οικογενειακή κατάσταση, τον αριθμό μελών της οικογένειάς τους, τον αριθμό παιδιών, το κατά πόσο ή όχι έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις, το επίπεδο της εκπαίδευσης και της κατάρτισής τους.

Σχετικά με τα ζητήματα της κατάρτισης, έπρεπε να καταγραφούν αναλυτικά τα σεμινάρια που είχαν παρακολουθήσει, (δηλαδή, ο τίτλος του σεμιναρίου, το είδος του σεμιναρίου, η διάρκειά του σε ώρες, ο υπεύθυνος για τη διεξαγωγή του φορέας και η χρονική περίοδος παρακολούθησής του), η γνώση ή μη ξένης γλώσσας και το επίπεδο γνώσης της, η γνώση ή μη Η/Υ και για την περίπτωση που είχαν ανάλογες γνώσεις τα προγράμματα που γνώριζαν και τις ώρες που είχαν εκπαιδευτεί σε αυτά. Τα επόμενα ερωτήματα αναφέρονταν στις δραστηριότητές τους κατά τον ελεύθερο χρόνο τους και αν ή όχι έχουν δίπλωμα για την οδήγηση αυτοκινήτου, μηχανής και αν ή όχι είναι κάτοχοι αυτοκινήτου ή μηχανής.

Στη συνέχεια καταγράφονταν η επαγγελματική τους διαδρομή και εμπειρία και εφόσον υπήρχε προηγούμενη εμπειρία έπρεπε να συμπληρωθεί αναλυτικά η δραστηριότητα της επιχείρησης, η ειδικότητα και η θέση τους σε αυτή, η χρονική περίοδος εργασίας και ο λόγος της διακοπής της, αν παίρνουν επίδομα ανεργίας και στην περίπτωση που παίρνουν πότε λήγει, αν έχουν εμπειρία εθελοντικής εργασίας και στην περίπτωση που έχουν τη δραστηριότητα της επιχείρησης, τη θέση τους σε αυτή και τη χρονική διάρκεια.

Σχετικά με την προετοιμασία ενός απομικτού σχεδίου δράσης για κάθε ερωτώμενο καταγράφονταν οι ακόλουθες πληροφορίες: αν έχουν χρησιμοποιήσει εκτός από τον ΟΑΕΔ άλλες πηγές (μικρές αγγελίες, φίλους κλπ.) στη προσπάθειά τους για ανεύρεση εργασίας και στην περίπτωση που είχαν ποιες ήταν αυτές, τις δυσκολίες που συνάντησαν στην προσπάθειά τους αυτή, αν είχαν αντιμετωπίσει δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους που είχαν προηγουμένως απασχοληθεί (και ποιες), τους λόγους εγγραφής τους στα μητρώα του ΟΑΕΔ, τις προτιμήσεις τους για τον τομέα οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης που θα επιθυμούσαν να απασχοληθούν, τη θέση τους σε αυτή, το καθεστώς απασχόλησής τους, το επιθυμητό ωράριο εργασίας τους, την αποδοχή ή μη απασχόλησης σε άλλη περιοχή (και ποια), σε άλλη χώρα (και ποια), την αποδοχή ή μη άμεσης πρόσληψης σε κατάλληλη θέση (και αν όχι τους λόγους), το αν θεωρούν ή όχι ότι έχουν διαπιστώσει ελλείψεις ή αδυναμίες τους σε διάφορες

δεξιότητες (εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας, σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες, συνέντευξη με υποψήφιους εργοδότες), αν υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι (οικογενειακοί, προσωπικοί) που δυσκολεύουν την προσπάθειά τους για ανεύρεση εργασίας (και ποιοι), αν πιστεύουν ότι έχουν αδυναμίες ή ελλείψεις στην κατάρτισή τους (και ποιες), αν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης του ΟΑΕΔ ή άλλου φορέα και σε ποιους τομείς, αν επιθυμούν να μάθουν ένα νέο επάγγελμα (και ποιο), να δημιουργήσουν δικιά τους επιχείρηση (και ποιο το αντικείμενό της) και αν είναι πρόθυμοι (και πόσο) να συνεργαστούν με το σύμβουλο εργασίας για να υλοποιήσουν ένα ατομικό πρόγραμμα δράσης που θα τους βοηθήσει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Τέλος, συμπληρωματικά από το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, συλλέχτηκαν οι εξής πληροφορίες: ο Δήμος διαμονής, η ηλικία, το φύλο, ο αριθμός παιδιών (και πόσα από αυτά ήταν κάτω των 18 ετών), αν είχαν συμμετάσχει σε επιδοτούμενο πρόγραμμα του ΟΑΕΔ ή άλλου φορέα (και ποιο συγκεκριμένα), αν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασιακή τους εμπειρία την οποία και κατοχύρωσαν μέσω κρατικού φορέα (και ποια), το είδος της ασφάλισής τους από την εργασιακή τους εμπειρία, το χρονικό διάστημα που βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας και το χρονικό διάστημα που έχουν κάρτα ανεργίας, αν προέρχονται ή όχι από ομαδικές απολύσεις ή αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων, αν έχουν λόγους που να μπορούν να κληφθούν ως «αρνητικοί παράγοντες» για την εξεύρεση εργασίας και στην περίπτωση που είχαν προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία τη μορφή και το καθεστώς απασχόλησής τους (για κάθε εργασία).

Ανοιχτές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν, όπως συνηθίζεται, για την καταγραφή των δεδομένων των σεμιναρίων που είχαν παρακολουθήσει, των προγραμμάτων Η/Υ που γνώριζαν, των δραστηριοτήτων τους κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, του επαγγέλματος, της οικονομικής δραστηριότητας και του αντικειμένου των επιχειρήσεων, της θέσης στο επάγγελμα και των τομέων στους οποίους επιθυμούσαν να καταρτιστούν.

Η πλήρης μορφή του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

B. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η καταγραφή της πληροφορίας των επιχειρήσεων έγινε σε δύο φάσεις και επομένως σχεδιάστηκαν δύο ερωτηματολόγια.

Το ερωτηματολόγιο της πρώτης φάσης της καταγραφής-απογραφής των επιχειρήσεων που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα και η συμπλήρωση του οποίου αποτελούσε προϋπόθεση για την ένταξή τους σε αυτό συγκροτήθηκε συνολικά από 15 ερωτήσεις, οι οποίες προοδιορίζουν 72 μεταβλητές και ήταν διάρκειας 7-10 λεπτών.

Στόχος του πρώτου ερωτηματολογίου των επιχειρήσεων ήταν, όπως προαναφέραμε, να διαμορφωθεί μία συνοπτική ταυτότητα της επιχείρησης αναφορικά με την δυνατότητά της να δημιουργήσει δια της επιδότησης, βιώσιμες θέσεις απασχόλησης. Έτσι, οι κύριοι άξονες της καταγραφής των επιχειρήσεων αποτυπώθηκαν σε ερωτήσεις σχετικά με την επωνυμία και τη διεύθυνσή της, τη νομική μορφή και το έτος ιδρύσεώς της, τον αριθμό των καταστημάτων που έχει, τον κλάδο και τα αντικείμενα δραστηριοτήτάς της. Στη συνέχεια καταγράφονταν στοιχεία για το προσωπικό της επιχείρησης: Ο αριθμός απασχολουμένων, οι κατανομή τους κατά τη μορφή απασχόλησης, το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο. Επίσης καταγράφονταν η επιθυμία τους να ενταχθούν στο πρόγραμμα της επιδότησης για την απασχόληση ανέργων, ο αριθμός των ατόμων που επιθυμούσαν να προσλάβουν και οι ειδικότητές τους καθώς και οι τυχόν σχεδιασμοί τους για την πραγματοποίηση επενδύσεων ή την επέκταση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε δείγμα των επιχειρήσεων, όπως προαναφέραμε, είχε σαν βασική επιδίωξη

τη διερεύνηση ενδείξεων ως προς τα κίνητρα των επιχειρήσεων αναφορικά με την επιθυμία τους να ενταχθούν στο πρόγραμμα επιδότησης για την πρόσληψη ανέργων. Το δεύτερο αυτό ερωτηματολόγιο συγκροτήθηκε συνολικά από 15 ερωτήσεις, οι οποίες προσδιορίζουν 101 μεταβλητές και ήταν διάρκειας 40 λεπτών.

Οι κύριοι άξονες αυτής της μερικής καταγραφής αποτυπώθηκαν σε ερωτήσεις σχετικά με την επωνυμία της επιχείρησης, το έτος ιδρύσεώς της, τη νομική μορφή της και το έτος απόκτησης αυτής της μορφής και τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητάς της. Για τα έτη 1999, 2000 και 2001, καταγράφονταν ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, ο αριθμός των απασχολούμενων σε αυτή και το μισθολογικό κόστος (ως ποσοστό % επί του κύκλου εργασιών). Στη συνέχεια, καταγραφόταν η ποσοσιαία κατανομή των μισθών ανά απασχολούμενο και η ύπαρξη ή μη μεταβολών σε αυτή τη κατανομή και για την περίπτωση που υπήρχε μεταβολή έπρεπε να καταγραφεί η αντίστοιχη κατανομή για κάθε έτος (1999, 2000 και 2001). Επίσης, καταγραφόταν η ποσοσιαία κατανομή των απασχολούμενων στην επιχείρηση ανά κατηγορία επαγγέλματος (ως επαγγελματική εξειδίκευση εντός της επιχείρησης), η ύπαρξη ή μη μεταβολών σε αυτή κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών και στην περίπτωση που υπήρχε μεταβολή έπρεπε να καταγραφεί η αντίστοιχη κατανομή για κάθε έτος (1999, 2000 και 2001). Οι ερωτήσεις αυτές συγκρότησαν το κυρίως ερωτηματολόγιο.

Ανοιχτές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν, όπως συνηθίζεται, για την καταγραφή των δεδομένων της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων.

Η πλήρης μορφή των δύο ερωτηματολογίων παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

2.2.2 Η ποιοτική έρευνα

Η κύρια επιδίωξη για τη διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας που προσδιόρισε και τη βασική υπόθεση εργασίας, ήταν να διερευνηθεί η σχέση που διατηρεί κάθε άνεργος με το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων καθώς και η δυνατότητα χρήσης του, ως έκφραση ενός μηχανισμού ενεργοποίησης στρατηγικών ανεύρεσης εργασίας και εξόδου από την ανεργία. Παράλληλα, μεταξύ του άνεργου και των μηχανισμών παρεμβάλλεται και η αγορά εργασίας. Οι προσφερόμενοι όροι της αγοράς (ο χαρακτήρας της απασχόλησης, οι τομείς δραστηριότητας και το μέγεθος των επιχειρήσεων σε μια τοπική αγορά εργασίας) ελήφθησαν υπόψη και επιχειρήθηκε να αποσαφηνιστούν σε σχέση με την παράσταση του ατόμου για την εργασία, καθώς και με τους παράγοντες που καθορίζουν στάσεις και στρατηγικές όπως είναι το κοινωνικό, το μορφωτικό, το οικονομικό και το πολιτισμικό υπόβαθρο του ατόμου.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η βασική υπόθεση εργασίας προσδιορίστηκε ως εξής: ο τρόπος βίωσης της ανεργίας καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισης και διαχείρισης αυτής, εξαρτώνται από ένα σύνολο παραγόντων, άνισων μεταξύ τους, όπως το φύλο, η εκπαίδευση, η κοινωνική καταγωγή, η προγενέστερη κοινωνική διαδρομή, το πολιτισμικό επίπεδο, ο τόπος κατοικίας και οι ζώνες απασχόλησης που προσφέρουν ευκαιρίες εργασίας, ευκαιρίες που εξαρτώνται από διάφορα επίπεδα της σχολικής κατάστασης και όλα αυτά συμβάλλουν εντέλει στον καθορισμό του επιπέδου ανοχής της ανεργίας.

Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάστηκε το ερωτηματολόγιο-οδηγός της ποιοτικής έρευνας, προσαρμόζοντας τη δομή και το περιεχόμενο του αντίστοιχου ερωτηματολογίου που πρότεινε ο Pierre Bourdieu το 1979, για την ανάλυση του έργου του με τίτλο «Η Διάκριση», βάσει του οποίου επιχειρήθηκε να διερευνηθούν και να αναδειχθούν τα εξής:

- τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του ερωτώμενου (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση)

- το εκπαιδευτικό επίπεδο του ερωτώμενου και των μελών της οικογένειάς του
- η επαγγελματική κατάστασή του και των μελών της οικογένειάς του
- η οικονομική του κατάσταση
- η εργασιακή του κινητικότητα
- η ασφαλιστική του κατάσταση
- η εργασιακή του εμπειρία
- η συμμετοχή του σε προγράμματα, η δικτύωσή του
- τα συναισθήματα και οι προσδοκίες του
- την ενεργοποίηση στρατηγικών εξόδου από την ανεργία
- οι απόψεις του για θεσμούς, τοπικούς φορείς, κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις, κόμματα κ.ά.

Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 112 συνεντεύξεις με ανέργους στους πέντε νομούς.

Η πλήρης μορφή του ερωτηματολογίου-οδηγού συνέντευξης παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

2.2.3 Η μελέτη, έρευνα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων στους ανέργους

Η βασική υπόθεση εργασίας της μελέτης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ήταν κυρίως ο έλεγχος αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του συστήματος των επιδοτήσεων ως μια ενεργητική

πολιτική αντιμετώπισης των ζητημάτων της απασχόλησης και της ανεργίας. Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάστηκαν τα δομημένα ερωτηματολόγια των τριών διερευνήσεων που απευθύνθηκαν στις τρεις κατηγορίες του υπό διερεύνηση πληθυσμού που συμμετείχαν στο πρόγραμμα και επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί, νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιχειρήσεις.

Το ερωτηματολόγιο των μισθωτών στόχο είχε κυρίως την αναλυτική καταγραφή της πορείας της απασχόλησής τους κατά τη διάρκεια του προγράμματος και τη συνέχισή της ή όχι μετά τη λήξη της επιδότησης.

Το ερωτηματολόγιο των νέων ελεύθερων επαγγελματιών στόχο είχε κυρίως την καταγραφή του είδους της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους για την οποία επιδοτήθηκαν και αν συνεχίζουν να την ασκούν ή όχι, καθώς και την αναλυτική περιγραφή της λειτουργίας της επιχείρησής τους.

Σχετικά με τις επιχειρήσεις, το κυρίως ενδιαφέρον ήταν να διαπιστωθεί κατά πόσον οι επιδοτούμενες θέσεις εργασίας διατηρήθηκαν ή όχι μετά τη λήξη της επιδότησης.

Τα ερωτηματολόγια της έρευνας αξιολόγησης περιγράφονται συνοπτικά ως ακολούθως:

A. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Το ερωτηματολόγιο των μισθωτών συγκροτήθηκε συνολικά από 10 ερωτήσεις, οι οποίες προοδιορίζουν 15 μεταβλητές και ήταν διάρκειας περίπου 2-3 λεπτών. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονταν ερωτήσεις ελέγχου των στοιχείων των ερωτώμενων για τη διασταύρωσή τους με τη σχετική βάση της καταγραφής-απογραφής καθώς και φίλτρων για τη διαπίστωση ή μη της σημερινής ένταξή τους στην ως ανωτέρω κατηγορία πληθυσμού.

Οι κύριοι άξονες της διερεύνησης αποτυπώθηκαν ειδικότερα

σε ερωτήσεις σχετικά με την απασχόλησή τους ή μη στην πρώτη επιχείρηση που τους είχε προσλάβει στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος, και για την περίπτωση που συνεχίζουν να εργάζονται σε αυτή το έτος και τον μήνα έναρξης της απασχόλησής τους, αν η επιχείρηση ήταν ή όχι η πρώτη στην οποία τους είχαν παραπέμψει (και αριθμό παραπομπών), την ειδικότητα και το επάγγελμά τους καθώς και το ωράριο εργασίας τους. Όσοι δεν συνεχίζουν να εργάζονται στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε στο πλαίσιο του προγράμματος ρωτήθηκαν αν έχει λήξει ή όχι η επιδότησή τους και για την περίπτωση που έχει λήξει αν απασχολούνται ή όχι, ενώ οι υπόλοιποι αν εργάζονται σε κάποια άλλη επιδοτούμενη επιχείρηση από το ίδιο πρόγραμμα και για πόσο χρονικό διάστημα (έτος, μήνας) και αν όχι τι κάνουν. Τέλος, όλοι ρωτήθηκαν αν κατά την άποψή τους βοηθήθηκαν από το συγκεκριμένο πρόγραμμα και με ποιόν τρόπο. Οι παραπάνω ερωτήσεις συγκρότησαν το κυρίως ερωτηματολόγιο. Εκτός από τα δεδομένα της απασχόλησης, δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να τεθούν άλλες πραγματολογικές ερωτήσεις εφόσον τα δεδομένα αυτά παρέχονταν από την καταγραφή-απογραφή που είχε προηγηθεί.

Ανοιχτές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν, όπως συνηθίζεται, για την καταγραφή των δεδομένων της απασχόλησής τους (ειδικότητα και επάγγελμα) καθώς των απόψεών τους σχετικά με την χρησιμότητα του προγράμματος.

Η πλήρης μορφή του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα I.

B. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Το ερωτηματολόγιο των νέων ελεύθερων επαγγελματιών συγκροτήθηκε συνολικά από 14 ερωτήσεις, οι οποίες προσδιορίζουν 21 μεταβλητές και ήταν διάρκειας περίπου 2-3 λεπτών. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονταν ερωτήσεις ελέγχου των στοιχείων των ερωτώμενων για τη διασταύρωσή τους με τη σχετική βάση της

καταγραφής-απογραφής καθώς και φίλτρων για τη διαπίστωση ή μη της σημερινής ένταξή τους στην ως ανωτέρω κατηγορία πληθυσμού και στις περιπτώσεις που διαπιστώθηκε αλλαγή στο καθεστώς απασχόλησής τους συμπληρώνονταν καταλλήλως το ερωτηματολόγιο των μισθωτών.

Οι κύριοι άξονες της διερεύνησης αποτυπώθηκαν ειδικότερα σε ερωτήσεις σχετικά με το είδος της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους για την οποία και επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα, αν συνεχίζουν να ασκούν την ίδια δραστηριότητα ή όχι και για την περίπτωση που συνεχίζουν να ασκούν την ίδια δραστηριότητα ή επιδοτήθηκαν ως ελεύθεροι επαγγελματίες από το ίδιο πρόγραμμα για κάποια άλλη δραστηριότητα, τη σημερινή νομική μορφή της επιχείρησης, αν αυτή έχει αλλάξει από την έναρξή της και ποια ήταν αυτή, αν απασχολούνται σε αυτή και άλλα άτομα εκτός από τους ίδιους και πόσα και αν κάποια από αυτά τα άτομα επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα (και πόσα), το καθεστώς της απασχόλησής τους (πλήρης, μερική) και το είδος των συμβάσεων εργασίας τους (αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου, εποχιακή εργασία, συγκεκριμένο έργο, μέλη του νοικοκυριού εργαζόμενα στην οικογενειακή επιχείρηση χωρίς αμοιβή). Όσοι δεν ασκούν την ίδια δραστηριότητα και δεν επιχορηγήθηκαν από το ίδιο πρόγραμμα για κάποια άλλη δραστηριότητα ρωτήθηκαν αν απασχολούνται και στην περίπτωση που δήλωσαν μισθωτοί αν επιδοτήθηκαν από το ίδιο ή κάποιο άλλο πρόγραμμα. Όσοι δήλωσαν αυτοαπασχολούμενοι ρωτήθηκαν για τη δραστηριότητα της επιχείρησής τους και τον αριθμό των ατόμων που απασχολούν. Οι παραπάνω ερωτήσεις συγκρότησαν το κυρίως ερωτηματολόγιο. Εκτός από τα δεδομένα της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεών τους, δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να τεθούν άλλες πραγματολογικές ερωτήσεις εφόσον τα δεδομένα αυτά παρέχονταν από την καταγραφή-απογραφή που είχε προηγηθεί.

Ανοιχτές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν όπως συνηθίζεται για την καταγραφή της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων των νέων ελεύθερων επαγγελματιών.

Η πλήρης μορφή του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα I.

Γ. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το ερωτηματολόγιο των επιχειρήσεων συγκροτήθηκε συνολικά από 9 ερωτήσεις, οι οποίες προσδιορίζουν 12 μεταβλητές και ήταν διάρκειας περίπου 2-3 λεπτών. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονταν ερωτήσεις ελέγχου των στοιχείων των επιχειρήσεων (επωνυμία και οικονομική δραστηριότητα) για τη διασταύρωσή τους με τη σχετική βάση της καταγραφής-απογραφής καθώς και φίλτρων για τη διαπίστωση ή μη της σημερινής ένταξής τους στην ως ανωτέρω κατηγορία πληθυσμού.

Οι κύριοι άξονες της διερεύνησης αποτυπώθηκαν ειδικότερα σε ερωτήσεις σχετικά με την ημερομηνία ίδρυσης της επιχείρησης, τη νομική μορφή της, την ύπαρξη ή μη παραρτήματός της, τον αριθμό των ατόμων που απασχολούνται σε αυτή, τον αριθμό των ατόμων που προσλήφθηκαν με επιδότηση από το πρόγραμμα, αν έχουν αντικατασταθεί κάποια από αυτά τα άτομα και πόσα, αν μετά τη λήξη της επιδότησης συνεχίζουν να απασχολούνται κάποια από αυτά τα άτομα και πόσα, αν κατά τη γνώμη τους το συγκεκριμένο πρόγραμμα βοηθάει στη μείωση της ανεργίας και τέλος, αν κατά τη γνώμη τους το συγκεκριμένο πρόγραμμα επιχορήγησης βοήθησε την επιχείρηση τους ή όχι και με ποιόν τρόπο. Οι παραπάνω ερωτήσεις συγκρότησαν το κυρίως ερωτηματολόγιο.

Ανοιχτές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν όπως συνηθίζεται για την καταγραφή της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων καθώς και των απόψεών τους σχετικά με την χρησιμότητα του προγράμματος.

Η πλήρης μορφή του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα I.

2.3 Οι διαδικασίες για τη συλλογή της πληροφορίας

2.3.1 Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της καταγραφής-απογραφής

Η βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, όπως προαναφέραμε, ήταν η κατά το δυνατό μεγαλύτερη συγκέντρωση πληροφοριών για τα γενικά χαρακτηριστικά των ανέργων που αναζητούσαν απασχόληση, είτε ως μισθωτοί είτε ως αυτοαπασχολούμενοι καθώς και για τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που επιδίωκαν να επιδοτηθούν για να απασχολήσουν ανέργους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Για το σκοπό αυτό, εφαρμόστηκαν συγκεκριμένες διαδικασίες καταγραφής-απογραφής των ανέργων και των επιχειρήσεων με τη συμπλήρωση ειδικά σχεδιασμένων δομημένων ερωτηματολογίων.

Για την καταγραφή-απογραφή των ανέργων το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ χρησιμοποίησε σε κάθε νομό μια ομάδα από 10 ειδικά εκπαιδευμένους ερευνητές που παρέμεναν σε συγκεκριμένους χώρους, οι οποίοι είχαν προσδιοριστεί εκ των προτέρων και σύμφωνα με ένα προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα, όπου απευθύνονταν οι άνεργοι που επιθυμούσαν να ωφεληθούν από το πρόγραμμα για να καταγραφούν. Της καταγραφής-απογραφής είχε προηγηθεί ένα εκτεταμένο πρόγραμμα προβολής και δημοσιότητας ενός μήνα με ανακοινώσεις στα τοπικά μέσα ενημέρωσης (εφημερίδες, ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί) και τοποθέτηση αφισών σε επίπεδο κοινότητας και ενορίας (στις πόλεις) όπου αναφερόταν συνοπτικά ο σκοπός, οι προϋποθέσεις και οι ημερομηνίες της καταγραφής.

Για την καταγραφή-απογραφή των επιχειρήσεων εφαρμόστηκαν ανάλογες διαδικασίες ενημέρωσης και με βάση τα αρχεία των τοπικών επιμελητηρίων στάλθηκε ταχυδρομικά σε όλες το πρώτο ερωτηματολόγιο καταγραφής-απογραφής μαζί με τα ενημερωτικά έντυπα του επιμελητηρίου. Η διαδικασία αυτή επιλέχθηκε ως

η πιο εύχρηστη επειδή οι επιχειρήσεις που επιθυμούσαν να ενταχθούν στην επιδότηση θέσεων όφειλαν να συμπληρώσουν το πρώτο ερωτηματολόγιο και να το παραδώσουν, είτε στο τοπικό παράρτημα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ είτε στον ΟΑΕΔ αφού η κατάθεσή του αποτελούσε ταυτόχρονα την αρχική αίτηση για ένταξη της επιχείρησης στο πρόγραμμα.

Για τη συλλογή των δεδομένων σχετικά με την οικονομική πορεία και την απασχόληση των 245 επιχειρήσεων που επιδοτήθηκαν για την απασχόληση μισθωτών και επιλέχθηκαν ως δείγμα από την ομάδα έρευνας του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ εφαρμόστηκε η τεχνική της τυπικής συνέντευξης. Ειδικότερα, δύο ειδικά εκπαιδευμένοι συνεντευκτές σε κάθε νομό επισκέφτηκαν την έδρα των επιχειρήσεων αφού είχε προηγηθεί τηλεφωνική επικοινωνία και είχε προσδιοριστεί η συνάντηση με τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης ή άλλο αρμόδιο πρόσωπο που όριζε ο ιδιοκτήτης ή ο Γενικός Διευθυντής της επιχείρησης (π.χ. λογιστής ή διευθυντής προσωπικού στις μεγάλες επιχειρήσεις του δείγματος). Σε κάθε περίπτωση, μετά την τηλεφωνική επικοινωνία και πριν την πραγματοποίηση της συνέντευξης, είχε αποσταλεί το ερωτηματολόγιο ώστε οι ερωτώμενοι να είναι προετοιμασμένοι για την ακρίβεια των στοιχείων που ανέφεραν.

Πληθυσμός

Ως πληθυσμός της καταγραφής-απογραφής ορίστηκαν οι άνεργοι και οι επιχειρήσεις που εξεδήλωσαν την επιθυμία για συμμετοχή στο Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων και δέχτηκαν να καταγραφούν.

Στην περίπτωση των ανέργων ήταν όλοι οι άνεργοι που κατά το διάστημα της καταγραφής-απογραφής, διέθεταν κάρτα ανεργίας διάρκειας τουλάχιστον ενός μηνός και επιθυμούσαν να επιδοτηθούν για να απασχοληθούν ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι ή/και για να παρακολουθήσουν κάποιο από τα σχετικά προγράμματα κατάρτισης των ανέργων.

Στην περίπτωση των επιχειρήσεων αναφερόμαστε στο σύνολο των επιχειρήσεων που επιθυμούσαν να επιδοτηθούν για να απασχολήσουν ανέργους που είχαν καταγραφεί στο πλαίσιο του προγράμματος σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αυτό έθετε.

Το πεδίο

Επιλογή των καταγραφέντων-συνεντευκτών και εκπαίδευση: Για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων και την καταγραφή της συλλεγόμενης πληροφορίας, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εργάστηκαν συνολικά 50 ερευνητές (10 σε κάθε νομό), οι οποίοι επιλέχθηκαν έπειτα από ανοιχτή προκήρυξη διαγωνισμού σε κάθε νομό. Για την εκπαίδευσή τους σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε από την κεντρική επιστημονική ομάδα του προγράμματος ειδικό σεμινάριο τριώρης διάρκειας το οποίο έγινε στα κατά τόπους παραρτήματα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Της κατάρτισης των ερευνητών είχε προηγηθεί η προσωπική μελέτη του ερωτηματολογίου και τους είχε ζητηθεί να συμπληρώσουν δοκιμαστικά με ανέργους του περιβάλλοντός τους τουλάχιστον από 3-5 ερωτηματολόγια ο καθένας ώστε να εντοπιστούν οι ενδεχόμενες απορίες και δυσκολίες που θα αντιμετώπιζαν κατά την καταγραφή.

Τεχνική οργάνωσης της επιτόπιας έρευνας: Η επιτόπια έρευνα πραγματοποιήθηκε από 8 Οκτωβρίου έως 7 Νοεμβρίου 2001 στο Νομό Φθιώτιδας, από 17 έως 28 Ιανουαρίου 2002 στο Νομό Λαρίσης και από 18 Φεβρουαρίου έως 1 Μαρτίου 2002 και 8 Μαρτίου έως 15 Μαρτίου 2002 στους Νομούς Θεσπρωτίας, Άρτας και Πρεβέζης. Τα διαφορετικά χρονικά διαστήματα και η διάρκεια της καταγραφής-απογραφής σε κάθε νομό οφείλονταν στις διαφορετικές χρονικές περιόδους υλοποίησης του κάθε προγράμματος καθώς επίσης και στις εκτιμήσεις των τοπικών δομών στήριξης αναφορικά με το βαθμό εξάντλησης των δυνατοτήτων ενημέρωσης του μέγιστου αριθμού ανέργων που επιθυμούσαν να ενταχθούν στο πρόγραμμα.

Διαχείριση των δεδομένων και επεξεργασία: Τον έλεγχο των ερωτηματολογίων καθώς και την κωδικογράφηση των ανοιχτών

ερωτήσεων ανέλαβαν τρεις έμπειροι ερευνητές της κεντρικής δομής του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.

Τη δημιουργία του αρχείου των δεδομένων των ερευνών καθώς και την επεξεργασία, την ανάλυσή (SPSS) και παρουσίασή τους ανέλαβε ο στατιστικός-ερευνητής στο ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.

2.3.2 Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας

Η ποιοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε από το Φεβρουάριο έως τον Ιούλιο του 2003 στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στους Νομούς Φθιώτιδας, Λάρισας, Άρτας, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 112 συνεντεύξεις με ανέργους που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα στους πέντε προαναφερόμενους νομούς. Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής των ανέργων στους παραπάνω πέντε νομούς χρησιμοποιήθηκαν ως πλαίσιο για τον προσδιορισμό των ανέργων που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα. Το αναλυτικό σχέδιο προσδιορισμού τους, στο οποίο εφαρμόστηκε ανάλυση αντιστοιχιών σε συνδυασμό με ένα σχέδιο δειγματοληψίας ποσοτώσεων παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα II.

Για τη συλλογή της πληροφορίας εφαρμόστηκε η ποιοτική συνέντευξη σύμφωνα με ένα ερωτηματολόγιο-οδηγό της συνέντευξης. Συνοδευτικές πληροφορίες αντλήθηκαν από τα ημερολόγια που τηρούσαν οι ερευνητές-συνεντευκτές.

Το πεδίο

Η επιλογή των ερευνητών: Για την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων επιλέχθηκαν 10 ερευνητές (5 άνδρες-5 γυναίκες). Η αριθμητική αυτή ισοτιμία δικαιολογείται διότι σε κάθε νομό συμμετείχαν 2 ερευνητές (1 άνδρας-1 γυναίκα). Ανάλογα με το φύλο του ο άνεργος-ερωτώμενος παραπεμπόταν στον αντίστοιχο ερευνητή. Επιπλέον, ένα δεύτερο κριτήριο το οποίο συνέβαλε κατά την επιλογή τους ήταν

εκείνο της εντοπιότητας. Θεωρήσαμε ότι ο ερευνητής θα μπορούσε να προσφέρει δεδομένα σχετικά με την ιστορία και την κατάσταση του νομού του και της πόλης του ώστε να αναπτυχθεί μια σχέση αναγνώρισης - οικειότητας με το τοπικό πλαίσιο στο οποίο ζει ο άνεργος.

Η επιμόρφωση των ερευνητών: Πριν από τη διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τριήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο στο πλαίσιο του οποίου αποσαφηνίστηκαν τα εξής :

- τα Προγράμματα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ως ένας τρόπος αντιμετώπισης της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- το αντικείμενο και οι στόχοι της έρευνας
- οι κανόνες επικοινωνίας μεταξύ ερευνητών και υπεύθυνων της έρευνας
- οι θεματικές ενότητες του ερωτηματολογίου
- οι προϋποθέσεις-υποθέσεις που εμπεριέχονται σε κάθε ερώτημα το οποίο εισάγεται προς συζήτηση
- οι κανόνες διαπροσωπικής επικοινωνίας με τον άνεργο
- διάφορες τεχνικές επισημάνσεις όπως για παράδειγμα ότι αφορά στη λογική ακολουθία στην ανάπτυξη των ερωτήσεων, στη χρήση του κασετοφώνου και πως θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την πιθανότητα δυσπιστίας από την πλευρά του ανέργου κατά τη χρήση του και τέλος στη σημασία της σύνταξης ημερολογίου αμέσως μετά την απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης ως προαπαιτούμενο επικοινωνίας.

Κατά το πέρας του σεμιναρίου διανεμήθηκαν ένας αναλυτικός οδηγός προς τους ερευνητές, το προφίλ των ατόμων για συνέντευξη όπως αυτό προέκυψε από το ερωτηματολόγιο της καταγραφής-απογραφής,

η συνοδευτική επιστολή προς τους ανέργους πριν πραγματοποιηθεί η πρώτη τους επαφή καθώς και ο απαραίτητος τεχνικός εξοπλισμός. Προϋπόθεση για τη διεξαγωγή της συνέντευξης ήταν η προηγούμενη προσεκτική μελέτη του προφίλ του ανέργου.

Πριν την πραγματοποίηση της πρώτης συνάντησης είχε προηγηθεί τηλεφωνική επικοινωνία με τον «υποψήφιο» ερωτώμενο όπου ο συνεντευκτής συστηνόταν, παρουσίαζε το σκοπό του εγχειρήματος και κατόπιν της έκφρασης επιθυμίας συμμετοχής του ανέργου καθοριζόταν η ημερομηνία συνάντησης στο οικείο περιβάλλον του ανέργου. Σε περίπτωση άρνησης ο ερευνητής χρησιμοποιούσε την αναπληρωματική λίστα με τα αντίστοιχα κριτήρια.

Στο Παράρτημα II εκτός από τη διαδικασία επιλογής των ερωτώμενων-υποκειμένων που συμμετείχαν στη ποιοτική έρευνα παρουσιάζονται επίσης και τα σημαντικότερα αποτελέσματά της.

2.3.3 Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της μελέτης, έρευνας αξιολόγησης

Η συστηματική μελέτη και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, η σημασία των υπό θεώρηση ζητημάτων τα οποία διερευνώνται για πρώτη φορά, το γεγονός της ύπαρξης μιας συστηματικής καταγραφής-απογραφής των τριών κατηγοριών πληθυσμού που συμμετείχαν στο πρόγραμμα καθώς και μεθοδολογικές θεωρήσεις, όπως ο σύντομος χρόνος που ήταν απαραίτητος για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, το κόστος και ο χρόνος διεξαγωγής της επιτόπιας έρευνας επέβαλαν τη διεξαγωγή μιας απογραφικής τηλεφωνικής έρευνας ως καταλληλότερη διαδικασία για τη συλλογή της απαιτούμενης πληροφορίας από κάθε κατηγορία του υπό διερεύνηση πληθυσμού. Βέβαια, στην απόφαση αυτή συνέβαλε καθοριστικά το γεγονός της ύπαρξης των δεδομένων της καταγραφής-απογραφής που είχε προηγηθεί και συνεπώς της δυνατότητας χρησιμοποίησής της ως

απογραφικό πλαίσιο και επιπλέον διερεύνησης του κυριότερου προβλήματος των τηλεφωνικών συνεντεύξεων, δηλαδή των χαμηλών ποσοστών απόκρισης. Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής προσφέρουν τη δυνατότητα σύγκρισης των βασικών χαρακτηριστικών των αντίστοιχων κατηγοριών πληθυσμού (αποκρινόμενων και μη αποκρινόμενων) και συνεπώς μπορεί εμμέσως να εκτιμηθεί η επίδραση της αναμενόμενης υψηλής μη απόκρισης στα αποτελέσματα κάθε διερεύνησης. Το άλλο γνωστό ζήτημα που προκύπτει από την εφαρμογή απογραφικής μεθόδου, δηλαδή τα προβλήματα της κάλυψης του υπάρχοντος απογραφικού πλαισίου αντιμετωπίστηκαν κατά το δυνατόν με τη διεξαγωγή εκτεταμένων ελέγχων για την αντιμετώπισή τους ώστε να είναι ενημερωμένο και πλήρες πριν από τη διεξαγωγή των κυρίως ερευνών.

Πληθυσμός-Κάλυψη

Το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, σύμφωνα με τα κριτήρια που είχαν τεθεί αρχικά, αναφερόταν σε τρεις κατηγορίες πληθυσμού που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ως επιδοτούμενοι μισθωτοί, νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιχειρήσεις στις περιοχές που καλύπτονται διοικητικά από τους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Φθιώτιδας και Λάρισας. Όπως προαναφέραμε, αποφασίστηκε η ολική κάλυψη κάθε κατηγορίας του υπό διερεύνηση πληθυσμού. Για το σκοπό αυτό διεξήχθησαν εκτεταμένοι έλεγχοι του υπάρχοντος απογραφικού πλαισίου από τα κατά τόπους παραρτήματα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ σύμφωνα με τις οδηγίες πριν από τη διεξαγωγή της επιτόπιας έρευνας που περιόρισαν κατά το δυνατόν τα προβλήματα της μη κάλυψης κάθε κατηγορίας του υπό διερεύνηση πληθυσμού.

Το πεδίο

Επιλογή των συνεντευκτών και εκπαίδευση: Για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων και την καταγραφή της συλλεγόμενης πληροφορίας εργάστηκαν συνολικά 8 ερευνητές του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ ως συνεντευκτές και μια επόπτρια, οι περισσότεροι από τους οποίους

είχαν εμπειρία από τη συμμετοχή τους σε έρευνες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Για την εκπαίδευσή τους έγιναν σχετικά σεμινάρια και δοκιμαστικές συνεντεύξεις. Η επίδοσή τους αξιολογήθηκε όπως συνηθίζεται, από το χρόνο που απαιτείτο για τον εντοπισμό των ερωτώμενων και το ποσοστό της μη απόκρισης, την ποιότητα της καταγραφής της απαιτούμενης πληροφορίας και τη διάρκεια της συνέντευξης, την ικανότητά τους να ακολουθούν τις οδηγίες, και το συνολικό αριθμό των συνεντεύξεων που διεξήγαγαν κάθε μέρα.

Τεχνική οργάνωση της επιτόπιας έρευνας: Η επιτόπια έρευνα περιελάμβανε πρωινή και απογευματινή εργασία. Είχε προβλεφτεί η δυνατότητα να κλείνονται ραντεβού για την ίδια μέρα σε διαφορετική ώρα και η προσπάθεια για επαναληπτικές συνεντεύξεις για τις περιπτώσεις που δύσκολα μπορούσαν να εντοπιστούν πριν καταγραφούν στις μη αποκρίσεις. Λόγω ακριβώς των δυσκολιών κατά τον εντοπισμό των ερωτώμενων ο συνολικός χρόνος διεξαγωγής της επιτόπιας έρευνας από 12 Οκτώβρη του 2005 έως 28 Νοέμβρη του 2005 ξεπέρασε την αναμενόμενη αρχική εκτίμηση αποκαλύπτοντας τα σοβαρότατα προβλήματα της χρήσης της καταγραφής-απογραφής ως απογραφικού πλαισίου.

Η έρευνα-πυλός: Η έρευνα-πυλός διεξήχθη από τους τρεις περισσότερους έμπειρους ερευνητές του ΙΝΕ και πραγματοποιήθηκε κατά το διάστημα από 18 έως 21 Σεπτέμβρη πριν από τη διεξαγωγή της κυρίως έρευνας. Συμπληρώθηκαν συνολικά 18 ερωτηματολόγια από κάθε κατηγορία του υπό διερεύνηση πληθυσμού. Βεβαίως, οι ερωτώμενοι που συμμετείχαν στην έρευνα-πυλός εξαιρέθηκαν από την κυρίως έρευνα. Με βάση τα αποτελέσματα της επεξεργασίας και της ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας-πυλός οριστικοποιήθηκε η τελική μορφή των ερωτηματολογίων της κυρίως έρευνας και οι τελικές οδηγίες προς τους ερευνητές-συνεντευκτές.

Διαχείριση των δεδομένων και επεξεργασία: Τον έλεγχο των ερωτηματολογίων ανέλαβε η επόπτρια της έρευνας. Η κωδικογράφηση των ανοιχτών ερωτημάτων της απασχόλησης, του επαγγέλματος και της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της δυσκολίας τους

ανατέθηκε σε έμπειρους ερευνητές του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ οι οποίοι είχαν ασχοληθεί και στο παρελθόν με ανάλογες διεργασίες και ήταν εξοικειωμένοι με τις δυσκολίες που προκύπτουν κατά την προσπάθεια ένταξης των ανοιχτών ερωτήσεων σε ευρύτερες κατηγορίες της ΕΣΥΕ.

Τη δημιουργία του αρχείου των δεδομένων των ερευνών καθώς και την επεξεργασία, την ανάλυσή (SPSS) και παρουσίασή τους ανέλαβε ο στατιστικός-ερευνητής στο ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.

Μη-απόκριση: Στον Πίνακα Π.1 παρουσιάζονται τα δεδομένα αναλυτικά της μη απόκρισης για κάθε κατηγορία του υπό διερεύνηση πληθυσμού ανά νομό. Η μη απόκριση αναλύεται σε άρνηση για συμμετοχή στην έρευνα, λάθη του απογραφικού πλαισίου, αδυναμία εντοπισμού των ερωτώμενων και αλλαγή της κατηγορίας ένταξής τους στο πρόγραμμα. Σύμφωνα με τα δεδομένα, όπως ήταν αναμενόμενο, τα κυριότερα προβλήματα της μη απόκρισης προκύπτουν από τα λάθη του απογραφικού πλαισίου και επίσης, αυτά του εντοπισμού των ερωτώμενων, τα οποία παρά τις προσπάθειες και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό τους, απλώς ελαχιστοποιήθηκαν κατά το δυνατό. Το υψηλότερο ποσοστό μη απόκρισης των μισθωτών εμφανίστηκε στον Ν. Φθιώτιδας, των νέων ελεύθερων επαγγελματιών στον Ν. Θεσπρωτίας και των επιχειρήσεων στους νομούς κατά σειρά σημασίας, Θεσπρωτίας, Λαρίσης και Άρτας.

Πίνακας Π.1 Κατανομή της μη απόκρισης ανά κατηγορία του υπό έρευνα πληθυσμού και νομό

	ΜΙΣΘΩΤΟΙ		ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
		%		%		%
Ν.ΑΡΤΑΣ	(N=483)		(N=250)		(N=424)	
ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=343)	71,0	(N=194)	77,6	(N=267)	63,0
ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=140)	28,9	(N=56)	22,4	(N=157)	37,0
Άρνηση		4,3		3,6		5,2
Λάθος		14,1		11,6		7,8
Δε βρέθηκε		10,6		6,8		24,1
Άλλο		0,0		0,4		0,0
Ν.ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	(N=195)		(N=67)		(N=175)	
ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=140)	71,8	(N=44)	65,7	(N=91)	52,0
ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=55)	28,2	(N=23)	34,3	(N=84)	48,0
Άρνηση		2,1		7,5		6,9
Λάθος		16,4		25,4		6,9
Δε βρέθηκε		9,2		1,5		29,1
Άλλο		0,5		0,0		5,1
Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	(N=418)		(N=226)		(N=349)	
ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=294)	70,3	(N=160)	70,8	(N=270)	77,4
ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=124)	29,7	(N=66)	29,2	(N=79)	22,6
Άρνηση		4,8		0,9		4,3
Λάθος		14,6		22,1		13,8
Δε βρέθηκε		8,1		6,2		2,9
Άλλο		2,2		0,0		1,7
Ν. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	(N=994)		(N=388)		(N=554)	
ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=611)	61,5	(N=269)	69,3	(N=411)	74,2
ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=383)	38,5	(N=119)	30,7	(N=143)	25,8
Άρνηση		2,7		2,8		4,3
Λάθος		19,7		9,5		7,8
Δε βρέθηκε		15,6		18,0		11,2
Άλλο		0,5		0,3		2,5
Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ	(N=1.233)		(N=467)		(N=1.176)	
ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=831)	67,4	(N=328)	70,2	(N=708)	60,2
ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	(N=402)	32,6	(N=139)	29,8	(N=468)	39,8
Άρνηση		4,0		0,9		3,1
Λάθος		20,1		13,3		6,4
Δε βρέθηκε		8,5		15,6		30,1
Άλλο		0,0		0,0		0,2

Για να εκτιμηθεί η επίδραση της μη απόκρισης στα αποτελέσματα των ερευνών διενεργήθηκαν εκτεταμένοι έλεγχοι των χαρακτηριστικών των αποκρινόμενων και μη για τους μισθωτούς και νέους ελεύθερους επαγγελματίες κατά Νομό, βάσει των δεδομένων της καταγραφής-απογραφής, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στους Πίνακες Π.2.1 και Π.2.2, αντίστοιχα.

Πίνακας Π.2.1 Κατανομή των αποκρινόμενων και μη μισθωτών κατά φύλο, οικογενειακά κατάσταση, εκπαίδευση, ηλικία και νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	% (N=343)	% (N=140)	%	% (N=140)	% (N=55)	%
ΦΥΛΟ						
ΑΝΔΡΕΣ	32,7	39,3	-6,6	24,3	30,4	-6,1
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	67,2	60,7	6,5	75,7	69,6	6,1
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ						
ΑΓΑΜΟΣ/Η	57,7	52,1	5,6	37,9	35,7	2,1
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	41,4	42,1	-0,7	57,9	64,3	-6,4
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	0,9	5,7	-4,8	3,6	0,0	3,6
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
ΑΕΙ	4,4	2,1	2,2	2,1	5,4	-3,2
ΤΕΙ	6,1	4,3	1,8	5,0	3,6	1,4
ΙΕΚ	12,5	9,3	3,3	19,3	17,9	1,4
Τ.Ε.Σ.	5,5	2,1	3,4	5,0	1,8	3,2
ΤΕΕ/ΤΕΛ	16,6	22,9	-6,2	14,3	12,5	1,8
ΛΥΚΕΙΟ	18,4	19,3	-0,9	18,6	19,6	-1,1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	8,5	7,1	1,3	7,1	16,1	-8,9
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	13,4	19,3	-5,9	12,9	16,1	-3,2
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	14,6	13,6	1,0	15,7	7,1	8,6
ΗΛΙΚΙΑ						
15-19 ετών	2,0	1,4	0,6	1,4	9,1	-7,7
20-24 ετών	28,3	22,1	6,1	32,9	38,2	-5,3
25-29 ετών	22,4	28,6	-6,1	31,4	20,0	11,4
30-34 ετών	20,7	18,6	2,1	12,1	10,9	1,2
35-39 ετών	12,5	11,4	1,1	8,6	9,1	-0,5
40-44 ετών	8,2	8,6	-0,4	8,6	9,1	-0,5
45-49 ετών	2,9	5,7	-2,8	2,1	3,6	-1,5
50-54 ετών	2,0	2,1	-0,1	2,1	0,0	2,1
55-59 ετών	0,9	0,0	0,9	0,7	0,0	0,7
60-64 ετών	0,0	1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Πίνακας Π.2.1 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΑΔΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=294)	(N=124)		(N=611)	(N=383)	
ΑΝΔΡΕΣ	32,0	39,5	-7,5	26,50	34,70	-8,20
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	68,0	60,5	7,5	73,50	65,30	8,20
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ						
ΑΓΑΜΟΣ/Η	59,5	61,3	-1,8	63,67	69,82	-6,15
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	38,4	32,3	6,2	32,08	24,93	7,14
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	1,4	5,6	-4,3	3,11	4,20	-1,09
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,7	0,8	-0,1	0,49	1,05	-0,56
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
ΑΕΙ	3,8	6,5	-2,7	5,89	5,74	0,15
ΤΕΙ	9,2	2,4	6,8	4,09	3,66	0,44
ΙΕΚ	17,1	16,9	0,1	22,59	22,19	0,39
Τ.Ε.Σ.	7,2	4,0	3,1	4,58	4,18	0,41
ΤΕΕ/ΤΕΛ	16,4	13,7	2,7	14,89	15,14	-0,25
ΛΥΚΕΙΟ	19,5	16,9	2,5	22,09	22,45	-0,36
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	7,5	11,3	-3,8	5,56	8,88	-3,31
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	11,3	17,7	-6,5	9,17	9,40	-0,23
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	8,2	10,5	-2,3	11,13	8,36	2,77
ΗΛΙΚΙΑ						
15-19 ετών	2,7	3,2	-0,5	2,0	2,6	-0,6
20-24 ετών	29,3	31,5	-2,2	31,1	35,5	-4,4
25-29 ετών	26,2	31,5	-5,3	25,5	24,8	0,7
30-34 ετών	17,7	12,9	4,8	16,5	15,9	0,6
35-39 ετών	11,2	12,1	-0,9	8,8	6,8	2,0
40-44 ετών	7,8	5,6	2,2	8,5	7,3	1,2
45-49 ετών	3,7	2,4	1,3	5,1	3,7	1,4
50-54 ετών	1,0	0,0	1,0	1,6	2,3	-0,7
55-59 ετών	0,3	0,8	-0,5	0,7	1,0	-0,4
60-64 ετών	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00

Πίνακας Π.2.1 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=831)	(N=402)	
ΑΝΔΡΕΣ	28,60	30,80	-2,20
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	71,40	69,20	2,20
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ			
ΑΓΑΜΟΣ/Η	60,82	59,90	0,92
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	37,36	35,59	1,77
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	1,57	3,51	-1,94
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,24	1,00	-0,76
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			
ΑΕΙ	7,70	5,25	2,45
ΤΕΙ	9,03	11,75	-2,72
ΙΕΚ	19,01	16,25	2,76
Τ.Ε.Σ.	5,29	3,25	2,04
ΤΕΕ/ΤΕΛ	13,24	12,25	0,99
ΛΥΚΕΙΟ	12,88	19,50	-6,62
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	9,63	9,50	0,13
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	10,47	11,50	-1,03
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	12,76	10,75	2,01
ΗΛΙΚΙΑ			
15-19 ετών	1,9	1,7	0,2
20-24 ετών	31,6	30,1	1,5
25-29 ετών	29,8	28,1	1,7
30-34 ετών	13,5	17,7	-4,2
35-39 ετών	8,3	8,2	0,1
40-44 ετών	7,9	6,0	2,0
45-49 ετών	4,6	4,5	0,1
50-54 ετών	1,4	3,0	-1,5
55-59 ετών	0,6	0,5	0,1
60-64 ετών	0,2	0,2	0,0
65 + ετών	0,00	0,00	0,00

Πίνακας Π.2.2 Κατανομή των αποκρινόμενων και μη νέων ελεύθερων επαγγελματιών κατά φύλο, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση, ηλικία και νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=194)	(N=56)		(N=44)	(N=23)	
ΑΝΔΡΕΣ	49,5	50,0	-0,5	40,9	56,5	-15,6
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50,5	50,0	0,5	59,1	43,5	15,6
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ						
ΑΓΑΜΟΣ/Η	39,7	44,6	-5,0	34,1	39,1	-5,0
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	57,2	50,0	7,2	65,9	60,9	5,0
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	2,6	3,6	-1,0	0,0	0,0	0,0
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,5	1,8	-1,3	0,0	0,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
ΑΕΙ	3,6	5,4	-1,7	2,3	4,3	-2,0
ΤΕΙ	3,1	1,8	1,3	9,3	4,3	5,0
ΙΕΚ	3,1	5,4	-2,2	11,6	0,0	11,6
Τ.Ε.Σ.	5,7	0,0	5,7	2,3	4,3	-2,0
ΤΕΕ/ΤΕΛ	12,4	10,7	1,7	7,0	13,0	-6,1
ΛΥΚΕΙΟ	13,5	23,2	-9,7	14,0	30,4	-16,5
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	21,2	14,3	7,0	9,3	13,0	-3,7
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	29,0	32,1	-3,1	25,6	17,4	8,2
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	8,3	7,1	1,1	18,6	13,0	5,6
ΗΛΙΚΙΑ						
15-19 ετών	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
20-24 ετών	10,3	10,7	-0,4	20,5	8,7	11,8
25-29 ετών	26,8	26,8	0,0	25,0	39,1	-14,1
30-34 ετών	25,3	16,1	9,2	11,4	26,1	-14,7
35-39 ετών	14,9	26,8	-11,8	13,6	17,4	-3,8
40-44 ετών	11,9	3,6	8,3	20,5	4,3	16,1
45-49 ετών	5,2	7,1	-2,	6,8	0,0	6,8
50-54 ετών	2,6	5,4	-2,8	2,3	4,3	-2,1
55-59 ετών	2,1	3,6	-1,5	0,0	0,0	0,0
60-64 ετών	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Πίνακας Π.2.2 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΑΔΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=160)	(N=66)		(N=269)	(N=119)	
ΑΝΔΡΕΣ	43,1	51,5	-8,4	49,8	34,5	15,3
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	56,9	48,5	8,4	50,2	65,5	-15,3
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ						
ΑΓΑΜΟΣ/Η	46,3	37,9	8,4	48,7	36,1	12,6
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	51,9	50,0	1,9	48,3	58,0	-9,7
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	1,3	9,1	-7,8	2,6	5,0	-2,4
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,6	3,0	-2,4	0,4	0,8	-0,5
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
ΑΕΙ	2,5	1,5	1,0	4,5	3,4	1,1
ΤΕΙ	5,0	1,5	3,5	5,2	3,4	1,8
ΙΕΚ	4,4	6,1	-1,7	9,3	5,0	4,3
Τ.Ε.Σ.	6,9	12,1	-5,2	6,7	12,6	-5,9
ΤΕΕ/ΤΕΛ	15,6	6,1	9,6	11,9	10,1	1,8
ΛΥΚΕΙΟ	20,6	13,6	7,0	22,7	20,2	2,5
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	13,1	18,2	-5,1	13,8	11,8	2,0
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	20,6	30,3	-9,7	14,9	23,5	-8,7
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	11,3	10,6	0,6	11,2	10,1	1,1%
ΗΛΙΚΙΑ						
15-19 ετών	3,1	1,5	1,6	1,1	0,8	0,3
20-24 ετών	15,6	9,1	6,5	16,4	15,1	1,2
25-29 ετών	33,8	24,2	9,5	26,0	30,3	-4,2
30-34 ετών	20,0	21,2	-1,2	19,3	14,3	5,0
35-39 ετών	12,5	13,6	-1,1	16,7	16,0	0,8
40-44 ετών	9,4	16,7	-7,3	10,0	10,9	-0,9
45-49 ετών	3,1	9,1	-6,0	5,2	4,2	1,0
50-54 ετών	1,9	0,0	1,9	3,3	4,2	-0,9
55-59 ετών	0,6	3,0	-2,4	1,9	4,2	-2,3
60-64 ετών	0,0	1,5	-1,5	0,0	0,0	0,0
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Πίνακας Π.2.2 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=328)	(N=139)	
ΑΝΔΡΕΣ	57,3	47,5	9,8
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	42,7	52,5	-9,8
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ			
ΑΓΑΜΟΣ/Η	50,0	35,5	14,7
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	48,1	58,3	-10,1
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ	0,9	3,6	-2,7
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	0,9	2,9	-2,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			
ΑΕΙ	8,8	6,5	2,4
ΤΕΙ	4,9	2,2	2,7
ΙΕΚ	4,6	9,4	-4,8
Τ.Ε.Σ.	7,0	5,0	2,0
ΤΕΕ/ΤΕΛ	13,7	10,1	3,6
ΛΥΚΕΙΟ	17,4	21,6	-4,2
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	12,5	16,5	-4,0
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	13,7	20,1	-6,4
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ	17,4	8,6	8,7
ΗΛΙΚΙΑ			
15-19 ετών	0,9	0,0	0,9
20-24 ετών	17,4	15,8	1,6
25-29 ετών	27,7	19,4	8,3
30-34 ετών	16,5	20,1	-3,7
35-39 ετών	12,5	18,0	-5,5
40-44 ετών	10,7	14,4	-3,7
45-49 ετών	8,5	8,6	-0,1
50-54 ετών	4,3	2,2	2,1
55-59 ετών	1,5	1,4	0,1
60-64 ετών	0,0	0,0	0,0
65 + ετών	0,0	0,0	0,0

Οι κατανομές του φύλου των μισθωτών και της οικογενειακής κατάστασής τους (κυρίως για τις κατηγορίες άγαμος και έγγαμος) εμφανίζουν σημαντικές αποκλίσεις για όλους τους νομούς εκτός από τον Ν. Λαρίσης. Οι κατανομές της εκπαίδευσής τους εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις κυρίως για τους αποφοίτους λυκείου (Ν. Λαρίσης), γυμνασίου (Ν. Θεσπρωτίας) και δημοτικού (Ν. Άρτας, Ν. Πρέβεζας) εκτός από τον Ν. Φθιώτιδας. Οι κατανομές της ηλικίας τους εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις κυρίως για τις κατηγορίες 20-24 (Νομοί Άρτας, Θεσπρωτίας και Φθιώτιδας), 25-29 (Νομοί Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας) και 30-34 (Νομοί Πρέβεζας και Λάρισας). Οι κατανομές του φύλου των νέων ελεύθερων επαγγελματιών και της οικογενειακής κατάστασής τους (κυρίως για τις κατηγορίες άγαμος και έγγαμος) εμφανίζουν σημαντικές αποκλίσεις για όλους τους νομούς εκτός από τον Ν. Άρτας (φύλο). Οι κατανομές της εκπαίδευσής τους εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις κυρίως για τους αποφοίτους λυκείου για όλους τους Νομούς εκτός από τον Ν. Φθιώτιδας, γυμνασίου (Νομοί Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης, Λαρίσης), δημοτικού για όλους τους Νομούς και για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Οι κατανομές της ηλικίας τους εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις κυρίως για τις κατηγορίες 20-24 (Νομοί Θεσπρωτίας και Πρέβεζας), 25-29 (Νομοί Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Φθιώτιδας και Λάρισας), 30-34 (Νομοί Άρτας, Θεσπρωτίας και Φθιώτιδας), 35-39 (Νομοί Άρτας και Λάρισας), 40-44 (Νομοί Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας) και 45-49 (Νομοί Θεσπρωτίας και Πρέβεζας). Δυστυχώς, η απουσία άλλων επίσημων πηγών δεδομένων τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν συνοδευτικά για να προσδιορίσουν αυτές τις ιδιαίτερες κατηγορίες του υπό έρευνα πληθυσμού δεν επιτρέπει την περαιτέρω διερεύνηση της μη απόκρισης ώστε να εκτιμηθεί η επίδρασή της στα αποτελέσματα των ερευνών. Συνεπώς, και παρά την ιδιαιτερότητα των κατηγοριών αυτών του υπό διερεύνηση πληθυσμού, το γεγονός αυτών των αποκλίσεων δεν επιτρέπει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων των ερευνών κατά Νομό σε όλους όσοι εν γένει συμμετείχαν στο Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, και συνεπώς η ανάλυση πρέπει να περιοριστεί αυστηρά μόνο στους αποκρινόμενους κάθε κατηγορίας.

2.4 Συνοπτική παρουσίαση της ερευνητικής στρατηγικής

Η συστηματική διερεύνηση και μελέτη των ζητημάτων της απασχόλησης και της ανεργίας, όπως τίθενται από τους στόχους και το αντικείμενο των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, επέβαλαν το συνδυασμό πολλαπλών ερευνητικών διαδικασιών ως ερευνητική στρατηγική οι οποίες υλοποιήθηκαν σε διαφορετικές χρονικές φάσεις διεξαγωγής του προγράμματος που παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα Μ.

Πίνακας Μ. Συνοπτική παρουσίαση της ερευνητικής στρατηγικής του προγράμματος των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων κατά φάσεις υλοποίησης

Ερευνητική διαδικασία	Τεχνική	Ερωτώμενοι
Α. Ερευνητική διαδικασία που προηγήθηκε των επιδοτήσεων		
Καταγραφή-απογραφή ανέργων	Ερωτηματολόγιο	25.309 άνεργοι
Καταγραφή-απογραφή επιχειρήσεων	Ερωτηματολόγιο	7.311 επιχειρήσεις
Β. Ερευνητική διαδικασία κατά τη διάρκεια των επιδοτήσεων		
Δείγμα επιχειρήσεων	Ερωτηματολόγιο	245 επιχειρήσεις
Ποιοτική έρευνα	Οδηγός συνέντευξης	112 άνεργοι
Γ. Ερευνητική διαδικασία έξι μήνες μετά τη λήξη των επιδοτήσεων		
Αξιολόγηση επιδότησης μισθωτών	Ερωτηματολόγιο	1.976 επιδοτούμενοι ως μισθωτοί
Αξιολόγηση επιδότησης επιχειρήσεων	Ερωτηματολόγιο	1.775 επιδοτούμενες επιχειρήσεις
Αξιολόγηση επιδότησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών	Ερωτηματολόγιο	960 επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

3. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

3.1 Ένας «ιδιόμορφος γυναικείος πληθυσμός ανέργων των επιδοτήσεων»

A. Το πλαίσιο της καταγραφής-απογραφής των «ανέργων»

Οι άνεργοι που αποτελούν το αντικείμενο της διερεύνησης μας, όπως έχει ήδη αναφερθεί, είναι αυτοί που καταγράφηκαν στο πλαίσιο των Προγραμμάτων των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, δηλαδή όσοι ενημερώθηκαν με τους αντίστοιχους εκτεταμένους τρόπους που χρησιμοποιήθηκαν (φυλλάδια, αφίσες, αγγελίες στον έντυπο και τον ηλεκτρονικό τύπο, διαφημίσεις στα τοπικά ΜΜΕ) και εκδήλωσαν την επιθυμία τους για να συμμετάσχουν σε αυτό.

Η καταγραφή-απογραφή διενεργήθηκε, όπως προαναφέραμε, σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με την παρουσία ειδικά εκπαιδευμένων καταγραφέων-συνεντευκτών. Εκ του τρόπου πραγματοποίησης της καταγραφής-απογραφής αλλά και του πλαισίου της που εκδηλώνεται ως φίλτρο επιλογής για επιδότηση των ανέργων που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν σε σχετικά προγράμματα, τίθενται περιορισμοί σε όσους κλήθηκαν και τελικά προσήλθαν για να καταγραφούν και οι οποίοι σε τελική ανάλυση είναι όσοι ωφελούνται ή θεωρούν ότι θα έπρεπε δικαιωματικά να είναι αποδέκτες των συγκεκριμένων προγραμμάτων. Το ότι βέβαια κάποιος άνεργος θεωρεί τον εαυτό του ως δυνητικά ή δικαιωματικά ωφελούμενο από τα προγράμματα που επιδοτούν την απασχόληση καθορίζεται από ένα σύνολο παραμέτρων και όχι μόνο από τις θεσμικές προϋποθέσεις και τις τυπικές διαδικασίες που ακολουθούνται κατά την εφαρμογή της κρατικής πολιτικής για την ενίσχυση της απασχόλησης ή και την αντιμετώπιση της ανεργίας. Πολύ περισσότερο εξαρτάται (εφόσον πρόκειται για επιλεκτικού χαρακτήρα και όχι καθολικής εφαρμογής προγράμματα) από τη δυνατότητα κινητοποίησης των ίδιων των ανέργων και τα δίκτυα επαφών και πόρων που μπορούν να αξιοποιήσουν και τα οποία διασφαλίζουν τη μετατροπή της επιθυμίας

σε πιθανότητα ή και δυνατότητα, δηλαδή σε δικαίωμα απόκτησης της όποιας ωφέλειας απορρέει από το πρόγραμμα. Αναφερόμαστε στην ουσία σε όσους αποτελούν ή ενδέχεται να αποτελέσουν αυτούς που συγκροτούν τη θεσμική (τυπική) αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό ο καταγεγραμμένος πληθυσμός των ανέργων αποτελείται από εκείνους που προσβλέπουν σε κάποιο μικρό ή μεγάλο προσωπικό όφελος από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Αυτό το όφελος αναφέρεται, είτε στην επιδότησή του ανέργου για την έναρξη ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας και την απασχόλησή του ως νέου ελεύθερου επαγγελματία είτε στην επιδότησή του για να απασχοληθεί ως μισθωτός είτε τέλος στη συμμετοχή του σε προγράμματα που επιδοτούν την κατάρτισή του. Συνεπώς, ο πληθυσμός μας περιορίζεται σε όσους έχουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης από τις οποίες και προσβλέπουν κάποιο όφελος και δεν καλύπτει για παράδειγμα τους ανέργους των οποίων το συγκριτικό όφελος από το πρόγραμμα δεν ξεπερνά τα οφέλη που απορρέουν από άλλες κοινωνικές παροχές (π.χ. επίδομα ανεργίας) ή όσους ανέργους θεωρούν ότι δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα (π.χ. τσιγγάνοι).

Η ίδια η διαδικασία της καταγραφής εξάλλου οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής των κρατικών πολιτικών αρχής γενομένης από τις φορολογικές πολιτικές και τις απογραφές πληθυσμού που παραδοσιακά άρχισαν να διενεργούνται για φορολογικούς και στρατιωτικούς λόγους. Με βάση αυτή την προβληματική, όπως έχει περιγραφεί παραπάνω, ο πληθυσμός της έρευνάς μας συνιστά μία ιδιαίτερη κατηγορία του εργατικού δυναμικού, η οποία ορίζεται ως «εκείνοι που προσφεύγουν στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης με σκοπό την άντληση πόρων και ωφελειών από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης». Κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι τα συγκεκριμένα άτομα είναι ούτως ή άλλως ικανά για εργασία και οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης παρεμβαίνουν ως μηχανισμός σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση της εργασίας, προμηδοτώντας πιθανά κάποια άτομα ή επιχειρήσεις με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

προκειμένου να εφαρμοστούν συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές ως προς την κοινωνική διάσταση των πολιτικών απασχόλησης αλλά και τους κλαδικούς αναπτυξιακούς προσανατολισμούς.

Στις κοινωνίες του ανεπτυγμένου τουλάχιστον κόσμου, η ηλικία αποτελεί βασικό δείκτη για τον προσδιορισμό της εργασιακής ικανότητας του ατόμου. Η ηλικία του ατόμου δεν είναι γραμμικής ή ενιαίας μορφής αλλά φιλτράρεται και τέμνεται θεσμικά και κοινωνικά, καθορίζοντας τα όρια των διαφορών φάσεων της ζωής του ατόμου και τις κοινωνικές συμβάσεις, παραδοχές που συνδέονται μ' αυτές τις φάσεις. Με βάση την ηλικία δεν προσδιορίζονται μόνο οι κοινωνικά διαμορφωμένες φυσικές ικανότητες του ατόμου. Καθορίζεται επίσης ο απαραίτητος χρόνος της προετοιμασίας του για την είσοδο στην αγορά εργασίας αλλά και για την οριστική του αποχώρηση από αυτή, δηλαδή τη συνταξιοδότησή του. Στην ηλικία δεν αποτυπώνονται απλώς τα όρια της θεσμικής ένταξης του ατόμου στην αγορά εργασίας. Συμπυκνώνεται επίσης η επαγγελματική ωριμότητα, η εμπειρία, η διάθεση αλλά και η ικανότητα κάποιου να ασκεί συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Πέρα από τις όποιες επιμέρους διακυμάνσεις και χωρίς η ζωή των ατόμων να ακολουθεί ευθύγραμμη και εκ των προτέρων προσδιορισμένη πορεία, η εργασιακή τους ικανότητα επηρεάζεται από το πλέγμα εκείνων των φυσικών και κοινωνικών παραμέτρων που καθορίζουν τη δυνατότητα του ατόμου να ασκεί συγκεκριμένες επαγγελματικές δραστηριότητες σύμφωνα με τους όρους που διαμορφώνει ο κυρίαρχος τρόπος παραγωγής και οι γενικές οικονομικές συνθήκες. Οι άνθρωποι εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και σπουδάζουν σε μία ορισμένη ηλικία, εργάζονται δημιουργούν οικογένεια και μεγαλώνουν παιδιά σε μία άλλη ηλικιακή φάση και συνταξιοδοτούνται σε μία τρίτη φάση του κύκλου της ζωής. Επίσης η ηλικία του ατόμου επιδρά στη διάθεση και τη δυνατότητα μετακίνησης (καθημερινής είτε εφάπαξ) και μετανάστευσης με σκοπό την απασχόληση σε μία άλλη περιοχή ή χώρα.

Η ηλικία του ατόμου συμπτωνώνει επίσης το εκπαιδευτικό επίπεδο παρά τις διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται ανάλογα με την κοινωνική τάξη του. Η διεύρυνση και ο καθολικός χαρακτήρας των εκπαιδευτικών συστημάτων στις προηγμένες χώρες του δυτικού κόσμου αποτυπώνεται στο διαφορετικό εκπαιδευτικό επίπεδο των διαφορετικών ομάδων ηλικίας (cohorts), κάτι που με τη σειρά του καθορίζει την ικανότητα προσαρμογής, αναπροσαρμογής και επαγγελματικής του εξέλιξης. Όχι μόνο οι μικρότερες ηλικίες έχουν κατά τεκμήριο υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, εξαιτίας της γενικότερης επέκτασης των εκπαιδευτικών συστημάτων και της διεύρυνσης των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Επιπλέον, όσοι είναι μεγαλύτερης ηλικίας έχουν περισσότερες πιθανότητες να μην έχουν ανανεώσει τις γνώσεις που απέκτησαν με την ολοκλήρωση κάποιων εκπαιδευτικών βαθμίδων, εξαιτίας των περιορισμένων πιθανοτήτων να ενταχθούν σε προγράμματα επιμόρφωσης ή συμπληρωματικής εκπαίδευσης.

Η ηλικία του ατόμου ενδέχεται επίσης να επιδρά ανασταλικά στην προσαρμοστικότητα και δεκτικότητά του στις αναδιαρθρώσεις και τις αναπροσαρμογές που επιβάλλουν οι πολιτικές αναδιάρθρωσης της οικονομίας. Αυτοί που είναι περισσότερο επιρρεπείς στην ανεργία εξαιτίας των αναδιαρθρώσεων είναι κυρίως οι μεγαλύτερης ηλικίας και χαμηλού μορφωτικού επιπέδου εργαζόμενοι και οι γυναίκες. Πρόκειται για όσους ήταν πάνω των 45 ετών και οδηγούνται από τη μόνιμη απασχόληση στην ανεργία με αμφίβολες προοπτικές επανένταξης στην απασχόληση. Κατά κανόνα οι γυναίκες κινδυνεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες να βρεθούν άνεργες όταν σημειώνονται μαζικές απολύσεις αφού αυτές απασχολούνται σε μεγαλύτερη έκταση απ' ό,τι οι άνδρες σε χαμηλής ειδίκευσης εργασίες και ταυτόχρονα επιβαρύνονται με τη φροντίδα των άλλων οικογενειακών μελών (παιδιά, ηλικιωμένοι, εγκυμοσύνη). Με το φύλο την ηλικία και την εκπαίδευση σχετίζεται επίσης η διάρκεια της ανεργίας. Η μακροχρόνια ανεργία αποξενώνει το άτομο από τους μηχανισμούς της αγοράς εργασίας και το σύστημα της κοινωνικής προστασίας.

Οι παρεμβάσεις του κράτους στην αγορά εργασίας και οι παροχές του συστήματος κοινωνικής προστασίας λειτουργούν επίσης ως το ελάχιστο δίκτυο ασφάλειας που προστατεύει το άνεργο άτομο αποτρέποντας την περιθωριοποίηση και τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού του. Η κοινωνική προστασία παρέχει την αναγκαία κοινωνική αξιοπρέπεια. Συντελεί στον καθορισμό των συνθηκών διαβίωσης του ανέργου παρέχοντάς του πόρους επιβίωσης κατά το διάστημα που είναι άνεργο και του δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης μιας ικανοποιητικής (με βάση τις προσωπικές του ανάγκες) απασχόλησης, εμποδίζοντας έτσι την αποδοχή και τη συμμόρφωση με «έσχατες λύσεις» απασχόλησης σε υποβαθμισμένες εργασίες. Η κοινωνική προστασία είναι αυτή που παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα επιλογής απασχόλησης στο βαθμό που το οριακό όφελος της αντισταθμίζει τις παροχές της κοινωνικής ασφάλισης και συνεπώς συμβάλλει στην εκδήλωση συγκεκριμένων συμπεριφορών από μέρους του ατόμου, στην αγορά εργασίας. Κύρια εκδήλωση της κοινωνικής προστασίας είναι το επίπεδο του επιδόματος ανεργίας, η διάρκεια και οι προϋποθέσεις για την πρόσκτησή του από το άνεργο άτομο.

Η οικογένεια και ειδικότερα η παρουσία παιδιών δημιουργεί επίσης συγκεκριμένες δυσκολίες και επιδρά περιοριστικά στην άσκηση αρκετών εργασιακών δραστηριοτήτων πολύ περισσότερο δε στις γυναίκες. Αυτές οι δυσκολίες είναι πολύ εντονότερες στη γυναίκα, αφού η απασχόλησή της θα πρέπει κατά το δυνατό να συνάδει με τις ανάγκες αγωγής και φροντίδας των παιδιών. Πρόκειται για δεσμεύσεις που επιτρέπουν ή αποτρέπουν την ελαστικότητα στη διαχείριση του ατομικού ημερήσιου χρόνου και την παραγωγικότητα του ατόμου, διαμορφώνοντας με τη σειρά του τις απαιτήσεις διαβίωσης και αμοιβής από την παροχή εξαρτημένης εργασίας κ.ά.

Η ηλικία, η εκπαίδευση, το φύλο και η οικογενειακή κατάσταση του ατόμου συμπυκνώνουν την εργασιακή του ικανότητα και τα όρια της διαθεσιμότητά του καθώς και τις ευκαιρίες που του παρέχονται από τις πολιτικές απασχόλησης προσδιορίζοντας τη συμπεριφορά του στην αγορά εργασίας. Από κοινού με την κατάστασή του σχετικά με τη δυνατότητα άντλησης παροχών από το σύστημα της κοινωνικής

προστασίας διαμορφώνουν το βαθμό της κοινωνικής του ευπάθειας και προσδιορίζουν τη συμπεριφορά του απέναντι στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Τέλος, οφείλουμε να υπενθυμίσουμε ότι, με βάση τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής των ανέργων σε κάθε νομό, εφαρμόστηκε μια σειρά κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των ανέργων που θα προτεινόταν από τον ΟΑΕΔ σε επιδοτούμενη απασχόληση, τα οποία αναφέρονταν στο φύλο των ανέργων (γυναίκες), τη διάρκεια της ανεργίας τους (μακροχρόνια άνεργοι), την ηλικία τους (45 ετών και πάνω), το χαρακτήρα της απόλυσής τους (άνεργοι από ομαδικές απολύσεις), την επιδότηση της ανεργίας τους (λαμβάνουν επίδομα ανεργίας) και να ανήκουν σε κάποια κοινωνικά ευπαθή ομάδα (τσιγγάνοι, πομάκοι, αποφυλακισμένοι, πρώην χρήστες ουσιών, μονογονεϊκές οικογένειες).

B. Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των «ανέργων» και οι προσανατολισμοί των επιδοτήσεων

Για να προσδιορίσουμε την επίδραση των παραγόντων της ηλικίας, του φύλου, του επιπέδου εκπαίδευσης, της οικογενειακής κατάστασης και της κατάστασης των ατόμων σχετικά με τη δυνατότητα άντλησης παροχών από το σύστημα της κοινωνικής προστασίας, στο σκέλος της προσφοράς εργασίας αναφορικά με τη διαμόρφωση της «ειδικής αγοράς εργασίας» που συγκροτούν τα προγράμματα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης του τύπου των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, συγκρίναμε τις κατανομές των καταγεγραμμένων ανέργων στο πρόγραμμα με τις αντίστοιχες κατανομές των ανέργων που περιλαμβάνονται στα στοιχεία της τελευταίας απογραφής πληθυσμού στους πέντε νομούς, εφόσον τα δεδομένα των ερευνών εργατικού δυναμικού δεν διατίθενται σε επίπεδο νομού.

Πίνακας 1.1 Το φύλο, η ηλικία, η εκπαίδευση, η οικογενειακή κατάσταση των καταγεγραμμένων και επιδοτούμενων «ανέργων» σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κατανομές των δεδομένων της Απογραφής Πληθυσμού 2001 κατά νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΕΠΙΛΟΤΗΣΗ
	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=3.155)	(N=3.851)		(N=733)
ΑΝΔΡΕΣ	63,5	30,5	33,0	39,7
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	36,5	69,5	-33,0	60,3
ΗΛΙΚΙΑ	(N=3.155)	(N=3.851)		(N=733)
15-18 ετών	11,7	1,8	9,9	0,5
19-24 ετών	27,1	17,8	9,3	22,0
25-29 ετών	23,0	21,7	1,4	25,1
30-34 ετών	14,4	18,2	-3,9	21,1
35-39 ετών	8,7	14,3	-5,6	14,1
40-44 ετών	4,6	12,0	-7,4	8,9
45-49 ετών	4,1	7,4	-3,3	4,4
50-54 ετών	3,0	4,2	-1,2	2,5
55-59 ετών	2,9	2,2	0,8	1,2
60-64 ετών	0,4	0,3	0,1	0,3
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	(N=3.155)	(N=3.844)		(N=732)
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	14,5	8,7	5,9	8,5
ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΙΕΚ	7,0	6,0	1,0	8,9
ΛΥΚΕΙΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	39,5	36,0	3,5	38,4
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	13,6	12,6	1,0	12,0
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΩ	24,2	25,7	-1,4	20,1
ΧΩΡΙΣ ΜΟΡΦΩΣΗ	1,2		1,2	
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ		11,1	-11,1	12,2
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		(N=3.845)		(N=733)
ΑΓΑΜΟΣ/Η		43,2	-43,2	50,9
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η		53,7	-53,7	46,4
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ		2,5	-2,5	2,5
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		0,5	-0,5	0,3

Πίνακας 1.1 (συνέχεια)

	Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ			
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΕΠΙΛΟΤΗΣΗ
	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=2.000)	(N=1.785)		(N=262)
ΑΝΔΡΕΣ	56,1	26,2	29,9	30,9
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	43,9	73,8	-29,9	69,1
ΗΛΙΚΙΑ	(N=2.000)	(N=1.785)		(N=262)
15-18 ετών	11,8	2,2	9,6	0,8
19-24 ετών	28,9	21,9	6,9	31,7
25-29 ετών	20,7	20,5	0,2	28,6
30-34 ετών	11,4	15,5	-4,1	13,0
35-39 ετών	7,6	12,4	-4,8	10,3
40-44 ετών	6,9	11,7	-4,8	10,3
45-49 ετών	4,3	7,5	-3,2	3,1
50-54 ετών	4,3	5,2	-0,9	1,9
55-59 ετών	3,3	3,0	0,2	0,4
60-64 ετών	1,1	0,3	0,8	0,0
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	(N=2.000)	(N=1.782)		(N=261)
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	13,7	7,2	6,5	8,4
ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΙΕΚ	7,1	7,6	-0,5	16,1
ΛΥΚΕΙΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	38,4	37,0	1,4	35,6
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	16,6	12,4	4,2	10,0
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΩ	23,8	26,4	-2,6	15,7
ΧΩΡΙΣ ΜΟΡΦΩΣΗ	0,5		0,5	
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ		9,4	-9,4	14,2
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		(N=1.785)		(N=262)
ΑΓΑΜΟΣ/Η		38,7	-38,7	37,0
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η		57,4	-57,4	60,7
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ		3,2	-3,2	1,9
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		0,7	-0,7	0,4

Πίνακας 1.1 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΕΠΙΛΟΤΗΣΗ
	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=2.974)	(N=2.739)		(N=644)
ΑΝΔΡΕΣ	59,3	30,6	28,7	38,2
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	41,0	69,4	-28,4	61,8
ΗΛΙΚΙΑ		(N=2.739)		(N=644)
15-18 ετών	10,3	2,3	8,0	0,9
19-24 ετών	28,5	21,0	7,6	26,1
25-29 ετών	21,0	22,9	-1,9	28,9
30-34 ετών	12,2	17,9	-5,6	17,7
35-39 ετών	7,8	13,2	-5,4	12,0
40-44 ετών	5,3	10,8	-5,5	8,7
45-49 ετών	4,6	6,3	-1,7	3,9
50-54 ετών	5,3	3,6	1,7	0,9
55-59 ετών	4,0	1,8	2,1	0,8
60-64 ετών	0,9	0,3	0,7	0,2
65 + ετών	0,0	0,1	-0,1	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	(N=2.974)	(N=2.735)		(N=643)
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	14,9	11,2	3,8	9,8
ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΙΕΚ	6,9	9,6	-2,7	12,8
ΛΥΚΕΙΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	40,6	38,4	2,3	40,3
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	11,5	10,2	1,4	10,7
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΩ	25,1	22,2	2,8	16,8
ΧΩΡΙΣ ΜΟΡΦΩΣΗ	1,0		1,0	
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ		8,5	-8,5	9,6
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		(N=2.736)		(N=644)
ΑΓΑΜΟΣ/Η		45,2	-45,2	54,3
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η		51,0	-51,0	41,8
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ		3,1	-3,1	3,0
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		0,7	-0,7	0,9

Πίνακας 1.1 (συνέχεια)

	Ν.ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ			
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΕΠΙΛΟΤΗΣΗ
	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=6.841)	(N=7.105)		(N=1.382)
ΑΝΔΡΕΣ	57,3	28,1	29,2	34,0
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	42,7	71,9	-29,2	66,0
ΗΛΙΚΙΑ		(N=7.105)		(N=1.382)
15-18 ετών	11,8	1,9	9,9	0,4
19-24 ετών	30,6	21,5	9,1	29,5
25-29 ετών	20,9	22,2	-1,2	25,8
30-34 ετών	13,3	17,0	-3,7	16,7
35-39 ετών	7,6	13,3	-5,8	10,4
40-44 ετών	4,8	10,7	-5,9	8,7
45-49 ετών	3,4	6,5	-3,1	4,6
50-54 ετών	3,5	3,9	-0,4	2,4
55-59 ετών	3,2	2,3	0,9	1,3
60-64 ετών	1,1	0,6	0,4	0,1
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	(N=6.841)	(N=7.092)		(N=142)
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	15,8	10,1	5,7	9,5
ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΙΕΚ	8,6	12,0	-3,4	18,4
ΛΥΚΕΙΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	43,3	39,9	3,4	41,7
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	11,4	10,4	1,0	8,6
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΩ	19,1	18,2	0,9	11,6
ΧΩΡΙΣ ΜΟΡΦΩΣΗ	1,9		1,9	
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ		9,5	-9,5	10,3
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		(N=7.072)		(N=1.376)
ΑΓΑΜΟΣ/Η		48,6	-48,6	60,2
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η		47,0	-47,0	35,6
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ		3,6	-3,6	3,5
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		0,8	-0,8	0,7

Πίνακας 1.1 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ			
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΕΠΙΛΟΤΗΣΗ
	%	%	%	%
ΦΥΛΟ	(N=11.112)	(N=9.829)		(N=1.700)
ΑΝΔΡΕΣ	52,9	26,7	26,2	36,2
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	47,1	73,3	-26,2	63,8
ΗΛΙΚΙΑ		(N=9.829)		(N=1.700)
15-18 ετών	11,5	1,7	9,8	0,6
19-24 ετών	31,1	22,0	9,1	28,2
25-29 ετών	21,0	22,2	-1,2	28,2
30-34 ετών	13,0	15,5	-2,5	15,6
35-39 ετών	7,4	13,0	-5,6	9,9
40-44 ετών	5,5	11,0	-5,5	8,5
45-49 ετών	4,1	6,9	-2,8	5,6
50-54 ετών	3,6	4,4	-0,8	2,4
55-59 ετών	2,4	2,5	-0,1	0,8
60-64 ετών	0,3	0,8	-0,5	0,2
65 + ετών	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	(N=11.112)	(N=9.816)		(N=1.698)
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	18,0	16,1	1,9	15,5
ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΙΕΚ	9,4	11,4	-2,0	14,8
ΛΥΚΕΙΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	39,9	31,8	8,2	34,0
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	13,0	9,6	3,4	10,7
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΩ	18,4	19,3	-0,9	12,1
ΧΩΡΙΣ ΜΟΡΦΩΣΗ	1,3		1,3	
ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ		11,9	-11,9	12,8
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		(N=9.763)		(N=1.689)
ΑΓΑΜΟΣ/Η		44,8	-44,8	56,4
ΕΓΓΑΜΟΣ/Η		51,3	-51,3	40,7
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ		2,9	-2,9	2,1
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ		0,9	-0,9	0,8

Οι άνεργοι που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων ήταν συνολικά και στους πέντε νομούς 25.309. Στον Πίνακα 1.1 παρουσιάζονται οι κατανομές των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών τους συγκριτικά με τα αντίστοιχα διαθέσιμα δεδομένα από την Απογραφή Πληθυσμού 2001 κατά νομό. Όπως υποδεικνύεται από τη σύγκριση των αντίστοιχων κατανομών, οι άνεργοι που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων εμφανίζονται αριθμητικά περισσότεροι από τον αριθμό που αναφέρεται στην απογραφή στους νομούς Άρτας και Φθιώτιδας και λιγότεροι στους νομούς Θεσπρωτίας, Πρεβέζης και Λαρίσης. Αυτές οι διαφορές δεν μπορούν εύκολα να αποδοθούν στις εποχιακές διακυμάνσεις της ανεργίας, καθώς μόνο στο Ν. Φθιώτιδας η καταγραφή των ανέργων έγινε κατά το τέταρτο τρίμηνο ενώ στους υπόλοιπους νομούς κατά το πρώτο τρίμηνο, δηλαδή χρονικά διαστήματα κατά τα οποία συνήθως τα επίπεδα ανεργίας στη χώρα μας εμφανίζονται υψηλότερα στις τριμηνιαίες Έρευνες Εργατικού Δυναμικού. Επίσης, κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, δεν σημειώθηκαν στους συγκεκριμένους νομούς εκτεταμένες αναδιαρθρώσεις ούτε καταγράφηκε κλείσιμο ή περιορισμός των δραστηριοτήτων αξιόλογου αριθμού ή και μεγέθους επιχειρήσεων και συνεπώς ούτε εκεί μπορούν να αποδοθούν αυτές οι διαφορές. Εικάζουμε ότι αυτές, όπως και οι διαφορές που θα αναφερθούν αμέσως μετά στις κατανομές των ανέργων σύμφωνα με το φύλο και το επίπεδο εκπαίδευσης, οφείλονται στον τρόπο που ο χαρακτήρας του προγράμματος ενεργοποίησε τους συγκεκριμένους πληθυσμούς ανέργων ώστε να καταγραφούν.

Σύμφωνα με τα δεδομένα για το φύλο των καταγραφέντων ανέργων στο πρόγραμμα, υποδεικνύεται ότι κατά τα 2/3 είναι γυναίκες. Επίσης, η κατανομή τους κατά φύλο διαφοροποιείται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την αντίστοιχη κατανομή των ανέργων που καταγράφηκαν στην Απογραφή Πληθυσμού 2001 (απόκλιση που κυμαίνεται από 26,2% στο Ν. Λαρίσης έως 33% στο Ν. Άρτας). Συνεπώς, προκύπτει ότι η αξιοποίηση των ωφελημάτων από τις επιδοτήσεις της απασχόλησης

επιδιώχθηκε κυρίως από τις γυναίκες και λιγότερο από τους άνδρες.

Σύμφωνα με τη κατανομή ηλικίας των ανέργων που επιδίωξαν την ένταξή τους στο Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων σε κάθε νομό διαπιστώνεται ότι πρόκειται κυρίως για τις μικρότερες κατηγορίες ηλικιών και όχι τόσο για τις μεγαλύτερες κατηγορίες ηλικιών. Σε όλους τους νομούς, οι καταγεγραμμένοι άνεργοι ανήκουν κυρίως στις εξής κατηγορίες ηλικιών: 19-24, 25-29 και 30-34. Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει ότι οι άνεργοι μεγαλύτερης σχετικά ηλικίας δεν βιώνουν εξίσου έντονα το πρόβλημα της επιβίωσης εξαιτίας της ανεργίας τους. Όμως, υποδεικνύει ότι είναι πιθανό οι άνεργοι που είναι μικρότερης ηλικίας να εντάσσονται σχετικά ευκολότερα στην αγορά εργασίας που διαμορφώνουν οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης ή να επιδιώκουν σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας την ένταξή τους στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Η σύγκριση με τα δεδομένα της Απογραφής Πληθυσμού 2001 μας δείχνει ότι στις μικρές ηλικίες (15-18 και 19-24) καταγράφηκε μικρότερος αριθμός ανέργων για ένταξη στο Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικίες τα ποσοστά της καταγραφής ξεπερνούν αυτά της Απογραφής Πληθυσμού (30-34, 35-39, 40-44 και 45-49). Η χαμηλή συμμετοχή των ανέργων ηλικίας 15-18 και 19-24 ετών στο πρόγραμμα συγκριτικά με την Απογραφή Πληθυσμού 2001, δεν μπορεί να αποδοθεί στα υψηλά ποσοστά συμμετοχής των νέων αυτών των ηλικιών στην εκπαίδευση, εφόσον αυτή η παράμετρος επιδρά με τον ίδιο τρόπο και στις δύο μετρήσεις. Η εξήγηση της διαφοράς θα πρέπει μάλλον να αναζητηθεί στο ότι σημαντικός αριθμός των νέων αυτών των ηλικιών δεν έχει κατασταλάξει επαγγελματικά ή δεν έχει ακόμα ενταχθεί πλήρως στην αγορά εργασίας και συνεπώς δεν προσβλέπει στην άντληση επιδοτήσεων που δεσμεύουν την παραμονή τους σε συγκεκριμένες θέσεις απασχόλησης (μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι στον ιδιωτικό τομέα της τοπικής οικονομίας) για διάστημα τουλάχιστον δύο ετών (προϋπόθεση του προγράμματος). Μία άλλη εξήγηση για έναν αριθμό νέων ανέργων θα μπορούσε να

αναζητηθεί στην αποθάρρυνσή τους από τα κριτήρια προτεραιότητας για συμμετοχή στο πρόγραμμα τα οποία σαφέστατα δεν προμοδοτούν ανέργους μικρών ηλικιών. Ωστόσο, η σύγκριση της κατανομής της ηλικίας των ανέργων που καταγράφηκαν με τους ανέργους που επιδοτήθηκαν για να απασχοληθούν, είτε ως μισθωτοί είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες, μας δείχνει ότι σε όλους τους νομούς προμοδοτήθηκε η απασχόληση των ανέργων που ήταν 15-19 και 20-24 ετών συγκριτικά με τις μεγαλύτερες ηλικιακές κατηγορίες. Η απασχόληση όσων ανέργων ανήκαν στις κατηγορίες ηλικιών των 35-39 και 40-44 ετών προμοδοτήθηκε οριακά στους νομούς Άρτας και Θεσπρωτίας, ενώ οι άνεργοι που ξεπερνούσαν την ηλικία των 45 ετών δεν προμοδοτήθηκαν για επιδοτούμενη απασχόληση σε κανέναν από τους πέντε νομούς παρά το γεγονός ότι η ανεργία όσων είναι άνω των 45 ετών αποτελούσε ένα από τα πέντε κριτήρια προτεραιότητας για την επιδοτούμενη απασχόληση (Πίνακας 1.1).

Το επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων είναι σε γενικές γραμμές από μέτριο έως υψηλό (απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) και κατανέμεται στις διαφορετικές βαθμίδες εκπαίδευσης κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν της Απογραφής Πληθυσμού του 2001. Εξαιρέση αποτελούν οι απόφοιτοι της αδιαβάθμητης εκπαίδευσης που στην καταγραφή του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων το ποσοστό τους στο σύνολο των ανέργων κυμαίνεται από 8,5% (Ν. Πρέβεζας) έως 11,9% (Ν. Λαρίσης), ενώ στα διαθέσιμα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού δεν εμφανίζεται η συγκεκριμένη κατηγορία ανέργων. Επίσης, σε όλους τους νομούς οι απόφοιτοι Δημοτικού εντάσσονται σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις άλλες κατηγορίες εκπαίδευσης στην επιδοτούμενη απασχόληση (αρνητική προμοδότηση του προγράμματος). Η ίδια τάση, αν και με μικρότερη ένταση, παρατηρείται και για τους αποφοίτους ΙΕΚ με εξαιρέση την Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Ν. Άρτας που προμοδότησε την επιδοτούμενη απασχόληση των αποφοίτων ΤΕΕ/ΤΕΛ σε μεγαλύτερο ποσοστό από την απασχόληση των αποφοίτων ΙΕΚ (Πίνακας 1.1).

Η οικογενειακή κατάσταση των ανέργων που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος επιμερίζεται περίπου ισομερώς μεταξύ αυτών που είναι έγγαμοι και αυτών που είναι άγαμοι σε όλους τους νομούς. Εκτός από το Ν. Θεσπρωτίας όπου προιμοδοτήθηκε οριακά η επιδοτούμενη απασχόληση των εγγάμων, στους υπόλοιπους τέσσερις νομούς ενισχύθηκε σε σημαντικό βαθμό η επιδοτούμενη απασχόληση άγαμων ανέργων (Πίνακας 1.1).

Πίνακας 1.2 Η διάρκεια ανεργίας, η κατοχή κάρτας ανεργίας, η λήψη επιδόματος ανεργίας, η επαγγελματική απασχόληση, η εκδήλωση επιθυμίας απασχόλησης ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις καταγεγραμμένοι και επιδοτούμενοι «άνεργοι» κατά νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=3.779)	(N=715)		(N=1.764)	(N=256)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	21,5	25,5	-3,9	21,4	27,3	-6,0
6-1 ΧΡΟΝΟ	12,6	13,4	-0,9	11,5	12,5	-1,0
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	12,6	15,8	-3,2	10,7	14,5	-3,8
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	53,3	45,3	8,0	56,5	45,7	10,8
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=3.824)	(N=725)		(N=1.769)	(N=262)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	50,1	55,2	-5,1	54,4	54,6	-0,2
6-1 ΧΡΟΝΟ	13,4	13,7	-0,3	10,2	12,2	-2,0
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	20,8	19,6	1,2	24,0	23,3	0,7
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	15,7	11,6	4,1	11,4	9,9	1,5
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΠΑΙΡΝΕΙ ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	5,5	7,0	-1,5	7,5	7,6	-0,1
ΟΧΙ	94,5	93,0	1,5	92,5	92,4	0,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=3.535)	(N=592)		(N=1.609)	(N=222)	
Μέλη των βουλευομένων σωματίων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	3,5	4,1	-0,6	3,0	3,6	-0,6
Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	10,4	14,4	-4,0	8,6	12,2	-3,6

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	24,9	28,0	-3,1	30,1	38,3	-8,1
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	27,2	28,9	-1,7	32,1	25,7	6,4
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι δασοκόμοι και αλιείς	0,2	0,2	0,1	0,2		0,2
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	4,8	6,8	-1,9	5,5	6,8	-1,2
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	3,7	3,9	-0,2	4,2	4,5	-0,3
Ανεπίδοκτοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες	25,3	13,9	11,4	16,2	9,0	7,2
Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμά τους ή δε δήλωσαν επάγγελμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νέοι	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	23,0	35,6	-12,7	27,7	37,4	-9,7
ΟΧΙ	77,0	64,4	12,7	72,3	62,6	9,7
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	1,8	2,0	-0,3	6,3	6,1	0,2
ΟΧΙ	98,2	98,0	0,3	93,7	93,9	-0,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=2.510)	(N=585)		(N=6.673)	(N=1.305)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	31,1	37,3	-6,1	30,9	34,6	-3,8
6-1 ΧΡΟΝΟ	16,4	20,0	-3,6	15,4	18,2	-2,7
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	11,2	10,1	1,1	12,4	13,1	-0,7
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	41,2	32,6	8,6	41,3	34,1	7,2
	100	100		100	100	
ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΡΤΙΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=2.709)	(N=634)		(N=7.055)	(N=1.374)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	57,3	62,3	-5,0	55,2	54,6	0,6
6-1 ΧΡΟΝΟ	12,4	14,2	-1,8	17,1	20,1	-3,0
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	20,3	16,9	3,5	20,7	19,7	1,0
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	10,0	6,6	3,3	7,0	5,7	1,3
	100	100		100	100	
ΠΑΙΡΝΕΙ ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	6,6	7,9	-1,3	5,6	7,4	-1,8
ΟΧΙ	93,4	92,1	1,3	94,4	92,6	1,8
	100	100		100	100	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=2.407)	(N=498)		(N=6.408)	(N=1.113)	
Μέλη των βουλευομένων σωματίων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	4,0	2,4	1,6	5,2	5,5	-0,3
Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9,2	10,6	-1,5	10,5	16,4	-5,9
Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	31,1	33,1	-2,1	34,2	33,2	1,0

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	21,7	23,7	-2,0	20,7	22,3	-1,6
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι δασοκόμοι και αλιείς	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	5,6	7,2	-1,7	5,2	8,4	-3,1
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	3,8	6,0	-2,2	3,8	4,9	-1,1
Ανεπίδητοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες	24,3	16,7	7,7	20,2	9,2	11,0
Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμά τους ή δε δήλωσαν επάγγελμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νέοι	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	24,8	36,8	-12,0	20,7	32,9	-12,2
ΟΧΙ	75,2	63,2	12,0	79,3	67,1	12,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΙΟΔΥΣΕΙΣ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	3,4	4,3	-1,0	5,3	4,3	1,0
ΟΧΙ	96,6	95,7	1,0	94,7	95,7	-1,0
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=9.693)	(N=1.687)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	41,5	42,2	-0,7
6-1 ΧΡΟΝΟ	14,7	16,9	-2,2
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	18,6	18,5	0,1
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	25,2	22,4	2,8
	100	100	
ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=9.788)	(N=1.692)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	50,9	52,2	-1,3
6-1 ΧΡΟΝΟ	14,2	15,3	-1,1
13 ΜΗΝΕΣ-2 ΧΡΟΝΙΑ	26,6	25,5	1,0
ΑΝΩ ΤΩΝ 2 ΧΡΟΝΩΝ	8,3	6,9	1,4
	100	100	
ΠΑΙΡΝΕΙ ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	7,1	8,2	-1,2
ΟΧΙ	92,9	91,8	1,2
	100	100	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=8.774)	(N=1.340)	
Μέλη των βουλευομένων σωματίων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα	0,0	0,0	0,0
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	7,6	6,3	1,2
Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	15,1	19,5	-4,4
Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	28,8	29,6	-0,8

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	17,4	17,2	0,2
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι δασοκόμοι και αλιείς	0,1	0,1	0,1
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	10,1	13,9	-3,8
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	3,5	5,4	-1,9
Ανεπίδοκτοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες	17,4	8,0	9,4
Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμά τους ή δε δήλωσαν επάγγελμα		0,0	0,0
Νέοι		0,0	0,0
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	17,4	29,6	-12,2
ΟΧΙ	82,6	70,4	12,2
	100,0	100,0	
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	6,5	5,6	0,9
ΟΧΙ	93,5	94,4	-0,9
	100,0	100,0	

Οι άνεργοι που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος στους πέντε νομούς σύμφωνα με τα δεδομένα για τη διάρκεια της ανεργίας τους σχηματίζουν δύο επικρατούσες ομάδες καθώς η πλειονότητά τους συγκεντρώνεται σε όσους είναι μέχρι έξι μήνες άνεργοι ή παραμένουν εκτός απασχόλησης για πάνω από δύο έτη (Πίνακας 1.2). Το ποσοστό αυτών που είναι άνεργοι μέχρι έξι μήνες

κυμαίνεται από 21,4% στο νομό Θεσπρωτίας και 21,5% στο νομό Άρτας μέχρι 41,5% στο νομό Λαρίσης, ενώ το ποσοστό των ανέργων που δηλώνουν πάνω από δύο έτη ανεργίας κυμαίνεται από 25,2% στο Ν. Λαρίσης μέχρι 56,5% στο Ν. Θεσπρωτίας. Ωστόσο παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στην κατανομή των καταγεγραμμένων ανέργων ανάλογα με το χρόνο που κατέχουν την κάρτα ανεργίας του ΟΑΕΔ, δηλαδή τη διάρκεια της επίσημης ανεργίας τους. Με κριτήριο τη διάρκεια κατοχής κάρτας ανεργίας από τους ανέργους, πάνω από το 50% των ανέργων σε κάθε νομό είναι μέχρι έξι μήνες άνεργοι, ενώ το ποσοστό όσων διαθέτουν κάρτα ανεργίας για πάνω από δύο έτη κυμαίνεται από 7,0% στο Ν. Φθιώτιδας έως 15,7% στο Ν. Άρτας (Πίνακας 1.2).

Πέρα από τις όποιες εικασίες μπορεί να κάνει κάποιος ως προς τα κίνητρα των ανέργων να καταγραφούν επίσημα ως άνεργοι και να κατέχουν κάρτα ανεργίας που τους επιτρέπει τη πρόσβαση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και τη δυνατότητα άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων, η μεγάλη διαφορά των ποσοστών της ανεργίας ανάλογα με τη διάρκειά της μεταξύ των δύο διαφορετικών τρόπων υπολογισμού της παραπέμπει στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι άνεργοι την ανεργία τους και ταυτόχρονα στην αδυναμία των υπηρεσιών απασχόλησης να αποτυπώσουν κατά έγκυρο και αξιόπιστο τρόπο τα πραγματικά μεγέθη καθώς και τα χαρακτηριστικά της ανεργίας σε κάθε νομό. Αυτές οι διαφορές αναδεικνύουν, παρά τον επίσημο ορισμό της ανεργίας από την ΕΣΥΕ (όσοι ενσυνείδητα αναζητούν απασχόληση και δεν έχουν εργαστεί έστω και μία ώρα κατά τις τελευταίες τέσσερις βδομάδες), τις ασαφείς καταστάσεις μεταξύ αεργίας και αδήλωτης (μερικής ή πλήρους) απασχόλησης, ενώ το ζητούμενο θα έπρεπε να είναι η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων των τοπικών κοινωνιών στο μέγιστο δυνατό βαθμό σε ορθολογική βάση και με τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και αμοιβής. Πάντως, και στις δύο διαφορετικές περιπτώσεις μέτρησης της διάρκειας της ανεργίας των ανέργων στα Προγράμματα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων στα οποία αναφερόμαστε, ενίσχυσαν την επιδοτούμενη απασχόληση όσων είναι το πολύ μέχρι έξι μήνες άνεργοι σε βάρος αυτών που η

διάρκεια της ανεργίας τους είναι ιδιαίτερα μεγάλη και ξεπερνά τα δύο έτη.

Ο αριθμός των καταγεγραμμένων ανέργων που επιδίωξαν την ένταξή τους στην επιδοτούμενη απασχόληση και λαμβάνουν επίδομα ανεργίας είναι ασήμαντος (Πίνακας 1.2) και κυμαίνεται από 5,5% (Ν. Άρτας) έως 7,1% (Ν. Λαρίσης). Το χαμηλό ποσοστό των ανέργων που λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και επεδίωξαν την ένταξή τους στην επιδοτούμενη απασχόληση αναδεικνύει για άλλη μία φορά το ρόλο των κινήτρων για την ένταξη των ανέργων στα προγράμματα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης καθώς και των άρρητων λειτουργιών που ενδέχεται να επιτελούν σε μία κοινωνία όπως η ελληνική, όπου οι κρατικές πολιτικές προστασίας των ανέργων από τις επιπτώσεις της ανεργίας είναι υποτυπώδεις, επιλεκτικές και αποσπασματικές. Αναδεικνύουν επίσης την ανάγκη συστηματικής διερεύνησης του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν συνδυαστικά αυτά τα κίνητρα. Τι είναι αυτό που απωθεί τους επιδοτούμενους ανέργους από το να καταγραφούν με σκοπό να ενταχθούν στην επιδοτούμενη απασχόληση; Θεωρείται εντελώς ασήμαντη η πιθανότητα εύρεσης αξιοπρεπούς απασχόλησης που δεν είναι περιστασιακή ή και με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης που να ισοσκελίζει το επίδομα της ανεργίας; Μήπως η επιδότηση της ανεργίας και η επιδότηση της απασχόλησης με τον τρόπο που εφαρμόζονται επιφέρουν το ίδιο τελικό αποτέλεσμα και συνεπώς δεν υπάρχει ουσιαστικό κίνητρο για τους επιδοτούμενους ανέργους να ενταχθούν στην επιδοτούμενη απασχόληση; Ή μήπως η επιδότηση της ανεργίας αφορά ομάδες ανέργων εντελώς διαφορετικές από τις ομάδες ανέργων στις οποίες αναφέρονται οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης; Πολύ περισσότερο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, παρά το μικρό τους ποσοστό και παρά το γεγονός ότι η επιδοτούμενη ανεργία αποτελούσε κριτήριο προτεραιότητας για την ένταξη στην επιδοτούμενη απασχόληση, αυτή η κατηγορία ανέργων δεν προμοδοτήθηκε παρά οριακά, ενώ στην επιδοτούμενη απασχόληση εντάχθηκε τελικά ένα ακόμα μικρότερο μέρος των επιδοτούμενων ανέργων (Πίνακας 1.2).

Σε ό,τι αφορά την επαγγελματική απασχόληση που επιδιώκουν οι καταγεγραμμένοι άνεργοι και που τελικά επιδοτήθηκε χωρίς αξιόλογες διαφοροποιήσεις ως προς τα ποσοστά προτίμησης και ικανοποίησης πρόκειται κυρίως για υπαλληλικές θέσεις εργασίας και για πωλητές σε καταστήματα του λιανικού εμπορίου και δευτερευόντως στα τεχνικά επαγγέλματα και τους ανειδίκευτους εργάτες (Πίνακας 1.2).

Οι άνεργοι που εκδήλωσαν την επιθυμία τους να επιδοτηθούν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες για να λειτουργήσουν τη δικιά τους ατομική επιχείρηση ήταν και στους πέντε νομούς αρκετά λιγότεροι από τις προεγκριμένες θέσεις και κυμαίνονται από 17,4% (Ν. Λαρίσης) έως 27,7% (Ν. Θεσπρωτίας) των καταγεγραμμένων ανέργων. Αποτέλεσμα του μεγαλύτερου αριθμού των επιδοτούμενων θέσεων ελευθέρων επαγγελματιών από τον αριθμό αυτών που επιθυμούσαν οι άνεργοι ήταν να υποστηριχθεί η μεγαλύτερη συμμετοχή των ανέργων που επιζητούσαν εργασία προς την ανεξάρτητη απασχόληση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες και τελικά αυτή προμοδοτήθηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό συγκριτικά με τη μισθωτή επιδοτούμενη απασχόληση (Πίνακας 1.2).

Επιπρόσθετα, η απασχόληση των ανέργων που προέρχονται από ομαδικές απολύσεις δεν προμοδοτήθηκε για τη μισθωτή απασχόληση παρά το μικρό τους αριθμό και το γεγονός ότι αποτελούσε κριτήριο προτεραιότητας του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων (Πίνακας 1.2). Σε ό,τι αφορά τη σωρευτική λειτουργία των κριτηρίων προτεραιότητας του προγράμματος, το 74% των ανέργων δεν ξεπερνούσε τα δύο κριτήρια ή τα τρία εφόσον ήταν γυναίκες (Πίνακας 1.6). Τελικά για την επιδοτούμενη απασχόληση προμοδοτήθηκαν κυρίως οι άντρες που δεν διέθεταν κανένα κριτήριο προτεραιότητας σε όλους τους νομούς.

Γ. Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες και οι προσανατολισμοί των επιδοτήσεων

Ένα σημαντικό ποσοστό των ανέργων που καταγράφηκαν έχει παρακολουθήσει ένα ή περισσότερα προγράμματα κατάρτισης (20,0% στο Ν. Άρτας έως και 25,2% στο Ν. Φθιώτιδας) αλλά αυτό δεν φαίνεται να επέδρασε στην ένταξή τους στην επιδοτούμενη απασχόληση με εξαίρεση το Ν. Λαρίσης (Πίνακας 1.3). Εξάλλου πάνω από το 1/4 των ανέργων που παρακολούθησε προγράμματα κατάρτισης συμμετείχε σε περισσότερα του ενός προγράμματα αλλά δεν φαίνεται να επέδρασαν θετικά στην απασχόλησή τους οι γνώσεις και οι δεξιότητες που απέκτησαν από αυτά. Πόσο μάλλον που περισσότεροι από το 40% των καταρτιζομένων ανέργων σε κάθε νομό συμμετείχαν σε προγράμματα των οποίων η διάρκεια ξεπερνούσε τις 300 ώρες.

Πίνακας 1.3 Η παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης και η διάρκειά της, η γνώση ξένης γλώσσας και η πιστοποίησή της, η γνώση Η/Υ, η κατοχή διπλώματος οδήγησης και ΙΧ, η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και η διάρκειά της, η αντιμετώπιση προβλημάτων στο χώρο εργασίας, η σχέση απασχόλησης των καταγεγραμμένων και επιδοτούμενων «ανέργων» κατά νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
OXI	80,0	79,5	0,4	20,4	81,3	-60,9
NAI	20,0	20,5	-0,4	79,6	18,7	60,9
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1ου ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=729)	(N=142)		(N=352)	(N=48)	
ΜΕΧΡΙ 100 ΩΡΕΣ	7,8	9,2	-1,3	14,8	16,7	-1,9
101 - 300 ΩΡΕΣ	27,2	26,8	0,4	45,7	27,1	18,7
301-600 ΩΡΕΣ	57,3	57,0	0,3	35,2	47,9	-12,7
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 600 ΩΡΕΣ	7,7	7,0	0,6	4,3	8,3	-4,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΓΝΩΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
NAI	42,3	49,2	-6,9	55,2	64,1	-8,9
OXI	57,7	50,8	6,9	44,8	35,9	8,9
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=1.609)	(N=353)		(N=967)	(N=165)	
OXI	91,4	93,2	-1,8	84,2	86,7	-2,5
NAI ΣΕ ΜΙΑ	7,6	5,9	1,6	13,9	11,5	2,3
NAI ΣΕ ΔΥΟ	0,7	0,8	-0,1	2,0	1,8	0,1
NAI ΣΕ ΤΡΕΙΣ	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
NAI ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0
ΓΝΩΣΗ Η/Υ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
NAI	29,4	36,7	-7,3	31,8	48,9	-17,1
OXI	70,6	63,3	7,3	68,2	51,1	17,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΚΑΤΟΧΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	31,4	35,2	-3,8	47,6	53,1	-5,4
ΜΗΧΑΝΗΣ	3,3	4,1	-0,8	2,1	1,5	0,6
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	13,9	19,1	-5,2	14,4	20,6	-6,2
ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΠΛΩΜΑ	51,4	41,6	9,8	35,9	24,8	11,0
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΚΑΤΟΧΗ ΙΧ	(N=3.662)	(N=700)		(N=1.747)	(N=258)	
ΟΧΙ	69,1	62,3	6,8	62,9	57,0	5,9
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	19,5	22,4	-3,0	26,0	29,5	-3,4
ΜΗΧΑΝΗΣ	4,7	6,7	-2,0	4,4	3,1	1,2
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	6,7	8,6	-1,8	6,7	10,5	-3,8
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	43,8	50,2	-6,4	49,4	53,4	-4,1
ΟΧΙ	56,2	49,8	6,4	50,6	46,6	4,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1ης ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=1.687)	(N=368)		(N=881)	(N=140)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	18,0	17,9	0,1	33,6	30,0	3,6
7-12 ΜΗΝΕΣ	32,7	32,1	0,6	22,8	27,1	-4,3
1-3 ΧΡΟΝΙΑ	21,8	20,9	0,8	19,8	25,0	-5,2
4 ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	27,6	29,1	-1,5	23,8	17,9	6,0
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ;	(N=1.687)	(N=368)		(N=829)	(N=124)	
ΝΑΙ	4,4	2,4	1,9	6,6	8,9	-2,2
ΟΧΙ	95,6	97,6	-1,9	93,4	91,1	2,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 1η ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=1.106)	(N=244)		(N=827)	(N=130)	
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	32,8	34,0	-1,2	42,3	48,5	-6,1
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	27,8	23,4	4,4	32,9	26,2	6,7
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ	3,7	4,5	-0,8	6,7	3,8	2,8
ΧΩΡΙΣ ΣΥΜΒΑΣΗ	35,7	38,1	-2,4	18,1	21,5	-3,4
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=2.739)	(N=664)		(N=7.105)	(N=1.382)	
OXI	77,0	77,3	-0,4	74,8	76,3	-1,4
ΝΑΙ	23,0	22,7	0,4	25,2	23,7	1,4
	100	100		100	100	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1ου ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=589)	(N=138)		(N=1696)	(N=315)	
ΜΕΧΡΙ 100 ΩΡΕΣ	13,6	10,9	2,7	17,9	22,5	-4,6
101 - 300 ΩΡΕΣ	41,1	42,8	-1,7	26,9	28,6	-1,7
301-600 ΩΡΕΣ	38,9	39,9	-1,0	46,8	40,6	6,2
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 600 ΩΡΕΣ	6,5	6,5	-0,1	8,4	8,3	0,1
	100	100		100	100	
ΓΝΩΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	57,5	60,9	-3,4	58,1	66,1	-7,9
OXI	42,5	39,1	3,4	41,9	33,9	7,9
	100	100		100	100	
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=999)	(N=249)		(N=2.797)	(N=619)	
OXI	92,8	92,4	0,4	67,5	66,6	0,9
ΝΑΙ ΣΕ ΜΙΑ	6,1	6,8	-0,7	29,6	30,5	-0,9
ΝΑΙ ΣΕ ΔΥΟ	1,1	0,8	0,3	2,6	2,7	-0,1
ΝΑΙ ΣΕ ΤΡΕΙΣ	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1
ΝΑΙ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0
ΓΝΩΣΗ Η/Υ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	32,7	37,1	-4,4	37,0	46,3	-9,3
OXI	67,3	62,9	4,4	63,0	53,7	9,3
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΚΑΤΟΧΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	30,9	28,9	2,0	33,7	37,0	-3,3
ΜΗΧΑΝΗΣ	6,0	6,4	-0,4	2,4	2,5	-0,1
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	25,2	32,5	-7,2	12,2	16,4	-4,2
ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΠΛΩΜΑ	37,9	32,3	5,6	51,7	44,1	7,6
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΚΑΤΟΧΗ ΙΧ	(N=2.731)	(N=642)		(N=7.026)	(N=1.372)	
ΟΧΙ	59,9	55,3	4,6	72,8	67,3	5,5
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	20,9	21,2	-0,3	18,0	20,8	-2,8
ΜΗΧΑΝΗΣ	8,7	9,8	-1,1	4,7	5,6	-0,9
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	10,5	13,7	-3,2	4,5	6,3	-1,7
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	52,2	56,5	-4,3	71,1	75,3	-4,2
ΟΧΙ	47,8	43,5	4,3	28,9	24,7	4,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1ης ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=1.430)	(N=364)		(N=5.051)	(N=1.040)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	32,3	30,5	1,8	32,3	30,0	2,3
7-12 ΜΗΝΕΣ	20,5	22,5	-2,0	30,1	32,1	-2,1
1-3 ΧΡΟΝΙΑ	25,2	27,5	-2,3	19,0	20,1	-1,1
4 ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	22,0	19,5	2,5	18,6	17,8	0,9
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ;	(N=1.388)	(N=350)		(N=5.051)	(N=1.040)	
ΝΑΙ	7,6	6,6	1,0	8,7	9,4	-0,8
ΟΧΙ	92,4	93,4	-1,0	91,3	90,6	0,8
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 1η ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=1.332)	(N=336)		(N=4.913)	(N=1.019)	
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	37,2	40,8	-3,5	35,1	38,6	-3,4
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	26,6	24,1	2,5	43,1	38,3	4,9
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ	13,1	12,8	0,3	1,0	0,7	0,3
ΧΩΡΙΣ ΣΥΜΒΑΣΗ	23,0	22,3	0,7	20,8	22,5	-1,7
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΟΧΙ	22,6	81,2	-58,6
ΝΑΙ	77,4	18,8	58,6
	100	100	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1^{ου} ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	(N=2.050)	(N=296)	
ΜΕΧΡΙ 100 ΩΡΕΣ	16,2	23,6	-7,5
101 - 300 ΩΡΕΣ	37,8	35,8	2,0
301-600 ΩΡΕΣ	38,9	36,1	2,7
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 600 ΩΡΕΣ	7,1	4,4	2,7
	100	100	
ΓΝΩΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	59,4	64,1	-4,6
ΟΧΙ	40,6	35,9	4,6
	100	100	
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	(N=4.919)	(N=918)	
ΟΧΙ	67,3	66,1	1,2
ΝΑΙ ΣΕ ΜΙΑ	29,8	31,2	-1,3
ΝΑΙ ΣΕ ΔΥΟ	2,6	2,6	0,0
ΝΑΙ ΣΕ ΤΡΕΙΣ	0,2	0,1	0,1
ΝΑΙ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ	0,0	0,0	0,0
	100,0	100,0	
ΓΝΩΣΗ Η/Υ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	41,5	48,7	-7,2
ΟΧΙ	58,5	51,3	7,2
	100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 (συνέχεια)

ΚΑΤΟΧΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	33,4	37,2	-3,9
ΜΗΧΑΝΗΣ	1,9	2,2	-0,3
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	13,0	19,0	-6,0
ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΠΛΩΜΑ	51,7	41,5	10,2
	100,0	100,0	
ΚΑΤΟΧΗ ΙΧ	(N=9.291)	(N=1.607)	
Όχι	71,3	62,7	8,6
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	18,8	23,0	-4,1
ΜΗΧΑΝΗΣ	4,1	5,9	-1,8
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΣ	5,7	8,4	-2,7
	100,0	100,0	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	69,9	71,9	-2,0
ΟΧΙ	30,1	28,1	2,0
	100,0	100,0	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 1^{ης} ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=6.870)	(N=1.223)	
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	36,6	29,8	6,8
7-12 ΜΗΝΕΣ	25,7	27,2	-1,5
1-3 ΧΡΟΝΙΑ	19,5	22,0	-2,5
4 ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	18,2	20,9	-2,7
	100,0	100,0	
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ;	(N=6.681)	(N=1.175)	
ΝΑΙ	5,4	5,0	0,4
ΟΧΙ	94,6	95,0	-0,4
	100,0	100,0	
ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 1^η ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=6.367)	(N=1.126)	
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	42,7	51,0	-8,3
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	41,9	32,3	9,6
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ	0,7	0,6	0,1
ΧΩΡΙΣ ΣΥΜΒΑΣΗ	14,7	16,1	-1,3
	100,0	100,0	

Πάνω από το 42% των ανέργων σε κάθε νομό (Ν. Λαρίσης 59,4%) δήλωσε ότι γνωρίζει κάποια ξένη γλώσσα και αυτό φαίνεται ότι επέδρασε θετικά στην απασχόλησή τους συγκριτικά με τους ανέργους που δεν αναφέρουν κάτι τέτοιο παρά το γεγονός ότι το ποσοστό αυτών που πιστοποιούν τη γνώση της γλώσσας με την κατοχή κάποιου πτυχίου ή πιστοποιητικού είναι πολύ περιορισμένο και κυμαίνεται από 7,2% αυτών που δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια γλώσσα στο Ν. Πρεβέζης έως 33,7% στο Ν. Λαρίσης (Πίνακας 1.3). Ανάλογη είναι η εικόνα αναφορικά με τους ανέργους που δήλωσαν ότι γνωρίζουν Η/Υ των οποίων προμυδοτήθηκε η ένταξη στην επιδοτούμενη απασχόληση παρά τα μέτρια ποσοστά τους (από 29,4% στο Ν. Άρτας έως και 41,5% στο Ν. Λαρίσης).

Προκύπτει δηλαδή ότι, οι πρόσθετες γνώσεις και δεξιότητες που δεν έχουν κλαδικό προσανατολισμό και συνδέονται με τις ξένες γλώσσες και την πληροφορική συνεισέφεραν στην προμυδοτήτηση των ανέργων για απασχόληση ενώ δεν συνέβη κάτι ανάλογο με όσους απέκτησαν κάποιες «εξειδικευμένες» γνώσεις και δεξιότητες με τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης. Επιπρόσθετα, τόσο η κατοχή διπλώματος αυτοκινήτου όσο και ιδιόκτητου αυτοκινήτου ενίσχυσαν την επιδοτούμενη απασχόληση των ανέργων που τα διέθεταν, κάτι που προφανώς συνδέεται με τη δυνατότητα μετακίνησής τους, είτε από και προς την εργασία είτε στο πλαίσιο της εργασίας τους (Πίνακας 1.3). Επίσης, όσοι άνεργοι δήλωσαν ότι διαθέτουν κάποια πρακτική ειδικευση παρά το μικρό τους αριθμό δεν προμυδοτήθηκαν για την ένταξή τους στην επιδοτούμενη απασχόληση.

Ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό των ανέργων που κυμαίνεται από 43,8% στο Ν. Άρτας έως 71,1% στο Ν. Φθιώτιδας δήλωσαν ότι διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και αυτή η κατηγορία ανέργων προμυδοτήθηκε σε όλους τους νομούς για την ένταξή τους στην επιδοτούμενη απασχόληση (Πίνακας 1.3). Μάλιστα το ποσοστό των ανέργων που δήλωσε ότι η προηγούμενη εργασιακή του εμπειρία είναι μεγαλύτερης διάρκειας από έξι μήνες ξεπερνά το 60% και αυτό προμυδοτήθηκε ακόμα θετικότερα για την απασχόληση συγκριτικά με τους ανέργους που διέθεταν μικρής διάρκειας εργασιακή εμπειρία

(Πίνακας 1.3). Θετικά φαίνεται, επίσης, να επιδρά η εργασία με πλήρη απασχόληση κατά το παρελθόν καθώς και η απασχόληση με σχέσεις εργασίας αορίστου χρόνου σε αντίθεση με τις μορφές απασχόλησης και τις εργασιακές σχέσεις που παραπέμπουν στις ευέλικτες εργασιακές σχέσεις. Εξάλλου, όσοι δήλωσαν ότι είχαν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία ανέφεραν ότι δεν αντιμετώπιζαν κάποιο πρόβλημα στο χώρο εργασίας που εργάζονταν, σε ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά που κυμαίνονται από 91,3-95%, κάτι που σε τελική ανάλυση δείχνει τη θετική τους διάθεση απέναντι στις υφιστάμενες στην περιοχή τους συνθήκες απασχόλησης και πάντως δεν αναδεικνύει κάποιες ιδιαίτερες ή εξειδικευμένες απαιτήσεις που λειτουργούν ως εμπόδιο στην εξεύρεση εργασίας (Πίνακας 1.3).

Δ. Κινητοποίηση και διαθέσιμες μετακινήσεων και οι κατευθύνσεις των επιδοτήσεων

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το ποσοστό των ανέργων που αναζητούν εργασία απευθυνόμενοι μόνο στον ΟΑΕΔ και δεν προσφεύγουν ούτε σε μικρές αγγελίες ούτε σε γνωστούς και φίλους ούτε όμως και σε πολιτικούς (από 20,1% στο Ν. Λαρίσης έως 41,1% στο Ν. Άρτας), κάτι που προφανώς δείχνει την περιορισμένη κινητοποίησή τους για αναζήτηση εργασίας ή ακόμα την αναζήτηση απασχόλησης που ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους (Πίνακας 1.4). Σε ότι αφορά τους τρόπους αναζήτησης εργασίας των ανέργων που δεν εξαντλούν την προσπάθειά τους στον ΟΑΕΔ αυτοί απευθύνονται πρωταρχικά στους γνωστούς και τους φίλους τους και δευτερευόντως στις μικρές αγγελίες ενώ οι πολιτικές γνωριμίες δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα δημοφιλείς (2,4% στο Ν. Λαρίσης έως και 12,7% στο Ν. Φθιώτιδας).

Πίνακας 1.4 Η κινητοποίηση, οι τρόποι αναζήτησης εργασίας, οι λόγοι εγγραφής στον ΟΑΕΔ, το είδος και το καθεστώς της αναζητούμενης εργασίας, το επιθυμητό ωράριο εργασίας, η μετακίνηση, το ενδιαφέρον για αλλαγή επαγγέλματος, η ένταξη σε ευπαθείς ομάδες των καταγεγραμμένων και επιδοτούμενων «ανέργων» κατά νομό

	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΠΙΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ;	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	58,3	57,0	1,3	61,2	66,0	-4,8
ΟΧΙ	41,7	43,0	-1,3	38,8	34,0	4,8
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΧΕΤΕ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΒΡΕΙΤΕ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΟΑΕΔ;	(N=3.203)	(N=615)		(N=1.786)	(N=294)	
ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΤΕΛΙΕΣ	41,1	47,0	-5,9	50,2	52,9	-2,7
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	1,4	1,9	-0,5	4,3	6,4	-2,1
ΙΔ. ΥΠΗΡΗΣΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΑ	1,5	1,4	0,1	7,1	7,0	0,1
ΓΝΩΣΤΟΙ	87,0	85,6	1,4	94,8	93,0	1,8
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ	8,7	8,2	0,5	4,2	5,8	-1,6
ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	3,1	3,4	-0,3	3,4	5,8	-2,4
	142,8	147,5	-4,7	164,0	170,9	-6,9
1ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	90,3	79,3	11,0	88,7	82,8	5,9
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	0,9	0,3	0,6	1,1		1,1
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	0,3	0,3	0,0	0,8	0,4	0,5
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	0,1		0,1	0,6	0,4	0,2

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	8,5	20,2	-11,7	8,7	16,4	-7,7
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			0,0			0,0
ΆΛΛΟ			0,0	0,1		0,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
2ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=2.376)	(N=342)		(N=1.599)	(N=220)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2,9	4,7	-1,8	4,8	6,8	-2,0
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	82,9	77,5	5,4	52,5	51,8	0,7
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	2,8	2,9	-0,1	15,3	15,5	-0,2
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	1,3	0,6	0,7	19,9	19,1	0,8
ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	9,8	14,0	-4,2	6,8	5,9	0,9
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0,4	0,3	0,1	0,7	0,9	-0,2
ΆΛΛΟ			0,0			0,0
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΘΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	(N=3.372)	(N=569)		(N=1.672)	(N=228)	
ΠΛΗΡΟΥΣ	53,5	62,0	-8,6	68,4	73,2	-4,9
ΜΕΡΙΚΗΣ	5,7	4,4	1,3	12,9	8,3	4,6
ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ	5,6	4,0	1,5	5,5	3,1	2,4
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ	0,2		0,2	0,4	0,4	-0,1
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	35,1	29,5	5,6	12,9	14,9	-2,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=3.529)	(N=590)		(N=1.665)	(N=227)	
ΠΡΩΙΝΟ	30,3	28,6	1,6	54,4	54,6	-0,3
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	1,5	1,5	-0,1	4,0	2,6	1,3
ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ	5,2	6,1	-0,9	3,5	5,7	-2,2
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ	18,5	19,3	-0,8	18,1	16,3	1,8
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ Η/ΚΑΙ ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ	0,9	1,0	-0,2	0,1	0,4	-0,4
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	43,7	43,4	0,3	20,1	20,3	-0,2
	100,0	100,0		100,0		

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.700)	(N=238)	
ΝΑΙ	24,3	18,1	6,1	24,1	23,1	1,0
ΟΧΙ	75,7	81,9	-6,1	75,9	76,9	-1,0
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	4,1	2,6	1,5	5,8	6,1	-0,3
ΟΧΙ	95,9	97,4	-1,5	94,2	93,9	0,3
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΝΕΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	17,4	14,5	3,0	31,1	29,4	1,7
ΟΧΙ	82,6	85,5	-3,0	68,9	70,6	-1,7
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	(N=3.851)	(N=733)		(N=1.785)	(N=262)	
ΝΑΙ	8,1	6,4	1,7	2,7	1,5	1,2
ΟΧΙ	91,9	93,6	-1,7	97,3	98,5	-1,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΛΟΓΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΛΟΓΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%	%	%	%
ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ;	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	61,8	58,2	3,6	67,2	69,8	-2,5
ΟΧΙ	38,2	41,8	-3,6	32,8	30,2	2,5
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΧΕΤΕ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΒΡΕΙΤΕ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΟΑΕΔ;	(N=4.752)	(N=1.045)		(N=10.584)	(N=2.133)	
ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΕΛΙΕΣ	68,9	70,9	-2,0	100,0	100,0	0,0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	18,9	14,9	4,0	3,0	3,8	-0,8
ΙΔ. ΥΠΗΡΗΣΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΑ	4,1	4,3	-0,2	3,3	3,7	-0,4
ΓΝΩΣΤΟΙ	91,1	91,2	-0,1	100,0	100,0	0,0
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ	6,0	5,9	0,1	12,7	11,6	1,1
ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	91,7	91,5	0,2	2,7	2,1	0,6
	280,7	278,7	2,0	221,7	221,3	0,4
1ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	85,3	73,4	11,8	88,5	77,8	10,7
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	0,8	0,2	0,6	1,0	0,3	0,7
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	0,2	0,2	0,0	0,3	0,7	-0,4
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	0,3		0,3	0,2	0,3	-0,1
ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	13,2	25,8	-12,6	10,0	20,6	-10,6
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3	-0,2
ΑΛΛΟ	0,2	0,3	-0,1	0,0	0,1	-0,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

2ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=1.626)	(N=313)		(N=5.105)	(N=879)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4,1	6,7	-2,7	4,0	6,0	-2,1
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	72,6	67,4	5,2	56,9	52,8	4,1
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	8,2	8,6	-0,4	9,6	10,4	-0,8
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	2,8	3,5	-0,7	16,8	17,1	-0,3
ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	11,4	12,8	-1,4	4,4	5,9	-1,5
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1,0	1,0	0,0	8,2	7,6	0,6
ΆΛΛΟ			0,0	0,1	0,2	-0,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΘΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	(N=2.415)	(N=502)		(N=6.671)	(N=1.212)	
ΠΛΗΡΟΥΣ	76,8	79,9	-3,1	83,5	88,9	-5,3
ΜΕΡΙΚΗΣ	5,0	4,8	0,2	12,7	8,4	4,3
ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ	1,0	0,8	0,2	1,7	1,3	0,4
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ	0,3		0,3	0,4	0,3	0,0
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	17,0	14,5	2,4	1,6	1,1	0,6
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=2.407)	(N=499)		(N=6.623)	(N=1.209)	
ΠΡΩΙΝΟ	51,4	47,9	3,5	47,6	42,6	5,0
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	1,5	1,0	0,5	2,1	0,7	1,4
ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ	1,6	3,4	-1,8	6,0	5,9	0,1
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ	15,1	16,6	-1,5	19,9	25,8	-5,9
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ Η/ΚΑΙ ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ						
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	30,5	31,1	-0,6	24,5	25,0	-0,5
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ	(N=2.465)	(N=521)		(N=6.767)	(N=1.255)	
ΝΑΙ	28,8	25,7	3,1	34,2	31,0	3,2
ΟΧΙ	71,2	74,3	-3,1	65,8	69,0	-3,2
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	4,1	86,8	-82,7	4,4	4,5	-0,1
ΟΧΙ	95,9	13,2	82,7	95,6	95,5	0,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΝΕΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	22,6	18,2	4,4	26,4	23,3	3,1
ΟΧΙ	77,4	81,8	-4,4	73,6	76,7	-3,1
	100,0	100,0		100,0	100,0	
ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	(N=2.739)	(N=644)		(N=7.105)	(N=1.382)	
ΝΑΙ	6,3	6,4	-0,1	6,3	4,8	1,5
ΟΧΙ	93,7	93,6	0,1	93,7	95,2	-1,5
	100,0	100,0		100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
	%	%	%
ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ;	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	79,9	78,7	1,1
ΟΧΙ	20,1	21,3	-1,1
	100,0	100,0	
ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΧΕΤΕ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΒΡΕΙΤΕ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΟΑΕΔ;	(N=13.113)	(N=2.254)	
ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΕΛΙΕΣ	82,4	82,5	-0,1
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	1,2	1,4	-0,2
ΙΔ. ΥΠΗΡΗΣΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΑ	0,4	0,1	0,3
ΓΝΩΣΤΟΙ	71,7	73,1	-1,4
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ	2,4	2,5	-0,1
ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	9,0	8,8	0,2
	167,1	168,5	-1,4
1ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	85,8	73,4	12,4
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	0,5	0,2	0,4
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	0,1	0,1	0,1
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	0,1	0,2	0,0
ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	13,3	26,1	-12,8
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0,0	0,1	0,0
ΑΛΛΟ			
	100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

2ος ΛΟΓΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	(N=5,915)	(N=850)	
ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5,9	9,9	-4,0
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	60,8	59,8	1,1
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	14,9	14,0	0,9
ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟ	12,5	9,6	2,8
ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	5,1	5,3	-0,2
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0,8	1,4	-0,6
ΑΛΛΟ			
	100,0	100,0	
ΘΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	(N=8,373)	(N=1.291)	
ΠΛΗΡΟΥΣ	81,2	86,8	-5,6
ΜΕΡΙΚΗΣ	13,6	9,8	3,7
ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ	1,9	1,1	0,8
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ	0,2	0,3	-0,1
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	3,2	1,9	1,2
	100,0	100,0	
ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(N=8,732)	(N=1.340)	
ΠΡΩΙΝΟ	48,7	46,0	2,6
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	1,2	1,3	-0,1
ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ	2,0	2,5	-0,5
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ	26,5	27,2	-0,7
ΔΙΑΚΕΚΟΜΜΕΝΟ Η/ΚΑΙ ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ			
ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ	21,6	22,9	-1,3
	100,0	100,0	
ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ	(N=8,987)	(N=1.406)	
ΝΑΙ	35,8	35,6	0,2
ΟΧΙ	64,2	64,4	-0,2
	100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 (συνέχεια)

ΑΠΟΔΟΧΗ ΘΕΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	5,1	4,4	0,8
ΟΧΙ	94,9	95,6	-0,8
	100,0	100,0	
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΝΕΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	36,6	28,2	8,4
ΟΧΙ	63,4	71,8	-8,4
	100,0	100,0	
ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	(N=9.829)	(N=1.700)	
ΝΑΙ	7,0	4,6	2,4
ΟΧΙ	93,0	95,4	-2,4
	100,0	100,0	

Όπως αναφέρουν οι καταγεγραμμένοι άνεργοι, ο πρώτος λόγος για την εγγραφή τους στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ είναι η αναζήτηση εργασίας σε ποσοστό που κυμαίνεται από 85,3-90,3% στους διαφορετικούς νομούς (Πίνακας 1.4). Ακολουθεί με αξιόλογα ποσοστά η προσφυγή τους στον ΟΑΕΔ προκειμένου να ενταχθούν στα προγράμματα επιδότησης των νέων ελευθέρων επαγγελματιών σε ποσοστό που κυμαίνεται από 8,5% (Ν. Άρτας) έως 13,3% (Ν. Λαριόνης). Η μη ανταπόκριση του ΟΑΕΔ στις προσδοκίες ανεύρεσης απασχόλησης αναδεικνύει το δεύτερο λόγο εγγραφής στα μητρώα ανέργων που είναι η παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης μιας και η κάρτα ανεργίας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή τους σ' αυτή. Η πλειονότητα των ανέργων αναζητά εργασία με πλήρη απασχόληση και οι επιδοτήσεις των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ενίσχυσαν ακόμα περισσότερο αυτή την προοπτική κυρίως με την προμείωση της πλήρους απασχόλησης των ατόμων που δήλωσαν ότι αναζητούσαν απασχόληση οποιασδήποτε μορφής. Ανάλογη είναι η εικόνα αναφορικά με το επιθυμητό ωράριο εργασίας για την επιδοτούμενη απασχόληση καθώς οι άνεργοι εκφράζουν

την επιθυμία τους κυρίως για πρωινή απασχόληση (30,3% στο Ν. Άρτας έως 54,4% στ Ν. Θεσπρωτίας). Ταυτόχρονα, ένα σημαντικό ποσοστό τους επιθυμεί είτε οποιοδήποτε ωράριο εργασίας (21,6% στο Ν. Λαρίσης έως και 43,7% στο Ν. Άρτας) είτε διακεκομμένο ωράριο εργασίας (15,1% στο Ν. Πρεβέζης έως και 26,5% στο Ν. Λαρίσης).

Ένα σημαντικό μέρος των καταγεγραμμένων ανέργων που αντιστοιχεί από 1/4 του συνόλου στο Ν. Άρτας έως και 1/3 στο Ν. Λαρίσης, δήλωσαν ότι θα αποδέχονταν μία θέση εργασίας σε άλλη περιοχή αλλά οι επιδοτήσεις προμηδοτήσαν κυρίως αυτούς που δεν θα αποδέχονταν μία θέση εργασίας σε άλλη περιοχή (Πίνακας 1.4). Επίσης ένα σημαντικό ποσοστό των ανέργων (17,4% στο Ν. Άρτας έως και 36,6% στο Ν. Λαρίσης) εξέφρασε το ενδιαφέρον του για ένα νέο επάγγελμα αλλά δεν προέκυψε η ενθάρρυνση τους από το πρόγραμμα για την πραγματοποίηση αυτής της επιθυμίας (Πίνακας 1.4). Τέλος το ποσοστό αυτών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες είναι περιορισμένο (2,7% στο Ν. Θεσπρωτίας έως και 8,1% στο Ν. Άρτας) αλλά σε κανέναν νομό δεν προμηδοτήθηκε η απασχόλησή τους από τα προγράμματα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (Πίνακας 1.4).

Τα αποτελέσματα της απογραφής-καταγραφής καθώς και η τελική επιδότηση από το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων των ανέργων ως μισθωτοί ή νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες παρουσιάζονται αναλυτικά κατά νομό στο Παράρτημα ΙΙΙ.

3.2 Η αποτυχία εφαρμογής των κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση της απασχόλησής τους και η νομιμοποίηση της άτυπης απασχόλησης

Όπως ήδη έχει αναφερθεί στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους πέντε νομούς κλήθηκαν οι επιχειρήσεις του ιδιωτικό τομέα να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο με την επωνυμία τους, τις δραστηριότητές τους, τον αριθμό των

απασχολουμένων που επιθυμούν να προσλάβουν κάνοντας χρήση της επιδότησης που παρείχε το πρόγραμμα τα απαιτούμενα προσόντα και το αντικείμενο δραστηριότητας των υποψηφίων μισθωτών. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από τις επιχειρήσεις αποτελούσε ταυτόχρονα την πρώτη αίτηση συμμετοχής της επιχείρησης στο πρόγραμμα και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η τοπική δομή στήριξης είχε τη δυνατότητα να θέσει κριτήρια προτεραιότητας για την ενίσχυση της απασχόλησης σε συγκεκριμένους κλάδους της τοπικής οικονομίας ώστε να ενισχυθεί η βιωσιμότητα των νέων θέσεων εργασίας. Επειδή οι επιχειρήσεις δεν είχαν σαφή εικόνα των αναγκών τους σε προσωπικό συμπλήρωσαν κυρίως τα τυπικά τους στοιχεία (επωνυμία, δραστηριότητα, ΑΦΜ, διεύθυνση επικοινωνίας κ.ά.) και τα ερωτήματα που αναφέρονταν στην ειδίκευση των ατόμων που επιθυμούσαν να προσλάβουν κι έτσι τα διαθέσιμα στοιχεία μας περιορίζονται σ' αυτά. Σητηριγμένοι σ' αυτά τα δεδομένα, οι σύμβουλοι απασχόλησης καλούσαν τους ανέργους που ήταν καταγεγραμμένοι και διέθεταν την ειδικότητα που επιθυμούσαν οι επιχειρήσεις και μετά από προσωπική επικοινωνία με τον κάθε άνεργο, αφού ελάμβαναν υπόψη τους τα κριτήρια προτεραιότητας και τη διάθεση του ανέργου να αποδεχτεί τη συγκεκριμένη θέση εργασίας του έδιναν σχετική βεβαίωση που την συνυπόγραφε η δομή στήριξης και μ' αυτή τη βεβαίωση προτεινόταν ως υποψήφιοι επιδοτούμενοι μισθωτοί προς τον εργοδότη. Σε κάθε περίπτωση οι σύμβουλοι απασχόλησης και η τοπική δομή στήριξης του προγράμματος πρότειναν στον εργοδότη μεγαλύτερο αριθμό υποψηφίων από αυτόν που επιθυμούσε να προσλάβει κι έτσι ο τελευταίος είχε τη διακριτική ευχέρεια της τελικής επιλογής. Αυτή η δυνατότητα του εργοδότη ενισχύθηκε από τη δομή στήριξης στο βαθμό που αυτή, είτε δεν φιλτράρισε κατά κύματα τους ανέργους με βάση τα κριτήρια προτεραιότητας αλλά αντιμετώπιζε με ενιαίο τρόπο όλους όσους ήταν διαθέσιμοι να εργαστούν στο συγκεκριμένο και εργοδότη και διέθεταν τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες είτε γνωστοποιούσε στον εργοδότη τη δυνατότητά του να αρνηθεί την απασχόληση των προτεινόμενων ατόμων μέχρι να προκύψει ο κατάλληλος κατ' αυτόν υποψήφιος με συνέπεια τη διεύρυνση της ευχέρειας καταστρατήγησης των κριτηρίων

προτεραιότητας που σ' αυτό το πλαίσιο λειτουργούσαν περισσότερο ως επιθυμία ή ακόμα και ηθικό πλαίσιο του προγράμματος παρά ως κανόνες που φιλτράρει και ρυθμίζει τη σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας.

Σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή των κριτηρίων προτεραιότητας εξαρτάται από τη διαφορά μεταξύ του αριθμού των εργαζομένων που επιθυμούν να εργαστούν στη συγκεκριμένη θέση εργασίας και του αριθμού των θέσεων εργασίας που επιθυμούν να καλύψουν με τη χρήση των επιδοτήσεων οι εργοδότες. Αν οι θέσεις που επιθυμούν οι εργοδότες είναι περισσότερες από τους ανέργους που προσφέρουν εργασία γι' αυτές, τα κριτήρια προτεραιότητας έχουν ιδιαίτερη αξία ως φίλτρα επιλογής για την κατανομή των ανέργων στις διαφορετικές επιχειρήσεις. Σ' αυτή την περίπτωση η ολοκληρωμένη παρέμβαση λειτουργώντας ως μηχανισμός σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας συμβάλλει στον περιορισμό της ανεργίας στον νομό που εφαρμόζεται χάρη στην πληροφόρηση και τη διευκόλυνση της επαφής εργοδοτών και εργαζομένων που επιτυγχάνεται με τη χρήση του μηχανισμού των επιδοτήσεων. Ενδέχεται, επίσης στο ίδιο πλαίσιο να λειτουργήσει ως εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής ενισχύοντας την απασχόληση σε συγκεκριμένους κλάδους και επιχειρήσεις. Στην περίπτωση όμως που οι θέσεις εργασίας που ζητούν οι εργοδότες είναι λιγότερες από την προσφορά της εργασίας από την πλευρά των ανέργων τα κριτήρια προτεραιότητας λειτουργούν ως φίλτρο επιλογής των ανέργων, χωρίς να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της ανεργίας και των επιπτώσεών της παρά μόνο για συγκεκριμένες κατηγορίες κι έτσι λειτουργούν ως μηχανισμός διαχείρισης της ανεργίας. Για να διερευνήσουμε αυτά τα ερωτήματα αναλύσαμε τα σχετικά δεδομένα τα οποία παρουσιάζονται σε δύο πίνακες. Στον πρώτο πίνακα κατατάξαμε τους ανέργους και τις επιχειρήσεις με βάση τις ειδικότητες στις οποίες οι άνεργοι δηλώνουν ότι επιθυμούν να εργαστούν και τις ειδικότητες στις οποίες οι επιχειρήσεις επιθυμούν να απασχολήσουν σχετικό προσωπικό.

Πίνακας 1.5 Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» και επιχειρήσεις σύμφωνα με τις ειδικότητες κατά νομό

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	Ν.ΑΡΤΑΣ			Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		
	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	25	6	19	9		9
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ						
ΑΛΟΥΜΙΝΟΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑ- ΣΚΕΥΕΣ	7	5	2	8	4	4
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	161	17	144	137	19	118
ΒΟΗΘΟΙ ΤΕΧΝΙΤΩΝ						
ΓΕΩΠΟΝΟΙ ΔΑΣΟΛΟΓΟΙ κλπ	40	3	37	3	2	1
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	16	4	12	21	2	19
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	35		35	19		19
ΕΠΙΣΤΙΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	118	40	78	106	16	90
ΕΡΓΑΤΕΣ	524	104	420	99	51	48
ΚΟΜΜΩΤΗΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	65	11	54	52	6	46
ΚΟΙΤΙΚΗ ΡΑΠΤΙΚΗ	35	4	31	15	1	14
ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	93	23	70	88	19	69
Μ.Μ.Ε.	13	1	12	7		7
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	82	4	78	25	2	23
ΞΥΛΟΥΡΓΟΙ ΕΠΙΠΛΟΙΟΙΟΙ	13	8	5	12	5	7
ΟΔΗΓΟΙ	108	27	81	54	10	44
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	33	11	22	37	5	32
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	12	2	10	2	2	-
ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ	206		206			
ΠΑΡΑΙΤΑΡΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	176	17	159	56	10	46
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	45	4	41	12	4	8
ΠΩΛΗΤΕΣ	711	135	576	383	47	336
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	65	21	44	13	10	3

Πίνακας 1.5 (συνέχεια)

ΤΕΧΝΙΤΕΣ	69	35	34	28	11	17
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	835	166	669	403	90	313
ΦΑΝΟΠΟΙΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΥΤΟΚ/ΤΩΝ	23	5	18	14	3	11
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	24	11	13	6		6
(κενό) / Δεν απάντησαν / ΝΕΕ	317			176		
ΣΥΝΟΛΟ	3.851	664		1.785	319	

Πίνακας 1.5 (συνέχεια)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ			Ν.ΦΘΙΩΤΙΑΔΑΣ		
	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	10	1	9	83	16	67
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ				21		21
ΑΛΟΥΜΙΝΟΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑ- ΣΚΕΥΕΣ	12	5	7		18	-18
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	187	43	144	325	48	277
ΒΟΗΘΟΙ ΤΕΧΝΙΤΩΝ				77		77
ΓΕΩΠΟΝΟΙ ΔΑΣΟΛΟΓΟΙ κλπ	18	10	8		10	-10
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	49	5	44	13	23	-10
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	36		36	115	4	111
ΕΠΙΣΤΙΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	175	68	107	159	54	105
ΕΡΓΑΤΕΣ	344	99	245	878	155	723
ΚΟΜΜΩΤΗΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	39	18	21	105	36	69
ΚΟΙΤΙΚΗ ΡΑΠΤΙΚΗ	24	3	21	68	7	61
ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	134	42	92	294	101	193
Μ.Μ.Ε.				43	20	23
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	96	4	92	156	2	154
ΞΥΛΟΥΡΓΟΙ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΟΙ	20	22	-2		23	-23
ΟΔΗΓΟΙ	79	50	29	202	89	113
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	18	2	16	11		11
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	3	7	-4			
ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ				110		110
ΠΑΡΑΪΑΤΡΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	73	17	56	247	21	226
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	38	16	22	179	34	145
ΠΩΛΗΤΕΣ	240	133	107	802	336	466
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	20	23	-3	346	85	261
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	60	24	36		83	-83

Πίνακας 1.5 (συνέχεια)

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	682	174	508	2.149	385	1764
ΦΑΝΟΠΟΙΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΥΤΟΚ/ΤΩΝ	38	22	16		28	-28
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	12	3	9	22	22	-
(κενό) / Δεν απάντησαν / ΝΕΕ	332			700		
ΣΥΝΟΛΟ	2.739	791		7.105	1.600	

Πίνακας 1.5 (συνέχεια)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ		
	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	ΑΠΟΚΛΙΣΗ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	56	24	32
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ			
ΑΛΟΥΜΙΝΟΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑ- ΣΚΕΥΕΣ	14	58	-44
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	336	106	230
ΒΟΗΘΟΙ ΤΕΧΝΙΤΩΝ			
ΓΕΩΠΟΝΟΙ ΔΑΣΟΛΟΓΟΙ κλπ	166	48	118
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	131	14	117
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	230	9	221
ΕΠΙΣΤΗΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	182	216	-34
ΕΡΓΑΤΕΣ	1199	634	565
ΚΟΜΜΩΤΗΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	225	73	152
ΚΟΠΤΙΚΗ ΡΑΠΤΙΚΗ	468	243	225
ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	543	213	330
Μ.Μ.Ε.	59	47	12
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	356	16	340
ΞΥΛΟΥΡΓΟΙ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΟΙ	48	63	-15
ΟΔΗΓΟΙ	236	152	84
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	66		66
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	89	34	55
ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ			
ΠΑΡΑΪΑΤΡΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	470	145	325
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	225	65	160
ΠΩΛΗΤΕΣ	812	624	188

Πίνακας 1.5 (συνέχεια)

ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	174	110	64
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	345	226	119
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	2238	737	1501
ΦΑΝΟΠΟΙΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΥΤΟΚ/ΤΩΝ	86	57	29
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	19	23	-4
(κενό) / Δεν απάντησαν / NEE	1056		
ΣΥΝΟΛΟ	9829	3.937	

Από τα δεδομένα που παρουσιάζονται στο Πίνακα 1.5 προκύπτει ότι υπήρχε πολύ μεγαλύτερη προσφορά εργασίας σε όλες σχεδόν τις ειδικότητες, και σε όλους τους νομούς όπου εφαρμόστηκαν τα Προγράμματα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων και συνεπώς, οι επιδοτούμενες θέσεις εργασίας δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν ως μηχανισμός αντιμετώπισης της ανεργίας. Οι μόνες εξαιρέσεις όπου οι ζητούμενες θέσεις εργασίας είναι περισσότερες από τις προσφερόμενες και μάλιστα οι αριθμητικές διαφορές είναι μικρές τις αναφέρουμε αναλυτικά κατά νομό. Στο Ν. Πρεβέζης εντοπίστηκε έλλειψη δύο ξυλουργών/επιπλοποιών, 4 θέσεων σε ειδικότητες οικονομίας-διοίκησης και τριών θέσεων σε τεχνίτες από το σύνολο των 791 θέσεων που ζήτησαν οι επιχειρήσεις. Στο Ν. Φθιώτιδας εντοπίστηκε έλλειψη 18 θέσεων σε βοηθητικό προσωπικό, 10 θέσεων σε γεωπόνους -δασοπόνους, 10 θέσεων σε διάφορες ειδικότητες, 23 θέσεων σε ξυλουργούς-επιπλοποιούς και 83 θέσεων σε τεχνίτες από το σύνολο των 1600 ζητούμενων θέσεων και στο Ν. Λαρίσης εντοπίστηκε έλλειψη στην προσφορά 44 εργαζομένων στις κατασκευές από αλουμίνιο, 34 θέσεων στα επαγγέλματα επισιτισμού, 15 θέσεων σε ξυλουργούς-επιπλοποιούς και 4 θέσεων σε χειριστές μηχανημάτων από το σύνολο των 3.937 θέσεων που ζητήθηκαν. Σε όλες τις άλλες ειδικότητες, οι προσφερόμενες θέσεις εργασίας ήταν περισσότερες από αυτές που ζητήθηκαν και στους πέντε νομούς. Συνολικά είχαμε στο Ν. Αρτας 3.187 περισσότερες προσφερόμενες θέσεις εργασίας από αυτές που ζητήθηκαν, στο Ν. Θεσπρωτίας 1466 θέσεις, στο Ν. Πρεβέζης 1948, στο Ν. Φθιώτιδας 5.505 και στο Ν. Λαρίσης 5.892 θέσεις. Είναι προφανές ότι, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας στους συγκεκριμένους νομούς δεν μπορούν να αποδοθούν ούτε στην περιορισμένη προσφορά εργασίας, ούτε στην απουσία των κατάλληλων προσόντων από την πλευρά των ανέργων ούτε τέλος στην απουσία πληροφόρησης των ανέργων και των εργοδοτών. Συνεπώς, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως μηχανισμός αντιμετώπισης της ανεργίας με την επίλυση των «υποτιθέμενων» προβλημάτων αυτού του είδους παρά μόνο σε έναν πολύ περιορισμένο βαθμό. Επειδή όπως έχουμε αναφέρει τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν αρχικά από τις επιχειρήσεις ήταν

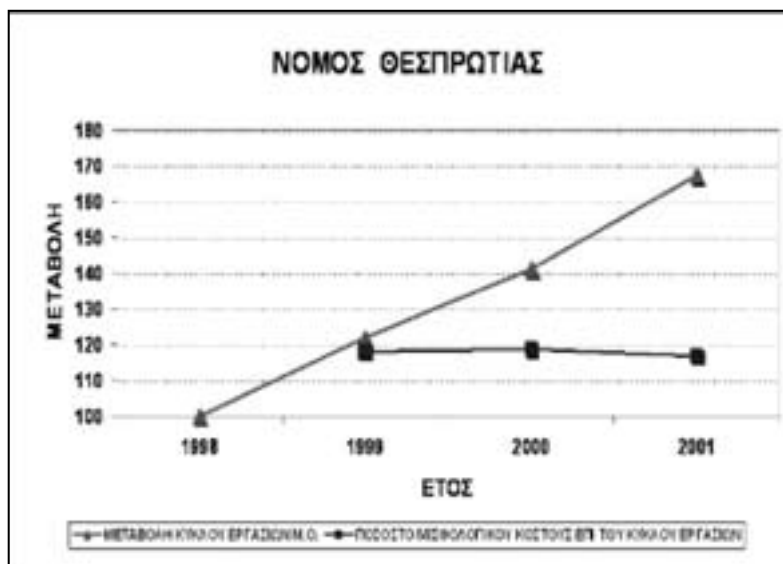
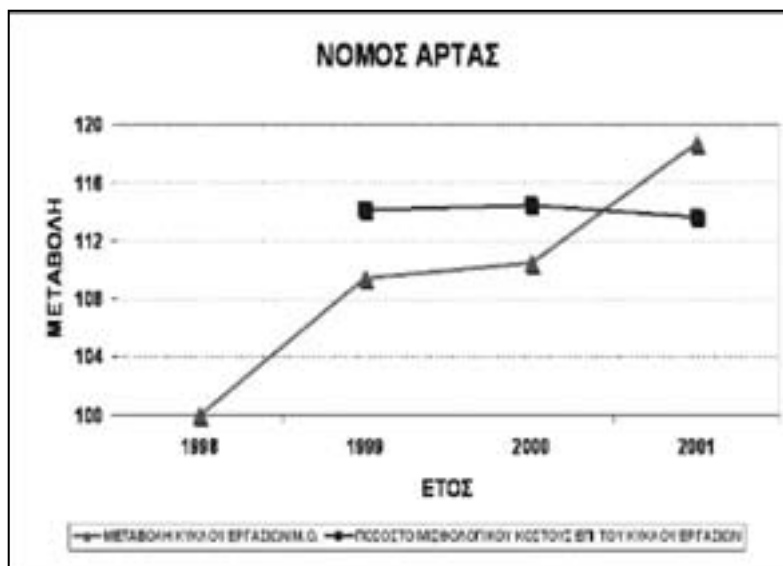
πολύ περιορισμένα, το INE/ΓΣΕΕ προέβηκε στην κατάρτιση και τη συμπλήρωση ενός δεύτερου ερωτηματολογίου που απευθύνθηκε σε ένα δείγμα των επιχειρήσεων προκειμένου να διερευνηθεί, έστω και ενδεικτικά η ορθολογικότητα της επιθυμίας των επιχειρήσεων προκειμένου να προσλάβουν κάποιους επιδοτούμενους ανέργους.

Σ' αυτό το ερωτηματολόγιο υποθέσαμε ότι οι επιχειρήσεις που προβαίνουν σε προσλήψεις από το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων (με δεδομένο ότι δεν επιτρέπονται οι απολύσεις για διάστημα έξι μηνών πριν την επιδότηση της απασχόλησης νέου προσωπικού), εμφανίζουν μία δυναμικότητα και η δραστηριότητά τους επεκτείνεται και ως εκ τούτου η πρόσληψη νέου προσωπικού καλύπτει τις ανάγκες που ανακύπτουν από τις επιπλέον δραστηριότητες χωρίς να επιβαρύνει το μισθολογικό κόστος της επιχείρησης σε τέτοιο βαθμό που να εκμηδενίζει τα οφέλη από την απασχόληση των επιπλέον εργαζομένων. Υποθέσαμε δηλαδή, ότι ο λογικά σκεπτόμενος επιχειρηματίας εφόσον επιθυμεί να προσλάβει κάποια άτομα θα έπρεπε κατά την προηγούμενη τριετία να εμφάνιζε αύξουσα πορεία στον κύκλο εργασιών του και να μην έχει προσλάβει πρόσθετο προσωπικό ούτε να έχει αυξηθεί υπερβολικά το μισθολογικό του κόστος ώστε να του είναι «συμφέρουσα» η νέα πρόσληψη.

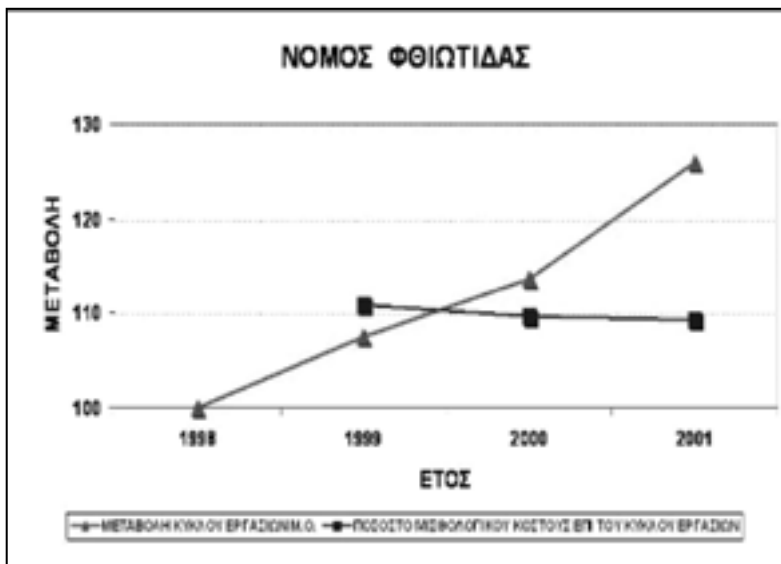
Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν μ' αυτή τη δειγματοληπτική καταγραφή που πραγματοποιήθηκε σε 50 επιχειρήσεις σε καθένα από τους πέντε νομούς έδειξαν ότι σημειώθηκε αξιόλογη μεταβολή του κύκλου εργασιών τους κατά την τριετία πριν την εκδήλωση της επιθυμίας για πρόσληψη νέων από το πρόγραμμα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αλλά όχι αξιόλογη αύξηση της απασχόλησης. Παράλληλα, σε όλους τους νομούς αρκετές επιχειρήσεις δηλώνουν σημαντική αύξηση στο μισθολογικό τους κόστος, αφού αυτό δεν μεταβάλλεται ως ποσοστό του κύκλου εργασιών τους, κάτι που δεν μπορεί να ερμηνευτεί με βάση την παραπάνω υπόθεση (βλ. Γράφημα 1). Εφόσον δηλαδή, οι επιχειρήσεις έχουν σημαντική αύξηση στον κύκλο εργασιών τους και το μισθολογικό τους κόστος αυξάνει επίσης σημαντικά γιατί επιθυμούν να προσλάβουν πρόσθετο προσωπικό; Εικάζουμε ότι αυτή η συμπεριφορά ερμηνεύεται από την

επιθυμία των επιχειρήσεων, είτε να μειώσουν το μισθολογικό τους κόστος χάρη στις επιδοτήσεις είτε να αξιοποιήσουν τις επιδοτήσεις ως διαθέσιμους χρηματικούς πόρους για να καλύψουν παράπλευρες του μισθολογικού κόστους ανάγκες (π.χ. διαθέσιμα κεφάλαια). Πώς όμως θα μειώσουν το μισθολογικό τους κόστος με την επιδότηση εφόσον θα προσλάβουν επιπλέον προσωπικό; Η εξήγηση υποθέτουμε πως θα πρέπει να αναζητηθεί στην επισημοποίηση της αδήλωτης απασχόλησης που υφίσταται έτσι κι αλλιώς προκειμένου να εκταμειωθούν οι επιδοτήσεις. Εικάζουμε, δηλαδή, ότι σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων ώθησαν τους αδήλωτους εργαζομένους τους να καταγραφούν ως άνεργοι προκειμένου να προσληφθούν επισήμως και οι επιχειρήσεις να ωφεληθούν τα ποσά των επιδοτήσεων, κάτι που δηλώνει την αδυναμία των υπηρεσιών απασχόλησης να καταγράψουν τους πραγματικούς ανέργους και τα χαρακτηριστικά τους.

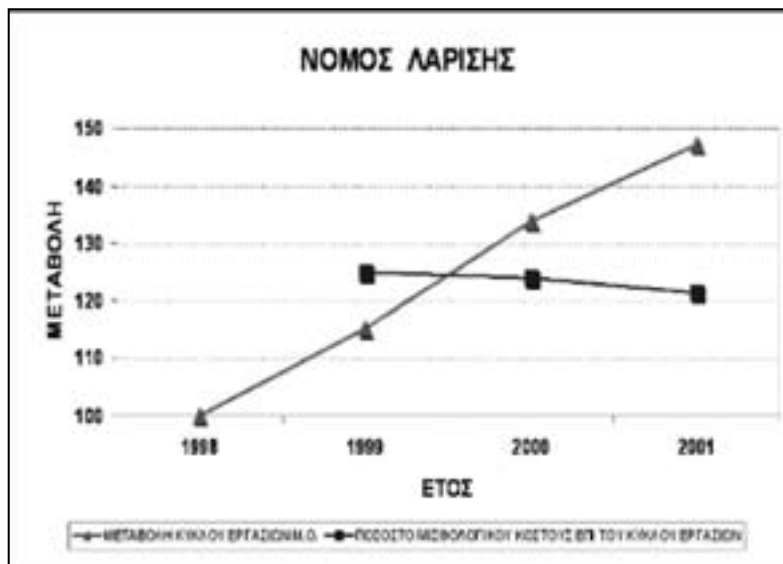
Γράφημα 1. Μεταβολή του κύκλου εργασιών και ποσοστό του μισθολογικού κόστους επί κύκλου εργασιών ανά νομό κατά την περίοδο 1998 - 2001

Γράφημα 1. (συνέχεια)

Γράφημα 1. (συνέχεια)

Παρόλο που δεν είναι άμεσα διαθέσιμες οι αποδείξεις αυτής της υπόθεσης, η διάψευση όλων των ρητά δηλωμένων από τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στόχων μας οδηγεί προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπρόσθετα, αυτή η παράμετρος ερμηνεύει την αποτυχία της λειτουργίας των κριτηρίων προτεραιότητας, όπως είπαμε πριν και θα παρουσιάσουμε αναλυτικά αμέσως παρακάτω, αλλά και τις μεγάλες διαφορές που εμφανίζονται στη διάρκεια της ανεργίας μεταξύ αυτής που δηλώνουν οι άνεργοι και αυτής που προκύπτει από το χρόνο κατοχής της κάρτας ανεργίας. Έχουμε δηλαδή, ένα σημαντικό τμήμα των ανέργων που εργαζόταν με αδήλωτη απασχόληση στις επιχειρήσεις που τώρα τους προσλαμβάνουν επίσημα χάρη στις επιδοτήσεις. Κατ' αυτό τον τρόπο οι αδήλωτοι εργαζόμενοι γίνονται νόμιμοι και αποκτούν πλήρη εργασιακά δικαιώματα (αποζημιώσεις- άδειες- ασφάλιση), οι δε εργοδότες καρπώνονται το «ζεστό» χρήμα των επιδοτήσεων. Κατά συνέπεια, εγείρονται τα εξής ερωτήματα: Επιτυγχάνεται με τον τρόπο αυτό ο στόχος της αύξησης

της απασχόλησης; Ακόμα περισσότερο, διευθετείται η ανεργία των ατόμων που εμφανίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην απασχόληση (βλ. τα κριτήρια προτεραιότητας); Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις λειτούργησαν ως μηχανισμός αντιμετώπισης των προβλημάτων ειδικών κατηγοριών ανέργων, όπως αυτές κατασκευάστηκαν στη βάση των κριτηρίων προτεραιότητας, δηλαδή ως επιλεκτικές πολιτικές απασχόλησης;

Πίνακας 1.6 Κατανομή των καταγεγραμμένων και επιδοτούμενων «ανέργων» σύμφωνα με τα κριτήρια προτεραιότητας συνολικά κατά νομό*

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	Ν.ΑΡΤΑΣ Κ Ε		Ν.ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ Κ Ε		Ν.ΗΡΕΒΕΖΑΣ Κ Ε		Ν.ΦΘΙΩΤΙΑΣ Κ Ε		Ν.ΑΑΡΙΑΣ Κ Ε	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	(N=3.851)	(N=733)	(N=1.785)	(N=262)	(N=2.739)	(N=644)	(N=7.105)	(N=1.382)	(N=9.829)	(N=1.700)
0	14,4	19,4	12,7	18,7	17,2	23,3	16,6	21,2	13,2	18,6
1	43,5	49,7	43,5	45	45,0	48,3	46,6	48,6	41,1	43,8
2	34,5	27,6	35,4	30,9	31,8	24,8	29,7	25,3	34,8	30,7
3	7,1	3,3	7,6	5,3	5,5	3,3	6,0	4,4	8,8	5,8
4	0,4	0,1	0,8		0,5	0,3	1,0	0,4	1,9	0,9
5								0,1	0,1	0,1
ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Κ= καταγραφή, Ε= επιδότηση.

Στον Πίνακα 1.6 παρουσιάζεται η κατανομή των ανέργων με βάση τα κριτήρια προτεραιότητας κατά νομό. Αυτά τα κριτήρια αναφέρονταν στο φύλο των ανέργων (να είναι γυναίκες), τη διάρκεια της ανεργίας τους (να είναι μακροχρόνια άνεργοι), την ηλικία τους (να είναι 45 ετών και πάνω), το χαρακτήρα της απόλυσής τους (να είναι άνεργοι έχοντας χάσει την εργασία τους επειδή η επιχείρησή τους προέβηκε σε ομαδικές απολύσεις), την επιδότηση της ανεργίας τους (να λαμβάνουν επίδομα ανεργίας) και να ανήκουν σε κάποια κοινωνικά ευπαθή ομάδα (τσιγγάνοι, πομάκοι, αποφυλακισμένοι, πρώην χρήστες ουσιών, μονογονεϊκές οικογένειες). Σύμφωνα με τα

γενικά αποτελέσματα της καταγραφής-απογραφής, οι περισσότεροι άνεργοι που προσήλθαν στο πρόγραμμα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων έχουν ένα μέχρι δύο χαρακτηριστικά από αυτά που είχαν προσδιοριστεί ως κριτήρια προτεραιότητας για την επιλογή των ανέργων που επρόκειτο να επιδοτηθούν. Συγκεκριμένα μέχρι και δύο κριτήρια έχει από το 89,1% (Ν. Λαρίσης) έως και 92,4% (Ν. Άρτας) και αυτά αναφέρονται κυρίως στη διάρκεια της ανεργίας και το φύλο. Αναφορικά με τα αναλυτικά κριτήρια προτεραιότητας όπως ήδη έχει αναφερθεί τα 2/3 περίπου είναι γυναίκες, το 1/3 καταγράφεται ως άνεργος/η για πάνω από ένα έτος, σαρανταπέντε ετών και πάνω είναι ένα ποσοστό που κυμαίνεται από 11,8% (Ν. Πρεβέζης) έως και 14,6% (Ν. Λαρίσης), επίδομα ανεργίας λαμβάνει το 5,1% (Ν. Άρτας) έως και 7,1% (Ν. Λαρίσης), από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 1,8% (Ν. Άρτας) μέχρι και 6,5% (Ν. Λαρίσης) και το 2,7% (Ν. Θεσπρωτίας) έως και 8,1% (Ν. Άρτας) ανήκει σε ευπαθείς ομάδες (Πίνακες 1.1 και 1.2). Εντυπωσιακό είναι ωστόσο το αποτέλεσμα που προέκυψε από τη σύγκριση των κατανομών των καταγεγραμμένων ανέργων και αυτών που επιδοτήθηκαν όπου σε κανένα νομό και για κανένα είδος κριτηρίου δεν έχουμε «θετική διάκριση» υπέρ αυτών των κατηγοριών. Αντιθέτως οι επιδοτήσεις προμηθότησαν την απασχόληση κυρίως των νέων ανδρών που δεν διέθεταν κανένα από τα χαρακτηριστικά που αποτελούσε κριτήριο προτεραιότητας. Προφανέστατα πρόκειται κυρίως για όσους ήδη απασχολούνταν άτυπα στις επιχειρήσεις και όχι για νέες προσλήψεις στην πραγματικότητα, παρά μόνο τυπικά (Πίνακες, 1.1, 1.2 και 1.4).

Η ανάγκη λεπτομερέστερης εξέτασης της παραπάνω διαπίτωσης μας οδήγησε στην εξαντλητική ανάλυση της πορείας των καταγεγραμμένων ανέργων που διέθεταν πολλαπλά κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση της απασχόλησής τους και με βάση τους επίσης διατυπωμένους στόχους του προγράμματος των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων θα έπρεπε να επιδοτηθούν κατά προτεραιότητα, κάτι που σημαίνει ότι θα έπρεπε τα ποσοστά τους στην επιδοτούμενη απασχόληση να είναι μεγαλύτερα από τα ποσοστά

τους στο σύνολο των καταγεγραμμένων ανέργων. Ωστόσο αυτό το αναμενόμενο αποτέλεσμα δεν προέκυψε από την έρευνά μας. Από τους 25.309 συνολικά καταγεγραμμένους ανέργους στο πρόγραμμα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων των πέντε νομών της έρευνάς μας τουλάχιστον 3 κριτήρια προτεραιότητας (χωρίς να υπολογίζουμε ως κριτήριο προτεραιότητας το φύλο για τις γυναίκες) είχαν μόλις 421 άτομα.

Στο Ν. Άρτας υπήρχαν 21 άντρες που συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με τη μακροχρόνια ή επιδοτούμενη ανεργία, με το κριτήριο της ευπαθούς ομάδας ή και με το κριτήριο των ομαδικών απολύσεων και από τους οποίους προτάθηκαν για επιδότηση μόλις δύο άτομα (ένας ως επιδοτούμενος μισθωτός και ένας ως ελεύθερος επαγγελματίας). Αντίστοιχα, υπήρχαν 16 γυναίκες οι οποίες συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με τη μακροχρόνια ανεργία και την προέλευση από ευπαθείς ομάδες. Ωστόσο, προτάθηκε και επιδοτήθηκε ως ελεύθερη επαγγελματίας μόλις μία γυναίκα.

Στο Ν. Θεσπρωτίας οι άνεργοι άντρες με τρία και πάνω κριτήρια ήταν συνολικά 15 και συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο της ηλικίας (45 ετών και άνω) με τη μακροχρόνια ανεργία και τις ομαδικές απολύσεις αλλά μόλις ένας προτάθηκε κι επιδοτήθηκε η απασχόλησή του ως μισθωτός. Αντίστοιχα, οι άνεργες γυναίκες με τρία και πάνω κριτήρια προτεραιότητας ήταν επίσης 15 που συνδύαζαν κυρίως τα κριτήρια της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με τη μακροχρόνια ανεργία και τις ομαδικές απολύσεις, από τις οποίες δεν προτάθηκε και δεν επιδοτήθηκε καμία.

Στο Ν. Πρεβέζης οι άνεργοι άνδρες με τρία και πάνω κριτήρια προτεραιότητας ήταν 9 και συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο των επιδοτούμενων ανέργων, της προέλευσής τους από κάποια ευπαθή ομάδα και της ομαδικής απόλυσης και μόλις ο ένας επιδοτήθηκε ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας. Αντίστοιχα, οι άνεργες γυναίκες με τρία τουλάχιστον κριτήρια προτεραιότητας ήταν 7 που συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με τη μακροχρόνια

ανεργία και την προέλευση από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες αλλά μόλις δύο προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτές.

Στο Ν. Φθιώτιδας καταγράφηκαν συνολικά 40 άντρες με τουλάχιστον τρία κριτήρια προτεραιότητας που συνδύαζαν κυρίως την ηλικία (άνω των 45 ετών) με τα κριτήρια, των ομαδικών απολύσεων, της προέλευσης από ευπαθείς ομάδες και τη μακροχρόνια ή την επιδοτούμενη ανεργία και επιδοτήθηκαν μόλις 7 άτομα (πέντε ως μισθωτοί και 2 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες) από τους οποίους κανένας δεν ανταποκρινόταν σε τέσσερα κριτήρια προτεραιότητας. Αντίστοιχα, οι άνεργες γυναίκες που συνδύαζαν τουλάχιστον τρία κριτήρια προτεραιότητας ήταν 73 και αυτά αναφέρονταν κυρίως στο συνδυασμό των κριτηρίων της ηλικίας (άνω των 45 ετών) της μακροχρόνιας ανεργίας και της προέλευσης από ευπαθείς ομάδες αλλά μόλις έξι προτάθηκαν και επιδοτήθηκαν (τρεις ως μισθωτές και τρεις ως νέες ελεύθερες επαγγελματίες).

Στο Ν. Λαρίσης οι άνεργοι άντρες με τουλάχιστον τρία κριτήρια ήταν 58 που συνδύαζαν κυρίως το κριτήριο της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με αυτά της μακροχρόνιας ανεργίας και της προέλευσης από ευπαθείς ομάδες, ομαδικές απολύσεις ή και λάμβαναν επίδομα ανεργίας, αλλά μόλις τέσσερις προτάθηκαν και επιδοτήθηκαν (οι τρεις ως μισθωτοί και ο ένας ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας) από τους οποίους κανένας δεν συνδύαζε τέσσερα κριτήρια προτεραιότητας. Αντίστοιχα, οι γυναίκες που συνδύαζαν τουλάχιστον τρία κριτήρια προτεραιότητας ήταν 197 και αυτά αναφέρονταν κυρίως στο συνδυασμό της ηλικίας (άνω των 45 ετών) με την προέλευση από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες ή ομαδικές απολύσεις και την επιδοτούμενη ή μακροχρόνια ανεργία από τις οποίες μόλις οι 17 προτάθηκαν και επιδοτήθηκαν είτε ως μισθωτές (13) είτε ως νέες ελεύθερες επαγγελματίες. (Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την κατανομή των κριτηρίων προτεραιότητας και την ενδεχόμενη επιλεκτική τους λειτουργία σχετικά με την απασχόληση των καταγεγραμμένων ανέργων παρουσιάζονται στο Παράρτημα IV.)

Επομένως, παρά τον μικρό αριθμό των ανέργων που συνδύαζαν

πολλαπλά κριτήρια προτεραιότητας σε κάθε νομό και συνεπώς θα ανέμενε κανείς να απασχοληθούν «οχετικά εύκολα», δεν υπήρξε κάποιο αξιόλογο αποτέλεσμα αναφορικά με την ένταξή τους στην απασχόληση αφού αυτοί που τελικά επιδοτήθηκαν ήταν ένα πολύ μικρό κλάσμα τους. Αυτό το αποτέλεσμα τεκμηριώνει επαρκώς το επιχείρημα μας ότι οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, τουλάχιστον στην περίπτωση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους πέντε νομούς της έρευνάς μας, απέτυχαν να λειτουργήσουν ως επιλεκτικές πολιτικές που προωθούν την απασχόληση ειδικών ομάδων του πληθυσμού. Με τεκμήριο τα αποτελέσματα της έρευνάς μας εικάζουμε ότι τελικά, αυτά λειτούργησαν ως κριτήρια αποκλεισμού από την απασχόληση σε πλήρη αντίθεση με τον επίσημα διατυπωμένο στόχο του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων.

4. Αντί Επιλόγου: Η αδυναμία του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων να ανταποκριθεί στους επίσημα διατυπωμένους στόχους του

Η σύγκριση βασικών δημογραφικών χαρακτηριστικών των ανέργων που καταγράφηκαν στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων με τα αντίστοιχα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ανέργων που αποτυπώθηκαν στην Απογραφή Πληθυσμού του 2001 μας έδειξε ότι οι άνεργοι που απευθύνθηκαν στα προγράμματα διαφοροποιούνται σημαντικά και συγκροτούν το σκέλος της προσφοράς μίας «ειδικής αγοράς εργασίας» που κατασκευάζεται και λειτουργεί με βάση την προσφορά και τη ζήτηση επιδοτούμενης απασχόλησης η οποία όμως δεν εξυπηρετεί τους διατυπωμένους στόχους της.

Η παρουσίαση των δεδομένων που προηγήθηκε ανέδειξε την αδυναμία των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους πέντε νομούς που εξετάσαμε να λειτουργήσουν ως μία πολιτική «θετικής διάκρισης» για συγκεκριμένες κατηγορίες ανέργων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες για ανεύρεση απασχόλησης όπως είναι οι γυναίκες, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι άνεργοι άνω των 45 ετών και οι άνεργοι που

ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες των τοπικών κοινωνιών (μονογονεϊκές οικογένειες, αποφυλακισμένοι, πρώην χρήστες ναρκωτικών κ.ά.). Οι επιδοτήσεις των ανέργων για έναρξη ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας και για μισθωτή απασχόληση επιτελέστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε δεν προμηδότησαν την απασχόληση των ανέργων που εμφάνισαν μειονεξίες στα επαγγελματικά τους χαρακτηριστικά και ανταποκρίνονταν στα κριτήρια προτεραιότητας που έθεταν οι προδιαγραφές του προγράμματος. Επίσης δεν προμηδότησαν τους ανέργους που είχαν χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, είχαν παρακολουθήσει ένα ή περισσότερα προγράμματα κατάρτισης, ήταν επιδοτούμενοι άνεργοι, διέθεταν κάποια πρακτική ειδίκευση ή ήταν διατεθειμένοι να μετακινηθούν σε άλλη περιοχή προκειμένου να εργαστούν. Αντίθετα, λειτούργησαν υπέρ των ανδρών και όσων ανέργων ανήκαν στις μικρότερες ηλικιακές ομάδες, αυτών που διέθεταν πρόσθετες γνώσεις και δεξιότητες πληροφορικής και ξένων γλωσσών, ήταν κάτοχοι ιδιόκτητου αυτοκινήτου, διέθεταν επαγγελματική εμπειρία και είχαν αποφοιτήσει από Λύκειο ή ΙΕΚ δηλαδή υπέρ αυτών που έτσι κι αλλιώς διέθεταν συγκριτικά πλεονεκτήματα στην αναζήτηση εργασίας. Επιπρόσθετα, οι επιδοτήσεις προμηδότησαν την απασχόληση των υπαλλήλων, πωλητών και άλλων ειδικεύσεων των υπηρεσιών και όχι τα τεχνικά και τα χειρωνακτικά επαγγέλματα. Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε όλους τους νομούς που εξετάσαμε όχι μόνο δεν λειτούργησαν «θεραπευτικά» ευνοώντας την απασχόληση των ανέργων που εμφανίζουν αυξημένες κοινωνικές και επαγγελματικές μειονεξίες αλλά αντιθέτως προμηδότησαν ακόμα περισσότερο την απασχόληση των ανέργων που κατά τεκμήριο εμφανίζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα στην αγορά εργασίας.

Επίσης, τα ποσοστά των επιδοτούμενων ανέργων που παρέμειναν στην απασχόληση μετά τη λήξη της επιδότησης δεν διαφοροποιούνται σε αξιολογικό βαθμό από τα αντίστοιχα ποσοστά που εμφανίζονται μετά τη λήξη της επιδότησης (Βλέπε Παράρτημα ΙΙΙ) που παρέχεται από αντίστοιχα προγράμματα των συμβατικών ενεργητικών πολιτικών οι οποίες λειτουργούν ανεξάρτητα η μία από την άλλη και δεν εντάσσονται σε μία στρατηγική συμπληρωματικότητας και

συνέργιας κατά το πρότυπο των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, επιβεβαιώνοντας την αδυναμία τους να ανταποκριθούν στους επίσης διατυπωμένους τους στόχους.

Τελικά τα προγράμματα των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την Αντιμετώπιση της Ανεργίας στους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης, Λαρίσης και Φθιώτιδας που αποτέλεσαν το αντικείμενο της εμπειρικής μας διερεύνησης, δεν λειτούργησαν ως επιλεκτικές πολιτικές απασχόλησης για ειδικές κατηγορίες ανέργων, ούτε ως πολιτικές περιορισμού των επιπέδων ανεργίας στις συγκεκριμένες περιοχές. Από την ανάλυσή μας, προέκυψε ότι αυτές οι πολιτικές λειτούργησαν ως δράσεις ενίσχυσης της προσφοράς εργασίας και ταυτόχρονα ως λανθάνοντες τρόποι οικονομικής ενίσχυσης των επιχειρήσεων και των μικροεπαγγελματιών.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις συμβαδίζουν με τα αποτελέσματα ανάλογων ερευνών αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που πραγματοποιήθηκαν κυρίως για τις βόρειες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου βρέθηκαν πολύ λίγες περιπτώσεις παρεμβάσεων με θετικά αποτελέσματα (Descy P., Tessaring M., 2007: 69).

Σ' αυτές τις μελέτες, όπως επίσης και στην παρούσα έρευνα, προτείνεται για να βελτιωθεί η επίδραση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης αυτές να εστιάζονται σε ειδικές ομάδες και στόχους αναφορικά με την απασχόληση, να μην έχουν μαζικό χαρακτήρα αλλά να περιορίζονται σε μικρής κλίμακας προγράμματα παρεμβάσεων στο τοπικό επίπεδο και τέλος να διατίθεται σημαντικός χρόνος για την προετοιμασία και την αναζήτηση απασχόλησης.

Βιβλιογραφία

- Γράβαρης Δ. (1991), «Πολιτικές Απασχόλησης στην Αγορά Εργασίας», Τόπος, 3, σ. 3-37.
- Δημουλάς Κ. (2002), *Κράτος Πρόνοιας και Επαγγελματική κατάρτιση: Η περίπτωση της Ελλάδας (1980-2000)*, Δημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα.
- Δεδουσόπουλος Α.(2000), *Θεωρίες της Ανεργίας*, τόμος Α΄, Τυποθήτω, Αθήνα.
- Δεδουσόπουλος Α. (2001), *Η προσφορά εργασίας. Θεωρίες, πολιτικές και ερευνητικές Αναζητήσεις*, τόμος Α΄, Τυποθήτω, Αθήνα.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1997α), *Τοπικά Σύμφωνα για την απασχόληση: παραδείγματα καλής πρακτικής*, Επίσημες εκδόσεις της Ε.Ε., Λουξεμβούργο.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1997β), *First report on local development and employment initiatives. Lessons for territorial and local employment initiatives*, Επίσημες εκδόσεις της Ε.Ε., Λουξεμβούργο.
- Καραμεσίνη Μ. (2005α), «Η Πολιτική Απασχόληση ως πεδίο σύζευξης της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής», στο *Πολιτική Απασχόλησης*, επιμ. Καραμεσίνη Μ. και Κουζής Ι., Gutenberg, Αθήνα, σ.21-68.
- Καραμεσίνη Μ. (2005β), «Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την απασχόληση: από την καταπολέμηση της ανεργίας στην αύξηση

του ποσοστού απασχόλησης», στο *Πολιτική Απασχόλησης*, επιμ. Καραμεσίνη Μ. και Κουζής Ι., Gutenberg, Αθήνα, σ.69-120.

ΚΕΠΕ - REMACO (1998), *Ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης του προγράμματος ανθρωπίνων πόρων του Β'Κ.Π.Σ.*, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Αθήνα.

- Κικίλιας Η. και Χλέτσος Μ. (επιμ, 2002), *Το σύστημα κοινωνικής προστασίας από την ανεργία: Εμπειρίες, διαστάσεις και πολιτικές*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
- Λάμανς ΕΠΕ Υπηρεσίες μάνατζμεντ, Βάλτερ Φίσοαμπερ και Συνεργάτες ΕΠΕ (Μάιος 1999), *Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης Επιχειρησιακού Προγράμματος «Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση της Απασχόλησης, 1994-99»*, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Αθήνα.
- Παπαθεοδοσίου Θ. και Σταύρου Στ. (1993), *Μελέτη για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας. Η περίπτωση της κατάρτισης και των εκπαιδευτών μακροχρόνια ανέργων*, ΕΛΚΕΠΑ-ΕΕΤΑΑ, Αθήνα.
- Παλαιολόγου Ν. και Παπαβασιλείου Χ. (2000), «Τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης στην Ελλάδα», *Ενημέρωση μηνιαία έκδοση του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ*, τ.58.
- Πετρινωτή Ξ. (χ.χ.), *Αγορές Εργασίας. Οικονομικές θεωρίες και έρευνες*, Παπαζήσης, Αθήνα.
- Ρίφκιν Τζ. (1996), *Το τέλος της εργασίας και το μέλλον της*, Νέα Σύνορα - Λιβάνης, Αθήνα.
- Σακελαρόπουλος Θ. (επιμ. 1999), *Η μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους*, Κριτική, Αθήνα.
- Σακέλης Γ. (1993), *Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα*, Γαβριηλίδης, Αθήνα.

- Σκουτέλης Γ.Δ. (1997), *Ανεργία: Αίτια και Λύσεις*, Αίθριο, Αθήνα.
- Acemoglu S. and Shimer R. (2000), “Productivity gains from unemployment insurance”, *European Economic Review*, 44, p.p. 1115-1125.
- Alber J., (5th ed. 1995), “Government Responses to the challenge of Unemployment. The Development of unemployment insurance in western Europe”, in Flora P. and Heiderheimer Ar. (eds), *The development of welfare states in Europe and America*, -Transaction Publishers, New Brunswick, London Transaction Publishers, pp. 151-183.
- Cahuc P. and Zylberberg A. (2004), “Labour economics” MIT Press, (όπως αναφέρεται στο *Employment in Europe*, 2006, σ. 126)
- Descy P., Tessaring M. (2007), “Compating labour market exclusion:does training work?”, *European Journal of Vocationjal Training*, 41, p.p.64-83.
- European Commission (2006), *Employment in Europe*, Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Eurostat (2005), “Expenditure on labour market policies 1998-2003”, *Statistics in focus*, 17/2005, Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Heckman J. - Lalonde R., Smith J. (1999), “The economic and econometrics of active labour market programmes”, in Ashenfelter O. and Card D. (eds), *Handbook of Labour Economics*, Vol. 3a, pp. 1865-2097.
- Lash Sc. and Urry J, (2nd ed. 1988), *The end of Organized Capitalism*, Polity Press, Cambridge.

- OECD (1994), *The OECD Jobs Study: Facts, analysis, strategies*, Paris.
- OECD (1997), *Labour Market Policies: New Challenges. Lifelong learning to maintain employability*, Paris.
- OECD (2001), *Education Policy Analysis, Centre for Educational Research and Innovation*, Paris.
- OECD (2006), *Employment Outlook: boosting jobs and incomes*, Paris.
- Peterson M. (1999), “The traumatic dismantling of a model welfare state. The Swedish model in global culture”, in Chamberlayne P., Cooper Ar., Freeman R. and -Rusting M., *Welfare and culture in Europe. Toward a new paradigm in social policy*, Jessica Kingsley Publishers, London and Philadelphia.
- Storie D. (2006), *Restructuring and employment in the EU: Concepts, measurement and evidence*, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin.
- Turner D., Boone L., Giorno Cl., Meacci M., Rae D. and Richardson P. (2001), *Estimating the structural rate of unemployment for the OECD countries*, OECD, Paris.
- Vranken J. and Frans M. (2001), “Selection, social exclusion and training offers for target groups”, in Descy P. and Tessaring M.(eds), *Second report on vocational training research in Europe2000*, Background report, Vol.III, Cedefop, Θεσσαλονίκη, σ.137-171.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τεχνικά κείμενα

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΝΤΥΠΟ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A/A :   (συμπληρώνεται από τους συνεργάτες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ)

ΗΜ/ΝΙΑ .....

ΕΠΩΝΥΜΟ..... ΚΩΔ.ΕΠΑΓΓ/ΤΟΣ.....

ΟΝΟΜΑ..... Α.Φ.Μ.....

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ..... Α.Μ.Ι.....

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ..... Α.Δ.Τ.....

ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ..... ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....

ΟΜΟΓΕΝΗΣ : ΝΑΙ ΟΧΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ.....

ΗΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ : .....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ.....

ΗΜ. ΕΓΓΡΑΦΗΣ.....

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: ΑΓΑΜΟΣ ΕΓΓΑΜΟΣ
ΔΙΑΖ./ΧΗΡΟΣ ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ : .....

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ : ΕΚΠΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΕΣ

Α. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ / ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΛΥΚΕΙΟ ΕΝΙΑΙΟ

ΤΕΛ' Η ΤΕΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....

ΠΟΛΥΚΛΑΔΙΚΟ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....

ΙΕΚ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΝΑΙ ΟΧΙ

ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΗ ΕΚ/ΣΗ .....

ΤΕΙ ΣΧΟΛΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΑΕΙ ΣΧΟΛΗ..... ΤΜΗΜΑ.....

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ .....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ .....

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Α. Σημειώστε τα σεμινάρια που έχετε παρακολουθήσει στον παρακάτω πίνακα (ξεκινώντας από το πιο πρόσφατο)

Σ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ραίνεται από το σημειώμα ισης)	ΕΙΔΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ (ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, άλλο)	ΔΙΑΡΚΕΙΑ (Σε ώρες)	ΦΟΡΕΑΣ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

2. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΝΑΙ ΟΧΙ

1. ΑΓΓΛΙΚΑ ΠΤΥΧΙΟ..... ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΑ
2. ΓΑΛΛΙΚΑ ΠΤΥΧΙΟ..... ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΑ
3. ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΠΤΥΧΙΟ..... ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΑ
4. ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΤΥΧΙΟ..... ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΑ
5. ΑΛΛΗ..... ΠΤΥΧΙΟ..... ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΜΕΤΡΙΑ ΛΙΓΑ

3. ΓΝΩΣΕΙΣ Η/Υ

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, σημειώστε τα προγράμματα που γνωρίζετε :

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4. Αναφέρατε τυχόν δραστηριότητες με τις οποίες ασχολείστε στον ελεύθερο σας χρόνο:

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

5. ΈΧΕΤΕ ΔΙΠΛΩΜΑ ΟΔΗΓΗΣΗΣ :

Αυτοκινήτου   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Μηχανής   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Κατηγορία (σημειώστε).....

Κάτοχος αυτοκινήτου   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Κάτοχος μηχανής   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Β. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ / ΕΜΠΕΙΡΙΑ

1. Συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα την επαγγελματική σας εμπειρία (ξεκινώντας από την πιο πρόσφατη)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αναφέρατε δραστηριότητα)	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΛΟΓΟΣ ΔΙΑΚΟΠΗΣ

2. Παίρνετε επίδομα ανεργίας;   ΝΑΙ   ΟΧΙ

3. Αν ναι, πότε λήγει το επίδομά σας; (σημειώστε ημερομηνία).....

4. Συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα την εθελοντική εργασία / εμπειρία σας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αναφέρατε δραστηριότητα)	ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

6. Αν πρώτη σας προτεραιότητα είναι η ανεύρεση εργασίας, σε ποιο τομέα / τομείς οικονομικής δραστηριότητας / είδος επιχείρησης θα προτιμούσατε να απασχοληθείτε; (σημειώστε κατά σειρά προτίμησης)

1. ....

2. ....

3. ....

7. Στον / στους τομέα / τομείς που αναφέρατε, σε ποια ειδικότητα / θέση θα επιθυμούσατε να απασχοληθείτε; (σημειώστε κατά σειρά προτεραιότητας)

1. ....

2. ....

3. ....

8. Ενδιαφέρεστε να απασχοληθείτε σε θέση:

A. πλήρους απασχόλησης

B. μερικής απασχόλησης

Γ. εποχιακής απασχόλησης

Δ. προσωρινής απασχόλησης

E. άλλη (αναφέρατε συγκεκριμένα) .....

9. Σημειώστε το επιθυμητό ωράριο εργασίας.

A. πρωινό

B. απογευματινό

Γ. κυλιόμενο

Δ. διακεκομμένο

E. άλλο (σημειώστε συγκεκριμένα) .....

10. Θα δεχόσασταν μια θέση εργασίας σε άλλες περιοχές;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι σε ποιες κατά σειρά προτεραιότητας;

.....
.....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

Στο εξωτερικό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι σε ποιες χώρες;

.....
.....

11. Αν σας πρότειναν άμεσα την πρόσληψη σας σε μία θέση εργασίας κατάλληλη για σας, θα δεχόσασταν;

ΝΑΙ ΟΧΙ

12. Αν όχι, αναφέρατε τους λόγους για τους οποίους δεν μπορείτε άμεσα να δουλέψετε.

.....
.....

13. Αναφέρατε εάν και σε ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες έχετε διαπιστώσει ότι υπάρχουν ελλείψεις / αδυναμίες;

A. Εντοπισμός τρόπων / μέσων αναζήτησης εργασίας ΝΑΙ ΟΧΙ

B. Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος ΝΑΙ ΟΧΙ

Γ. Επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες ΝΑΙ ΟΧΙ

Δ. Συνέντευξη με υποψήφιους εργοδότες ΝΑΙ ΟΧΙ

E. Άλλη (περιγράψτε) .....

14. Υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι (οικογενειακοί, προσωπικοί ,άλλοι) που δυσκολεύουν την προσπάθεια σας για αναζήτηση εργασίας ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

15. Αν ναι, αναφέρατε τους λόγους.

.....

16. Πιστεύετε ότι υπάρχουν αδυναμίες / ελλείψεις στην εκπαίδευση / κατάρτιση σας που επηρεάζουν την ένταξή σας στην αγορά εργασίας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

17. Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα τι είδους ελλείψεις υπάρχουν στον τομέα της κατάρτισης.

.....
.....

18. Ενδιαφέρεστε να συμμετέχετε σε προγράμματα κατάρτισης του ΟΑΕΔ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Άλλου φορέα; ΝΑΙ ΟΧΙ

19. Σε ποια θέματα ή τομείς ενδιαφέρεστε να καταρτιστείτε; (σημειώστε κατά σειρά προτίμησης)

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

20. Επιθυμείτε να μάθετε ένα καινούριο επάγγελμα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, ποιο θα ήταν αυτό;

.....
.....

21. Επιθυμείτε να δημιουργήσετε την δική σας επιχείρηση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, ποιο θα είναι το αντικείμενο της επιχείρησης;

.....
.....

22. Είστε πρόθυμος να σχεδιάσετε –σε συνεργασία με τον σύμβουλο εργασίας- και να υλοποιήσετε ατομικό πρόγραμμα δράσης που θα σας βοηθήσει να ενταχθείτε στην αγορά εργασίας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

23. Αν ναι, προτίθεστε να συμμετέχετε ενεργά και να παρευρίσκεστε στις τακτικές συναντήσεις που ο ίδιος / η ίδια ορίζει σε συνεργασία με τον προσωπικό σας σύμβουλο;

ΝΑΙ ΟΧΙ

24. Αν ναι, κάθε πότε επιθυμείτε να συνεργάζεστε με τον σύμβουλο εργασίας;

1. κάθε βδομάδα
2. κάθε 15 ημέρες
3. κάθε μήνα
4. άλλο (αναφέρατε συγκεκριμένα).....

Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία ¹¹

Ημερομηνία Παράδοσης

.....

Υπογραφή Συμβούλου

Υπογραφή Ενδιαφερόμενου

.....

.....

11 ΕΠΙΣΥΝΑΙΠΤΕΤΑΙ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

1. ΔΗΜΟΣ (διαμονής) : .....ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ.....
2. ΗΛΙΚΙΑ : .....
3. Φύλο : Άνδρας Γυναίκα
4. Αριθμός παιδιών : ....., Από τα οποία κάτω των 18 ετών : .....
5. Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε επιδοτούμενο πρόγραμμα απασχόλησης του Ο.Α.Ε.Δ ή άλλου φορέα :
ΝΑΙ , ΟΧΙ Αν ναι σε ποιο ; ;
  - Επίδότηση επιχείρησης για αν σας απασχολήσει ;
  - Επίδότηση για τη δημιουργία δικής σας επιχείρησης ;
  - Πρόγραμμα STAGE ;
  - Πρόγραμμα LEADER ;
  - Σύνδεση κατάρτισης / απασχόλησης ;
  - Άλλο , Ποιο ; ; .....
6. Έχετε κάποια πρακτική ειδικευση από την εργασιακή σας εμπειρία την οποία κατοχυρώσατε μέσω κρατικού φορέα, (άδεια ασκήσεως επαγγέλματος) ;
ΝΑΙ , Ποια είναι αυτή και από ποιο δημόσιο φορέα : .....
.....
ΟΧΙ
7. Τι ειδους ασφάλιση έχετε από την μέχρι σήμερα εργασιακή σας εμπειρία ;
I.K.A , Τι αριθμό ενσήμων έχετε συμπληρώσει ; .....
T.E.BE /TAE , Τι αριθμό ενσήμων έχετε συμπληρώσει ; .....
Άλλη , Ποια ; ; ..... Καμία
8. Πόσο καιρό είστε εκτός αγοράς εργασίας ;
  - έως 6 μήνες
  - 6 μήνες έως 1 χρόνο
  - 1 χρόνο έως 2 χρόνια
  - > των 2 χρόνων
9. Πόσο χρονικό διάστημα έχετε την κάρτα ανεργίας ; : .....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

10. Προέρχεστε από ομαδικές απολύσεις ή αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων ;

ΝΑΙ , ΟΧΙ

11. Υπάρχουν λόγοι /αιτίες οι οποίοι θεωρούνται «αρνητικοί παράγοντες» για την εξεύρεση εργασίας όπως:

Απορος , Μονογονεϊκή Οικογένεια , Άτομο με ειδικές ανάγκες & χρόνιες παθήσεις ,
Πρόσφυγας , Παλλιννοστούν , Τσιγγάνος , Πομάκος , Άλλο .....

12. Στην προηγούμενη – εάν είχατε – επαγγελματική σας διαδρομή, με ποια μορφή απασχόλησης εργαζόσασταν ; (βλ σελίδα 3 , ερώτηση 1 και σημείωσε αντίστοιχα).

1 ^η εργασία	<p><u>Μορφή εργασίας :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης απασχόληση ☐ • Μερική απασχόληση ☐ • Εποχική απασχόληση ☐ 	<ul style="list-style-type: none"> • Αόριστου χρόνου ☐ • Ορισμένου χρόνου ☐ • Σύμβαση Έργου ☐ • Χωρίς σύμβαση ☐
2 ^η εργασία	<p><u>Μορφή εργασίας :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης απασχόληση ☐ • Μερική απασχόληση ☐ • Εποχική απασχόληση ☐ 	<ul style="list-style-type: none"> • Αόριστου χρόνου ☐ • Ορισμένου χρόνου ☐ • Σύμβαση Έργου ☐ • Χωρίς σύμβαση ☐
3 ^η εργασία	<p><u>Μορφή εργασίας :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης απασχόληση ☐ • Μερική απασχόληση ☐ • Εποχική απασχόληση ☐ 	<ul style="list-style-type: none"> • Αόριστου χρόνου ☐ • Ορισμένου χρόνου ☐ • Σύμβαση Έργου ☐ • Χωρίς σύμβαση ☐
4 ^η εργασία	<p><u>Μορφή εργασίας :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης απασχόληση ☐ • Μερική απασχόληση ☐ • Εποχική απασχόληση ☐ 	<ul style="list-style-type: none"> • Αόριστου χρόνου ☐ • Ορισμένου χρόνου ☐ • Σύμβαση Έργου ☐ • Χωρίς σύμβαση ☐

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΑΝΕΡΓΙΑΣ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

1. Επωνυμία:.....
Διεύθυνση:.....
Τηλέφωνο:.....Φαξ:.....
E-mail:.....
Έδρα:.....
2. Νομική μορφή επιχείρησης:
Ατομική Ο.Ε. Ε.Ε. Ε.Π.Ε. Α.Ε.
3. Έτος ίδρυσης:.....
4. Έχει η επιχείρηση σας κάποιο παράρτημα;
ΝΑΙ ΟΧΙ
Εάν ΝΑΙ : αριθμός
Περιοχές :.....
5. Σε ποιον τομέα εντάσσεται η επιχείρηση σας και τι είδους δραστηριότητα αναπτύσσει;
❖ Πρωτογενής τομέας
αντικείμενο – δραστηριότητα:.....
❖ Δευτερογενής τομέας
αντικείμενο – δραστηριότητα:.....
❖ Τριτογενής τομέας
αντικείμενο – δραστηριότητα:.....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

6. Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας;
➤ 1-4 άτομα	☐	➤ 5-9 άτομα	☐
➤ 10-19 άτομα	☐	➤ 20-49 άτομα	☐
➤ 50-100 άτομα	☐	➤ > 100 άτομα	☐
7. Ποια είναι η μορφή απασχόλησης των εργαζομένων στην επιχείρησή;
	Αριθμός
➤ Πλήρης απασχόληση	____
➤ Μερική απασχόληση	____
➤ Εποχιακή απασχόληση	____
➤ Ορισμένου χρόνου	____
➤ Σύμβαση έργου	____
8. Πόσοι άνδρες και πόσες γυναίκες εργάζονται στην επιχείρησή;
	Αριθμός
◆ άνδρες	____
◆ γυναίκες	____
9. Απασχολείτε προσωπικό κάτω των 20 ετών και άνω των 54 ετών;
- α) κάτω των 20 ετών: ΝΑΙ αριθμό
OXI
- β) άνω των 54 ετών : ΝΑΙ αριθμό
OXI
10. Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων στην επιχείρησή σας;
	Αριθμός
◆ Απόφοιτοι α' / βάρθμιας εκπαίδευσης	____
◆ Απόφοιτοι β' / βάρθμιας εκπαίδευσης	____
◆ Απόφοιτοι γ' / βάρθμιας εκπαίδευσης	____
11. Ποιες ειδικότητες απασχολείτε στην επιχείρησή σας; (προαιρετική απάντηση)
Ειδικότητες	Αριθμός
1).....	.....
2).....	.....
3).....	.....
4).....	.....
5).....	.....
6).....	.....
7).....	.....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

8).....

12. Έχετε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν το πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας του Ο.Α.Ε.Δ.

ΝΑΙ ΟΧΙ

13. Επιθυμείτε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης που αφορά την επιδότηση της απασχόλησης νέων θέσεων εργασίας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

14. Έχετε ανάγκη από πρόσθετο προσωπικό;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ΝΑΙ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	ΦΥΛΟ	ΗΛΙΚΙΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΜΟΡΦΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

◆ Τι επιπλέον επιθυμείτε;.....

15. Σχεδιάζετε να αναπτύξετε κάποιες δραστηριότητες στο άμεσο μέλλον;

ΝΑΙ ΟΧΙ

16. Εάν ΝΑΙ τι είδους δραστηριότητες σχεδιάζετε;

α) νέο κατάστημα

β) ανανέωση εξοπλισμού

γ) νέες δραστηριότητες

δ) άλλο .....

ΠΡΟΣΟΧΗ

ΤΟ ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ (*Ερωτηματολόγιο Επιχειρήσεων*)

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΙ ΣΤΟ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ ΜΕΧΡΙ.....

**ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΟΥΝ**

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΟΑΕΔ ΑΠΟ ..... ΕΩΣ.....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

7. Ποια είναι η μορφή απασχόλησης των εργαζομένων στην επιχείρησή ;

	Αριθμός
➤ Πλήρης απασχόληση	<input type="text"/>
➤ Μερική απασχόληση	<input type="text"/>
➤ Εποχιακή απασχόληση	<input type="text"/>
➤ Ορισμένου χρόνου	<input type="text"/>
➤ Σύμβαση έργου	<input type="text"/>

8. Πόσοι άνδρες και πόσες γυναίκες εργάζονται στη επιχείρησή ;

	Αριθμός
• άνδρες	<input type="text"/>
• γυναίκες	<input type="text"/>

9. Απασχολείτε προσωπικό κάτω των 20 ετών και άνω των 54 ετών;

α) κάτω των 20 ετών : ΝΑΙ αριθμό
 ΟΧΙ

β) άνω των 54 ετών ΝΑΙ αριθμό
 ΟΧΙ

10. Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων στην επιχείρησή σας ;

	Αριθμός
❖ Απόφοιτοι α'βάθμιας εκπαίδευσης	<input type="text"/>
❖ Απόφοιτοι β'βάθμιας εκπαίδευσης	<input type="text"/>
❖ Απόφοιτοι γ'βάθμιας εκπαίδευσης	<input type="text"/>

11. Ποιες ειδικότητες απασχολείτε στην επιχείρησή σας ; (προαιρετική απάντηση)

Ειδικότητες	Αριθμός
1.).....	.....
2.).....	.....
3.).....	.....
4.).....	.....
5.).....	.....
6.).....	.....
7.).....	.....

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

8.).....
9.).....
10.).....

12. Έχετε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν το πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας του Ο.Α.Ε.Δ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

13. Επιθυμείτε να ενταχθείτε στο πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης που αφορά την επιδότηση της απασχόλησης νέων θέσεων εργασίας

ΝΑΙ ΟΧΙ

14. Έχετε ανάγκη από πρόσθετο προσωπικό;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ΝΑΙ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟ ΑΤΟΜΩΝ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΜΟΡΦΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

❖ Τι επιπλέον προσόντα επιθυμείτε;.....

.....

15. Σχεδιάζετε να αναπτύξετε κάποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες στο άμεσο μέλλον

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ναι τι είδους δραστηριότητες σχεδιάζεται;

α) νέο υποκατάστημα

β) ανανέωση εξοπλισμού

γ) νέες δραστηριότητες

δ) άλλο.....

.....

Α/Α Ερωτηματολογίου

--	--	--	--

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥΣ – ΜΙΣΘΩΤΟΥΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Όνοματεπώνυμο Συνεντευκτή: .....

Νομός: .....

Ημερομηνία Συνέντευξης: ...../...../.....

Ωρα Έναρξης: ..... Ωρα Λήξης: .....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ;

Επώνυμο.....

Όνομα .....

Διεύθυνση.....

Τηλέφωνο 1 ..... Τηλέφωνο 2 .....

Γεια σας,

Σας καλούμε από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ .

Είστε ο/η κύριος/κυρία .....

Κάνουμε μια αξιολόγηση τους προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης .Με βάση τα στοιχεία που έχουμε, είχατε καταγραφεί πριν από περίπου 2,5 χρόνια για να λάβετε επιδότηση ως μισθωτός .

Τελικά,επιδοτηθήκατε ως μισθωτός;

ΝΑΙ, ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΟΧΙ, ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΩΣ

ΝΕΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

ΑΛΛΑΓΗ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

ΔΕΝ ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΑΠΟ ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

→ **ΤΕΛΟΣ**

Θα θέλαμε τη γνώμη σας σχετικά με το πρόγραμμα και γι' αυτό το σκοπό έχουμε σχεδιάσει μερικά ερωτήματα και θα θέλαμε να διαθέσετε 2-3 λεπτά για να μας απαντήσετε.

- Τα στοιχεία σας μας είναι διαθέσιμα από την καταγραφή σας στα πλαίσια του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης .

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

1. Συνεχίζετε να εργάζεστε σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που σας προσέλαβε με την επιδότηση του προγράμματος **της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ** ;

ΝΑΙ
↓

ΟΧΙ
↓

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

→
σελ.5

2. Από πότε απασχολείστε σε αυτήν την επιχείρηση ;

Έτος..... Μήνας.....

3. Η επιχείρηση που απασχολείστε είναι η **πρώτη που σας παρέπεμψαν** ή είχαν προηγηθεί άλλες;

ΝΑΙ
↓

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

ΟΧΙ →

Σε πόσες επιχειρήσεις **ΣΥΝΟΛΙΚΑ** σας παρέπεμψαν ;

Αριθμός επιχειρήσεων

↓
ΕΡΩΤΗΣΗ 4

4. α Με τι ειδικότητα προσληφθήκατε στην επιχείρηση;
(ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ)

4 α. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

.....
.....

4. β Και ποιο είναι το επάγγελμά σας;

4 β. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

.....
.....

5. Τι ειδικότητα έχετε τώρα στην επιχείρηση ;

.....
.....
.....
.....

6. Ποιο είναι το ωράριο εργασίας σας ;

πρωινό	
απογευματινό	
κυλιόμενο	
διακεκομμένο	
Άλλο	

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

σελ.6

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΕΛΑΒΕ ΜΕ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

7. Έχει λήξει η επιδότησή σας ;

ΝΑΙ → **ΕΡΩΤΗΣΗ 9** ← Οικοιοθελής αποχώρηση
 ΟΧΙ
 ↓
ΕΡΩΤΗΣΗ 8

8. Απασχολείστε σε κάποια άλλη επιδοτούμενη επιχείρηση από το πρόγραμμα της **Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ** ;

ΝΑΙ → Για πόσο χρονικό διάστημα ; → **ΕΡΩΤΗΣΗ 10**
 Χρόνια..... Μήνες.....
 ΟΧΙ
 ↓
ΕΡΩΤΗΣΗ 9

9. Τι κάνετε τώρα ;

Ανεργος	
Συνταξιούχος	
Μισθωτός χωρίς επιδότηση	
Μισθωτός επιδοτούμενος από άλλο πρόγραμμα	
Ελ.Επαγγελματίας χωρίς επιδότηση	
Ελ.Επαγγελματίας με επιδότηση από το πρόγραμμα <i>Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ</i>	
Ελ.Επαγγελματίας με επιδότηση από άλλο πρόγραμμα	
Άλλο.....	

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΙ ΕΡ.10

10. Πιστεύετε ότι το πρόγραμμα της **Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ** σας βοήθησε;

ΝΑΙ
↓

ΟΧΙ ΤΕΛΟΣ

Με ποιο τρόπο ;

.....
.....
.....

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΕΛΟΣ

A/A Ερωτηματολογίου

--	--	--	--

<p>ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ</p> <p>ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ</p> <p>ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ</p>

Όνοματεπώνυμο Συνεντευκτή: .....

Νομός: .....

Ημερομηνία Συνέντευξης: ...../...../.....

Ωρα Έναρξης: ..... **Ωρα Λήξης:** .....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ;

Επώνυμο.....

Όνομα .....

Διεύθυνση.....

Τηλέφωνο 1 ..... Τηλέφωνο 2 .....

Για σας,

Σας καλούμε από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ .

Είστε ο/η κύριος/κυρία .....

Κάνουμε μια αξιολόγηση τους προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης . Με βάση τα στοιχεία που έχουμε, είχατε καταγραφεί πριν από περίπου 2,5 χρόνια για να λάβετε επιδότηση ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας .

Τελικά,επιδοτηθήκατε ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας;

ΝΑΙ, ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΩΣ
ΝΕΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

 →

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΟΧΙ, ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΣ

 →

ΑΛΛΑΓΗ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΜΙΣΘΩΤΩΝ

ΔΕΝ ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ ΑΠΟ ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

 →

ΤΕΛΟΣ

Θα θέλαμε τη γνώμη σας σχετικά με το πρόγραμμα και γι' αυτό το σκοπό έχουμε σχεδιάσει μερικά ερωτήματα και θα θέλαμε να διαθέσετε 2-3 λεπτά για να μας απαντήσετε.

- Τα στοιχεία σας μας είναι διαθέσιμα από την καταγραφή σας στα πλαίσια του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης .

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΤΕ

1. Για ποια επαγγελματική δραστηριότητα επιδοτηθήκατε από το πρόγραμμα της **Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ** ;

.....
.....
.....

1. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΛΟΥ

ΔΕΝ ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

2. Εξακολουθείτε να ασκείτε την ίδια δραστηριότητα ως ελεύθερος επαγγελματίας ;

ΝΑΙ → **ΕΝΟΤΗΤΑ Α**

ΟΧΙ ↓

3. Επιδοτηθήκατε ως ελεύθερος επαγγελματίας από το **ίδιο πρόγραμμα** για κάποια **άλλη δραστηριότητά σας** ;

ΝΑΙ → **ΕΝΟΤΗΤΑ Α**

ΟΧΙ → **ΕΝΟΤΗΤΑ Β**

ΕΝΟΤΗΤΑ Α ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	ΕΝΟΤΗΤΑ Β ΑΛΛΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ																																														
<p>ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΤΕ</p> <p>A1 .Την σημερινή νομική μορφή της επιχείρησής</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Ατομική</td><td></td></tr> <tr><td>Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Συνεταιρισμός</td><td></td></tr> <tr><td>Άλλη</td><td></td></tr> </table> <p>A2 .Άλλαξε η νομική μορφή της από την έναρξη της επιχείρησής ;</p> <p>ΝΑΙ ☐ → A3</p> <p>ΟΧΙ ☐ → A4</p> <p>A3 .Ποια <u>ήταν</u> αυτή πριν από τη σημερινή νομική μορφή ;</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Ατομική</td><td></td></tr> <tr><td>Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)</td><td></td></tr> <tr><td>Συνεταιρισμός</td><td></td></tr> <tr><td>Άλλη</td><td></td></tr> </table> <p>A4 .Απασχολούνται άλλα άτομα εκτός από εσάς ;</p> <p>ΟΧΙ ☐ ΤΕΛΟΣ</p> <p>ΝΑΙ ☐ Πόσα ; ΑΡΙΘΜΟΣ ☐</p> <p>Πόσα από αυτά επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ ;</p> <p style="text-align: right;">↓ ΑΡΙΘΜΟΣ ☐</p>	Ατομική		Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)		Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)		Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)		Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)		Συνεταιρισμός		Άλλη		Ατομική		Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)		Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)		Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)		Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)		Συνεταιρισμός		Άλλη		<p>B1 .Με τι απασχολείστε τώρα;</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Μισθωτός</td><td>→ B2</td><td></td></tr> <tr><td>Αυτοαπασχολούμενος</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>με άλλη δραστηριότητα</td><td>→ B4</td><td></td></tr> <tr><td>Άνεργος</td><td>→ ΤΕΛΟΣ</td><td></td></tr> <tr><td>Συνταξιούχος</td><td>→ ΤΕΛΟΣ</td><td></td></tr> <tr><td>Άλλο.....</td><td></td><td></td></tr> </table> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px 0;"> <p>ΜΟΝΟ ΜΙΣΘΩΤΟΙ</p> </div> <p>B2 .Επιδοτηθήκατε για αυτή τη θέση από το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ ;</p> <p>ΝΑΙ ☐ → ΤΕΛΟΣ</p> <p>ΟΧΙ ☐ → B3</p> <p>B3 .Επιδοτηθήκατε για αυτή τη θέση από κάποιο άλλο πρόγραμμα;</p> <p>ΝΑΙ ☐ → ΤΕΛΟΣ</p> <p>ΟΧΙ ☐ → ΤΕΛΟΣ</p> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px 0;"> <p>ΜΟΝΟ ΑΥΤΟΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</p> </div> <p>B4 .Ποια είναι η δραστηριότητα της επιχείρησής σας; (ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ)</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;"> <p>B4 . ΚΩΔΙΚΟΣ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> </div> <p>B5 . Πόσα άτομα απασχολούνται εκτός από εσάς ;</p> <p>ΑΡΙΘΜΟΣ ☐ ΤΕΛΟΣ</p>	Μισθωτός	→ B2		Αυτοαπασχολούμενος			με άλλη δραστηριότητα	→ B4		Άνεργος	→ ΤΕΛΟΣ		Συνταξιούχος	→ ΤΕΛΟΣ		Άλλο.....		
Ατομική																																															
Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)																																															
Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)																																															
Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)																																															
Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)																																															
Συνεταιρισμός																																															
Άλλη																																															
Ατομική																																															
Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)																																															
Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)																																															
Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)																																															
Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)																																															
Συνεταιρισμός																																															
Άλλη																																															
Μισθωτός	→ B2																																														
Αυτοαπασχολούμενος																																															
με άλλη δραστηριότητα	→ B4																																														
Άνεργος	→ ΤΕΛΟΣ																																														
Συνταξιούχος	→ ΤΕΛΟΣ																																														
Άλλο.....																																															

ΑΝ ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΤΕ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

A5. Μπορείτε να μου πείτε **ΣΥΝΟΛΙΚΑ** από τα άτομα που απασχολούνται **πόσα** είναι με καθεστώς :

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ

ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	.....
ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	.....

A6. Τέλος, μπορείτε να μου πείτε **ΣΥΝΟΛΙΚΑ** **πόσα** άτομα είναι :

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ

ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	.....
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	.....
ΕΠΟΧΙΑΚΗ	.....
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΕΡΓΟ	.....
ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΟΙΒΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ	.....
ΔΓ/ΔΑ	
ΆΛΛΗ.....	

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΕΛΟΣ

Α/Α Ερωτηματολογίου

--	--	--	--

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
--

Όνοματεπώνυμο Συνεντευκτή: .....

Νομός: .....

Ημερομηνία Συνέντευξης: ...../...../.....

Ωρα Έναρξης: ..... Ωρα Λήξης: .....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ	
<i>ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ ;</i>	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ :	
.....	
Διεύθυνση:	
Τηλέφωνο 1 ..... Τηλέφωνο 2	
E-mail: ..... Φαξ: ..... Έδρα:	

Για σας, σας καλούμε από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ .

Είστε ο/η κύριος/κυρία .....

Κάνουμε μια αξιολόγηση τους προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης .

Με βάση τα στοιχεία που έχουμε , συμμετείχατε για να επιδοτηθείτε για την πρόσληψη ανέργων πριν από περίπου 2,5 χρόνια .

A. Ποιες είναι οι δραστηριότητες της επιχείρησής σας ;

.....
.....

Α. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΛΑΔΟΥ

B. Τελικά, επιδοτηθήκατε για την πρόσληψη ανέργων ;

ΝΑΙ, ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΝΕΡΓΩΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΟΧΙ, ΔΕΝ ΕΠΙΔΟΤΗΘΗΚΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΝΕΡΓΩΝ

ΤΕΛΟΣ

ΟΧΙ, ΑΠΟΧΩΡΗΣΕ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΕΛΟΣ

Θα θέλαμε τη γνώμη σας σχετικά με το πρόγραμμα και γι' αυτό το σκοπό έχουμε σχεδιάσει μερικά ερωτήματα και θα θέλαμε να διαθέσετε 2-3 λεπτά για να μας απαντήσετε.

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

- Τα στοιχεία σας μας είναι διαθέσιμα από την καταγραφή σας στα πλαίσια του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης .

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΤΕ

1. Την Ημερομηνία Ίδρυσης της Επιχείρησής

2. Τη Νομική Μορφή της Επιχείρησής (ΤΩΡΙΝΗ)

Ατομική	
Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε)	
Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε)	
Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)	
Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε)	
Συνεταιρισμός	
Άλλη	.....

3 . Η επιχείρησή σας έχει κάποιο παράρτημα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΤΕ

4 . Πόσα άτομα απασχολούνται σήμερα στην επιχείρησή σας ;
(συμπεριλαμβανομένου του ιδιοκτήτη εφόσον απασχολείται)

ΑΡΙΘΜΟΣ

Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης

5. Από το πρόγραμμα της **Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ** πόσα άτομα έχετε προσλάβει **με επιδότηση** ;

ΑΡΙΘΜΟΣ

ΚΑΝΕΝΑ

**ΕΡΩΤΗΣΗ
8**

6. Έχετε **αντικαταστήσει κάποια** από αυτά τα άτομα κατά τη διάρκεια της επιδότησης ;

ΝΑΙ

Πόσα άτομα ;

ΟΧΙ

7α. Μετά τη λήξη της επιδότησης **συνεχίζετε να απασχολείτε κάποια από αυτά τα άτομα;**

ΝΑΙ

Πόσα άτομα ;

ΟΧΙ

7β. Η επιδότηση **συνεχίζεται;**

ΝΑΙ

Πόσα άτομα ;

8. Πιστεύετε ότι το πρόγραμμα της **Ολοκληρωμένης Παρέμβασης** βοηθάει στη μείωση της ανεργίας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

9. Τέλος, πιστεύετε ότι το πρόγραμμα επιδότησης της επιχείρησής σας βοήθησε ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΤΕΛΟΣ

Με ποιο τρόπο ;

.....
.....
.....**ΤΕΛΟΣ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΔΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΕΙ Ο ΕΠΟΠΤΗΣ ΜΑΖΙ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ;

Όνοματέπωνυμο .....

Ιδιότητα .....

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
Η ποιοτική έρευνα:
Διαδικασία επιλογής των υποκειμένων
και κυριότερα συμπεράσματα

Βανέσα Κριατσιώτη

1. Η ποιοτική έρευνα

1.1. Μεθοδολογία, σχεδιασμός και υλοποίηση της έρευνας

Η ποιοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε από το Φεβρουάριο έως τον Ιούλιο 2003 του ίδιου έτους στα πλαίσια του προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων το οποίο υλοποίησε το ΙΝΕ / ΓΣΕΕ στους Νομούς Φθιώτιδας, Λάρισας, Άρτας, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 111 συνεντεύξεις με ανέργους στους πέντε προαναφερόμενους νομούς. Η έρευνα βασίστηκε στη μέθοδο της ποιοτικής προσέγγισης βάση ερωτηματολογίου - εργαλείου μέσω του οποίου επιχειρήθηκε να διερευνηθούν και να αναδειχθούν τα παρακάτω :

- προσωπικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση)
- εκπαιδευτικό επίπεδο του ιδίου καθώς και των οικογενειακών μελών
- επαγγελματική κατάσταση του ιδίου και των οικογενειακών μελών
- οικονομική κατάσταση
- εργασιακή κινητικότητα
- ασφαλιστική κατάσταση
- εργασιακή εμπειρία
- συμμετοχή σε προγράμματα, δικτύωση
- συναισθήματα και προσδοκίες
- ενεργοποίηση στρατηγικών εξόδου από την ανεργία

- απόψεις για θεσμούς, τοπικούς φορείς, κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις, κόμματα κ.α.

1.2. Οι υποθέσεις

Επιδιώξη μας επιστημονική, η οποία προσδιόρισε και τη βασική μας υπόθεση, είναι να διερευνηθεί η σχέση που διατηρεί ο κάθε άνεργος με το πρόγραμμα καθώς και η δυνατότητα χρήσης του, ως έκφραση ενός μηχανισμού ενεργοποίησης στρατηγικών ανεύρεσης και εξόδου από αυτή. Παράλληλα μεταξύ ανέργου και μηχανισμών παρεμβάλλεται και η αγορά εργασίας. Οι προσφερόμενοι όροι της αγοράς (ο χαρακτήρας της απασχόλησης, τομείς δραστηριότητας και μέγεθος επιχειρήσεων σε μια τοπική αγορά εργασίας) ελήφθησαν υπόψη και επιχειρήθηκε να αποσαφηνιστούν σε σχέση με την παράσταση του ατόμου για την εργασία, καθώς και με τους παράγοντες που καθορίζουν στάσεις και στρατηγικές όπως κοινωνικό, μορφωτικό, οικονομικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του ατόμου.

Με βάση τα παραπάνω η βασική μας υπόθεση προσδιορίστηκε ως εξής : ο τρόπος βίωσης της ανεργίας καθώς και οι τρόποι αντιμετώπισης και διαχείρισης αυτής, εξαρτώνται από ένα σύνολο παραγόντων, άνισων μεταξύ τους, όπως το φύλο, η μόρφωση, η κοινωνική καταγωγή, η προγενέστερη κοινωνική τροχιά, το πολιτισμικό επίπεδο, το μέρος κατοικίας και οι ζώνες απασχόλησης που προσφέρουν ευκαιρίες εργασίας, ευκαιρίες που εξαρτώνται από διάφορα επίπεδα της σχολικής κατάστασης και όλα αυτά συμβάλλουν εντέλει στον καθορισμό του επιπέδου ανοχής της ανεργίας.

1.3. Η επιλογή των ερευνητών

Για την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων επιλέχθηκαν 10 ερευνητές (5 άνδρες - 5 γυναίκες). Η αριθμητική αυτή ισοτιμία δικαιολογείται διότι σε κάθε νομό συμμετείχαν 2 ερευνητές (1 άνδρας - 1 γυναίκα). Ανάλογα με το φύλο του ανέργου - συνεντευξιζόμενου παραπεμπόταν στον αντίστοιχο ερευνητή. Επιπλέον, ένα δεύτερο κριτήριο το οποίο συνέβαλε κατά την επιλογή τους ήταν εκείνο της εντοπιότητας. Θεωρήσαμε ότι ο ερευνητής θα μπορούσε να μας πληροφορήσει σχετικά με την ιστορία και την κατάσταση του νομού του και της πόλης του ώστε να αναπτυχθεί μια σχέση αναγνώρισης - οικειότητας με το τοπικό πλαίσιο στο οποίο ζει ο άνεργος.

1.4. Η επιμόρφωση των ερευνητών

Πριν τη διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα τριήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο στα πλαίσια του οποίου αποσαφηνίστηκαν τα εξής :

- Οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις ως μέσο αντιμετώπισης της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- Το αντικείμενο και οι στόχοι της έρευνας
- Οι συμβάσεις επικοινωνίας μεταξύ ερευνητών και υπεύθυνων της έρευνας
- Οι θεματικές ενότητες του ερωτηματολογίου
- Οι προϋποθέσεις - υποθέσεις που εμπεριέχονται σε κάθε ερώτημα το οποίο εισάγεται προς συζήτηση
- Οι συμβάσεις διαπροσωπικής επικοινωνίας με τον άνεργο
- Διάφορες τεχνικές επισημάνσεις όπως για παράδειγμα ότι αφορά στη λογική ακολουθία στην ανάπτυξη των ερωτήσεων, στη χρήση του κασετοφώνου και πως θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την πιθανότητα δυσπιστίας από την πλευρά του ανέργου κατά τη χρήση του και τέλος στη σημαντικότητα της σύνταξης ημερολογίου αμέσως μετά την απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης ως

προσπαιτούμενο επικοινωνίας.

Κατά το πέρας του σεμναρίου διανεμήθηκε αναλυτικός οδηγός προς τους ερευνητές, το προφίλ των ατόμων για συνέντευξη¹², η συνοδευτική επιστολή προς τους ανέργους πριν πραγματοποιηθεί η πρώτη τους επαφή¹³ καθώς και ο απαραίτητος τεχνικός εξοπλισμός.

2. Τα αποτελέσματα της έρευνας

Παρακάτω θα επιχειρήσουμε να παραθέσουμε αφενός μια συνθετική παρουσίαση των χαρακτηριστικών των 111 ανέργων οι οποίοι επιλέχθηκαν να συμμετάσχουν στην ποιοτική έρευνα και αφετέρου μια αναλυτικότερη παρουσίαση των χαρακτηριστικών των 31 συνεντευξιζόμενων οι οποίοι προμοδοτήθηκαν και συμμετείχαν τόσο στην ποιοτική έρευνα όσο και στην αξιολογική (follow up). Τούτη η επιλογή αποφασίστηκε καθώς μας επιτρέπεται να προσδιορίσουμε κατά τρόπο ολοκληρωμένο και έγκυρο το προφίλ των παραπάνω εφεξής αυτοαπασχολούμενων και μισθωτών καθώς συμμετείχαν σ'όλες τις διαδοχικές φάσεις του προγράμματος (καταγραφή - απογραφή, ποιοτική έρευνα και τέλος αξιολογική έρευνα).

2.1 Συνοπτική παρουσίαση περιγραφή των χαρακτηριστικών των 113 συνεντευξιζόμενων - ανέργων

Η αρχική μας υπόθεση, μέσα από τη συστηματική επεξεργασία των συνεντεύξεων μας οδήγησε σε μια ερμηνεία στη βάση των κατηγοριών όπως αυτές προέκυψαν καθώς και σε αναλύσεις - διαπιστώσεις στο εσωτερικών των κατηγοριών. Επιπλέον, στις τυπολογίες των ομάδων ανέργων έχουμε συμπεριλάβει τα στοιχεία που διαθέτουμε και από

12 Προϋπόθεση πριν τη διεξαγωγή της συνέντευξης η προσεκτική μελέτη του προφίλ του ανέργου.

13 Πριν την πραγματοποίηση της πρώτης επαφής είχε προηγηθεί τηλεφωνική επικοινωνία με τον «υποψήφιο» συνεντευξιζόμενο όπου ο συνεντευκτής συνηγόταν, παρουσίαζε το σκοπό του εγχειρήματος και κατόπιν της έκφρασης επιθυμίας συμμετοχής του ανέργου καθοριζόταν η ημερομηνία συνάντησης στο οικείο περιβάλλον του ανέργου. Σε περίπτωση άρνησης ο ερευνητής χρησιμοποιούσε την αναπληρωματική λίστα με τα αντίστοιχα κριτήρια.

την απογραφή που είχε διενεργηθεί.

2.1.1. Νέοι σε ηλικία άνεργοι

Σ' αυτό τον τύπο εντάσσονται οι νέοι άνεργοι ηλικίας 15 - 18 και 19 - 24 απόφοιτοι γυμνασίου, λυκείου καθώς και τεχνικών επαγγελματικών σχολών. Προέρχονται κατά βάση από αγροτικές οικογένειες ενώ το μορφωτικό οικογενειακό επίπεδο είναι χαμηλό.

Οι νέοι αυτής της κατηγορίας απασχολούνται κατά διαστήματα στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα υπό καθεστώς ανασφάλιστης εργασίας ή σύντομων συμβάσεων οι οποίες ανανεώνονται. Εργάζονται εποχικά, τυπικά (επίσημα) ή άτυπα (ανεπίσημα). Κατ' αυτό τον τρόπο πετυχαίνουν να μην πέφτουν για μεγάλα χρονικά διαστήματα στην ανεργία (πέρα των 2 μηνών).

Όσον αφορά τις νέες άνεργες αυτής της ηλικίας δείχνουν προτίμηση στις σχολές νοσηλευτικής, λογιστικής, πληροφορικής και στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Εμφανίζονται με περισσότερες δεξιότητες και καλύτερη κατάρτιση, αφού μας αναφέρουν ότι όσο νεότερες είναι τόσο λιγότερο έχουν συμβιβαστεί με την ιδέα της μη συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας και τόσο περισσότερο επιθυμούν να βελτιώσουν τα προσόντα και τις δεξιότητές τους.

Θα λέγαμε πως το πέρασμα από την εκπαίδευση (ανεξαρτήτως επιπέδου) προς την ανεργία είναι προς το παρόν τουλάχιστον «ανώδυνο» αφού καταφέρνουν να απασχολούνται περιοδικά με ή χωρίς ασφαλιστική κάλυψη δίχως βέβαια ακόμα να έχουν μια ξεκάθαρη εικόνα του τι σημαίνει ανεργία και πως μπορώ να τη διαχειριστώ, καθώς συμβιβάζονται με αυτήν προσλαμβάνοντάς την σαν μέρος της ζωής τους.

2.1.2. Η γενιά των πτυχιούχων

Αυτός ο τύπος ανέργων αποτελείται από νέους, χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις, ανώτερου ή ανώτατου μορφωτικού επιπέδου χωρίς άλλες δεξιότητες οι οποίοι εργάζονται περιοδικά με συμβάσεις

που ανανεώνονται ή και ανασφάλιστοι · μια κατάσταση που αντιμετωπίζεται από τους ίδιους αλλά και από τις οικογένειές τους ως προσωρινή. Προέρχονται από οικογένειες χαμηλού κυρίως μορφωτικού επιπέδου. Η παραπάνω ομάδα είναι μεταξύ 25 - 33 ετών, ζει με την οικογένεια η οποία και τους στηρίζει κυρίως ψυχολογικά αλλά και οικονομικά στο βαθμό που δύναται. Φαίνονται σωστά ενημερωμένοι σε ζητήματα απασχόλησης και απαιτήσεων της σύγχρονης αγοράς εργασίας ενώ επίσης δηλώνουν εξοικειωμένοι με την ορολογία του προγράμματος και των δομών στήριξης αυτού.

Η γενιά αυτή παρουσιάζει έναν έντονο προβληματισμό, αισθάνεται προδομένη και απογοητευμένη συνειδητοποιώντας ότι η γνώση δεν μπορεί να τους εξασφαλίσει κατά συνέπεια πληρότητα και οικονομική ανεξαρτησία. Επισημαίνουμε ότι σε αυτή την κατηγορία η ανεργία είναι τραυματική εμπειρία εφόσον θεωρείται αξία της κοινωνίας η οικονομική ανεξαρτησία καθώς και ότι η ανεργία αναστέλλει τις προσδοκίες αυτών αλλά και των οικογενειών τους και συρρικνώνει τις επιδιώξεις για κοινωνική ανέλιξη.

2.1.3 Περιοδικά απασχολούμενοι ↔ άνεργοι: ένας φαύλος κύκλος

Ο τύπος αυτός αποτελείται από ανέργους με οικογένεια και συνήθως 2 παιδιά (μικρά σε ηλικία) μεσαίου ή χαμηλού μορφωτικού επιπέδου με χαμηλές επαγγελματικές δεξιότητες. Το οικογενειακό μορφωτικό κεφάλαιο είναι επίσης χαμηλό. Απασχολούνται ως τεχνίτες (ηλεκτροσυγκολητές, ελαιοχρωματιστές, καθαριστές κ.α.). Κατά την περίοδο της ανεργίας βοηθούνται από το επίδομα ανεργίας.

Στην κατηγορία αυτή επισημαίνουμε ότι οι άνεργοι και όσοι εργάζονται περιστασιακά αναφέρουν δυσάρεστες ψυχολογικές και συναισθηματικές καταστάσεις. Τονίζουν το γεγονός ότι η ανεργία βιώνεται ως τραυματική εμπειρία δεδομένου ότι ανατρέπει το όλο πλαίσιο της ζωής τους το οποίο σε μεγάλο βαθμό συγκροτείται από τις οικονομικές, κοινωνικές, ψυχολογικές και άλλες λειτουργίες και προεκτάσεις της εργασίας. Η μονότονη εργασία ή άλλοτε πάλι η

απουσία αυτής καθιστά τη νόηση τους πιο στερεότυπη ευνοώντας τη διαμόρφωση μιας συμβιβαστικής σχέσης προς τον εαυτό τους και την κοινωνία κυρίως όταν καλούνται να μιλήσουν για την ανεργία και τον τρόπο βίωσης αυτής.

Ο κύκλος των συναναστροφών τους συρρικνώνεται, γεγονός που οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι δεν έχουν την πολυτέλεια να πληρώσουν για τη διασκέδασή τους είτε να έχουν συχνές επισκέψεις. Οι επαφές μεταξύ των ανέργων είναι λίγες. Δεν πρόκειται για μια ομάδα αναφοράς με ενιαίους αποδεκτούς κανόνες, αξίες και συμπεριφορές. Είναι μια καταναγκαστική ένταξη σε μια ομάδα στην οποία δεν επιθυμούν να ανήκουν.

Ο «εφιάλτης» της λήξης της σύμβασης, η οικονομική και κοινωνική ασφάλεια, τα εναλλασσόμενα συναισθήματα μεταξύ «εφήμερης ανάπτυξης» και «πτώσης στην ανεργία» συνθέτουν μερικά από τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης ομάδας.

2.1.4. Οι μαζικά απολυμένοι

Σ' αυτόν τον τύπο εντάσσονται άνεργοι άνδρες και γυναίκες χαμηλού ή μεσαίου μορφωτικού επιπέδου με δεξιότητες συναφείς της εξειδίκευσής τους. Κατοικούν σε απομακρυσμένες περιοχές παράγοντας που εμποδίζει την πρόσβαση στην ενημέρωση και την πληροφόρηση σε θέματα θέσεων απασχόλησης. Τα άτομα αυτά, έχοντας παραμείνει άνεργα για μεγάλο χρονικό διάστημα απομακρύνονται από τις κοινωνικές συναναστροφές τους και διακατέχονται από έντονα συναισθήματα πικρίας και θυμού με τις επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονταν, με τις συνδικαλιστικές τους οργανώσεις που θεωρούν ότι δεν τους προασπίστηκαν επαρκώς και γενικά με το κοινωνικό σύστημα που τους στερεί τη δυνατότητα να διαδραματίσουν παραγωγικό ρόλο.

Οι περισσότεροι άνεργοι αυτής της κατηγορίας μεταξύ 50 - 63 αντιλαμβάνονται πως η ηλικία και το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης είναι σοβαρή μειονεξία. Δηλώνουν διατεθειμένοι να εργαστούν

υπερωρίες καθώς και σε αργίες.

Κατά τρόπο αποκαλυπτικό, στους άνδρες η μαζική απόλυση και η αδυναμία ανεύρεσης εργασίας λόγω ηλικίας, μετά από πολλά χρόνια ενεργούς συμμετοχής στην απασχόληση, δημιουργεί συνειρμούς στο μυαλό τους μιας διαδικασίας κατά την οποία το άτομο οδηγείται σε αποκλεισμό της ζωής τους, αποκλεισμό από την κοινότητα ή ακόμη και από την οικογένειά του.

2.1.5. Άνεργοι και άνεργες οι οποίοι εμφανίζουν μια υποδεέστερη σχέση με την απασχόληση

Παρατηρήθηκαν τρεις περιπτώσεις ανέργων (2 γυναίκες σε Άρτα και Λαμία αντίστοιχα, 1 άνδρας στη Λάρισα). Όλοι είναι άγαμοι, μεταξύ 30 - 35 ετών και κατοικούν σε ορεινές και απομονωμένες περιοχές. Είναι απόφοιτοι δημοτικού και γυμνασίου και δεν έχουν συμμετάσχει ποτέ σε προγράμματα κατάρτισης και δεν κατέχουν καμία δεξιότητα. Αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και δύσκολα καλύπτουν τις ανάγκες τους. Οι συνθήκες διαβίωσης αγγίζουν πραγματικά τα όρια της φτώχειας και εξαθλίωσης. Η έλλειψη πληροφόρησης και ενημέρωσης αλλά και η απουσία επαφής με κοινωνικές υπηρεσίες και φορείς τους αφαιρούν τη δυνατότητα κάθε βοήθειας που ενδεχομένως δικαιούνται.

Τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα (κυρίως υγείας των γονέων τους) τα οποία φαίνεται να επιβαρύνουν την κατάστασή τους. Τείνουν στην περιθωριοποίηση, την αναδίπλωση στον εαυτό τους, την καχυποψία και την ανασφάλεια.

2.2. Περιγραφή των χαρακτηριστικών των 31 επιδοτηθέντων που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα

Από τους 111 ανέργους οι οποίοι συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα, οι 31 επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα είτε ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε ως μισθωτοί σε επιχειρήσεις. Από αυτούς 19 άτομα επιδοτήθηκαν στην αυτοαπασχόληση ενώ 12 στη μισθωτή

απασχόληση. Λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα στοιχεία που έχουμε από την απογραφή όσο και τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας, διαπιστώνεται ότι οι παραπάνω επωφελούμενοι επιδοτήθηκαν σ' αυτό που είχαν αρχικά δηλώσει είτε αφορούσε στην αυτοαπασχόληση είτε στη μισθωτή εργασία.

2.2.1 Άνδρες αυτοαπασχολούμενοι και μισθωτοί

Οι 18 άνδρες οι οποίοι επιδοτήθηκαν είναι μεταξύ 21 - 47 ετών εκ των οποίων οι 14 είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ενώ οι υπόλοιποι 4 είναι απόφοιτοι ΤΕΙ με κατεύθυνση στις οικονομικές σπουδές. Η πλειοψηφία αυτών κατοικεί σε μη αστικές περιοχές των πέντε νομών. Οι δε κατανομές στους πέντε νομούς είναι οι εξής : ένας επιδοτούμενος στο νομό Άρτας, 3 στο νομό Λάρισας, 6 στο νομό Φθιώτιδος, 7 στο νομό Πρέβεζας και 2 στο νομό Θεσπρωτίας.

Πριν επιδοτηθούν εργάζονταν περιστασιακά, χωρίς ασφαλιστική κάλυψη. Κατά τα διαστήματα ανεργίας ήταν εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ, ενώ 3 από αυτούς για κάποιο διάστημα λάμβαναν επίδομα ανεργίας. Τα 18 εν λόγω άτομα συμμετέχουν για πρώτη φορά σε πρόγραμμα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Στους νέους επιδοτούμενους ανώτερου εκπαιδευτικού επιπέδου, διαπιστώνεται η επαγγελματική τους ωριμότητα, η αποφασιστικότητα, η διάθεση αλλά και η ικανότητα να ασκήσουν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα για την οποία προμηδοτήθηκαν. Είναι εξοικειωμένοι με τη δομή παρόμοιων προγραμμάτων κρίνοντας τα θετικά, ως ένα μέσο ώθησης και ενεργοποίησης αφενός του πολίτη - ανέργου προς την εργασιακή ένταξη, αν και ορισμένης διάρκειας και αφετέρου ενεργοποίησης των επιχειρηματιών και εργοδοτών του κάθε τόπου.

Οι επιδοτούμενοι χαμηλού ή μέσου μορφωτικού επιπέδου προμηδοτήθηκαν κυρίως στην μισθωτή εργασία είτε ως υπάλληλοι στον εμπορικό κλάδο είτε ως τεχνίτες. Δεν εμφανίζουν συμπληρωματικές γνώσεις ή δεξιότητες. Ειδικότερα για τους νέους σε ηλικία επιδοτούμενους, η πρόωση εγκατάλειψη του σχολείου παραμένει πρόκληση δεδομένων των ισχυρών συνδέσμων φτώχειας οι οποίοι

περνούν από γενιά σε γενιά.

Εντύπωση προκαλεί η διαπίστωση ότι δεν είχαν καμία επαφή με τον εργασιακό σύμβουλο ούτε γνωρίζουν ειδικότερα στοιχεία του προγράμματος παρόλο που συμμετείχαν σ'όλες τις διαδοχικές φάσεις αυτού. Δυσκολεύονται να αναπτύξουν και να εκδηλώσουν τα συναισθήματά τους, τους φόβους και όσα βίωσαν κατά τις περιόδους ανεργίας. Φαίνεται πως η μονότονη εργασία ή ακόμα και η απουσία αυτής έχει περιορίσει την αυτοτέλεια, και έχει καταστήσει τη νόηση τους πιο στερεότυπη ευνοώντας τη διαμόρφωση μιας συμβιβαστικής σχέσης προς τον εαυτό τους και την κοινωνία. Η προγενέστερη απουσία εργασίας επηρεάζει τους αξιολογικούς προσανατολισμούς τους, τις ψυχικές διαδικασίες και την προσωπικότητά τους. Έτσι, ενώ όταν ήταν άνεργοι είχαν την τάση να κατηγορούν για τα δεινά τους (να ρίχνουν τις ευθύνες στο) το κράτος, τη νομοθεσία, τα συνδικάτα, την φτωχή υποδομή του τόπου τους, όσοι τώρα εργάζονται πιστεύουν ότι συχνά ευθύνονται οι ίδιοι οι άνεργοι. Ένα τέτοιο κλίμα, εφόσον ενισχύεται και αναπαράγεται, συνιστά γόνιμο έδαφος για διάφορες προκαταλήψεις και αντιπαλότητες αναπροσανατολιστικές. Όσον αφορά στους άνδρες εργαζόμενους ηλικίας 35 - 45 οι επιπτώσεις της ανεργίας είχαν επιδράσει ηθικά βαρύτερα και ιδιαίτερα σ'αυτούς που έχουν οικογένεια και πραγματική αντίληψη της κοινωνικής και οικονομικής τους θέσης, η οποία υπονομευόταν μέχρι πρόσφατα ή / και υπονομεύεται ακόμη από την ανεργία.

2.2.2. Η προνοιακή διαχείριση της ανεργίας από τις γυναίκες : μια στρατηγική απόκτησης η / και συντήρησης της επαφής με την εργασία;

Επιδοτήθηκαν συνολικά 13 γυναίκες των οποίων η ηλικία κυμαίνεται μεταξύ 20 - 44 ετών. Η πλειοψηφία αυτών είναι παντρεμένες με παιδιά και κατοικούν στις πρωτεύουσες των νομών στους υλοποιήθηκαν οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις. Ο καταμερισμός των επιδοτήσεων στους παραπάνω νομούς για τις γυναίκες έχει ως εξής : 2 γυναίκες στην Άρτα, 4 γυναίκες στη Λάρισα, 3 γυναίκες στη Λαμία, 3 γυναίκες στην Πρέβεζα και 1 γυναίκα στην Ηγουμενίτσα.

Ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο, 3 γυναίκες είναι απόφοιτοι ΑΕΙ, 3 γυναίκες απόφοιτοι τεχνικών σχολών ενώ 7 γυναίκες είναι απόφοιτοι γυμνασίου και λυκείου. Οι γυναίκες εμφανίζουν περισσότερες δεξιότητες «τυπικές» και «άτυπες» όπως για παράδειγμα στις ξένες γλώσσες και στη γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και δεξιότητες και προσόντα στο πλαίσιο του ρόλου τους και των ενδιαφερόντων τους. Επιθυμούσαν και τελικά επιδοτήθηκαν σε «παραδοσιακές» μορφές εργασίας καθώς 9 γυναίκες επιδοτήθηκαν στη μισθωτή εργασία ως υπάλληλοι γραφείου, ως νοσηλεύτριες καθώς και στον τομέα του επισιτισμού, με άλλα λόγια με κανονική εκτός σπιτιού 7ωρη / 8ωρη εργασία, ασφάλιση και σταθερές αποδοχές, ενώ 4 προμηδοτήθηκαν στην αυτοαπασχόληση στον τομέα του εμπορίου. Επιπλέον ως προς τις δεξιότητες, το στοιχείο εκείνο που διαφοροποιεί τις γυναίκες από τους άνδρες είναι ότι οι πρώτες είναι θετικές ως προς την παρακολούθηση προγραμματίων επαγγελματικής κατάρτισης ως ένα μέσο αύξησης της γνώσης αλλά και της μετατροπής άτυπων προσόντων σε τυπικών.

Στοιχεία προγενέστερης απασχόλησης εμφανίζουν οι νέες γυναίκες μεταξύ 26 - 38, οι οποίες είτε είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ και ΙΕΚ στον τομέα της ειδικότητάς τους (Λογιστική, Οικονομικές Σπουδές και Νοσηλευτική αντίστοιχα) μέσω προγενέστερων επιδοτούμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ είτε γυναίκες απόφοιτοι γυμνασίου οι οποίες εργάστηκαν είτε περιοδικά χωρίς ασφάλιση είτε σε εποχικά επαγγέλματα (για παράδειγμα στην αλιεία). Κατά τα διαστήματα της ανεργίας ένας αριθμός αυτών λάμβανε επίδομα ανεργίας.

Αντίθετα, για τις γυναίκες μεταξύ 20 - 24 το πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων και συγκεκριμένα η αντίστοιχη μορφή επιδότησης, τους έδωσε ουσιαστικά την ευκαιρία να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με την εργασία (αυτοαπασχόληση, μισθωτή εργασία). Αν και επιδοτήθηκαν, παρατηρήσαμε ότι δεν επιθυμούσαν να μας μιλήσουν ολοκληρωμένα τόσο για την ανεργία την οποία βίωσαν προγενέστερα καθώς και των επιπτώσεων σ' όλους τους τομείς της ζωής τους, όσο και για τη νέα τους απασχόληση.

Αντίθετα στις περιπτώσεις των μη προτεινόμενων γυναικών, αν και πιο πολύπλοκες, έχουμε πλούσιες αφηγήσεις που δείχνουν με μεγαλύτερη ευκρίνεια το πρόβλημα και τις επιπτώσεις του.

3. Συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ επιδοτηθέντων και μη προτεινόμενων για επιδότηση (Αντί συμπεράσματος)

- Η βίωση της ανεργίας στους νέους δεν είναι ιδιαίτερα έντονη καθώς καταφέρνουν να απασχολούνται περιοδικά αν και χωρίς ασφαλιστική κάλυψη. Εντούτοις, μια υποκατηγορία νέων ανέργων οι οποίοι στην ηλικία των 23 ετών πρόλαβαν να βιώσουν τον παρακάτω κύκλο: εργασία → μαζική απόλυση → ανεργία (2 ετών) + επίδομα ανεργίας → εργασία βλέπουν μακροπρόθεσμα και σχεδιάζουν να δουλέψουν κάποια στιγμή αυτόνομα δημιουργώντας μια δική τους επιχείρηση. Παρά ταύτα δεν επιδοτήθηκαν.
- Τα αντιληπτικά σχήματα των νέων, οι οποίοι δεν προμηδοτήθηκαν, σχετικά με την ανεργία τους φαίνονται να αποδίδονται στην έλλειψη εκπαιδευτικού, κοινωνικού κεφαλαίου και επιπλέον δεξιοτήτων, άλλοτε πάλι ως ένα δομικό στοιχείο της οικονομίας ενώ στους νέους επιδοτούμενους, όταν απαντούν, παρουσιάζεται ως μια εκούσια επιλογή.
- Για τους πτυχιούχους οι οποίοι δεν προτάθηκαν για επιδότηση, η παρατεταμένη παραμονή στην ανεργία προκαλεί εύλογα φαινόμενα περιθωριοποίησης αφού θεωρούν εαυτούς αποκλεισμένους και αντιμετωπίζουν πλέον την ανεργία ως σοβαρή μειονεξία. Η οικογένεια, ένας κατά τα άλλα εξαιρετικά ανθεκτικός θεσμός, φαίνεται να συγκροτεί ένα δίκτυο βοήθειας για τους νέους άνεργους αυτής της ομάδας.
- Στην περίπτωση των πτυχιούχων οι οποίοι προμηδοτήθηκαν ως μισθωτοί τα παραπάνω συναισθήματα υπάρχουν αλλά

προς το παρόν δεν εγκλωβίζονται σ'αυτά. Στην περίπτωση των πτυχιούχων, εφεξής αυτοαπασχολούμενων, η επιλογή της επιδότησης πάρηθε μετά από ώριμη σκέψη, σωστή έρευνα αγοράς - ακόμη και αν αυτό σημαίνει αλλαγή κατεύθυνσης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας - μετά από μια μακρά περιπλάνηση σε περιοδικές εργασίες.

- Η γενιά των πτυχιούχων (επιδοτούμενων και μη) παρουσιάζει σωστή κρίση και άποψη για τη λειτουργία των κρατικών θεσμών, του νομοθετικών λειτουργιών, των υπηρεσιών απασχόλησης διαχωρίζοντας εαυτούς από στερεότυπες και συμβιβαστικές κρίσεις τόσο για τους ίδιους αλλά και την κοινωνία.
- Οι επιπτώσεις της ανεργίας είναι ηθικά βαρύτερες στους μη προτεινόμενους προς επιδότηση άνεργους ηλικίας 35 - 48 που έχουν οικογένεια και πραγματική αντίληψη της κοινωνικής και οικονομικής τους θέσης, η οποία υπονομεύεται ακόμη από την ανεργία. Ακόμη βαρύτερα βιώνουν αυτές τις επιπτώσεις οι μη ειδικευμένοι εργαζόμενοι. Η μόνιμη υποβάθμισή τους έχει αποδομήσει την ίδια την προσωπικότητά τους οδηγώντας τους πλέον στην παραίτηση από την ελπίδα διατήρησης ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου αλλά και στην πλήρη αποδιοργάνωση της καθημερινότητάς τους. Οι δυσάρεστες αυτές καταστάσεις είναι πλέον μακροχρόνιες και αποτελούν στοιχείο του τρόπου ζωής.
- Στην ομάδα των «περιοδικά απασχολούμενων ↔ άνεργων γυναικών» μεταξύ 30 - 40 διαπιστώσαμε ότι όσο περισσότερο κλεισμένες στο σπίτι είναι τόσο περισσότερο δυσφορούν να συνεχίσουν να απασχολούνται σε εργασίες οικιακού χαρακτήρα, εκτός της δικής τους οικίας, παρά τις οικονομικές ανάγκες τους.
- Οι άνεργες γυναίκες μεταξύ 40 - 55 έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, λόγω της μη συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας, συναίσθημα που τις κάνει περισσότερο ευάλωτες στο φόβο και την ανασφάλεια.

- Γυναίκες εκτός εργασίας πάνω από 10 χρόνια με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο δυσκολεύονται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας λόγω μάλιστα της επιφυλακτικότητας που επικρατεί στην πρόσληψη μεγαλύτερων σε ηλικία γυναικών αλλά και της έλλειψης ειδίκευσης και ταυτόχρονα θέσεων στην αγορά εργασίας.
- Στις δύο παραπάνω κατηγορίες γυναικών, αν και εμφανίζονται με τον τίτλο της μακροχρόνιας ανεργίας, εντούτοις πρόκειται για την κατάσταση αεργίας καθώς ποτέ δεν εργάστηκαν ή άλλοτε πάλι για πολύ μικρό χρονικό διάστημα στο παρελθόν.
- Για τις γυναίκες μεταξύ 30 και 34 ετών, οι οποίες δεν προτάθηκαν για επιδότηση η εργασία λαμβάνεται ως ένας τρόπος κοινωνικοποίησης μακριά από τον ασφυκτικό και αυταρχικό κλοιό της οικογένειας κυρίως όταν αυτές κατοικούν σε απομονωμένα χωριά και ζουν σ' ένα προστατευτικό περιβάλλον αφοσιωμένες στη φροντίδα της οικογένειας. Συναντήσαμε γυναίκες οι οποίες προκειμένου να επιβάλλουν έναν επανορισμό του καταμερισμού των ρόλων στο εσωτερικό του ζευγαριού είναι αποφασισμένες να δουλέψουν και να κάμψουν τις αντιστάσεις του συζύγου ή άλλων μερών στην προσπάθεια αυτή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
Αναλυτική παρουσίαση των
αποτελεσμάτων κατά νομό

Κώστας Μπουκουβάλας
Ειρήνη Αργυροπούλου

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟ

I. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ Ν. ΑΡΤΑΣ

I.1 Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής «ανέργων»

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των καταγεγραμμένων:
Στο Ν. Άρτας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες (69,5%), ηλικίας 25-29 ετών (21,7%) και 30-34 ετών (18,2%), έγγαμοι (53,7%) και άγαμοι (43,2%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Δημοτικού (25,7%), Λυκείου (19,8%), και ΤΕΕ/ ΤΕΛ (12,3%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (39,2%), 5 (27,9%) και 3 (22,1%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των καταγεγραμμένων:
Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (57,7%) και δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (91,4%). Επίσης, δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (70,6%) και δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης ή εξειδίκευσης (80%). Όμως, το 20% από αυτούς που έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο, έχει επίσης συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας από 301 έως 600 ώρες (76,0%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (96,2%).

Επίσης, δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης (51,4%) και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (19,5%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των καταγεγραμμένων: Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων «ανέργων» εντυπωσιακά, δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (94,5%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια (53,3%). Κατέχουν την κάρτα ανεργίας

έως έξι μήνες (50,1%). Ως μακροχρόνια άνεργοι που κατέχουν κάρτα ανεργίας πλέον των δύο ετών δηλώνει το 15,7%. Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 1,8% των καταγεγραμμένων, ενώ σε ειδική ευπαθή κατηγορία δηλώνει ότι ανήκει το 8,1%. Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα για την επιδότηση, οι καταγεγραμμένοι στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή γυναίκες (32,0%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργες (22,1%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των καταγεγραμμένων: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 43,8% των καταγεγραμμένων, διάρκειας 7-12 μηνών (32,7%) και άνω των 4 ετών (27,6%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (85,2%), χωρίς κάποια σύμβαση εργασίας (35,7%). Δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπιζαν καμία δυσκολία στον εργασιακό χώρο (95,6%). Από τη μέχρι σήμερα εργασία τους ασφάλιση διαθέτει μόνο το 46,2%.

Αναζήτηση εργασίας από τους καταγεγραμμένους: Οι καταγεγραμμένοι δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (58,3%), χρησιμοποιώντας ως κύρια πηγή το κοινωνικό περιβάλλον, δηλαδή φίλους και γνωστούς (87%), αλλά και μικρές αγγελίες (41,1%). Πρώτος λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ ήταν κυρίως για ανεύρεση εργασίας (90,3%) και δεύτερος λόγος για κατάρτιση (82,9%) και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (9,8%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (24,3%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (20%) και ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης (14,8%). Ενδιαφέρονται κυρίως για θέσεις πλήρους απασχόλησης (53,5%) και με οποιοδήποτε μορφή (35,1%). Δεν εκφράζουν προτίμηση σε συγκεκριμένο ωράριο (43,7%), ενώ προτιμά πρωινό ωράριο το 30,3%. Δηλώνουν ότι είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα τους δινόταν (89,3%), αλλά δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (75,7%) ή σε άλλη χώρα (95,9%). Δεν ενδιαφέρονται για κάποιο νέο επάγγελμα (82,6%) και είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (96,2%).

Προσδιορίζουν αδυναμίες και ελλείψεις που αντιμετωπίζουν σε συγκεκριμένες δεξιότητες για την ανεύρεση εργασίας στο τρόπο και τα μέσα αναζήτησής της (94,9%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (39,6%). Ωστόσο, δεν θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στην εκπαίδευση ή την κατάρτισή τους (74,6%), παρά τις σχετικά χαμηλές επιδόσεις τους.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Άρτας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες ή Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 7-12 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, χωρίς σύμβαση εργασίας και δεν έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους.. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα, ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους. Παρά τα χαμηλά προσόντα τους δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

1.2 Η εφαρμογή των κριτηρίων για την επιδότηση

Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν. Άρτας καταγράφηκαν συνολικά 3851 «άνεργοι», από τους οποίους 556 άνδρες δεν διέθεταν κάποιο κριτήριο (14,4%), ενώ 1231 γυναίκες διέθεταν αποκλειστικά και μόνο ένα το κριτήριο του φύλου (32%). Κατά συνέπεια, για να μελετηθεί αναλυτικά η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση επιβάλλεται την παρουσίασή τους διακριτά για άνδρες και γυναίκες, εφόσον το φύλο συνιστά ένα από αυτά τα κριτήρια.

Η διάθροση και εφαρμογή των κριτηρίων για τους άνδρες: Οι άνδρες με ένα κριτήριο ανέρχονται σε 446 (11,6%). Μακροχρόνια άνεργοι δηλώνουν περίπου οι μισοί (47,8%), ενώ το 17% ανήκει σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, κατηγορία με την υψηλότερη συμμετοχή σε σχέση με τους άλλους νομούς. Οι υπόλοιποι συνδυασμοί για τους άνδρες με ένα κριτήριο συνίστανται σε άνδρες ηλικίας άνω των 45 ετών (15,5%), λαμβάνοντες επίδομα ανεργίας (17,3%) και προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις (2,5%), κατηγορίες με τη μικρότερη συμμετοχή σε σχέση με τους άλλους νομούς.

Οι άνδρες με δύο κριτήρια είναι κυρίως ηλικίας άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργοι (ένας στους τρεις), ή μακροχρόνια άνεργοι που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (28,5%, το υψηλότερο μέγεθος μεταξύ των πέντε νομών) ή ηλικίας άνω των 45 ετών που παίρνουν επίδομα ανεργίας (17,9%).

Άνδρες με τρία κριτήρια είναι συνολικά 20 (0,5%), ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργοι και ή παίρνουν επίδομα ανεργίας (6 άτομα) ή ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (5 άτομα) ή προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (6 άτομα).

Από τους παραπάνω 20 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ να επιδοτηθούν μόνο 2 άτομα, ο ένας για να εργασθεί ως μισθωτός και ο άλλος για να ανοίξει επιχείρηση ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (άνοιξε ψητοπωλείο).

Το μέγιστο αριθμό κριτηρίων συγκεντρώνει μόλις ένας άνδρας με τέσσερα κριτήρια, δηλαδή είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, παίρνει επίδομα ανεργίας, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ανήκει σε ευπαθή κοινωνική ομάδα.

Ο άνδρας αυτός δεν προτάθηκε από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση.

Η διάθροση και εφαρμογή των κριτηρίων για τις γυναίκες: Οι γυναίκες με δύο κριτήρια ανέρχονται σε 1178 (30,6%) και είναι στη πλειονότητά τους μακροχρόνια άνεργες (72,2%), κατηγορία με την υψηλότερη συμμετοχή σε σχέση με τους άλλους νομούς, ή ηλικίας άνω των 45 ετών (14%) ή ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (7%).

Οι γυναίκες με *τρία κριτήρια* ανέρχονται σε 252 και είναι ηλικίας άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργες (64%, το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών) ή ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργες (20%).

Τέσσερα κριτήρια συγκεντρώνουν μόνο 15 γυναίκες (0,4%), από τις οποίες οι 10 είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Μόνο μία από τις 15 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια επιδοτήθηκε ως νέα ελεύθερη επαγγελματίας και ασχολήθηκε με εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Πέντε κριτήρια συγκεντρώνει μόνο μία γυναίκα, η οποία είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργη, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ανήκει σε ευπαθή κοινωνική ομάδα. Η γυναίκα αυτή δεν προτάθηκε για επιδότηση.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Άρτας δεν εφαρμόστηκαν τα σωρευτικά κριτήρια προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση.

I.3 Οι επιδοτούμενοι

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων συνολικά: Στο Ν. Άρτας οι επιδοτούμενοι είναι στη πλειονότητά τους γυναίκες (60,3%), ηλικίας 25-29 ετών (25,1%) και 20-24 (21,0%), άγαμοι (50,9%) και έγγαμοι (49,1%). Είναι απόφοιτοι Δημοτικού (20,1%), Λυκείου (17,6%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (16,3%). Ανήκουν κυρίως σε οικογένειες 4 ατόμων (40,5%) και 5 ατόμων (25,9%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων: Οι επιδοτούμενοι δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (79,5%), ενώ μόνο το 20,5% αναφέρει ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης. Από αυτούς το 74,0% έχει παρακολουθήσει

ένα σεμινάριο σχετικά μεγάλης διάρκειας (57,0%). Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (49,2%), αλλά μόνο το 5,9% διαθέτει σχετικό πτυχίο. Δεν γνωρίζουν Η/Υ (63,3%) και δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασία τους την οποία να έχουν κατοχυρώσει μέσω κρατικού φορέα (95,6%).

Οι επιδοτούμενοι δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης (41,6%) και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (30,9%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων συνολικά: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (93,0%). Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερα από 2 χρόνια (45,3%), ή έξι μήνες (25,5%) ή από 13 μήνες έως δύο χρόνια (15,8%). Κατέχουν κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (55,2%). Μακροχρόνια άνεργοι είναι το 11,6% και από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 2,0% των επιδοτούμενων. Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση διαθέτουν κυρίως το κριτήριο φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (32,6%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (17,6%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων συνολικά: Οι επιδοτούμενοι στην πλειονότητά τους διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (50,2%). Απασχολήθηκαν για μικρό κυρίως διάστημα, 7- 12 μηνών (32,1%), ωστόσο το 29,1% έχει εργαστεί για διάστημα πάνω από 4 χρόνια. Ήταν πλήρους απασχόλησης (85,5%) και εργάστηκαν χωρίς σύμβαση εργασίας (38,1%). Ασφάλιση διέθετε μόνο το 50,4%.

Από τους επιδοτούμενους το 35,6% εκδήλωσε ενδιαφέρον για τη δημιουργία επιχείρησης.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους συνολικά: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (57,0%) με χρήση άλλων πηγών όπως το κοινωνικό περιβάλλον, κυρίως γνωστοί (85,6%) και μικρές αγγελίες. Πρώτος λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ ήταν κυρίως για ανεύρεση εργασίας (79,3%) και δεύτερος

λόγος για κατάρτιση (77,5%) και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (14%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (27,7%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (20,3%) και ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης (8,3%). Οι επιδοτούμενοι δεν εκδήλωσαν κάποια προτίμηση για το είδος της εργασίας τους (29,5%) και το ωράριό της (43,4%). Δήλωσαν ότι δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (81,9%) ή σε άλλη χώρα (97,4%). Είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα τους δινόταν (78,6%) ενώ δεν επιθυμούν αλλαγή του επαγγέλματός τους (85,5%), είναι όμως πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (93,2%).

Θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (92,0%), στη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος (21,6%) και στην εκπαίδευση ή τη κατάρτισή τους (20,5%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ΤΕΕ/ΤΕΛ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 7-12 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, χωρίς σύμβαση εργασίας και μόνο οι μισοί έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα, ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους και θεωρούν, σε αντίθεση με τους καταγεγραμμένους, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

1.3.1 Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες (65,4%), άγαμες (56,1%), ηλικίας 20-24 ετών (26,5%), απόφοιτοι Λυκείου (18,6%), ΤΕΕ/ΤΕΛ (18,4%) και Δημοτικού (15,1%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες (43,6%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (76,6%). Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (54,7%) αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (91,9%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (56,3%) και δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασιακή τους εμπειρία την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (95,4%).

Δεν διαθέτουν δίπλωμα οδήγησης (43,9%) και είναι κάτοχοι αυτοκινήτου ή μηχανής (32,2%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων μισθωτών: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (93,8%). Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια (43,8%) και κατέχουν την κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (54,7%). Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις (97,9%) και δεν ανήκουν σε ευπαθή κοινωνική κατηγορία (94,8%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση, διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου (35,8%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (20,3%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί έχουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (49,1%). Η διάρκεια της προηγούμενης εργασίας τους ήταν 7-12 μήνες (34,2%) και περισσότερο από 4 χρόνια (24,9%). Ήταν πλήρους απασχόλησης (84,7%), χωρίς σύμβαση εργασίας (40%) και δεν διαθέτουν ασφάλιση (49,7%). Σχεδόν το σύνολο των επιδοτούμενων ως μισθωτοί (97,5%) ανέφερε ότι δεν αντιμετώπιζαν δυσκολίες στον εργασιακό χώρο.

Το 88,2% των επιδοτούμενων μισθωτών δήλωσαν ότι δεν ενδιαφέρονται για την δημιουργία νέας επιχείρησης.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους μισθωτούς: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (64,6%), χρησιμοποιώντας γνωστούς και φίλους (84,3%) ή μικρές αγγελίες (46,5%). Πρώτος λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ ήταν κυρίως για ανεύρεση εργασίας (98,3%) και δεύτερος λόγος για κατάρτιση (88,8%) και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (11,4%). Επιθυμούν να εργαστούν κυρίως ως υπάλληλοι γραφείου (29,6%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (19,7%). Ενδιαφέρονταν για θέσεις πλήρους απασχόλησης (65,5%) και με οποιοδήποτε ωράριο εργασίας (42,7%), αποδεχόμενοι άμεσα να εργαστούν (95,2%) όχι όμως σε άλλη περιοχή εντός του νομού (79,3%) ή στο εξωτερικό (97,1%).

Θεωρούν ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (77,0%), ενώ έχουν στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (91,8%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (40,9%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-24 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά συνέπεια είναι νεότερες και υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου από τους επιδοτούμενους συνολικά. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 7-12 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, χωρίς σύμβαση εργασίας και λιγότεροι από τους μισούς έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της

διαμονής τους και δεν θεωρούν, σε αντίθεση με τους επιδοτούμενους συνολικά, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

I.3.2 Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (NEE)

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων NEE: Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (NEE) είναι γυναίκες (50,4%), έγγαμοι (55,6%), ηλικίας 25-29 ετών (26,8%), 30-34 ετών (23,2%) και 45-49 ετών (17,6%). Είναι απόφοιτοι Δημοτικού (29,7%), Γυμνασίου (19,7) και Λυκείου (15,7%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες (34,7%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων NEE: Οι επιδοτούμενοι NEE δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες (61,2%) και δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (96,8%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (76,8%) και δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (85,2%).

Επίσης, δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (37,2%), ενώ δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου έχει το 35,2% και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (51,3%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων NEE: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (96,1%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερα από δύο χρόνια (48,3%) και έως έξι μήνες (24,2%) και κατέχουν κάρτα ανεργίας έως 6 μήνες (56,1%) και από 13 μήνες έως δύο χρόνια (19,1%). Δεν προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (98,0%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα για την επιδότηση, ένας στους τέσσερις διέθετε ένα κριτήριο ήταν δηλαδή γυναίκες, ενώ ένας στους τέσσερις δεν διέθεταν κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων NEE: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτουν σχεδόν οι μισοί από τους επιδοτούμενους NEE (52,4%). Απασχολήθηκαν για διάστημα 4

ετών (36,6%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (87,0%) και χωρίς σύμβαση (34,5%). Ασφάλιση διέθετε μόνο το 54,7%. Η πλειονότητά τους δήλωσε πως δεν αντιμετώπισε δυσκολίες στον επαγγελματικό χώρο (97,7%). Όπως αναμενόταν, ενδιαφέρονταν για τη δημιουργία νέας επιχείρησης (81,6%).

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους NEE: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (57,6) κυρίως μέσω γνωστών και φίλων (89,5%). Εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ κυρίως για να επιδοτηθούν ως NEE (56,8%). Επιθυμούν να εργαστούν ως μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (22,6%), υπάλληλοι γραφείου (20,0%) και ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης (13,9%) Ενδιαφέρονται για θέσεις πλήρους απασχόλησης (47,7%) και δήλωναν ότι θα εργάζονταν με οποιοδήποτε ωράριο (46,1%). Δεν επιθυμούν να εργαστούν σε άλλη περιοχή εκτός του νομού (86,8%) ή σε άλλη χώρα (98%), να ξεκινήσουν ένα νέο επάγγελμα (92,0%) και δεν θα μπορούσαν να αναλάβουν άμεσα μία θέση εργασίας (54,8%). Θεωρούν ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και κατάρτισή τους (84,4%), αλλά στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (92,9%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (33,3%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως NEE είναι κυρίως ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες ή Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Οι μισοί περίπου δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 7-12 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, χωρίς σύμβαση εργασίας και μόνο οι μισοί έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για επιδότηση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά

στον τόπο της διαμονής τους και δεν θεωρούν, σε αντίθεση με τους επιδοτούμενους συνολικά, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

I.4 Η αξιολόγηση του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων

I.4.1 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως μισθωτοί

Από τα άτομα που επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί το 71,8% δεν εργάζονται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε και είναι άνεργοι (81,7%). Το 3,5% από αυτούς ήταν ακόμα επιδοτούμενοι κατά τη διάρκεια που πραγματοποιείτο η έρευνα, χωρίς όμως να απασχολείται σε κάποια άλλη επιδοτούμενη επιχείρηση από το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, ενώ αρκετοί δήλωσαν ότι αποχώρησαν οικειοθελώς (14,9%).

Από τα άτομα που επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί εξακολουθούν να εργάζονται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε το 28,2%. Από αυτούς, έξι στους δέκα απασχολούνται στη συγκεκριμένη επιχείρηση από το 2002 και ήταν η πρώτη επιχείρηση στην οποία τους παρέπεμψαν οι σύμβουλοι απασχόλησης (94,4%). Προσλήφθηκαν ως υπάλληλοι γραφείου (41,6%) και εξακολουθούν να έχουν σήμερα την ίδια ειδικότητα, η οποία δεν διαφέρει από εκείνη που είχαν εκφράσει την επιθυμία να ασκήσουν ή ασκούσαν στο παρελθόν. Το ωράριο εργασίας τους είναι πρωινό (44,2%) ή διακεκομμένο (44,2%).

I.4.2 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες που επιδοτήθηκαν για να ανοίξουν δική τους επιχείρηση δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στους κλάδους των ξενοδοχείων και εστιατορίων (32,8%) και στο λιανικό εμπόριο (30,6%). Στη πλειονότητά τους εξακολουθούν να ασκούν και σήμερα

την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν (76,1%), αλλά ένα 23,2% δραστηριοποιείται σε άλλο κλάδο. Από αυτούς που δραστηριοποιούνται σε άλλο κλάδο ένα πολύ μικρό ποσοστό (2,2%) επιδοτήθηκε από το ίδιο πρόγραμμα για να απασχοληθεί με μία διαφορετική από την αρχικά δηλωμένη δραστηριότητα.

Οι εννιά στις δέκα επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν ήταν ατομικές και δεν έχει αλλάξει η νομική μορφή τους από την έναρξή τους όταν ερωτήθηκαν σχετικά.

Οι μισές επιχειρήσεις από αυτές που ιδρύθηκαν με το πρόγραμμα απασχολούν και άλλο άτομο πέραν του ιδιοκτήτη (48,3%), από αυτές το 59,4% απασχολούν ένα άτομο επιπλέον το οποίο δεν επιδοτήθηκε από το Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης (68,1%). Απασχολούν με πλήρη απασχόληση κυρίως ένα άτομο (69,8). Οι εργαζόμενοι απασχολούνται με σύμβαση αορίστου χρόνου (73,1%). Υπάρχουν ωστόσο και αρκετά συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη τα οποία είναι ένα άτομο σε ποσοστό 71,9% ή δύο άτομα σε ποσοστό 15,6%. Τα άτομα που δεν ασκούν πλέον την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν είναι άνεργοι (68,2%).

Ι.4.3 Η αξιολόγηση της επιδότησης των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν για να απασχολήσουν άτομα ως μισθωτούς δραστηριοποιούνταν κυρίως στους κλάδους του λιανικού εμπορίου (38,7%), της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες (15,3%) και σε μεταποιητικές βιομηχανίες (10%). Ήταν ατομικές επιχειρήσεις (76,7%), χωρίς άλλο παράρτημα (85,3%), που απασχολούσαν κυρίως μικρό αριθμό εργαζομένων, από 1-2 άτομα (55,6%), 3-5 (24,2%) και 6-10 (13,1%).

Επιδοτήθηκαν κυρίως για την πρόσληψη ενός ατόμου (63,3%) και κατά τη διάρκεια της επιδότησης, επτά στις δέκα επιχειρήσεις δεν αντικατέστησαν κάποιο από τα άτομα που είχαν προσλάβει.

Επίσης, έξι στις δέκα επιχειρήσεις συνέχισαν να απασχολούν ένα από τα άτομα που είχαν προσλάβει και μετά τη λήξη της επιδότησης. Στη πλειονότητά τους οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι το Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης βοηθά στη μείωση της ανεργίας (85,9%) και την κάθε επιχείρηση ατομικά (80,5%).

II. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ Ν. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

II.1 Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής «άνεργων»

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των καταγεγραμμένων:
Στο Ν. Θεσπρωτίας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες (73,8%), ηλικίας 20-24 (21,9%), 25-29 ετών (20,5%) και 30-34 (15,4%), έγγαμοι (57,4%) και άγαμοι (38,7%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Δημοτικού (26,4%), Λυκείου (20,0%), και Γυμνασίου (12,4%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (44,2%), 5 (27,0%) και 3 (17,3%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των καταγεγραμμένων:
Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (55,2%) χωρίς όμως να έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (84,2%). Επίσης, δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (68,2%) και έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης ή εξειδίκευσης (79,6%). Από αυτούς που έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο, το 45,7% έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα σχετικά μεγάλης διάρκειας από 101-300 ώρες. Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (95,9%).

Έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου (47,6%), αλλά δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (62,9%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των καταγεγραμμένων: Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων «άνεργων» εντυπωσιακά, δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,5%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια (56,5%). Κατέχουν τη κάρτα ανεργίας έως έξι μήνες (54,4%). Ως μακροχρόνια άνεργοι που κατέχουν κάρτα

ανεργίας πλέον των δύο ετών δηλώνει το 11,4%. Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 6,3% των καταγεγραμμένων, ενώ σε ειδική ευπαθή κατηγορία δηλώνει ότι ανήκει το 2,7%. Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα για την επιδότηση, οι καταγεγραμμένοι στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (34,4%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργες (22,2%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των καταγεγραμμένων: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 49,4% των καταγεγραμμένων, διάρκειας μέχρι 6 μήνες (33,6%) και 4 χρόνια και πάνω (23,8%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (66,3%), με σύμβαση αορίστου χρόνου (42,3%). Δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπιζαν καμία δυσκολία στον εργασιακό χώρο (93,4%). Από τη μέχρι σήμερα εργασία τους ασφάλιση διαθέτει το 52,1%.

Αναζήτηση εργασίας από τους καταγεγραμμένους: Οι καταγεγραμμένοι δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (61,2%), χρησιμοποιώντας ως κύρια πηγή το κοινωνικό περιβάλλον, δηλαδή φίλους και γνωστούς (94,8%), αλλά και μικρές αγγελίες (50,2%). Σαν πρώτο λόγο εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ δηλώνουν κυρίως την ανεύρεση εργασίας (88,7%), επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (8,7%) και κατάρτιση (1,1%) ενώ σαν δεύτερο λόγο εγγραφής δήλωσαν κατάρτιση (52,5%) και εποχιακή απασχόληση στο δημόσιο (19,9%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (27,9%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (21,3%) και απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (10,4%). Ενδιαφέρονται κυρίως για θέσεις πλήρους απασχόλησης (68,4%) και με οποιοδήποτε μορφή (12,9%). Προτιμούν το πρωινό ωράριο (54,4%), ενώ το 20,1% δεν εκφράζει προτίμηση σε συγκεκριμένο ωράριο. Δηλώνουν ότι είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα τους δινόταν (92,5%), αλλά δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (75,9%) ή σε άλλη χώρα (94,2%). Δεν ενδιαφέρονται για κάποιο νέο επάγγελμα

(68,9%) και είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (75,1%).

Προσδιορίζουν αδυναμίες και ελλείψεις που αντιμετωπίζουν σε συγκεκριμένες δεξιότητες για την ανεύρεση εργασίας στο τρόπο και τα μέσα αναζήτησής της (93,0%) και στην σύνταξη βιογραφικού σημειώματος (31,4%). Ωστόσο, δεν θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στην εκπαίδευση ή την κατάρτισή τους (58,3%), παρότι σχετικά χαμηλές επιδώσεις τους.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Θεσπρωτίας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 23-24 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν ξένες γλώσσες και δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση αορίστου χρόνου και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους. Παρότι τα χαμηλά προσόντα τους δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

Π.2 Η εφαρμογή των κριτηρίων για την επιδότηση

Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν. Θεσπρωτίας καταγράφηκαν συνολικά 1785 άνεργοι από τους οποίους 226 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (12,7%) και 614 γυναίκες που διέθεταν αποκλειστικά και μόνο ένα κριτήριο αυτό του φύλου (34,4%). Για να μελετηθεί αναλυτικά η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς

επιδότηση επιβάλλεται την παρουσιάσή τους διακριτά για άνδρες και γυναίκες, εφόσον το φύλο συνιστά ένα από αυτά τα κριτήρια.

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τους άνδρες: Οι άνδρες με ένα κριτήριο ανέρχονται σε 9,0% από τους οποίους μακροχρόνια άνεργοι δηλώνει το 45%. Οι υπόλοιποι συνδυασμοί για τους άνδρες με ένα κριτήριο συνίστανται σε λαμβάνοντες επίδομα ανεργίας (25,0%) και σε άνδρες άνω των 45 ετών (23,0%). Οι δύο τελευταίες κατηγορίες έχουν τα υψηλότερα ποσοστά μεταξύ των 5 νομών για την ομάδα των ανδρών με ένα κριτήριο.

Υπάρχουν 63 άνδρες με δύο κριτήρια οι οποίοι είναι κυρίως ηλικίας άνω των 45 ετών και ή μακροχρόνια άνεργοι (32,0%) ή προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις (22,2%). Το ποσοστό της κατηγορία άνω των 45 ετών και προερχόμενοι απο ομαδικές απολύσεις είναι το μεγαλύτερο συγκριτικά με τους άλλους νομούς και αισθητά υψηλότερο από τον επόμενο νομό (Φθιώτιδα - μόλις 10 %).

Άνδρες με τρία κριτήρια είναι συνολικά 15 άτομα, ηλικίας άνω των 45 ετών, προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις, επίδομα ανεργίας και (40%) ή μακροχρόνια άνεργοι (40 %).

Από τους παραπάνω 15 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκε από τον ΟΑΕΔ να επιδοτηθεί μόνο 1 άτομα και συγκεκριμένα για να εργαστεί ως μισθωτός.

Δεν υπήρχε άνδρας με τέσσερα κριτήρια στο Ν. Θεσπρωτίας.

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τις γυναίκες: Οι γυναίκες με δύο κριτήρια ανέρχονται σε 569 (32,0 %) από τις οποίες το 70,0% ήταν μακροχρόνια άνεργες, ή ηλικίας άνω των 45 ετών (16,5%)ή έπαιρνε επίδομα ανεργίας (8,6%).

Οι γυναίκες με τρία κριτήρια ανέρχονται σε 120 άτομα (6,7%), απο τις οποίες οι μισές ήταν μακροχρόνια άνεργες και ηλικίας άνω των 45 ετών. Περίπου μια στις δέκα ήταν μακροχρόνια άνεργη και ή προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις ή ανήκε σε κάποια ευπαθή

κοινωνική ομάδα. Σημαντικό ποσοστό συναντάμε σε γυναίκες που παίρνουν επίδομα ανεργίας και είτε προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (7,5 %) ή είναι ηλικίας άνω των 45 ετών (7,5 %).

Τέσσερα κριτήρια συγκεντρώνουν μόνο 15 γυναίκες, οι οποίες είναι ηλικίας άνω 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και ανήκουν σε κάποια ευπαθή κοινωνική ομάδα (6), ή προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (6).

Ωστόσο, καμία από τις 15 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια δεν προτάθηκε για να επιδοτηθεί είτε ως μισθωτή είτε ως νέα ελεύθερη επαγγελματίας.

Δεν υπήρχε γυναίκα με πέντε κριτήρια στο Ν. Θεσπρωτίας.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Θεσπρωτίας δεν εφαρμόστηκαν τα σωρευτικά κριτήρια προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση.

Π.3 Οι επιδοτούμενοι

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων συνολικά: Στο Ν. Θεσπρωτίας οι επιδοτούμενοι είναι στη πλειονότητά τους γυναίκες (69,1%), ηλικίας 20-24 (29,8%) και 25-29 ετών (28,6%), έγγαμοι (60,7%) και άγαμοι (37,0%) . Είναι απόφοιτοι Λυκείου (19,2%), ΙΕΚ (16,1%) και Δημοτικού (15,7%). Ανήκουν κυρίως σε οικογένειες 4 ατόμων (41,5%) και 5 ατόμων (30,8%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων: Οι επιδοτούμενοι δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (89,3%) σε αντίθεση με τους καταγεγραμμένους άνεργους, ενώ μόνο το 18,7% αναφέρει ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης. Από αυτούς το 47,9% έχει παρακολουθήσει ένα σεμινάριο διάρκειας 301-600 ωρών. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (64,1%), αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (86,7%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (51,1%) και δεν έχουν

κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασία τους την οποία να έχουν κατοχυρώσει μέσω κρατικού φορέα (96,6%).

Οι επιδοτούμενοι έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου (53,1%), αλλά δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (57,0%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων συνολικά: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,4%). Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα περισσότερο από 2 χρόνια (45,7%) και μέχρι 6 μήνες (27,3%). Κατέχουν κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (54,6%). Μακροχρόνια άνεργοι είναι το 9,9% και από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 6,1% των επιδοτούμενων. Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (35,5%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (22,9%), ενώ το 18,7% δεν διαθέτει κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων συνολικά: Οι επιδοτούμενοι στην πλειονότητά τους διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (53,4%). Απασχολήθηκαν για μικρό κυρίως διάστημα μέχρι 6 μήνες (30,0%), ή 7 έως 12 μήνες (27,1%). Ήταν πλήρους απασχόλησης (76,3%) και εργάστηκαν με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (48,5%). Ασφάλιση διέθετε το 55,6%. Από τους επιδοτούμενους το 29,4% εκδήλωσε ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους συνολικά: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (66,0%), με χρήση άλλων πηγών, όπως το κοινωνικό περιβάλλον, κυρίως γνωστοί (93,0%) και μικρές αγγελίες (52,9%). Σαν πρώτο λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ αναφέρουν την ανεύρεση εργασίας (82,8%) και την επιδότηση ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (16,4%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (37,4%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (17,6%) και απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (8,1%). Οι επιδοτούμενοι εκδήλωσαν προτίμηση για πλήρη απασχόληση (73,2%)

και πρωινό ωράριο (54,6%). Δήλωσαν ότι δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (76,9%) σε άλλη χώρα (93,9%). Είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα τους δινόταν (87,8%), ενώ δεν επιθυμούν αλλαγή του επαγγέλματός τους (70,6%) και είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (75,6%).

Θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (94,3%), στη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος (30,5%), στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (22,4%). Παρόλα αυτά αναφέρουν ότι δεν αντιμετωπίζουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή τη κατάρτισή τους (69,8%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-24 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ΙΕΚ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μήνες, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και διαθέτουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση στον τόπο της διαμονής τους και δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλη χώρα. Θεωρούν, ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

Π.3.1 Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες (74,4%),

ηλικίας 20-24 ετών (34,4%), απόφοιτοι Λυκείου (19,0%), ΙΕΚ (19,0%) ΤΕΕ/ΤΕΛ (13,8%), έγγαμες (59,5%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες (41,9%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (81,5%). Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (62,1%), αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (85,7%). Γνωρίζουν Η/Υ (51,8%) και δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασιακή τους εμπειρία την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,4%).

Διαθέτουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου (50,8%), αλλά δεν είναι κάτοχοι αυτοκινήτου ή μηχανής (62,3%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων μισθωτών: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (94,4%). Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα πάνω από δύο χρόνια (45,1%) και κατέχουν την κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (52,8%). Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις (92,3%) και δεν ανήκουν σε ευπαθή κοινωνική κατηγορία (97,9%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση, διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου (36,9%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (26,7%), ενώ το 15,9% δεν διαθέτει κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί έχουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (52,8%). Η διάρκεια της προηγούμενης εργασίας τους ήταν έως 6 μήνες (30,1%) και 7 έως 12 μήνες (30,1%). Ήταν πλήρους απασχόλησης (81,6%), με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (50,5%) και διαθέτουν ασφάλιση (55,2%). Σχεδόν το σύνολο των επιδοτούμενων ως μισθωτοί (94,2%) ανέφερε ότι δεν αντιμετώπιζαν δυσκολίες στον εργασιακό χώρο.

Το 80,0% των επιδοτούμενων μισθωτών δήλωσαν ότι δεν ενδιαφέρονται για την δημιουργία νέας επιχείρησης.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους μισθωτούς: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (75,4%), χρησιμοποιώντας γνωστούς και φίλους (93,2%) ή μικρές αγγελίες (53,1%). Αναφέρουν σαν πρώτο λόγο εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ κυρίως για ανεύρεση εργασίας (97,4%) και δεύτερο την κατάρτιση ή τα σεμινάρια (55,7%). Επιθυμούν να εργαστούν κυρίως ως υπάλληλοι γραφείου (39,7%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (18,0%) Ενδιαφέρονταν να εργαστούν κυρίως σε θέσεις πλήρους απασχόλησης (76,7%) και με πρωινό ωράριο εργασίας (55,4%), αποδεχόμενοι άμεσα να εργαστούν (98,5%), όχι όμως σε άλλη περιοχή εκτός του νομού (77,7%) ή στο εξωτερικό (92,8%).

Θεωρούν ότι ενώ δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (68,2%), έχουν στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (93,1%) και στην σύνταξη βιογραφικού (33,1%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-24 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ΙΕΚ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα και Η/Υ, αλλά δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα πάνω από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μήνες, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους και δεν θεωρούν, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

Π.3.2 Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (NEE)

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων NEE: Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (NEE) είναι γυναίκες (53,7%), έγγαμοι (64,2%), ηλικίας 25-29 ετών (29,9%), 30-34 ετών (16,4%) και 20-24 ετών (16,4%). Είναι απόφοιτοι Δημοτικού (22,7%), Λυκείου (19,7%) και Γυμνασίου (10,6%) και ανήκουν σε τριμελείς οικογένειες (40,4%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων NEE: Οι επιδοτούμενοι NEE γνωρίζουν ξένες γλώσσες (70,1%) αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (89,1%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (59,72%) και δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (80,6%).

Έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου (59,7%) και κατέχουν αυτοκίνητο το (41,8%) ενώ δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή το 41,8%.

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων NEE: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (86,6%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερα από δύο χρόνια (47,6%) και έως έξι μήνες (30,2%), ενώ κατέχουν κάρτα ανεργίας έως 6 μήνες (59,7%) και από 13 μήνες έως δύο χρόνια (22,4%). Δεν προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (98,5%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, το 31,3% διέθετε ένα κριτήριο του φύλου δηλαδή ήταν γυναίκες, ενώ το 26,9% δεν διέθετε κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων NEE: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτουν σχεδόν οι μισοί από τους επιδοτούμενους NEE (55,2%). Απασχολήθηκαν για διάστημα μέχρι 6 μήνες (29,7%), 1 έως 3 χρόνια (27,0%) και 4 χρόνια και πάνω (24,3%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (66,7%) και με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (42,9%). Ασφάλιση διέθετε το 56,9%. Η πλειονότητά τους δήλωσε πως δεν αντιμετώπισε δυσκολίες στον

επαγγελματικό χώρο (76,2%). Όπως αναμενόταν, ενδιαφέρονταν για τη δημιουργία νέας επιχείρησης (88,1%).

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους NEE: Δεν αναζήτησαν εργασία εκτός ΟΑΕΔ (61,2%), σε αντίθεση με το σύνολο των επιδοτούμενων, και το 38,8% που αναζήτησε εργασία και εκτός ΟΑΕΔ κινήθηκε κυρίως μέσω γνωστών και φίλων (92,0%). Εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ κυρίως για να επιδοτηθούν ως NEE (58,2%). Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (24,2%), απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (24,2%) και ως μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (15,2%). Ενδιαφέρονται για θέσεις πλήρους απασχόλησης (54,3%) και πρωινό ωράριο (50,0%). Δεν επιθυμούν να εργαστούν σε άλλη περιοχή εκτός του νομού (73,3%) ή σε άλλη χώρα (97,0%), να ξεκινήσουν ένα νέο επάγγελμα (76,1%), αλλά θα μπορούσαν να αναλάβουν άμεσα μία θέση εργασίας (56,7%). Θεωρούν ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και κατάρτισή τους (75,5%), αλλά στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (100,0%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (20,7%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως NEE είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τριμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν ξένες γλώσσες αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 6 μήνες και 1 έως 3 χρόνια, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για επιδότηση ως NEE. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου απασχολούμενοι και στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους και δεν θεωρούν, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

Π.4 Η αξιολόγηση του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων

Π.4.1 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως μισθωτοί

Η συντριπτική πλειονότητα των επιδοτούμενων ως μισθωτοί δεν εργάζεται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε (75,8%) και δηλώνει ότι μετά τη λήξη της επιδότησης είναι άνεργοι (75,0%). Αρκετοί δήλωσαν ότι αποχώρησαν οικειοθελώς (14,4%).

Εξακολουθεί να εργάζονται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε το 24,2%. Όλοι απασχολούνται στη συγκεκριμένη επιχείρηση από το 2002 και ήταν η πρώτη επιχείρηση στην οποία τους παρέπεμψαν οι σύμβουλοι απασχόλησης. Προσλήφθηκαν ως υπάλληλοι γραφείου (31,0%) ή υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών (13,8%) και εξακολουθούν να έχουν σήμερα την ίδια ειδικότητα, η οποία δεν διαφέρει από εκείνη που είχαν εκφράσει την επιθυμία να ασκήσουν ή ασκούσαν στο παρελθόν. Το ωράριο εργασίας τους είναι διακεκομμένο (48,3%) ή πρωινό (44,8%).

Π.4.2 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες που επιδοτήθηκαν για να ανοίξουν δική τους επιχείρηση δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στο λιανικό εμπόριο (42,9%) και στο κλάδο των ξενοδοχείων και εστιατορίων (28,6%). Στη πλειονότητά τους εξακολουθούν να ασκούν και σήμερα την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν (88,4%).

Οι επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν ήταν ατομικές (94,6%) και δεν έχει αλλάξει η νομική μορφή τους από την έναρξή τους όταν ερωτήθηκαν σχετικά.

Το 55,3% των επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν με το πρόγραμμα δεν απασχολούν και άλλο άτομο πέραν του ιδιοκτήτη και το 44,7%

απασχολούν και άλλα άτομα, από αυτές το 76,5% απασχολούν ένα άτομο επιπλέον το οποίο έχει επιδοτηθεί από το πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης σε ποσοστό 11,6%. Όσον αφορά την σύμβαση εργασίας, σε ποσοστό 66,7% οι εργαζόμενοι απασχολούνται με σύμβαση αορίστου χρόνου. Υπάρχει ωστόσο και ένα συμβοηθούν και μη αμειβόμενο μέλος σε ποσοστό 80%

Τα άτομα που δεν ασκούν πλέον την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν σε ποσοστό 100,0% είναι πέντε.

1.4.3 Η αξιολόγηση της επιδότησης των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν για να απασχολήσουν άτομα ως μισθωτούς δραστηριοποιούνταν στους κλάδους του λιανικού εμπορίου (24,2%), σε επιχειρηματικές δραστηριότητες (23,1%). Ήταν κυρίως ατομικές επιχειρήσεις (83,3%), χωρίς άλλο παράρτημα (90,4%) και απασχολούσαν κυρίως μικρό αριθμό εργαζομένων 1-2 άτομα (73,8%) και 3-5 άτομα (19,0%).

Επιδοτήθηκαν κυρίως για την πρόσληψη ενός ατόμου (77,1%) και κατά τη διάρκεια της επιδότησης, επτά στις δέκα επιχειρήσεις δεν αντικατέστησαν κάποιο από τα άτομα που είχαν προσλάβει αρχικά(77,1%).

Επίσης, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις συνέχισαν να απασχολούν ένα από τα άτομα που είχαν προσλάβει και μετά τη λήξη της επιδότησης (45,2%). Στη πλειονότητά τους οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι το Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης βοηθά στη μείωση της ανεργίας (91,0%) και την κάθε επιχείρηση ατομικά (88,4%).

III. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ

III.1 Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής «άνεργων»

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των καταγεγραμμένων:
Στο Ν. Πρεβέζης οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες (69,4%), ηλικίας 25-29 ετών (22,9%) και 30-34 ετών (17,9%), έγγαμοι (51,0%) και άγαμοι (45,2%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Δημοτικού (22,2%), Λυκείου (20,0%), και ΤΕΕ/ ΤΕΛ (13,5%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (45,8%), 5 (25,4%) και 3 (20,0%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των καταγεγραμμένων:
Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (57,5%) και δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (92,8%). Επίσης, δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (67,3%) και δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης ή εξειδίκευσης (77,0%). Όμως, το 23% από αυτούς που έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο, έχει επίσης συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας από 301 έως 600 ώρες (38,9%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,9%).

Επίσης, δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης (37,9%) και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (59,9%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των καταγεγραμμένων: Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων «άνεργων» εντυπωσιακά, δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (93,4%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια (41,2%). Κατέχουν τη κάρτα ανεργίας έως έξι μήνες (57,3%). Ως μακροχρόνια άνεργοι που κατέχουν κάρτα ανεργίας πλέον των δύο ετών δηλώνει το 10,0%. Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 3,4% των καταγεγραμμένων, ενώ σε ειδική ευπαθή κατηγορία δηλώνει ότι ανήκει το 6,3%. Σχετικά με τα

προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα για την επιδότηση, οι καταγεγραμμένοι στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (34,8%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (18,7%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των καταγεγραμμένων: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 52,2% των καταγεγραμμένων, διάρκειας μέχρι 6 μήνες (32,3%) και 1 έως 3 χρόνια (25,2%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (81,4%), με σύμβαση αορίστου χρόνου (37,2%). Δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπιζαν καμία δυσκολία στον εργασιακό χώρο (92,4%). Από τη μέχρι σήμερα εργασία τους ασφάλιση διαθέτει το 55,5%.

Αναζήτηση εργασίας από τους καταγεγραμμένους: Οι καταγεγραμμένοι δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (61,8%) χρησιμοποιώντας ως κύρια πηγή το κοινωνικό περιβάλλον, δηλαδή φίλους και γνωστούς (91,1%), αλλά και μικρές αγγελίες (68,9%). Πρώτος λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ ήταν κυρίως για ανεύρεση εργασίας (85,3%) και δεύτερος λόγος για κατάρτιση (72,6%) και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (11,4%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (30,0%), ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης (14,3%) και μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (10,1%). Ενδιαφέρονται κυρίως για θέσεις πλήρους απασχόλησης (76,8%) και με οποιοδήποτε μορφή (17,0%). Προτιμούν το πρωινό ωράριο (51,4%), ενώ το 30,5% δεν εκφράζει προτίμηση σε συγκεκριμένο ωράριο. Δηλώνουν ότι είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα τους δινόταν (86,8%), αλλά δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (71,2%) ή σε άλλη χώρα (95,9%). Δεν ενδιαφέρονται για κάποιο νέο επάγγελμα (77,4%) και είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (97,1%).

Προσδιορίζουν αδυναμίες και ελλείψεις που αντιμετωπίζουν σε συγκεκριμένες δεξιότητες για την ανεύρεση εργασίας στο τρόπο και

τα μέσα αναζήτησής της (94,2%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (40,0%). Ωστόσο, δεν θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στην εκπαίδευση ή την κατάρτισή τους (84,2%) παρά τις σχετικά χαμηλές επιδώσεις τους.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Πρεβέζης οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν ξένες γλώσσες χωρίς να διαθέτουν κάποιο σχετικό πτυχίο. Δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μηνών, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση αορίστου χρόνου και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα και ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους. Παρά τα χαμηλά προσόντα τους, δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

III.2 Η εφαρμογή των κριτηρίων για την επιδότηση

Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν. Πρεβέζης καταγράφηκαν συνολικά 2739 άνεργοι από τους οποίους 471 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (17,2%) και 952 γυναίκες που διέθεταν αποκλειστικά και μόνο ένα κριτήριο, του φύλου (35,0%) . Για να μελετηθεί αναλυτικά η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση επιβάλλεται την παρουσίασή τους διακριτά για άνδρες και γυναίκες, εφόσον το φύλο συνιστά ένα από αυτά τα κριτήρια.

Η διάθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τους άνδρες: Οι άνδρες με ένα κριτήριο ανέρχονται σε 10%, από τους οποίους μακροχρόνια άνεργοι δηλώνει το 45%. Οι υπόλοιποι συνδυασμοί για τους άνδρες με ένα κριτήριο συνίστανται σε λαμβάνοντες επίδομα ανεργίας (21,0%) και σε άνδρες ηλικίας άνω των 45 ετών (17,0%).

Υπάρχουν 77 άνδρες με δύο κριτήρια οι οποίοι είναι κυρίως ηλικίας άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργοι (42,0%) ή μακροχρόνια άνεργοι που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (20,0%) ή λαμβάνουν επίδομα ανεργίας (10,0%).

Άνδρες με τρία κριτήρια είναι συνολικά 9 άτομα, από τους οποίους 4 προέρχονται από ομαδικές απολύσεις, ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Από τους παραπάνω 9 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ να επιδοτηθούν μόνο 2 άτομα και συγκεκριμένα για να ανοίξουν επιχείρηση (ο ένας επιδοτήθηκε για να ανοίξει επιχείρηση επεξεργασίας μαρμάρου).

Δεν υπήρχε άνδρας με τέσσερα κριτήρια στο Ν. Πρεβέζης.

Η διάθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τις γυναίκες: Οι γυναίκες με δύο κριτήρια ανέρχονται σε 793 (29,0%). Δύο στις τρεις γυναίκες της κατηγορίας αυτής είναι μακροχρόνια άνεργες, το 15,0% είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, ενώ αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό αυτών που ανήκαν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (7,1%-το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών).

Οι γυναίκες με τρία κριτήρια ανέρχονται σε 141 άτομα (5,1%) από τις οποίες οι μισές ήταν μακροχρόνια άνεργες και άνω των 45 ετών. Επίσης το 20,6% είναι γυναίκες μακροχρόνια άνεργες που ανήκουν σε ευπαθή κοινωνική ομάδα, αυτό σημειωτέον είναι το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των πέντε νομών.

Τέσσερα κριτήρια συγκεντρώνουν μόνο 15 γυναίκες (0,5%), από τις οποίες οι 6 είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και ανήκουν σε κάποια ευπαθή κοινωνική ομάδα.

Μόνο δύο από τις 15 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτές σε κάποια επιχείρηση. (Η μία από αυτές εργάστηκε για 18 μήνες ως πωλήτρια σε ζαχαροπλαστείο και έπειτα διέκοψε οικειοθελώς για να εργαστεί ως μισθωτοί, χωρίς επιδότηση σε μεξεδοπωλείο.

Πέντε κριτήρια συγκεντρώνει μόνο μία γυναίκα, η οποία είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργη, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ανήκει σε ευπαθή κοινωνική ομάδα. Η γυναίκα αυτή δεν προτάθηκε για επιδότηση.

Συμπέρασμα: Στο Ν. Πρεβέζης δεν εφαρμόστηκαν τα σωρευτικά κριτήρια προτεραιότητας για την επιλογή των «ανέργων» προς επιδότηση.

III.3 Οι επιδοτούμενοι

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων συνολικά: Στο Ν. Πρεβέζης οι επιδοτούμενοι είναι στη πλειονότητά τους γυναίκες (61,8%), ηλικίας 25-29 ετών (28,9%) και 20-24 (24,2%), άγαμοι (54,3%) και έγγαμοι (41,8%). Είναι απόφοιτοι Λυκείου (18,7%), Δημοτικού (16,8%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (14,6%). Ανήκουν κυρίως σε οικογένειες 4 ατόμων (42,9%) και 5 ατόμων (28,3%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων: Οι επιδοτούμενοι δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (77,3%), ενώ μόνο το 22,7% αναφέρει ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης. Από αυτούς το 67,1% έχει παρακολουθήσει ένα σεμινάριο διάρκειας 101-300 ωρών (42,80%). Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (60,9%), αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (92,4%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (62,9%) και δεν έχουν κάποια πρακτική ειδικευση από την εργασία τους την οποία να έχουν κατοχυρώσει μέσω κρατικού φορέα (95,2%).

Οι επιδοτούμενοι δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης (32,3%) ενώ διαθέτει δίπλωμα αυτοκινήτου και μηχανής 32,5% και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (55,3%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων συνολικά: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,1%). Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες 37,3% και περισσότερα από 2 χρόνια (32,6%). Κατέχουν κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (62,3%). Μακροχρόνια άνεργοι είναι το 6,6% και από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 4,3% των επιδοτούμενων. Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (35,2%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (14,1%), ενώ το 23,3% δεν διαθέτει κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων συνολικά: Οι επιδοτούμενοι στην πλειονότητά τους διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (56,5%). Απασχολήθηκαν για μικρό κυρίως διάστημα μέχρι 6 μήνες (30,5%) αλλά και για διάστημα 1 έως 3 χρόνια (27,5%). Ήταν πλήρους απασχόλησης (84,8%) και εργάστηκαν με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (40,8%). Ασφάλιση διέθετε το 62,0%.

Από τους επιδοτούμενους το 36,8% εκδήλωσε ενδιαφέρον για τη δημιουργία επιχείρησης.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους συνολικά: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (58,2%) με χρήση άλλων πηγών όπως το κοινωνικό περιβάλλον, κυρίως γνωστοί (91,2%) και μικρές αγγελίες (70,9%). Πρώτος λόγος εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ ήταν κυρίως για ανεύρεση εργασίας (73,4%) και δεύτερος λόγος για κατάρτιση (67,4%) και επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (12,8%).

Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (32,3%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (12,7%) και ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης (11,0%). Οι επιδοτούμενοι εκδήλωσαν προτίμηση για θέση εργασίας πλήρους απασχόλησης (79,9%) και πρωινό ωράριο (47,9%). Δήλωσαν ότι δεν θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλες περιοχές εκτός του νομού (74,3%), ωστόσο θα αποδέχονταν μια θέση σε άλλη χώρα (86,8%). Είναι άμεσα διαθέσιμοι να αναλάβουν μια θέση εργασίας που θα

τους δινόταν (76,7%) ενώ δεν επιθυμούν αλλαγή του επαγγέλματός τους (81,8%), είναι όμως πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον σύμβουλο εργασίας (95,0%).

Θεωρούν ότι έχουν αδυναμίες και ελλείψεις στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (96,8%), στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (40,5%) στη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος (17,1%). Παρόλα αυτά αναφέρουν ότι δεν αντιμετωπίζουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή τη κατάρτισή τους (88,0%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ΤΕΕ/ΤΕΛ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μήνες, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και διαθέτουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση εντός του νομού αλλά θα αποδέχονταν και μια θέση σε άλλη χώρα και θεωρούν, ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

III.3.1 Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες (65,8%), ηλικίας 20-24 ετών (29,9%), απόφοιτοι Λυκείου (18,7%), ΙΕΚ (17,0%) ΤΕΕ/ΤΕΛ (15,6%), άγαμες (60,0%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες (44,6%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια (72,7%). Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα (62,4%) χωρίς να διαθέτουν σχετικά πτυχίο (92,9%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (56,2%) και δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση από την εργασιακή του εμπειρία την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (95,5%).

Δεν διαθέτουν δίπλωμα οδήγησης (34,0%) και δεν είναι κάτοχοι αυτοκινήτου ή μηχανής (57,7%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων μισθωτών: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (93,5%). Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες (38,9%) και κατέχουν την κάρτα ανεργίας μέχρι 6 μήνες (61,5%). Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δεν προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (95,2%) και δεν ανήκουν σε ευπαθή κοινωνική κατηγορία (94,0%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση, διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή είναι γυναίκες (37,1%) και δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργοι (15,1%), ενώ κανένα κριτήριο δεν διαθέτει το (23,2%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί έχουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία (58,9%). Η διάρκεια της προηγούμενης εργασίας τους ήταν έως 6 μήνες (36,6%) και 1 έως 3 χρόνια (27,6%). Ήταν πλήρους απασχόλησης (82,6%), με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (36,1%) και διαθέτουν ασφάλιση (62,0%). Η πλειονότητά τους ανέφερε ότι δεν αντιμετώπιζαν δυσκολίες στον εργασιακό χώρο (93,0%).

Το 86,4% των επιδοτούμενων μισθωτών δήλωσαν ότι δεν ενδιαφέρονται για την δημιουργία νέας επιχείρησης.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους μισθωτούς: Αναζήτησαν εργασία και εκτός ΟΑΕΔ (64,8%), χρησιμοποιώντας γνωστούς και φίλους (91,9%) ή μικρές αγγελίες (72,3%). Εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ κυρίως για ανεύρεση εργασίας (95,9%) και κατάρτιση ή σεμινάρια (74,9%). Επιθυμούν να εργαστούν εργαζόμενοι κυρίως

ως υπάλληλοι γραφείου (35,0%), μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (12,4%). Ενδιαφέρονταν να εργαστούν κυρίως σε θέσεις πλήρους απασχόλησης (79,1%) και με πρωινό ωράριο εργασίας (46,5%), αποδεχόμενοι άμεσα να εργαστούν (98,1%), όχι όμως σε άλλη περιοχή εκτός του νομού (74,0%) ή στο εξωτερικό (95,7%).

Θεωρούν ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (85,2%), ενώ έχουν στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (97,3%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (39,6%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί συνολικά στον νομό είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-24 ετών, απόφοιτοι λυκείου και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα, αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως μέχρι 6 μήνες, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για ανεύρεση εργασίας και κατάρτιση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου ή μοντέλα, πωλητές και συναφή επαγγέλματα. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους και δεν θεωρούν, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

III.3.2 Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (ΝΕΕ)

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων ΝΕΕ: Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (ΝΕΕ) είναι γυναίκες (54,4%), ηλικίας 25-29 ετών (31,0%), 30-34 ετών (20,4%) και 20-24 ετών (13,7%) έγγαμοι (51,3%). Είναι απόφοιτοι Δημοτικού (23,5%), Λυκείου (18,6%) και Γυμνασίου (14,6%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες (39,7%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων NEE: Οι επιδοτούμενοι NEE γνωρίζουν ξένες γλώσσες (58,0%) αλλά δεν διαθέτουν σχετικό πτυχίο (91,3%). Δεν γνωρίζουν Η/Υ (75,2%) και δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (85,8%).

Έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου και μηχανής (35,8%) και δεν κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανή (50,9%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων NEE: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (89,4%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για περισσότερα από δύο χρόνια (41,2%) και έως έξι μήνες (34,2%) και κατέχουν κάποια ανεργίας έως 6 μήνες (63,8%) και από 13 μήνες έως δύο χρόνια (15,4%). Δεν προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (96,5%). Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, το 31,9% διέθετε ένα κριτήριο του φύλου δηλαδή ήταν γυναίκες, ενώ το 23,5% δεν διέθεταν κανένα κριτήριο.

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων NEE: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτουν σχεδόν οι μισοί από τους επιδοτούμενους NEE (52,2%). Απασχολήθηκαν για διάστημα 4 ετών και πάνω (30,5%), σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (89,6%) και σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου (50,9%). Η πλειονότητά τους δήλωσε πως δεν αντιμετώπισε δυσκολίες στον επαγγελματικό χώρο (94,4%). Ασφάλιση διέθετε το 61,9%. Όπως αναμενόταν, ενδιαφέρονταν για τη δημιουργία νέας επιχείρησης (79,6%).

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους NEE: Δεν αναζήτησαν εργασία εκτός ΟΑΕΔ (54,0%), σε αντίθεση με το σύνολο των επιδοτούμενων. Το 46,0% που αναζήτησε εργασία και εκτός ΟΑΕΔ κινήθηκε κυρίως μέσω γνωστών και φίλων (89,4%). Εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ κυρίως για να επιδοτηθούν ως NEE (67,3%). Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (19,5%), απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (17,2%) και μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (13,8%). Ενδιαφέρονται για θέσεις πλήρους απασχόλησης (83,3%) και πρωινό ωράριο (54,5%). Δεν επιθυμούν να εργαστούν σε άλλη περιοχή εκτός

του νομού (75,5%) ή σε άλλη χώρα (98,2%), να ξεκινήσουν ένα νέο επάγγελμα (88,5%) και δεν θα μπορούσαν να αναλάβουν άμεσα μία θέση εργασίας (62,8%). Θεωρούν ότι δεν έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και κατάρτισή τους (93,4%), αλλά στον εντοπισμό τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (95,1%) και στην επικοινωνία με πιθανούς εργοδότες (43,9%).

Συμπέρασμα: Οι επιδοτούμενοι ως NEE είναι κυρίως γυναίκες ηλικίας 25-29 ετών, απόφοιτοι δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Γνωρίζουν ξένες γλώσσες αλλά δεν γνωρίζουν Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας κυρίως 4 ετών και πάνω, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών και εγγράφηκαν στα μητρώα του ΟΑΕΔ για επιδότηση. Επιθυμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου απασχολούμενοι και στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών και έχουν ασφάλιση από τη μέχρι σήμερα εργασία τους. Ενδιαφέρονται κυρίως για απασχόληση αποκλειστικά στον τόπο της διαμονής τους και δεν θεωρούν, ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

III.4 Η αξιολόγηση του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων

III.4.1 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως μισθωτοί

Από τους επιδοτούμενους μισθωτούς δεν εργάζονται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε το 66,9% και είναι άνεργοι (63,9%). Το 3,1% από αυτούς ήταν ακόμα επιδοτούμενοι, χωρίς όμως να απασχολείται σε κάποια άλλη επιδοτούμενη επιχείρηση από το Πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, ενώ αρκετοί δήλωσαν ότι αποχώρησαν οικειοθελώς (17,5%).

Από τα άτομα που επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί εξακολουθούν να εργάζονται σήμερα στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε το 33,1%. Από αυτούς, έξι στους δέκα απασχολούνται στη συγκεκριμένη επιχείρηση από το 2002 και ήταν η πρώτη επιχείρηση στην οποία τους παρέπεμψαν οι σύμβουλοι απασχόλησης (98,8%). Προσλήφθηκαν ως υπάλληλοι γραφείου (27,2%) και ως μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (21,0%), εξακολουθούν να έχουν σήμερα την ίδια ειδικότητα, η οποία δεν διαφέρει από εκείνη που είχαν εκφράσει την επιθυμία να ασκήσουν ή ασκούσαν στο παρελθόν. Το ωράριο εργασίας τους είναι πρωινό (45,6%) ή διακεκομμένο (34,2%).

III.4.2 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες που επιδοτήθηκαν για να ανοίξουν δική τους επιχείρηση δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στο λιανικό εμπόριο (35,7%) και στο κλάδο των ξενοδοχείων και εστιατορίων (25,9%). Στη πλειονότητά τους εξακολουθούν να ασκούν και σήμερα την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν (87,1%). Από αυτούς που δραστηριοποιούνται σε άλλο κλάδο κανένας δεν επιδοτήθηκε από το ίδιο πρόγραμμα για να απασχοληθεί με μία διαφορετική από την αρχικά δηλωμένη δραστηριότητα.

Οι επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν ήταν ατομικές (88,2%) και δεν έχει αλλάξει η νομική μορφή τους από την έναρξή τους όταν ερωτήθηκαν σχετικά.

Το 76,9% των επιχειρήσεις από αυτές που ιδρύθηκαν με το πρόγραμμα δεν απασχολούν και άλλο άτομο πέραν του ιδιοκτήτη και μόλις το 23,1% απασχολούν και άλλα άτομα, από αυτές το 65,4% απασχολούν ένα άτομο επιπλέον το οποίο έχει επιδοτηθεί από το πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης (46,2%) ενώ το 15,4% απασχολούν δύο άτομα. Σε σχέση με το καθεστώς εργασίας, απασχολούν με πλήρη απασχόληση ένα άτομο κυρίως (68,8%) Όσον

αφορά την σύμβαση εργασίας, σε ποσοστό 61,5% οι εργαζόμενοι απασχολούνται με σύμβαση αορίστου χρόνου. Υπάρχει ωστόσο και ένα συμβοηθούν και μη αμειβόμενο μέλος σε ποσοστό 100%.

Τα άτομα που δεν ασκούν πλέον την ίδια δραστηριότητα για την οποία επιδοτήθηκαν σε ποσοστό 80,0% είναι άνεργοι.

III.4.3 Η αξιολόγηση της επιδότησης των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν για να απασχολήσουν άτομα ως μισθωτούς δραστηριοποιούνταν στους κλάδους του λιανικού εμπορίου (27,5%), σε επιχειρηματικές δραστηριότητες (18,6%) και στο κλάδο ξενοδοχείων και εστιατορίων (8,5%). Ήταν κυρίως ατομικές επιχειρήσεις (72,0%), χωρίς άλλο παράρτημα (77,2%), και απασχολούσαν κυρίως μικρό αριθμό εργαζομένων, από 1-2 άτομα (45,6%), 3-5 (38,1%) και 6-10 (10,9%).

Επιδοτήθηκαν κυρίως για την πρόσληψη ενός ατόμου (64,6%) και κατά τη διάρκεια της επιδότησης, έξι στις δέκα επιχειρήσεις δεν αντικατέστησαν κάποιο από τα άτομα που είχαν αρχικά προσλάβει (62%).

Επίσης, οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις συνέχισαν να απασχολούν ένα από τα άτομα που είχαν προσλάβει και μετά τη λήξη της επιδότησης. Στη πλειονότητά τους οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι το Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης βοηθά στη μείωση της ανεργίας (91,0%) και την κάθε επιχείρηση ατομικά (88,4%).

IV. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ Ν. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

IV.1 Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής «ανέργων»

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των καταγεγραμμένων: Στο Ν. Φθιώτιδας οι «άνεργοι» που καταγράφηκαν ήταν 7105 άτομα. Είναι κυρίως γυναίκες (71,9%), ηλικίας 25-29 ετών (22,2%) και 20-24 ετών (21,5%), άγαμοι (48,6%) και έγγαμοι (47%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Λυκείου (23,4%), Δημοτικού (18,2%) και ΙΕΚ (12%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (43,7%), 5 άτομα και άνω (23,6%) και 3 άτομα (21,5%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των καταγεγραμμένων: Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (58,1%), αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (67,5%). Δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (63%) και δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (74,8%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (25,2%), έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας που κυμαίνεται από 301 έως 600 ώρες (46,8%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,3%).

Επίσης, δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (51,7%) και δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (72,8%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των καταγεγραμμένων: Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων «ανέργων» δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (94,4%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι περισσότερο από δύο χρόνια (41,3%) και πως κατέχουν κάρτα ανεργίας για διάστημα έως έξι μήνες (55,2%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 5% των καταγεγραμμένων και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 6%.

Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, οι καταγεγραμμένοι στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή γυναίκες (38,2%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργες (19%) και άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (16,6%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των καταγεγραμμένων: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 71% των καταγεγραμμένων ανέργων, διάρκειας μέχρι 6 μηνών (32%) και άνω των 4 ετών (18,6%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (82,9%), με συμβάσεις ορισμένου (43%) και αορίστου χρόνου (35%).

Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (91,3%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 52,2% των καταγεγραμμένων ανέργων.

Αναζήτηση εργασίας από τους καταγεγραμμένους: Οι καταγεγραμμένοι άνεργοι δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (67,2%) ενώ εντυπωσιακό είναι το γεγονός πως στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας, όλοι, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (100%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (88,5%) και η δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (10%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (56,9%).

Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων ανέργων αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (83%) και κατά προτίμηση με πρωινό ωράριο (47,6 %). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 24,5%. Το 89,5% των καταγεγραμμένων ανέργων θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (73,6%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (77,5%). Δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (65,8%) ή σε άλλη χώρα (95,6%) και ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (32,7%), πωλητές (12,5%) και ανειδίκευτοι εργάτες (14%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία των καταγεγραμμένων ανέργων, όπως δηλώνουν οι ίδιοι, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (76%). Τέλος, λιγότεροι από τους μισούς (47%) δηλώνουν πως έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους.

Συμπέρασμα: Στο Ν.Φθιώτιδας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι Λυκείου και Δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά κανόνα, δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες ή Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας μέχρι ένα χρόνο, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις ορισμένου και αορίστου χρόνου. Οι μισοί περίπου δεν έχουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών και των ανειδίκευτων εργατών .

Ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

IV.2 Η εφαρμογή των κριτηρίων για την επιδότηση

Στο Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν.Φθιώτιδας καταγράφηκαν συνολικά 7105 «άνεργοι». Υπήρχαν 1179 άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (16,6%) και 2711 γυναίκες με ένα κριτήριο, δηλαδή το κριτήριο του φύλου (38,2%).

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τους άνδρες: Οι άνδρες με ένα κριτήριο ανέρχονται σε 600 (8,4%). Από αυτούς το 46%

δηλώνει μακροχρόνια άνεργοι, το 22% έπαιρνε επίδομα ανεργίας και το 19% ήταν ηλικίας άνω των 45 ετών.

Οι άνδρες με δύο κριτήρια είναι συνολικά 176 (2,5%) και είναι μακροχρόνια άνεργοι ηλικίας άνω των 45 ετών (23,3%) ή μακροχρόνια άνεργοι που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (21,6%) .

Τρία κριτήρια έχουν 40 άνδρες (0,6%). Οι 17 από αυτούς είναι ηλικίας 45 ετών και άνω, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και είναι μακροχρόνια άνεργοι (42,5%). Οι 12 (30%) από τους άνδρες με τρία κριτήρια είναι επίσης ηλικίας άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Από τους παραπάνω 40 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση οι 7: οι 5 προτάθηκαν για να επιδοτηθούν ως μισθωτοί και οι 2 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες .Οι 5 μισθωτοί δήλωσαν πως εργάστηκαν ως πωλητής, εργατοτεχνίτης, σιδηρουργός, βοηθός λογιστή και εργάτης σε κάποια επιχείρηση. Από τους 2 που επιδοτήθηκαν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες ο ένας άνοιξε εστιατόριο και ο άλλος ασχολήθηκε με εμπόριο ζωοτροφών και φυτολιπασμάτων.

Στο Ν.Φθιώτιδας υπήρχαν 3 άνδρες με τέσσερα κριτήρια. Αυτοί ήταν ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργοι, ανήκαν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις και.

Κανένας από τους 3 παραπάνω άνδρες με τέσσερα κριτήρια δεν προτάθηκε για επιδότηση από τον ΟΑΕΔ.

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τις γυναίκες: Οι

γυναίκες στο Ν.Φθιώτιδας που έχουν δύο κριτήρια ανέρχονται σε 1935 (27,2 %) και είναι μακροχρόνια άνεργες (69,7%) και ηλικίας άνω των 45 ετών (13,5%).

Τρία κριτήρια συγκεντρώνουν 388 γυναίκες (5,5%). Από αυτές, η πλειονότητα είναι ηλικίας άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργες (42,5%). Επίσης, το 15,5% είναι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις ενώ το 14,2% είναι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Τέσσερα κριτήρια έχουν 70 γυναίκες του Ν. Φθιώτιδας και οι 43 από αυτές (61,4%) είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προέρχονται από ομαδικές απολύσεις. Το 25,7% των γυναικών με τέσσερα κριτήρια είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Μόλις 5 (7%) από τις 70 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση: 3 για μισθωτή απασχόληση (και οι τρεις επιδοτήθηκαν: η μία εργάστηκε ως καθαρίστρια σε εστιατόριο¹⁴, μία εργάστηκε ως μοδίστρα¹⁵ και άλλη μία δεν δήλωσε την ακριβή απασχόλησή της) και 2 για να ανοίξουν επιχείρηση (μία άνοιξε μίνι-μάρκετ και μία συνεργείο αυτοκινήτων).

Πέντε κριτήρια συγκεντρώνουν μόλις 3 γυναίκες και οι δύο από αυτές είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις, ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργες.

Η άλλη γυναίκα της ομάδας αυτής είναι ηλικίας άνω των 45 ετών,

14 Η συγκεκριμένη γυναίκα προσλήφθηκε αρχικά ως εργάτρια σε μια επιχείρηση. Μετά από εργασία ενός μήνα αμείφθηκε με μόλις 3 ημερομίσθια και κατήγγειλε το γεγονός στον ΟΑΕΔ. Σταμάτησε την εργασία της από την συγκεκριμένη επιχείρηση και ενώ δεν είχε λήξει η επιδότησή της προσλήφθηκε ως καθαρίστρια σε εστιατόριο.

15 Η γυναίκα αυτή εργάστηκε αρχικά σε μια επιχείρηση και αποχώρησε οικειοθελώς. Στη συνέχεια εργάστηκε, μέσω του προγράμματος, σε μία άλλη επιχείρηση ως μοδίστρα και συνέχισε ακόμα για 6 μήνες μετά την λήξη του προγράμματος. Τη χρονική στιγμή της έρευνας είχε υποβάλλει τα χαρτιά της για συνταξιοδότηση.

προέρχεται από ομαδικές απολύσεις, ανήκει σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και παίρνει επίδομα ανεργίας.

Μία από τις τρεις γυναίκες με πέντε κριτήρια προτάθηκε για επιδότηση και αυτή άνοιξε επιχείρηση που ασχολείται με επιδιορθώσεις ενδυμάτων.

IV.3 Οι επιδοτούμενοι

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων συνολικά: Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι είναι κυρίως γυναίκες (66%), ηλικίας 20-24 ετών (28,1%) και 25-29 ετών (25,8%), άγαμοι (60,2%) και έγγαμοι (35,6%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Λυκείου (22,1%), ΙΕΚ (18,4%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (14%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (43,6%), 5 άτομα και άνω (25,6%) και 3 άτομα (21,2%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων: Οι επιδοτούμενοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (66,1%), αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (66,6%). Οι μισοί περίπου δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (53,7%). Δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (76,3%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (23,7%), έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (40,6%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (96,5%).

Επίσης, οι μισοί περίπου έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (55,9%), αλλά δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (67,3%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων συνολικά: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων «ανέργων» δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,6%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες (34,6%) καθώς και περισσότερο των δύο χρόνων

(34,1%). Επίσης κατέχουν κάρτα ανεργίας για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες (54,6%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις των 4,3 % των επιδοτούμενων και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 4,8%. Σε σχέση με τα κριτήρια προτεραιότητας, η πλειονότητα των ατόμων ήταν άνεργες γυναίκες (38%), άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (21,2%) και γυναίκες μακροχρόνια άνεργες (16,5%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων συνολικά: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 75,3% των επιδοτούμενων, διάρκειας από 7 έως 12 μήνες (32,1%) καθώς και μέχρι 6 μήνες (30%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (85,7%), με συμβάσεις αορίστου (38,6%) και ορισμένου χρόνου (38,3%). Ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 51,9% των επιδοτούμενων «ανέργων». Δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους δεν αντιμετώπισε το 90,6%.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους συνολικά: Οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (69,8%), ενώ στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας, όλοι, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (100%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (77,8%) και η δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (20,6%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (52,8%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων «ανέργων» αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (88,9%) και κατά προτίμηση με πρωινό ωράριο (42,6%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 25%. Το 81,3% των επιδοτούμενων θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (76,7%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (80%). Οι επιδοτούμενοι άνεργοι δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (69%) ή σε άλλη χώρα (95,5%). Δήλωσαν ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (31,7%), πωλητές (13,4%), τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί

(6,9%) και ανειδίκευτοι εργάτες (6,5%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι επιδοτούμενοι, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (76,3%), ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (63,3%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι Λυκείου και ΙΕΚ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά κανόνα, γνωρίζουν ξένες γλώσσες αλλά όχι χειρισμό Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια ή για λιγότερο από 6 μήνες. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας μέχρι ένα χρόνο, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις αορίστου και ορισμένου χρόνου. Οι μισοί περίπου δεν έχουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Αναζητούν εργασία εντός του Ν. Φθιώτιδας και τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών, των τεχνολόγων και τεχνικών βοηθών και των ανειδίκευτων εργατών. Ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

IV.3.1 Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί

Στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν.Φθιώτιδας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» που προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτοί σε κάποια επιχείρηση ήταν 994.

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων μισθωτών:

Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες (70,3%), ηλικίας 20-24 ετών (32,8%) και 25-29 ετών (25,3%), άγαμοι (66,3%) και έγγαμοι (29,5%). Είναι κυρίως απόφοιτοι ΙΕΚ (22,4%), Λυκείου (22,2%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (15%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (44,9%), 5 άτομα και άνω (25,9%) και 3 άτομα (19,3%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων μισθωτών:

Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (70,1%) αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (64,4%). Οι μισοί περίπου δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (53,4%). Δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (74,5%), όμως όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (25,5%) έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (38,5%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,1%). Επίσης, οι μισοί περίπου έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (53,2%) αλλά δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (70,2%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων μισθωτών: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,6%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για διάστημα έως 6 μήνες (55,3%). Επίσης, κατέχουν κάρτα ανεργίας για διάστημα έως έξι μήνες (38,3%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις το 4% των επιδοτούμενων μισθωτών και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 4,7%. Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, οι επιδοτούμενοι μισθωτοί διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή γυναίκες (40,4%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες μακροχρόνια άνεργες (18,7 %) και άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (18,9%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων μισθωτών: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 78,3% των επιδοτούμενων μισθωτών, διάρκειας από 7 έως 12 μήνες (35,4%) καθώς και μέχρι 6 μήνες (31,8%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (86,3%), με συμβάσεις ορισμένου (42,2%) και αορίστου χρόνου (35,3%). Δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους δεν αντιμετώπισε το 90,5%. Ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτουν περίπου οι μισοί (50,9%) επιδοτούμενοι μισθωτοί.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους μισθωτούς: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (76,9%) ενώ στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας, όλοι, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (100%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (96,7%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (55,3%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (88,5%) και κατά προτίμηση με πρωινό ωράριο (45,1%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 25,9% . Το 97,2% των επιδοτούμενων μισθωτών θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (72,6%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (79,9%). Δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του Ν.Φθιώπιδας (65,1%) ή σε άλλη χώρα (94,7%) και ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (32,1%), πωλητές (12,9%), τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί (7,1%) και ανειδίκευτοι εργάτες (6,5%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι επιδοτούμενοι μισθωτοί, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (75,6%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (58%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι ΙΕΚ και Λυκείου και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά κανόνα, γνωρίζουν ξένες γλώσσες αλλά όχι χειρισμό Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια ή για λιγότερο από 6 μήνες. Επίσης διαθέτουν κάρτα ανεργίας για μικρό χρονικό διάστημα. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας μέχρι ένα χρόνο, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις ορισμένου και αορίστου χρόνου. Οι μισοί περίπου δεν έχουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας και όχι η επιδότηση για νέους ελεύθερους επαγγελματίες. Αναζητούν εργασία εντός του Ν. Φθιώτιδας, ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και εάν έβρισκαν κάποια εργασία θα την αποδέχονταν άμεσα. Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών, των τεχνολόγων και τεχνικών βοηθών και των ανειδίκευτων εργατών. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτιση τους.

IV.3.2 Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (NEE)

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων NEE: Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι NEE είναι γυναίκες (54,9%) και άνδρες (45,1%), ηλικίας 25-29 ετών (27,3%) και 30-34 ετών (17,8%), έγγαμοι (51,3%) και άγαμοι (44,8%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Λυκείου (21,9%) και Δημοτικού (17,5%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (40,4%), 3 άτομα (26,1%) και 5 άτομα και άνω (24,8%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων NEE:

Οι επιδοτούμενοι NEE, σχεδόν οι μισοί, γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (55,7%) αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (73,6%). Δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (71,9%) και δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (80,7%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (19,3%), έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (47,9%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (94,8%).

Επίσης, αρκετοί έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (62,6%) και δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (60,1%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων NEE: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,8%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για χρονικό διάστημα άνω των δύο χρόνων (46%) και κατέχουν κάρτα ανεργίας για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες (52,7%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις των 5,2% των επιδοτούμενων NEE και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 4,9%. Σε σχέση με τα κριτήρια προτεραιότητας, η πλειονότητα ήταν γυναίκες (31,7%), με το κριτήριο του φύλου, άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (27,1%) και γυναίκες μακροχρόνια άνεργες (10,8%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων NEE: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 67,2% των επιδοτούμενων NEE διάρκειας άνω των 4 χρόνων (28,4%) καθώς και από 1 έως 3 χρόνια (24,9%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (83,9%), με συμβάσεις αορίστου (48,6%) και ορισμένου χρόνου (26,3%). Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (90,8%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτουν πάνω από τους μισούς (54,6%) επιδοτούμενους NEE.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους NEE: Οι μισοί περίπου επιδοτούμενοι NEE δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (51,5%) ενώ στην προσπάθειά τους να βρουν

δουλειά, σχεδόν όλοι, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (100%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η επιδότηση για δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (68%) και η ανεύρεση εργασίας (29,6%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (40,1%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE αναζητά θέση εργασίας πλήρους απασχόλησης (90,5%) και κατά προτίμηση με διακεκομμένο (42,3%) και πρωινό ωράριο (31,5%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 20,7%. Μόλις το 40,73% των επιδοτούμενων NEE θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (87,1%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (80,2%).

Οι επιδοτούμενοι NEE δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του Ν.Φθιώτιδας (82,7%) ή σε άλλη χώρα (97,7%). Δήλωσαν ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (28,9%), πωλητές (17,2%), απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (7%) και ανειδίκευτοι εργάτες (6,3%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι επιδοτούμενοι NEE, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (79,3%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (76,8%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Φθιώτιδας οι επιδοτούμενοι NEE είναι γυναίκες και άνδρες, ηλικίας 25-34 ετών, απόφοιτοι Λυκείου και Δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Δεν γνωρίζουν χειρισμό Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Σχεδόν οι μισοί από τους επιδοτούμενους NEE γνωρίζουν ξένες γλώσσες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια ή για λιγότερο από 6 μήνες. Επίσης διαθέτουν κάρτα ανεργίας για μικρό χρονικό διάστημα (έως 6 μήνες). Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία με τη διάρκεια να ποικίλει σε διάφορα χρονικά διαστήματα. Ήταν εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης,

με συμβάσεις κυρίως αορίστου χρόνου και οι μισοί περίπου δεν έχουν κάποια ασφάλιση από αυτήν την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η επιδότηση για νέους ελεύθερους επαγγελματίες. Αναζητούν εργασία εντός του Ν.Φθιώτιδας και ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση. Η πλειονότητα των επιδοτούμενων ΝΕΕ εάν έβρισκε κάποια εργασία δεν θα την αποδέχονταν άμεσα. Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών, των απασχολούμενων στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών και των ανειδίκευτων εργατών. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

IV.4 Η αξιολόγηση του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων

IV.4.1 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως μισθωτοί

Από τους 994 καταγεγραμμένους «ανέργους» που προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτοί σε κάποια επιχείρηση του Ν. Φθιώτιδας, τελικά μέσω της τηλεφωνικής έρευνας του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ εντοπίστηκαν 611 άτομα (61,5%). Από τα 611 άτομα αυτά που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο των μισθωτών, το 87,2% επιδοτήθηκε από το πρόγραμμα (533 άτομα). Οι άλλοι, για διάφορους λόγους, αν και προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση τελικά δεν επιδοτήθηκαν. Μόλις το 37% των επιδοτούμενων ως μισθωτών, τη χρονική στιγμή που έγινε η έρευνα, συνέχιζε να εργάζεται στην πρώτη επιχείρηση από την οποία επιδοτήθηκε από το πρόγραμμα (από τα 533 άτομα συνέχιζαν να εργάζονται τα 199).

Από αυτά τα 199 άτομα που συνέχιζαν να εργάζονται το 80% απασχολούνταν στην επιχείρηση από το έτος 2002 και αυτή η

επιχείρηση ήταν κατά κανόνα (93,5%) και η πρώτη στην οποία παραπέμφθηκαν. Περίπου ένα στα τρία άτομα (29,1%) προσλήφθηκε με την ειδικότητα του υπαλλήλου γραφείου και ακολούθησαν τα επαγγέλματα των πωλητών (17,1%) και των λογιστών (12,1%). Η κατανομή του κύριου επαγγέλματος που δήλωσε ο «άνεργος» δεν διαφέρει από την κατανομή της ειδικότητας-επαγγέλματος που προσλήφθηκε στην επιχείρηση καθώς και από την κατανομή της ειδικότητας-επαγγέλματος που εξασκεί το χρονικό διάστημα της έρευνας στην επιχείρηση. Το ωράριο εργασίας που έχουν οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί είναι κυρίως πρωινό (51,5%) και διακεκομμένο (31,8%).

Όσοι δεν συνεχίζουν να εργάζονται στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε και σταμάτησαν, η αιτία είναι πως η επιδότηση τους είχε λήξει (94%). Από τα άτομα αυτά (327 συνολικά), τη χρονική στιγμή της έρευνας, δύο στους τρεις (66,1%) ήταν άνεργοι ενώ το 25% απασχολούνταν με μισθωτή απασχόληση χωρίς επιδότηση από κάποιο πρόγραμμα. Τέλος, η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών πιστεύει ότι το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ τους βοήθησε (82%).

IV.4.2 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Από τους 388 καταγεγραμμένους «άνεργους» που προτάθηκαν για επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες, τελικά εντοπίστηκαν 269 άτομα (69,3%) μέσω της τηλεφωνικής έρευνας του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Από τα 269 άτομα που βρέθηκαν και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, τα 262 άτομα (97,4%) επιδοτήθηκαν και άνοιξαν επιχείρηση. Το 41,2% των επιχειρήσεων που άνοιξαν πραγματεύονται με τον κλάδο του λιανικού εμπορίου και το 16,4% με τον κλάδο των ξενοδοχείων και εστιατορίων. Αντίθετα με τους μισθωτούς του προγράμματος στο Ν.Φθιώτιδας, το 83,2% των ΝΕΕ εξακολουθούν να ασκούν την

ίδια δραστηριότητα τη χρονική στιγμή της έρευνας. Οι υπόλοιποι (44 άτομα) δεν ξανα-επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα για κάποια άλλη δραστηριότητα. Κατά κανόνα, η νομική μορφή της επιχείρησης είναι ατομική (85,8%) και από την έναρξη της επιχείρησης η νομική μορφή δεν άλλαξε (98,9%). Στο 42,7% των επιχειρήσεων απασχολούνται και άλλα άτομα εκτός του ιδιοκτήτη. Χαρακτηριστικό είναι πως το 97% των επιχειρήσεων απασχολεί από ένα έως τρία άτομα εκτός του ιδιοκτήτη (ένα άτομο επιπλέον έχει το 61,5% και δύο άτομα το 24,2%). Με καθεστώς πλήρους απασχόλησης εργάζεται το 70% των ατόμων ενώ οι υπόλοιποι με μερική απασχόληση. Ως προς το είδος σύμβασης παρατηρούμε τρεις περιπτώσεις συμβάσεων: στο 42,7% απασχολούνται συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη, στο 31,6% υπάρχει κάποιος συνέταρος ή εξωτερικός συνεργάτης και στο 24,7% υπάρχουν συμβάσεις αορίστου χρόνου.

Τα άτομα τα οποία προτάθηκαν για επιδότηση ως NEE και δεν άνοιξαν επιχείρηση, για διάφορους λόγους, ήταν συνολικά 44 και από αυτά τα 28 (63,6%) τη χρονική στιγμή της έρευνας παρέμεναν άνεργα.

IV.4.3 Η αξιολόγηση της επιδότησης των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις του Ν. Φθιώτιδας που εκδήλωσαν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ήταν 554. Στην τηλεφωνική έρευνα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ βρέθηκαν και απάντησαν 411 επιχειρήσεις (74%).

Μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων αυτών δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο (35%), σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (15,6% - λογιστικά, δικηγορικά γραφεία, πολιτικοί μηχανικοί, αρχιτέκτονες), σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (7,4%) και στο εμπόριο, συντήρηση και επισκευή οχημάτων (7,9%). Το 92,8% των επιχειρήσεων (378 επιχειρήσεις) επιδοτήθηκαν για την πρόσληψη ανέργων. Οι επιχειρήσεις αυτές ήταν κυρίως ατομικές (72,8%) και δεν είχαν κάποιο παράρτημα (87,5%).

Οι μισές περίπου επιχειρήσεις (52,1%) απασχολούσαν ένα έως δύο άτομα ενώ το 28,5% των επιχειρήσεων απασχολούσαν τρία έως πέντε άτομα. Μέσω του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης το 58,9% των επιχειρήσεων προσέλαβε ένα άτομο με επιδότηση και το 32,9% προσέλαβε δύο άτομα με επιδότηση. Από τα άτομα που προσλήφθηκαν με επιδότηση σε κάποια επιχείρηση, το 32,4% αντικαταστάθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Οι επιχειρήσεις που αντικατέστησαν άτομα ήταν συνολικά 122 και από αυτές το 76,2% αντικατέστησαν ένα άτομο. Θετικό είναι το γεγονός ότι πάνω από τις μισές επιχειρήσεις (55,7%) συνεχίζουν να απασχολούν κάποια από τα άτομα που προσέλαβαν και μετά τη λήξη της επιδότησης. Το 68,8% των επιχειρήσεων συνεχίζει να απασχολεί ένα άτομο μετά τη λήξη της επιδότησής του ενώ δύο άτομα συνεχίζει να απασχολεί το 26,2%.

Τέλος, η πλειονότητα των επιχειρήσεων πιστεύει ότι το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης βοηθάει στη μείωση της ανεργίας (87,9%) και πως το συγκεκριμένο πρόγραμμα επιδότησης τις βοήθησε (82,8%).

V. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ

V.1 Τα δεδομένα της καταγραφής-απογραφής «άνεργων»

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των καταγεγραμμένων:
Στο Ν.Λάρισας οι «άνεργοι » που καταγράφηκαν ήταν 9829 άτομα και είναι κυρίως γυναίκες (73,3%), ηλικίας 25-29 ετών (22,2%) και 20-24 ετών (22%), έγγαμοι (51,3%) και άγαμοι (44,8%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Δημοτικού (19,3%) και Λυκείου (15,6%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (43,7 %), 5 άτομα και άνω (21,7%) και 3 άτομα (20,9%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των καταγεγραμμένων:
Οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (59,4%), αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (67,3%). Δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (58,5%) και δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (77,4%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (22,6%), έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας που κυμαίνεται από 301 έως 600 ώρες (38,9%) καθώς και μεσαίας διάρκειας από 101 έως 300 ώρες (37,8%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,1%).

Επίσης, δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (51,7%) και δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (71,3%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των καταγεγραμμένων: Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων «άνεργων» δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (92,9%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες (41,5%) καθώς και άνω των δύο χρόνων (25,2%). Κατέχουν κάρτα ανεργίας για διάστημα έως έξι μήνες (50,9%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται το 6,5% των καταγεγραμμένων και σε ευπαθή κατηγορία

δηλώνει ότι ανήκει το 7%. Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, οι καταγεγραμμένοι στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή γυναίκες (31,1%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργες (23%) και άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (13,2%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των καταγεγραμμένων: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 69,8% των καταγεγραμμένων ανέργων, διάρκειας μέχρι 6 μηνών (36,6%) και άνω των 4 ετών (18,2%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (82,3%), με συμβάσεις αορίστου χρόνου (42,7%) και ορισμένου (41,9%). Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (94,6%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 64,6% των καταγεγραμμένων ανέργων.

Αναζήτηση εργασίας από τους καταγεγραμμένους: Οι καταγεγραμμένοι άνεργοι δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (79,9%) ενώ στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες (82,4%) και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (71,7%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (85,8%) και η δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (13,3%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (60,8%).

Η πλειονότητα των καταγεγραμμένων ανέργων αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (81,2%) και κατά προτίμηση με πρωινό ωράριο (48,7%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 21,6%. Το 87,2% των καταγεγραμμένων ανέργων θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (63,4%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (75,4%). Οι καταγεγραμμένοι άνεργοι δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (64,2%) ή σε άλλη χώρα (94,9%). Δήλωσαν ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (27,1%), ανειδίκευτοι εργάτες (13,2%) και πωλητές (8,9%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία των καταγεγραμμένων ανέργων, όπως δηλώνουν οι ίδιοι, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (91,4%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (77%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Λάρισας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι Δημοτικού και Λυκείου και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά κανόνα, γνωρίζουν ξένες γλώσσες, δεν γνωρίζουν χειρισμό Η/Υ και δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για χρονικό διάστημα μέχρι 6 μήνες. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας μέχρι ένα χρόνο, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις αορίστου και ορισμένου χρόνου. Επίσης διαθέτουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των ανειδίκευτων εργατών και των πωλητών. Ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

V.2 Η εφαρμογή των κριτηρίων για την επιδότηση

Στο Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν.Λάρισας καταγράφηκαν συνολικά 9829 «άνεργοι». Υπήρχαν 1301 άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (12,2%) και 3060 γυναίκες με ένα κριτήριο, δηλαδή το κριτήριο του φύλου (31,1%).

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τους άνδρες: Οι άνδρες με ένα κριτήριο ανέρχονται σε 977 (9,9%). Από αυτούς το 50,5%

δηλώνει μακροχρόνια άνεργοι, το 19,9% ήταν ηλικίας άνω των 45 ετών και το 17,5% έπαιρνε επίδομα ανεργίας.

Δύο κριτήρια είχαν συνολικά 290 άνδρες (3%) και η πλειονότητα (37,6%) ήταν μακροχρόνια άνεργοι ηλικίας άνω των 45 ετών. Είναι επίσης, ηλικίας άνω των 45 ετών που έπαιρναν επίδομα ανεργίας (17,6%) ή μακροχρόνια άνεργοι προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (11,4%).

Τρία κριτήρια έχουν 55 άνδρες (0,6%). Οι 25 από αυτούς (45,5%) είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργοι και προέρχονται από ομαδικές απολύσεις.

Από τους παραπάνω 55 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση μόλις οι 4: οι 3 προτάθηκαν για να επιδοτηθούν ως μισθωτοί και ένας ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας.

Από τους 3 μισθωτούς, ο ένας δήλωσε πως εργάστηκε ως υπάλληλος γραφείου ενώ οι άλλοι δύο είχαν σταματήσει να εργάζονται στην επιχείρηση που τους προσέλαβε.

Το ένα άτομο που επιδοτήθηκε ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας δεν βρέθηκε στην τηλεφωνική έρευνα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Τέσσερα κριτήρια συγκέντρωσαν μόλις 3 άνδρες στο Ν.Λάρισα. Από αυτούς οι δύο είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, παίρνουν επίδομα ανεργίας, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ο άλλος άνδρας με τέσσερα κριτήρια είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργος, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ανήκει σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Κανένας από τους 3 παραπάνω άνδρες με τέσσερα κριτήρια δεν προτάθηκε για επιδότηση από τον ΟΑΕΔ.

Η διάρθρωση και εφαρμογή των κριτηρίων για τις γυναίκες: Οι γυναίκες στο Ν.Λάρισα που έχουν δύο κριτήρια ανέρχονται σε

3134 (32 %) και είναι μακροχρόνια άνεργες (72,1%) και ηλικίας άνω των 45 ετών (11%).

Τρία κριτήρια συγκεντρώνουν 812 γυναίκες (8,3%). Από αυτές, η πλειονότητα (36,6%) είναι ηλικίας άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργες. Επίσης, το 16,5% είναι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ενώ το 14,5% είναι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις.

Τέσσερα κριτήρια έχουν 183 γυναίκες του Ν.Λάρισας (1,9%). Οι 75 από αυτές (41%) είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις. Επίσης, το 20,8% είναι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες ηλικίας άνω των 45 ετών προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ενώ το 19,7% είναι γυναίκες ηλικίας άνω των 45 ετών, παίρνουν επίδομα ανεργίας και προέρχονται από ομαδικές απολύσεις.

Από τις 183 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση οι 16 (8,7%): οι 12 για μισθωτή απασχόληση σε κάποια επιχείρηση και οι 4 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Από τις 12 γυναίκες που προτάθηκαν να εργασθούν ως μισθωτές στην τηλεφωνική έρευνα του ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ βρέθηκαν οι 10. Από αυτές, οι 5 δήλωσαν πως απασχολήθηκαν ως εργάτριες, οι 2 ως υπάλληλοι γραφείου, μία ως τεχνικός και δύο αρνήθηκαν να απαντήσουν. Από τις 4 γυναίκες που προτάθηκαν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες η μία δεν βρέθηκε και οι τρεις άνοιξαν επιχείρηση: η μία γυναίκα άνοιξε επιχείρηση με είδη γάμου-νυφικά, η άλλη με γεωργικά μηχανήματα και η τρίτη άνοιξε εμπορικό κατάστημα με κεντήματα.

Πέντε κριτήρια συγκεντρώνουν 14 γυναίκες. Οι 11 από αυτές (78,6%) είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις, ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια

άνεργες.

Οι υπόλοιπες τρεις γυναίκες της ομάδας αυτής είναι ηλικίας άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις, ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Από τις 14 γυναίκες με πέντε κριτήρια προτάθηκε μόλις μία γυναίκα για να επιδοτηθεί ως μισθωτή σε κάποια επιχείρηση. Αυτή η γυναίκα¹⁶ δήλωσε ότι τελικά εργάστηκε για κάποιο χρονικό διάστημα ως καθαρίστρια σε κάποια επιχείρηση.

V.3 Οι επιδοτούμενοι

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων συνολικά: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι είναι κυρίως γυναίκες (63,8%), ηλικίας 25-29 ετών (28,2%) και 20-24 ετών (27,2%), άγαμοι (56,4%) και έγγαμοι (40,7%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Λυκείου (16%), ΙΕΚ (14,8%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (12,8%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (41,1%), 5 άτομα και άνω (22,2%) και 3 άτομα (21,9%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων: Οι επιδοτούμενοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (64,1%) αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (66,1%). Οι μισοί περίπου δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (51,3%). Επίσης, δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (81,2%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (18,8%) έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (36,1%) καθώς και μεσαίας διάρκειας από 101 έως 300 ώρες (35,8%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (96,9%).

Επίσης, πάνω από τους μισούς, έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου

¹⁶ Η συγκεκριμένη γυναίκα εργάστηκε σε μια επιχείρηση μέχρι να συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό ενσήμων για να συνταξιοδοτηθεί.

ή μηχανής (58,5%) αλλά δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (62,7%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων συνολικά: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων «ανέργων» δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (91,8%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες (42,2%) καθώς και περισσότερο των δύο χρόνων (22,4%). Επίσης, κατέχουν κάρτα ανεργίας για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες (52,2%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις των 5,6 % των επιδοτούμενων και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 4,6%. Σχετικά με τα κριτήρια προτεραιότητας για την επιδότηση, διαθέτουν κυρίως το κριτήριο φύλου, δηλαδή γυναίκες (30,4%) και δύο κριτήρια, γυναίκες μακροχρόνια άνεργες (20,2%) και άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (18,6%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων συνολικά: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 71,9% των επιδοτούμενων, διάρκειας από 7 έως 12 μήνες (27,2%) καθώς και άνω των 4 χρόνων (20,9%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (89,5%) με συμβάσεις αορίστου (51%) και ορισμένου χρόνου (32,3%). Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (95%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 62,7% των επιδοτούμενων «ανέργων».

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους συνολικά: Οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (78,7%) ενώ στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες (82,5%) και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (73,1%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο Πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (73,4%) και η δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (26,1%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (59,8%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων ανέργων αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (86,8%) και κατά προτίμηση με πρωινό

ωράριο (46%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 22,9%. Οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας (77,1%) ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (71,8%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (72,6%). Δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (64,4%) ή σε άλλη χώρα (95,6%). Δήλωσαν ότι προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (28,4%), απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (8,7%), πωλητές (8,6%) και ειδικευμένοι επί των πωλήσεων (7,5%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι επιδοτούμενοι, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (92,1%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (84,1%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι Λυκείου και ΙΕΚ και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Κατά κανόνα γνωρίζουν ξένες γλώσσες, δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες και οι μισοί περίπου γνωρίζουν χειρισμό Η/Υ. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και η πλειονότητα δηλώνουν άνεργοι για χρονικό διάστημα λιγότερο από 6 μήνες. Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία σε χρονικά διαστήματα που ποικιλούν. Εργάζονταν κυρίως σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις αορίστου και ορισμένου χρόνου και κατά κανόνα έχουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Αναζητούν εργασία εντός του Ν. Λάρισας και τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των απασχολούμενων στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών, των πωλητών και των ειδικευμένων επί των πωλήσεων. Οι επιδοτούμενοι «άνεργοι» ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση

και την κατάρτισή τους.

V.3.1 Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί

Στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης στο Ν.Λάρισας οι καταγεγραμμένοι «άνεργοι» που προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτοί σε κάποια επιχείρηση ήταν 1233.

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων μισθωτών: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες (70,6%), ηλικίας 20-24 ετών (31,1%) και 25-29 ετών (29,3%), άγαμοι (60,5%) και έγγαμοι (36,8%). Είναι κυρίως απόφοιτοι ΙΕΚ (18,1%), Λυκείου (15%) και ΤΕΕ/ΤΕΛ (12,9%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (40,9%), 3 άτομα (22,4%) και 5 άτομα και άνω (21,4%).

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων μισθωτών: Οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (66,3%), αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (65%). Πάνω από τους μισούς γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (54,3%). Επίσης, δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (79,9%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (20,1%) έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (37,6%) καθώς και μεσαίας διάρκειας από 101 έως 300 ώρες (37,6%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (97,4%). Επίσης, οι μισοί περίπου, έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (53,6%), αλλά δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (66,4%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων μισθωτών: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (93%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες (43,6%) και άνω των 2 χρόνων (20,3%). Κατέχουν

κάρτα ανεργίας για χρονικό διάστημα μέχρι έξι μήνες (51,9%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις το 5,6% των επιδοτούμενων μισθωτών και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 3,9%. Σχετικά με τα προκαθορισμένα κριτήρια προτεραιότητας που έθετε το πρόγραμμα, οι επιδοτούμενοι μισθωτοί στο νομό διαθέτουν κυρίως το κριτήριο του φύλου, δηλαδή γυναίκες (35,4%), ή δύο κριτήρια, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργες (23,2%) και άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (16,3%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων μισθωτών: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 73,5% των επιδοτούμενων μισθωτών διάρκειας μέχρι 6 μήνες (32,4%) καθώς και από 7 έως 12 μήνες (28,4%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (88%), με συμβάσεις αορίστου (46,2%) και ορισμένου χρόνου (36,6%). Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (95,3%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 61,2% των επιδοτούμενων μισθωτών.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους μισθωτούς: Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (85,5%) ενώ στην προουπάθεια αναζήτησης εργασίας, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες (82,6%) και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (73,4%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η ανεύρεση εργασίας (96,9%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (65,5%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών αναζητά εργασία πλήρους απασχόλησης (86,8%) και κατά προτίμηση με πρωινό (46,6%) ή διακεκομμένο ωράριο (27,6%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 22,4%. Το 96,9% των επιδοτούμενων μισθωτών θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (64,6%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (73,9%). Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (62,4%) ή σε άλλη χώρα (94,6%). Δήλωσαν ότι

προτιμούν να εργαστούν ως υπάλληλοι γραφείου (28,4%), πωλητές (8,1%), τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί (6,4%) και ανειδίκευτοι εργάτες (6,1%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (93,4%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (80,2%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι μισθωτοί είναι κυρίως γυναίκες, ηλικίας 20-29 ετών, απόφοιτοι ΙΕΚ και Λυκείου και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Πάνω από τους μισούς γνωρίζουν χειρισμό Η/Υ. Κατά κανόνα, γνωρίζουν ξένες γλώσσες αλλά δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για λιγότερο από 6 μήνες ή περισσότερο από δύο χρόνια. Επίσης διαθέτουν κάρτα ανεργίας για μικρό χρονικό διάστημα (έως 6 μήνες). Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διάρκειας μέχρι ένα χρόνο, εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις αορίστου και ορισμένου χρόνου. Επίσης έχουν κάποια ασφάλιση από την εργασιακή τους εμπειρία. Οι επιδοτούμενοι μισθωτοί αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Αναζητούν εργασία εντός του Ν.Λάρισας, ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση και εάν έβρισκαν κάποια εργασία θα την αποδέχονταν άμεσα. Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών, των τεχνολόγων και τεχνικών βοηθών και των ανειδίκευτων εργατών. Τέλος, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

V.3.2 Οι επιδοτούμενοι ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (ΝΕΕ)

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επιδοτούμενων NEE: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι NEE είναι άνδρες (54,4%) και γυναίκες (45,6%), ηλικίας 25-29 ετών (25,3%) και 30-34 ετών (17,6%), έγγαμοι (51,2%) και άγαμοι (45,6%). Είναι κυρίως απόφοιτοι Λυκείου (18,6%) και Δημοτικού (15,6%) καθώς και αδιαβάθμητης κλίμακας (14,8%). Ο αριθμός μελών της οικογένειάς τους είναι κυρίως 4 άτομα (41,8%), 5 άτομα και άνω (24,3%) και 3 άτομα (20,8%) .

Συμπληρωματικές γνώσεις και δεξιότητες των επιδοτούμενων NEE: Πάνω από τους μισούς επιδοτούμενους NEE γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα (58%) αλλά δεν έχουν κάποιο σχετικό πτυχίο (69,6%). Δεν γνωρίζουν να χειρίζονται Η/Υ (66%) και δεν έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν σεμινάρια κατάρτισης ή εξειδίκευσης (84,8%). Όμως, όσοι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο (15,2%) έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα μικρής διάρκειας μέχρι 100 ωρών (34,3%) καθώς και μεγάλης διάρκειας 301 έως 600 ωρών (31,3%). Από την εργασιακή τους εμπειρία, δεν έχουν κάποια πρακτική ειδίκευση την οποία να κατοχύρωσαν μέσω κάποιου κρατικού φορέα (95,5%).

Επίσης, έχουν δίπλωμα οδήγησης αυτοκινήτου ή μηχανής (71,3%) αλλά, σχεδόν οι μισοί, δεν έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή (53%).

Τα χαρακτηριστικά ανεργίας των επιδοτούμενων NEE: Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE δεν λαμβάνει επίδομα ανεργίας (88,4%). Δηλώνουν πως είναι άνεργοι για διάστημα μέχρι 6 μήνες (38,5%) ή άνω των δύο χρόνων (27,9%). Κατέχουν κάρτα ανεργίας για χρονικό διάστημα μέχρι έξι μήνες (53,1%). Από ομαδικές απολύσεις προέρχεται μόλις των 5,8% των επιδοτούμενων NEE και σε ευπαθή κατηγορία ανήκει το 6,4%. Σε σχέση με τα κριτήρια προτεραιότητας, η

πλειονότητα των ατόμων ήταν άνδρες χωρίς κάποιο κριτήριο (24,8%), γυναίκες με το κριτήριο του φύλου (17,1%) καθώς και διάφοροι συνδυασμοί κριτηρίων για τους άνδρες (15,6%).

Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των επιδοτούμενων NEE: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 67,6% των επιδοτούμενων NEE διάρκειας άνω των 4 χρόνων (31%) καθώς και από 7 έως 12 μήνες (23,7%). Απασχολήθηκαν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (94,1%) με συμβάσεις αορίστου (65,6%) και ορισμένου χρόνου (19,4%). Δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες στους εργασιακούς χώρους (94%) ενώ ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία διαθέτει το 66,7% των επιδοτούμενων NEE.

Αναζήτηση εργασίας από τους επιδοτούμενους NEE: Οι επιδοτούμενοι NEE δηλώνουν ότι αναζήτησαν εργασία και εκτός από τον ΟΑΕΔ (60,8%) ενώ στην προσπάθεια αναζήτησης εργασίας, ανέτρεξαν σε μικρές αγγελίες (82%) και σε δίκτυα φίλων και γνωστών (71,8%). Ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης ήταν η επιδότηση για δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (88,7%). Δευτερεύων λόγος εγγραφής ήταν η ανεύρεση εργασίας (54,1%).

Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE αναζητά θέση εργασίας πλήρους απασχόλησης (87%) και κατά προτίμηση με πρωινό (40,2%) και διακεκομμένο ωράριο (23,8%). Οποιοδήποτε είδος ωραρίου επιθυμεί το 27,9%. Μόλις το 24,8% των επιδοτούμενων NEE θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας ενώ δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα (90,6%) και επιθυμούν συνεργασία με το σύμβουλο εργασίας (69,4%). Οι επιδοτούμενοι NEE δηλώνουν πως δεν θα αποδέχονταν θέση εργασίας σε περιοχές εκτός του νομού (78,3%) ή σε άλλη χώρα (98,3%). Δήλωσαν ότι προτιμούν να εργαστούν¹⁷ ως υπάλληλοι γραφείου (29,2%), πωλητές (13,3%),

17 Στην ερώτηση αυτή, από το σύνολο των 467 επιδοτούμενων NEE απάντησαν οι 120. Αυτό ενισχύει το γεγονός πως ο βασικός λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η επιδότηση για δημιουργία επιχείρησης ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας.

απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (11,7%) και ανειδίκευτοι εργάτες (5,8%).

Η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι επιδοτούμενοι NEE, είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας (81,8%) ενώ δηλώνουν πως δεν έχουν ελλείψεις στην εκπαίδευση ή κατάρτισή τους (94,4%).

Συμπέρασμα: Στο Ν.Λάρισας οι επιδοτούμενοι NEE είναι άνδρες¹⁸ και γυναίκες, ηλικίας 25-34 ετών, απόφοιτοι Λυκείου και Δημοτικού και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες. Δεν γνωρίζουν χειρισμό Η/Υ, δεν έχουν άλλες γνώσεις ή δεξιότητες και πάνω από τους μισούς επιδοτούμενους NEE γνωρίζουν ξένες γλώσσες. Δεν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και δηλώνουν άνεργοι για λιγότερο από 6 μήνες ή περισσότερο από δύο χρόνια. Επίσης διαθέτουν κάρτα ανεργίας για μικρό χρονικό διάστημα (έως 6 μήνες). Διαθέτουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία με τη χρονική διάρκεια να ποικίλει σε διάφορα διαστήματα. Ήταν εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, με συμβάσεις κυρίως αορίστου χρόνου και έχουν κάποια ασφάλιση από αυτήν την εργασιακή τους εμπειρία. Αναζητούν εργασία κυρίως μέσω φίλων και γνωστών καθώς και μέσω μικρών αγγελιών ενώ ο βασικότερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η επιδότηση για νέους ελεύθερους επαγγελματίες. Αναζητούν εργασία εντός του Ν.Λάρισας και ενδιαφέρονται κυρίως για πλήρη απασχόληση. Η πλειονότητα των επιδοτούμενων NEE εάν έβρισκε κάποια εργασία δεν θα την αποδέχονταν άμεσα.

Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας είναι αυτά των υπαλλήλων γραφείου, των πωλητών, των απασχολούμενων στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών και των ανειδίκευτων εργατών. Επίσης, δεν εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέο επάγγελμα και δεν θεωρούν ότι έχουν ελλείψεις ή αδυναμίες στην εκπαίδευση και την κατάρτισή τους. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως οι επιδοτούμενοι

¹⁸ Για πρώτη φορά στο πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης, μεταξύ των 5 νομών, επιδοτούνται περισσότεροι άνδρες από γυναίκες

ΝΕΕ του Ν. Λάρισας ήταν οι πιο «στοχευμένοι» ως προς τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, δηλαδή πήραν μέρος με αποκλειστικό σκοπό να επιδοτηθούν για να ανοίξουν επιχείρηση.

V.4 Η αξιολόγηση του Προγράμματος των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων

V.4.1 Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως μισθωτοί

Από τους 1233 καταγεγραμμένους «ανέργους» που προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτοί σε κάποια επιχείρηση του Ν. Λάρισας, τελικά μέσω της τηλεφωνικής έρευνας του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, εντοπίστηκαν 831 άτομα (67,4%).

Από τα 831 άτομα που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο των μισθωτών, το 90,1% επιδοτήθηκε από το πρόγραμμα (749 άτομα). Οι άλλοι, για διάφορους λόγους, αν και προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση τελικά δεν επιδοτήθηκαν. Το 46,3% των επιδοτούμενων ως μισθωτών, τη χρονική στιγμή που έγινε η έρευνα, συνέχιζε να εργάζεται στην πρώτη επιχείρηση από την οποία επιδοτήθηκε από το πρόγραμμα (από τα 749 άτομα συνέχιζαν να εργάζονται τα 347). Από αυτά τα 347 άτομα που συνέχιζαν να εργάζονται το 79,4% απασχολούνταν στην επιχείρηση από το έτος 2002 και αυτή η επιχείρηση ήταν κατά κανόνα (95,7%) και η πρώτη στην οποία παρατέμφθηκαν. Το 26,3% των ατόμων προσλήφθηκε με την ειδικότητα του υπαλλήλου γραφείου και ακολούθησαν τα επαγγέλματα των πωλητών (14,1%) και των λογιστών (9,2%). Η κατανομή του κύριου επαγγέλματος που δήλωσε ο «άνεργος» δεν διαφέρει από την κατανομή της ειδικότητας-επαγγέλματος που προσλήφθηκε στην επιχείρηση καθώς και από την κατανομή της ειδικότητας-επαγγέλματος που εξασκεί το χρονικό διάστημα της έρευνας στην επιχείρηση. Το ωράριο εργασίας που έχουν οι επιδοτούμενοι ως μισθωτοί είναι κυρίως πρωινό (51,6%) και διακεκομμένο (38,3%).

Όσοι δεν συνεχίζουν να εργάζονται στην πρώτη επιχείρηση που τους προσέλαβε και σταμάτησαν, το 72,7% σταμάτησε λόγω λήξης της επιδότησης και το 18,8% λόγω οικειοθελούς αποχώρησης. Από τα άτομα αυτά (293 συνολικά), τη χρονική στιγμή της έρευνας, το 69,3%

ήταν άνεργοι ενώ το 23,5% απασχολούνταν με μισθωτή απασχόληση χωρίς επιδότηση από κάποιο πρόγραμμα. Τέλος, η πλειονότητα των επιδοτούμενων μισθωτών πιστεύει ότι το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ τους βοήθησε (82,6%).

V.4.2Η αξιολόγηση των επιδοτούμενων ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες

Από τους 467 καταγεγραμμένους «ανέργους» που προτάθηκαν για επιδότηση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες, τελικά εντοπίστηκαν 328 άτομα (70,2%) μέσω της τηλεφωνικής έρευνας του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ.

Από τα 328 που άτομα που βρέθηκαν και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, τα 325 (98,5%) επιδοτήθηκαν και άνοιξαν επιχείρηση. Το 38,7% των επιχειρήσεων που άνοιξαν πραγματεύονται με τον κλάδο του λιανικού εμπορίου και το 15,8% με τον κλάδο των ξενοδοχείων και εστιατορίων. Αντίθετα με τους μισθωτούς του προγράμματος στο Ν.Λάρισας, το 83,5% των ΝΕΕ εξακολουθούν να ασκούν την ίδια δραστηριότητα τη χρονική στιγμή της έρευνας. Οι υπόλοιποι (52 άτομα) δεν ξανα-επιδοτήθηκαν από το πρόγραμμα για κάποια άλλη δραστηριότητα. Κατά κανόνα, η νομική μορφή της επιχείρησης είναι ατομική (85,4%) και από την έναρξη της επιχείρησης η νομική μορφή δεν άλλαξε (98,9%). Στο 41,2% των επιχειρήσεων απασχολούνται και άλλα άτομα εκτός του ιδιοκτήτη. Χαρακτηριστικό είναι πως το 93,7% των επιχειρήσεων απασχολεί από ένα έως δύο άτομα εκτός του ιδιοκτήτη (ένα άτομο επιπλέον έχει το 67,3% και δύο άτομα το 26,4%). Με καθεστώς πλήρους απασχόλησης εργάζεται το 84,6% των ατόμων¹⁹ ενώ οι υπόλοιποι με μερική απασχόληση. Ως προς το είδος σύμβασης το 40,2% απασχολούνται ως συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη, στο 35,5% υπάρχει κάποιος συντάκτος ή εξωτερικός συνεργάτης και στο 24,7% υπάρχουν συμβάσεις αορίστου χρόνου.

¹⁹ Αφορούν επιχειρήσεις που απασχολούν ένα έως δύο άτομα εξαρουμένου του ιδιοκτήτη

Τα άτομα τα οποία προτάθηκαν για επιδότηση ως NEE και δεν άνοιξαν επιχείρηση, για διάφορους λόγους, ήταν συνολικά 50 και από αυτά τα 32 (64%) τη χρονική στιγμή της έρευνας παρέμεναν άνεργα.

V.4.3Η αξιολόγηση της επιδότησης των επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις του Ν. Λάρισας που εκδήλωσαν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ήταν 1176. Στην τηλεφωνική έρευνα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ βρέθηκαν και απάντησαν 707 επιχειρήσεις (60,2%).

Μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων αυτών δραστηριοποιείται στο λιανικό εμπόριο (27,1%), σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (16,8% - λογιστικά, δικηγορικά γραφεία, πολιτικοί μηχανικοί, αρχιτέκτονες) και στο εμπόριο, συντήρηση και επισκευή οχημάτων (6,5%). Το 97,5% των επιχειρήσεων (707 επιχειρήσεις) επιδοτήθηκαν για την πρόσληψη ανέργων. Οι επιχειρήσεις αυτές ήταν κυρίως ατομικές (65,1%) και δεν είχαν κάποιο παράρτημα (85%). Το 42,6% των επιχειρήσεων απασχολούσαν ένα έως δύο άτομα ενώ το 32,1% απασχολούσαν τρία έως πέντε άτομα. Μέσω του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης το 61% των επιχειρήσεων προσέλαβε ένα άτομο με επιδότηση και το 29,8% προσέλαβε δύο άτομα με επιδότηση. Από τα άτομα που προσλήφθηκαν με επιδότηση σε κάποια επιχείρηση, το 40,1% αντικαταστάθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Οι επιχειρήσεις που αντικατέστησαν άτομα ήταν συνολικά 266 και από αυτές το 80,1% αντικατέστησαν ένα άτομο. Θετικό είναι το γεγονός ότι το 69,1% των επιχειρήσεων συνεχίζουν να απασχολούν κάποια από τα άτομα που προσέλαβαν και μετά τη λήξη της επιδότησης. Το 68% των επιχειρήσεων συνεχίζει να απασχολεί ένα άτομο μετά τη λήξη της επιδότησής του, ενώ δύο άτομα συνεχίζει να απασχολεί το 24,1%.

Τέλος, η πλειονότητα των επιχειρήσεων πιστεύει ότι το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης βοηθάει στη μείωση της ανεργίας (92,7%) και πως το συγκεκριμένο πρόγραμμα επιδότησης τις βοήθησε (94,7%).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV
Αναλυτική παρουσίαση της κατανομής
των κριτηρίων προτεραιότητας κατά νομό

Κώστας Μπουκουβάλας

Κατανομή των κριτηρίων προτεραιότητας επιλογής ανέργων

Ενδιαφέρον παρουσιάζει μια πιο αναλυτική ματιά στον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται τα κριτήρια στις ομάδες ανέργων. Λειτουργώντας σωρευτικά, τα κριτήρια προτεραιότητας επιλογής ανέργων προμοδοτούν:

- Άνεργους από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων
- Άνεργους μεγάλης ηλικίας (άνω των 45 ετών)
- Μακροχρόνια άνεργους (βάσει κάρτας ανεργίας-πάνω από 12 μήνες)
- Επιδοτούμενους άνεργους
- Άνεργους ευπαθών κοινωνικών ομάδων (άτομα με σωματικές ή/ και νοητικές αναπηρίες, παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες, άτομα με θρησκευτικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών).
- Άνεργες γυναίκες

Βάσει της ανάλυσης μας οι άνδρες χωρίς κανένα από τα παραπάνω κριτήρια αποτελούν την πρώτη ομάδα ανέργων. Κατ' αντιποίχια και οι γυναίκες χωρίς επιπλέον κριτήρια πέρα από το γεγονός ότι προμοδοτούνται ως γυναίκες αποτελούν την δεύτερη ομάδα ανέργων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

	ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
	N=7102	N=18207	N=25309
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	(%)	(%)	(%)
ΚΑΝΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟ (-)	52,6	-	14,7
ΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟ (1)	34,7	47,1	43,6
ΔΥΟ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (2)	10,7	41,8	33,1
ΤΡΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (3)	2,0	9,4	7,3
ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (4)	0,1	1,6	1,2
ΠΕΝΤΕ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (5)	-	0,1	0,1
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα 1 βλέπουμε πως η κατανομή των κριτηρίων προτεραιότητας έχει αρκετές ομοιότητες ανά φύλο. Εάν εξαιρέσουμε το γεγονός πως κάθε γυναίκα προμηδοδοτείται αυτομάτως με ένα κριτήριο υπάρχει μια αντιστοιχία ποσοστών ανάμεσα στα δύο φύλα. Οι άνδρες της κατηγορίας “Κανένα κριτήριο” αντιστοιχούν στην κατηγορία γυναικών “Ένα κριτήριο” με τα ποσοστά τους επί του συνόλου του φύλου να είναι παραπλήσια (52,6% και 47,1 % αντίστοιχα). Το ίδιο συμβαίνει και στις υπόλοιπες κατηγορίες κριτηρίων: Οι γυναίκες με ένα κριτήριο επιπλέον, δηλαδή με δύο κριτήρια είναι κατά 7 % περισσότερες σε σχέση με τους άνδρες με ένα κριτήριο ενώ περίπου 10% ανδρών και γυναικών έχουν δύο κριτήρια επιπλέον πέραν του φύλου.

Μια άλλη πιο συνολική οπτική του παραπάνω πίνακα είναι να δούμε τα ποσοστά των κατηγοριών των κριτηρίων σε σύγκριση με το σύνολο και λαμβάνοντας υπόψιν πως έχουμε υπερδιπλάσιες γυναίκες από τους άνδρες (Πίνακας 2).

Η κατηγορία των ανδρών με ένα κριτήριο είναι το 10 % επί του συνόλου ενώ η αντίστοιχη ομάδα των γυναικών έχει τριπλάσιο ποσοστό (30,1 % - δύο κριτήρια το ένα όμως είναι η προμηδοότητα του φύλου των γυναικών).

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ:
ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ**

	ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
	N=7102	N=18207	N=25309
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	(%)	(%)	(%)
ΚΑΝΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟ (-)	14,7	-	14,7
ΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟ (1)	9,7	33,9	43,6
ΔΥΟ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (2)	3,0	30,1	33,1
ΤΡΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (3)	0,5	6,8	7,3
ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (4)	0,0	1,2	1,2
ΠΕΝΤΕ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (5)	-	0,1	0,1
ΣΥΝΟΛΟ	28,1	71,9	100,0%

Ο πίνακας 2 μας δείχνει τις διαφορετικές ποσοστώσεις του φύλου στον πληθυσμό υπό το πρίσμα της κατανομής των κριτηρίων σε αυτόν.

Είναι ενδιαφέρον να δούμε πως κατανέμονται τα κριτήρια προτεραιότητας επιλογής ανέργων ανά νομό (ΠΙΝΑΚΑΣ 3):

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΟ

		ΝΟΜΟΣ				
		ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ
	ΚΑΝΕΝΑ	556	226	471	1179	1301
		14,4%	12,7%	17,2%	16,6%	13,2%
Κ	1 ΚΡΙΤΗΡΙΟ	1677	777	1232	3311	4037
Ρ		43,5%	43,5%	45,0%	46,6%	41,1%
Ι	2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1329	632	870	2111	3424
Τ		34,5%	35,4%	31,8%	29,7%	34,8%
Η	3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	272	135	150	428	867
Ρ		7,1%	7,6%	5,5%	6,0%	8,8%
Ι	4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	16	15	15	73	186
Α		,4%	,8%	,5%	1,0%	1,9%
	5 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1		1	3	14
		,0%		,0%	,0%	,1%
ΣΥΝΟΛΟ		3851	1785	2739	7105	9829
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Οι άνεργοι χωρίς κριτήρια είναι αποκλειστικά άνδρες και οι γυναίκες εξαιτίας του φύλου έχουν αυτόματα ένα κριτήριο.

- Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων **χωρίς κριτήρια** (άνδρες) υπάρχει στο νομό Πρέβεζας (17,2 %) και το μικρότερο στο νομό Θεσπρωτίας (12,7 %).
- Οι άνεργοι με **ένα κριτήριο** παρατηρούνται με 46,6 % στο νομό Φθιώτιδας (μέγιστη τιμή) και με 41,1 % στο νομό Λαρίσης (ελάχιστη τιμή).

Ειδικότερα στους άνδρες τη μέγιστη τιμή (11,6 %) παρατηρούμε στο νομό Άρτας και στις γυναίκες στο νομό Φθιώτιδας (38,2%).

- **Δύο κριτήρια** συγκεντρώνουν κατά 35,4 % στο νομό Θεσπρωτίας εν αντιθέσει με το 29,7 % του νομού Φθιώτιδας.

Ειδικότερα στους άνδρες τη μέγιστη τιμή (3,9 %) παρατηρούμε στο νομό Άρτας και στις γυναίκες στους νομούς Θεσπρωτίας και Λάρισας (31,9 %).

- Μεταξύ των πέντε νομών ο νομός Λαρίσης έχει το μεγαλύτερο ποσοστό 8,8% με άνεργους με **τρία κριτήρια** ενώ ο νομός Πρέβεζας έχει το μικρότερο 5,5%. Ειδικότερα στους άνδρες τη μέγιστη τιμή (0,8 %) παρατηρούμε στο νομό Θεσπρωτίας και στις γυναίκες στο νομό Λάρισας (8,3 %).
- Άνεργοι με **τέσσερα ή πέντε κριτήρια** αποτελούν σημαντικό μικρό κομμάτι του πληθυσμού μας και αντιπροσωπεύουν μόλις το 1,3 % αυτού. Οι περισσότεροι δε εξ αυτών βρίσκονται στους νομούς Λαρίσης και Φθιώτιδας.

A. Κατανομή των κριτηρίων στο νομό Άρτας

Στο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του νομού Άρτας είχαμε 3851 άνεργους. Υπήρχαν 556 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (14,4 % του συνόλου) και 1231 γυναίκες με ένα κριτήριο, αυτό του φύλου (32 % του συνόλου).

Θα μελετήσουμε τη διάρθρωση των κριτηρίων προτεραιότητας αναλυτικά για άνδρες και γυναίκες.

A1. Άνδρες στο νομό Άρτας

Οι άνδρες στο νομό Άρτας που έχουν **ένα μόλις κριτήριο** είναι 446 και αποτελούν το 11,6 % του συνόλου των άνεργων. Μακροχρόνια άνεργοι είναι περίπου οι μισοί (47,8 %) ενώ ένα υψηλότερο ποσοστό 17 % προέρχεται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (με διαφορά το υψηλότερο μεταξύ των 5 νομών). Οι άνδρες άνω των 45 ετών (15,5 %), με επίδομα ανεργίας (17,3 %) και προερχόμενοι από ομαδικές

απολύσεις (2,5 %) είναι οι υπόλοιποι συνδυασμοί για τους άνδρες με ένα κριτήριο και τα αντίστοιχα ποσοστά είναι τα χαμηλότερα μεταξύ των 5 νομών.

Οι άνδρες με **δύο κριτήρια** είναι κυρίως όσοι είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργοι (ένας στους τρεις) ή ταυτόχρονα μακροχρόνια άνεργοι και προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (28,5 % - το υψηλότερο μεταξύ των 5 νομών). Σημαντικό είναι επίσης και το ποσοστό ανδρών άνω των 45 ετών και ταυτόχρονα παίρνουν επίδομα ανεργίας (17,9 %).

Οι άνδρες με **τρία κριτήρια** είναι 20 άτομα (0,5 % επί του συνόλου) και είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών - μακροχρόνια άνεργοι- με επίδομα ανεργίας (6 άτομα), άνω των 45 ετών - μακροχρόνια άνεργοι- προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (5 άτομα) και άνω των 45 ετών - μακροχρόνια άνεργοι- προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις (6 άτομα).

Από τους παραπάνω 20 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ να επιδοτηθούν (είτε ως μισθωτοί είτε ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες) 2 άτομα. Ένας προτάθηκε να εργασθεί ως μισθωτός και ένας για να ανοίξει επιχείρηση ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (άνοιξε ψητοπωλείο).

Το μέγιστο αριθμό κριτηρίων στο νομό Άρτας συγκεντρώνει μόλις ένας άνδρας με **τέσσερα κριτήρια**: είναι άνω των 45 ετών, παίρνει επίδομα ανεργίας και προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ο άνδρας αυτός δεν προτάθηκε από τον ΟΑΕΔ για οποιαδήποτε επιδότηση.

A2. Γυναίκες στο νομό Άρτας

Οι γυναίκες στο νομό Άρτας που έχουν **δύο κριτήρια**²⁰ είναι 1178 και αποτελούν το 30,6 % του συνόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό (72,2

²⁰ στις γυναίκες το φύλο αποτελεί εξ ορισμού κριτήριο

%) αυτών των γυναικών είναι μακροχρόνια άνεργες που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών. Ακολουθούν γυναίκες άνω των 45 ετών (14 %) και γυναίκες προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (7 %).

Στην ομάδα των γυναικών με **τρία κριτήρια** ανήκουν 252 γυναίκες. Άνω των 45 ετών και ταυτόχρονα μακροχρόνια άνεργες είναι το 64 % (το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών) και προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και μακροχρόνια άνεργες είναι το 20 %. Ελάχιστοι είναι οι συνδυασμοί όπως άνω των 45 ετών και ομαδικές απολύσεις, επίδομα ανεργίας και ομαδικές απολύσεις, προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και ομαδικές απολύσεις.

Με **τέσσερα κριτήρια** συναντάμε μόλις 15 γυναίκες (0,4 % του συνόλου) και οι 10 εξ αυτών είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Μόλις μία γυναίκα από τις παραπάνω 15 με τέσσερα κριτήρια επιδοτήθηκε ως νέα ελεύθερη επαγγελματίας και ασχολήθηκε με εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Με **πέντε κριτήρια** υπάρχει μόλις μία γυναίκα που είναι άνω των 45 ετών, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργη. Η γυναίκα αυτή δεν προτάθηκε για επιδότηση.

B. Κατανομή των κριτηρίων στο νομό Θεσπρωτίας

Στο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του νομού Θεσπρωτίας είχαμε 1785 ανέργους. Υπήρχαν 226 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (12,7 % του συνόλου) και 614 γυναίκες με ένα κριτήριο, αυτό του φύλου (34,4 % του συνόλου).

B1. Άνδρες στο νομό Θεσπρωτίας

Οι άνδρες με **ένα κριτήριο** ήταν 163 (9 % του συνόλου) και το 45 %

αυτών ήταν μακροχρόνια άνεργοι, το 25 % έπαιρνε επίδομα ανεργίας και το 23% ήταν άνω των 45 ετών (οι δύο τελευταίες κατηγορίες έχουν τα υψηλότερα ποσοστά μεταξύ των 5 νομών για την ομάδα των ανδρών με ένα κριτήριο).

Δύο κριτήρια είχαν 63 άτομα (3,5 % του συνόλου) και η πλειονότητα ήταν άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργοι (32%). Άνω των 45 ετών και προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις ήταν το 22,2 %. Το ποσοστό της κατηγορία αυτής είναι το μεγαλύτερο συγκριτικά με τους άλλους νομούς και αισθητά υψηλότερο από τον επόμενο νομό (Φθιώτιδα - μόλις 10 %).

Τρία κριτήρια είχαν μόλις 15 άνδρες και κατανέμονταν είτε σε άνω των 45 ετών - με επίδομα ανεργίας - προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις (40 %) είτε σε άνω των 45 ετών - μακροχρόνια άνεργοι - προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις (40 %).

Ένας μόλις άνδρας από τους 15 εργάστηκε ως μισθωτός σε κάποια επιχείρηση. Οι υπόλοιποι 14 δεν προτάθηκαν για επιδότηση.

Δεν υπήρχε άνδρας με **τέσσερα κριτήρια** στο νομό Θεσπρωτίας.

B2. Γυναίκες στο νομό Θεσπρωτίας

Οι γυναίκες με **δύο κριτήρια** ήταν 569 (32 % του συνόλου) και το 70 % αυτών ήταν μακροχρόνια άνεργες ενώ το 16,5% ήταν άνω των 45 ετών και 8,6% έπαιρνε επίδομα ανεργίας.

Τρία κριτήρια είχαν 120 γυναίκες (6,7 % του συνόλου) με τις μισές από αυτές να είναι άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργες. Περίπου μία στις δέκα γυναίκες ήταν μακροχρόνια άνεργη και προερχόμενη από ομαδικές απολύσεις ή μακροχρόνια άνεργη και προερχόμενη από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Σημαντικό ποσοστό συναντάμε σε γυναίκες που παίρνουν επίδομα ανεργίας και είτε προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (7,5 %) είτε είναι άνω των

45 ετών (7,5 %).

Τέσσερα κριτήρια έχουν 15 γυναίκες και οι 6 εξ αυτών είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προερχόμενη από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Άλλες 6 γυναίκες είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προέρχονται από ομαδικές απολύσεις.

Ωστόσο, καμία από τις 15 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια δεν προτάθηκε για να επιδοτηθεί είτε ως μισθωτή είτε ως νέα ελεύθερη επαγγελματίας.

Δεν υπήρχε γυναίκα με πέντε κριτήρια στο νομό Θεσπρωτίας.

Γ. Κατανομή των κριτηρίων στο νομό Πρέβεζας

Στο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του νομού Πρέβεζας είχαμε 2739 άνεργους. Υπήρχαν 471 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (17,2 % του συνόλου) και 952 γυναίκες με ένα κριτήριο, αυτό του φύλου (35 % του συνόλου).

Γ1. Άνδρες στο νομό Πρέβεζας

Η κατανομή των ανδρών με **ένα κριτήριο** (10 % του συνόλου) περιλαμβάνει κυρίως μακροχρόνια άνεργους (45 %), με επίδομα ανεργίας (21%) και άνω των 45 ετών (17 %).

Δύο κριτήρια έχουν 77 άνδρες και το 42 % είναι άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργοι (το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών). Μακροχρόνια άνεργοι προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες είναι το 20 % και 10 % είναι άνω των 45 ετών και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Τρία κριτήρια έχουν μόλις 9 άτομα και 4 εξ αυτών προέρχονται

από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και παίρνουν επίδομα ανεργίας. Από τους 9 αυτούς άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση οι 2 και συγκεκριμένα για να επιδοτηθούν για να ανοίξουν επιχείρηση. Ο ένας επιδοτήθηκε για να ανοίξει επιχείρηση επεξεργασίας μαρμάρου και ο άλλος δεν βρέθηκε για να απαντήσει στην τηλεφωνική έρευνα που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ.

Δεν υπήρχε άνδρας με **τέσσερα κριτήρια** στο νομό Πρέβεζας.

Γ2. Γυναίκες στο νομό Πρέβεζας

Οι γυναίκες στο νομό Πρέβεζας που έχουν **δύο κριτήρια** (επιπλέον ένα από το κριτήριο του φύλου) είναι 793 και αποτελούν το 29 % του συνόλου. Δύο στις τρεις γυναίκες της κατηγορίας αυτής είναι μακροχρόνια άνεργες, το 15 % είναι άνω των 45 ετών ενώ αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό αυτών που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (7,1 % - το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών).

Για τις γυναίκες με **τρία κριτήρια** (141 άτομα - 5,1 % του συνόλου) οι μισές ήταν μακροχρόνια άνεργες και άνω των 45 ετών. Το υψηλότερο ποσοστό (20,6 %) μακροχρόνια ανέργων γυναικών προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, το συναντάμε στο νομό Πρέβεζας.

Όπως και στους άλλους δύο νομούς της Ηπείρου (Αρτα, Θεσπρωτία) έτσι και στο νομό Πρέβεζας στην κατηγορία των γυναικών με **τέσσερα κριτήρια** συναντάμε μόλις 15 γυναίκες (0,5 % του συνόλου) και οι 6 από αυτές είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

Από τις 15 γυναίκες οι 2 προτάθηκαν για επιδότηση ως μισθωτές σε κάποια επιχείρηση. Η μία γυναίκα εργάστηκε ως πωλήτρια σε

ζαχαροπλαστείο²¹ ενώ η άλλη γυναίκα δεν κατέστη δυνατόν να βρεθεί μέσω της τηλεφωνικής έρευνας για να ξέρουμε εάν εργάστηκε ή όχι και σε ποια ειδικότητα.

Με **πέντε κριτήρια** υπάρχει μόλις μία γυναίκα που είναι άνω των 45 ετών, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργη. Η γυναίκα αυτή δεν προτάθηκε για επιδότηση.

Δ. Κατανομή των κριτηρίων στο νομό Φθιώτιδας

Στο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του νομού Φθιώτιδας είχαμε 7105 άνεργους. Υπήρχαν 1179 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (16,6 % του συνόλου) και 2711 γυναίκες με ένα κριτήριο, αυτό του φύλου (38,2 % του συνόλου). Τα ποσοστά αυτά είναι από τα υψηλότερα ανάμεσα στους 5 νομούς για τις ομάδες άνεργων χωρίς κριτήρια (πέραν του φύλου)

Δ1. Άνδρες στο νομό Φθιώτιδας

Οι άνδρες με **ένα κριτήριο** ήταν 600 (8,4 % του συνόλου) και το 46 % αυτών ήταν μακροχρόνια άνεργοι, το 22 % έπαιρνε επίδομα ανεργίας και το 19% ήταν άνω των 45 ετών.

Δύο κριτήρια έχουν 176 άνδρες (2,5 % του συνόλου) και είναι χαρακτηριστική η διασπορά των συνδυασμών των δύο κριτηρίων για το συγκεκριμένο νομό. Δύο στους πέντε άνδρες είναι είτε μακροχρόνια άνεργοι και ταυτόχρονα άνω των 45 ετών είτε μακροχρόνια άνεργοι προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

²¹ Η συγκεκριμένη γυναίκα εργάστηκε για 18 μήνες στο ζαχαροπλαστείο και έπειτα διέκοψε οικειοθελώς τη συνεργασία της. Τη χρονική στιγμή της έρευνας εργαζόνταν σε μεξεδοπωλείο ως μισθωτή χωρίς επιδότηση.

Ένας στους δέκα άνδρες είναι είτε άνω των 45 ετών και παίρνει επίδομα ανεργίας είτε προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και παίρνει επίδομα ανεργίας είτε είναι μακροχρόνια άνεργος και προέρχεται από ομαδικές απολύσεις είτε είναι άνω των 45 ετών και προέρχεται από ομαδικές απολύσεις. Δηλαδή ένα ποσοστό 46 % ανδρών κατανέμεται σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες κριτηρίων.

Τρία κριτήρια έχουν 40 άνδρες (0,6 % του συνόλου). Οι 17 από αυτούς είναι άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και είναι μακροχρόνια άνεργοι και οι 12 είναι επίσης άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Από το σύνολο των 40 ανδρών με τρία κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση οι 7: οι 5 προτάθηκαν για να επιδοτηθούν ως μισθωτοί και οι 2 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι 5 μισθωτοί βρέθηκαν τηλεφωνικά και εργάστηκαν ως πωλητής, εργατοτεχνίτης, σιδηρουργός, βοηθός λογιστή και εργάτης σε κάποια επιχείρηση. Από τους 2 που επιδοτήθηκαν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες ο ένας άνοιξε εστιατόριο και ο άλλος ασχολήθηκε με εμπόριο ζωοτροφών και φυτολιπασμάτων.

Για πρώτη φορά συναντάμε άνδρες με **τέσσερα κριτήρια** στο νομό Φθιώτιδας. Υπάρχουν 3 άνδρες που είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργοι, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Κανένας από τους 3 παραπάνω άνδρες με τέσσερα κριτήρια δεν προτάθηκε για επιδότηση από τον ΟΑΕΔ.

Δ2. Γυναίκες στο νομό Φθιώτιδας

Οι γυναίκες στο νομό Φθιώτιδας που έχουν **δύο κριτήρια** (επιπλέον ένα από το κριτήριο του φύλου) είναι 1935 και αποτελούν το 27,2

% του συνόλου. Επτά στις δέκα γυναίκες με δύο κριτήρια είναι μακροχρόνια άνεργες και το 13,5% είναι άνω των 45 ετών.

Τρία κριτήρια συγκεντρώνουν 388 γυναίκες (5,5 % του συνόλου) με την πλειονότητα να είναι άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργες. Το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών (15,5 %) το συναντάμε σε γυναίκες προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις και μακροχρόνια άνεργες στο νομό Φθιώτιδας. Παρόμοιο ποσοστό έχουν και οι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Επίσης σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τους άλλους νομούς έχουμε για γυναίκες άνω των 45 ετών προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις (9,3%).

Τέσσερα κριτήρια έχουν 70 γυναίκες του νομού και οι 43 από αυτές (61,4 %) είναι γυναίκες άνω των 45 ετών προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις και μακροχρόνια άνεργες. Μία στις τέσσερις (25,7%) γυναίκες της ομάδας αυτής είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργη και προερχόμενη από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Μόλις 5 από τις 70 γυναίκες (7%) με τέσσερα κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση: 3 για μισθωτή απασχόληση (και οι τρεις επιδοτήθηκαν: η μία εργάστηκε ως καθαρίστρια σε εστιατόριο²², μία εργάστηκε ως μοδίστρα²³ και άλλη μία δεν δήλωσε την ακριβή απασχόλησή της) και 2 για να ανοίξουν επιχείρηση (μία άνοιξε μίνι-μάρκετ και μία συνεργείο αυτοκινήτων).

Πέντε κριτήρια συγκεντρώνουν μόλις 3 γυναίκες και οι δύο από αυτές είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργες. Η άλλη γυναίκα της ομάδας αυτής έχει τα ίδια κριτήρια

22 Η συγκεκριμένη γυναίκα προσλήφθηκε αρχικά ως εργάτρια σε μια επιχείρηση. Μετά από εργασία ενός μήνα αμείφθηκε με μόλις 3 ημερομίσθια και κατήγγειλε το γεγονός στον ΟΑΕΔ. Σταμάτησε την εργασία της από την συγκεκριμένη επιχείρηση και ενώ δεν είχε λήξει η επιδότησή της προσλήφθηκε ως καθαρίστρια σε εστιατόριο.

23 Η γυναίκα αυτή εργάστηκε αρχικά σε μια επιχείρηση και αποχώρησε οικειοθελώς. Στη συνέχεια εργάστηκε μέσω του προγράμματος, σε μία άλλη επιχείρηση ως μοδίστρα και συνέχισε ακόμα για 6 μήνες μετά την λήξη του προγράμματος. Τη χρονική στιγμή της έρευνας είχε υποβάλλει τα χαρτιά της για συνταξιοδότηση.

με τα παραπάνω αλλά δεν είναι μακροχρόνια άνεργη και παίρνει επίδομα ανεργίας.

Μία από τις τρεις γυναίκες με πέντε κριτήρια προτάθηκε για επιδότηση και αυτή άνοιξε επιχείρηση που ασχολείται με επιδιορθώσεις ενδυμάτων.

Ε. Κατανομή των κριτηρίων στο νομό Λάρισας

Στο πρόγραμμα της ολοκληρωμένης παρέμβασης του νομού Λάρισας είχαμε 9829 ανέργους. Υπήρχαν 1301 άνδρες χωρίς κανένα κριτήριο (12,2 % του συνόλου) και 3060 γυναίκες με ένα κριτήριο, αυτό του φύλου (31,1 % του συνόλου).

Ε1. Άνδρες στο νομό Λάρισας

Οι άνδρες με **ένα κριτήριο** ήταν 977 (9,9 % του συνόλου) και πάνω από τους μισούς ήταν μακροχρόνια άνεργοι. Ένας στους πέντε άνδρες (20 %) της ομάδας αυτής ήταν άνω των 45 ετών και ένα ποσοστό 17,5 % έπαιρνε επίδομα ανεργίας.

Δύο κριτήρια είχαν 290 άνδρες (3 % του συνόλου) και η πλειονότητα (37,6 %) ήταν μακροχρόνια άνεργοι και άνω των 45 ετών. Το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών κατέχουν οι άνδρες άνω των 45 ετών που παίρνουν επίδομα ανεργίας (17,6% - ο νομός Άρτας έχει 17,9 %).

Τρία κριτήρια έχουν 55 άνδρες (0,6 % του συνόλου) με τους 25 από αυτούς να είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργοι και προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις. Ένας στους τέσσερις άνδρες ήταν είτε άνω των 45 ετών, προερχόμενος από ομαδικές απολύσεις και μακροχρόνια άνεργος είτε επίσης άνω των 45 ετών, προερχόμενος από ομαδικές απολύσεις με επίδομα ανεργίας.

Από τους 55 άνδρες με τρία κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση μόλις οι 4: οι τρεις για να εργαστούν ως μισθωτοί σε κάποια επιχείρηση

(ο ένας εργάστηκε ως υπάλληλος γραφείου - οι άλλοι δύο είχαν σταματήσει να εργάζονται στην επιχείρηση που τους προσέλαβε) και ένας για να επιδοτηθεί ως νέος ελεύθερος επαγγελματίας (δεν βρέθηκε στην τηλεφωνική έρευνα του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ).

Τέσσερα κριτήρια συγκέντρωσαν μόλις 3 άνδρες (όσοι και στη Φθιώτιδα) με τους δύο εξ αυτών να είναι άνω των 45 ετών, να παίρνουν επίδομα ανεργίας και να προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ο άλλος άνδρας με τέσσερα κριτήρια είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργος, προέρχεται από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Δεν προτάθηκε κανένας άνδρας με τέσσερα κριτήρια για να επιδοτηθεί.

E2. Γυναίκες στο νομό Λάρισας

Οι γυναίκες στο νομό Λάρισας που έχουν **δύο κριτήρια** (επιπλέον ένα από το κριτήριο του φύλου) είναι 3134 και αποτελούν το 32 % του συνόλου. Το 72,1 % είναι μακροχρόνια άνεργες (που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών /μαζί με το νομό Άρτας). Μία στις δέκα γυναίκες της κατηγορία αυτής είναι άνω των 45 ετών. Στην ομάδα των γυναικών με **τρία κριτήρια** ανήκουν 812 γυναίκες (8,3 % του συνόλου - το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών).

Άνω των 45 ετών και ταυτόχρονα μακροχρόνια άνεργες είναι το 36,6 % (το χαμηλότερο ποσοστό μεταξύ των 5 νομών). Παρόμοια είναι τα ποσοστά μακροχρόνια άνεργων γυναικών προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. (16,5%) και μακροχρόνια άνεργων γυναικών προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις (14,5%). Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία γυναικών άνω των 45 ετών προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (7,8 %) όπως και αυτών προερχόμενων από ομαδικές απολύσεις και επιδόματος εργασίας (7,5%). Οι δύο παραπάνω κατηγορίες εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά μεταξύ των 5 νομών του προγράμματος.

Με **τέσσερα κριτήρια** συναντάμε 183 γυναίκες (1,9 % του συνόλου) και οι 75 εξ αυτών (41%) είναι άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις. Περίπου μία στις πέντε γυναίκες είναι είτε άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργη προερχόμενη από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες είτε άνω των 45 ετών, παίρνει επίδομα ανεργίας και προέρχεται από ομαδικές απολύσεις.

Από τις 183 γυναίκες με τέσσερα κριτήρια προτάθηκαν για επιδότηση οι 16 (8,7 %): οι 12 για μισθωτή απασχόληση σε κάποια επιχείρηση και οι 4 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Από τις 12 γυναίκες που προτάθηκαν να εργασθούν ως μισθωτές βρέθηκαν οι 10: οι 5 ως εργάτριες, οι 2 ως υπάλληλοι γραφείου, μία ως τεχνικός και δύο δεν απάντησαν. Από τις 4 γυναίκες που προτάθηκαν ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες η μία δεν βρέθηκε και οι τρεις άνοιξαν επιχείρηση: η μία γυναίκα άνοιξε επιχείρηση με είδη γάμου-νυφικά, η άλλη με γεωργικά μηχανήματα και η τρίτη άνοιξε εμπορικό κατάστημα με κεντήματα.

Με **πέντε κριτήρια** υπάρχουν 14 γυναίκες. Οι 11 από αυτές είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργες. Οι υπόλοιπες τρεις γυναίκες της ομάδας αυτής έχουν τα ίδια κριτήρια με τα παραπάνω αλλά δεν είναι μακροχρόνια άνεργες και παίρνουν επίδομα ανεργίας.

Από τις 14 γυναίκες με πέντε κριτήρια προτάθηκε μόλις μία γυναίκα για να επιδοτηθεί ως μισθωτή σε κάποια επιχείρηση. Από την τηλεφωνική έρευνα που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ η γυναίκα αυτή²⁴ τελικά εργάστηκε για κάποιο χρονικό διάστημα ως καθαρίστρια σε κάποια επιχείρηση.

²⁴ Η συγκεκριμένη γυναίκα εργάστηκε σε μια επιχείρηση μέχρι να συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό ενσήμων για να συνταξιοδοτηθεί.

ΣΤ. Κατανομή των κριτηρίων - Συμπεράσματα

ΣΤ1. Άνδρες

Στην ομάδα ανδρών με **ένα κριτήριο** στο νομό Θεσπρωτίας έχουμε τα μεγαλύτερα ποσοστά για τους άνω των 45 ετών (22,7 %) και για αυτούς που παίρνουν επίδομα ανεργίας (25,2%). Στο νομό Φθιώτιδας συναντάμε το υψηλότερο ποσοστό (6,5 %) για άνδρες που προέρχονται από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων. Εντυπωσιακό είναι το ποσοστό (17%) ανέργων ευπαθών κοινωνικών ομάδων που υπάρχει στο νομό Άρτας. Στο νομό Λάρισας οι μακροχρόνια άνεργοι άνδρες είναι πάνω από τους μισούς της ομάδας με ένα κριτήριο, ποσοστό που είναι αρκετά κοντά στα ποσοστά και των άλλων νομών.

Στην ομάδα ανδρών με **δύο κριτήρια** στο νομό Άρτας έχουμε τα μεγαλύτερα ποσοστά για τους άνω των 45 ετών που παίρνουν και επίδομα ανεργίας (17,9 %) ενώ στο νομό Πρέβεζας συναντάμε άνω των 45 ετών και μακροχρόνια άνεργους (41,6 %). Αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό ανδρών άνω των 45 ετών προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων στο νομό Θεσπρωτίας: 22,2 %. Τέλος πολύ υψηλό ποσοστό(28,5%) έχει και ο νομός Άρτας για μακροχρόνια άνεργους άνδρες και ταυτόχρονα προερχόμενοι από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Στην ομάδα ανδρών με **τρία κριτήρια** έχουμε συνολικά 139 άτομα και τα περισσότερα είναι στους νομούς Φθιώτιδας (40) και Λάρισας (55). Κατά κανόνα τα άτομα αυτά είναι άνω των 45 ετών - μακροχρόνια άνεργοι - προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων (42,5 % στη Φθιώτιδα, 45,5% στη Λάρισα) ή είναι άνω των 45 ετών - παίρνουν επίδομα ανεργίας - προερχόμενοι από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων (30 % στη Φθιώτιδα, 23,6% στη Λάρισα).

Στην ομάδα ανδρών με **τέσσερα κριτήρια** έχουμε συνολικά μόλις 7 άτομα (Φθιώτιδα και Λάρισα από τρία άτομα, στην Άρτα ένα άτομο).

ΣΤ2. Γυναίκες

Στην ομάδα γυναικών με **δύο κριτήρια** στο νομό Θεσπρωτίας συναντάμε τα μεγαλύτερα ποσοστά για τις άνω των 45 ετών (16,5 %). Στην ίδια υψηλή μεταξύ των 5 νομών του προγράμματος ήταν και οι άνδρες άνω των 45 ετών του νομού Θεσπρωτίας. Στο νομό Πρέβεζας υπάρχει το υψηλότερο ποσοστό (9,1%) για γυναίκες που παίρνουν επίδομα ανεργίας αλλά και το υψηλότερο ποσοστό (7,1%) για γυναίκες ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Η πλειονότητα όμως των γυναικών της ομάδας αυτής είναι μακροχρόνια άνεργες με τα υψηλότερα ποσοστά να είναι στους νομούς Άρτας και Λάρισας (72 %).

Στην ομάδα γυναικών με **τρία κριτήρια** εντυπωσιακό είναι το ποσοστό μακροχρόνια άνεργων γυναικών και άνω των 45 ετών που συναντάμε στο νομό Άρτας: 64,3%. Το ποσοστό αυτό είναι κατά 20 και 30 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τα ποσοστά των νομών Φθιώτιδας και Λάρισας αντίστοιχα.

Στο νομό Πρέβεζας συναντάμε το υψηλότερο ποσοστό (20,6) μακροχρόνια άνεργων γυναικών προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ενώ στο νομό Φθιώτιδας το υψηλότερο ποσοστό (15,5) μακροχρόνια άνεργων γυναικών προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων.

Στην ομάδα γυναικών με **τέσσερα κριτήρια** έχουμε συνολικά 298 άτομα (70 στη Φθιώτιδα, 183 στη Λάρισα και από 15 σε κάθε νομό της Ηπείρου). Σημαντικό είναι το ποσοστό (61,4 %) γυναικών άνω των 45 ετών- μακροχρόνια ανέργων - προερχόμενες από ομαδικές

απολύσεις ή από αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων που συναντάμε στο νομό Φθιώτιδας και είναι τουλάχιστον 20 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από κάθε άλλο νομό.

Στην ομάδα γυναικών με **πέντε κριτήρια** έχουμε συνολικά 19 άτομα με τα 14 από αυτά να βρίσκονται στο νομό Λάρισας (τρεις στη Φθιώτιδα, από ένα σε Άρτα, Πρέβεζα). Η πλειονότητα αυτών (15 γυναίκες) είναι ταυτόχρονα άνω των 45 ετών, προέρχονται από ομαδικές απολύσεις και από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και είναι μακροχρόνια άνεργες.

Άνεργοι με πάνω από 3 κριτήρια

Z. Κατανομή των κριτηρίων

Συμπεράσματα για ανέργους με πάνω από 3 κριτήρια

Τι απέγιναν;

Τα κριτήρια προτεραιότητας επιλογής ανέργων λειτουργώντας σωρευτικά, επρόκειτο να προμοδοτήσουν ανέργους που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό κριτηρίων. Έχει ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε την πορεία των ανέργων με αρκετά κριτήρια και να δούμε εάν κατέληξαν στη μισθωτή απασχόληση ή στην αυτοαπασχόληση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Το τελευταίο αυτό στάδιο της πορείας τους το βλέπουμε μέσα από την τηλεφωνική έρευνα με δομημένο ερωτηματολόγιο που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ (Β Φίλτρο). Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει και το προηγούμενο φίλτρο που ήταν η πρόταση του ΟΑΕΔ για οποιαδήποτε επιδότηση (Α Φίλτρο).

Θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα άτομα με πολλά κριτήρια. Ο μέγιστος αριθμός κριτηρίων για τους άνδρες είναι πέντε και για τις γυναίκες έξι δεδομένου ότι το φύλο για τις γυναίκες προμοδοτείται αυτόματα με ένα κριτήριο. Έτσι θα ερευνήσουμε την πορεία ανδρών με τρία έως πέντε κριτήρια και γυναικών με τέσσερα έως έξι κριτήρια. Στο σύνολο των ανέργων δεν υπήρχε άνδρας ή γυναίκα με το μέγιστο αριθμό κριτηρίων (πέντε και έξι αντίστοιχα).

Α ΦΙΛΤΡΟ: Αυτοί που προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση

Συνολικά υπήρχαν 463 άνδρες και γυναίκες με τρία έως πέντε κριτήρια σε όλους τους νομούς που έλαβε χώρα το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης.

Από τα 463 άτομα από τον ΟΑΕΔ προτάθηκαν να επιδοτηθούν τα 42 (ποσοστό 9%).

Αναλυτικά ανά νομό είχαμε:

- Στο νομό Άρτας υπήρχαν 37 άτομα και προτάθηκαν για επιδότηση 3 άτομα
- Στο νομό Θεσπρωτίας υπήρχαν 30 άτομα και προτάθηκε για επιδότηση 1 άτομο
- Στο νομό Πρέβεζας υπήρχαν 25 άτομα και προτάθηκαν για επιδότηση 4 άτομα
- Στο νομό Φθιώτιδας υπήρχαν 116 άτομα και προτάθηκαν για επιδότηση 13 άτομα
- Στο νομό Λάρισσας υπήρχαν 255 άτομα και προτάθηκαν για επιδότηση 21 άτομα

Β ΦΙΛΤΡΟ: Αυτοί που τελικά απασχολήθηκαν

Από την τηλεφωνική έρευνα με δομημένο ερωτηματολόγιο που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ έχουμε τη δυνατότητα να ξέρουμε (για όσους φυσικά απαντήσανε ή βρήκαμε τηλεφωνικά) τη μετέπειτα πορεία τους αφού προτάθηκαν για κάποια επιδότηση από τον ΟΑΕΔ. Αυτό που ονομάζουμε Β Φίλτρο.

Ερευνώντας τους ανέργους που συγκέντρωναν πάνω από τρία κριτήρια προτάθηκαν να επιδοτηθούν από τον ΟΑΕΔ 42 άτομα: 16 άνδρες και 26 γυναίκες συνολικά και για τους πέντε νομούς του προγράμματος.

Από τα 42 αυτά άτομα οι 38 τελικά επιδοτήθηκαν είτε ως μισθωτοί είτε ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Από αυτούς 14 ήταν άνδρες και 24 γυναίκες. Ανά κατηγορία επιδότησης είχαμε 26

άτομα που επιδοτήθηκαν ως μισθωτοί και 12 ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Στην έρευνα παρακολούθησης της πορείας των ανέργων που υλοποίησε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ δεν βρέθηκαν 4 από τα 42 άτομα που προτάθηκαν για επιδότηση.

Αναλυτικά ανά νομό είχαμε:

- Στο νομό Άρτας επιδοτήθηκαν 3 άτομα: 2 άνδρες (ένας μισθωτός και ένας αυτοαπασχολούμενος) και μία γυναίκα (αυτοαπασχολούμενη).
- Στο νομό Θεσπρωτίας επιδοτήθηκε 1 άνδρας (μισθωτός).
- Στο νομό Πρέβεζας επιδοτήθηκε 1 άνδρας (αυτοαπασχολούμενος) και μία γυναίκα (μισθωτή). Δεν βρέθηκαν 2 άτομα που προτάθηκαν για επιδότηση.
- Στο νομό Φθιώτιδας επιδοτήθηκαν 7 άνδρες (5 μισθωτοί, 2 αυτοαπασχολούμενοι) και 6 γυναίκες (3 μισθωτές, 3 αυτοαπασχολούμενες).
- Στο νομό Λάρισας επιδοτήθηκαν 3 άνδρες (και οι 3 μισθωτοί) και 16 γυναίκες (12 ως μισθωτές, 4 αυτοαπασχολούμενες). Δεν βρέθηκαν 2 άτομα που προτάθηκαν για επιδότηση.

Αναλυτικά στον **πίνακα 4** υπάρχουν ανά νομό οι προτεινόμενοι άνεργοι από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση στην αντίστοιχη στήλη για άνδρες και γυναίκες.

Στην τελευταία γραμμή του πίνακα υπάρχει το σύνολο των ατόμων (στήλη Ν), το σύνολο αυτών που προτάθηκαν για επιδότηση από τον ΟΑΕΔ και μέσα σε παρένθεση είναι ο αριθμός ατόμων που τελικά επιδοτήθηκαν. Για παράδειγμα στο νομό Άρτας υπήρχαν 39 άνεργοι με 3 κριτήρια και άνω και από αυτούς προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση οι 3. Ο αριθμός 3 μέσα στην παρένθεση υποδηλώνει ότι και οι 3 αυτοί άνεργοι τελικά επιδοτήθηκαν (είτε ως μισθωτοί είτε ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΜΕ 3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΩ

	ΝΟΜΟΣ									
	ΑΡΤΑ		ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑ		ΠΡΕΒΕΖΑ		ΦΘΙΩΤΙΔΑ		ΛΑΡΙΣΑ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ	Αριθμός ανέργων	Επιδοτούμενοι	Αριθμός ανέργων	Επιδοτούμενοι	Αριθμός ανέργων	Επιδοτούμενοι	Αριθμός ανέργων	Επιδοτούμενοι	Αριθμός ανέργων	Επιδοτούμενοι
ΑΝΔΡΕΣ - 3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	20	2	15	1	9	2	40	7	55	4
ΑΝΔΡΕΣ - 4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1	-	-	-	-	-	3	-	3	-
ΓΥΝΑΙΚΕΣ - 4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	15	1	15	-	15	2	70	6	183	16
ΓΥΝΑΙΚΕΣ - 5 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1	-	-	-	1	-	3	1	14	1
ΣΥΝΟΛΟ	37	3 (3)	30	1 (1)	25	4 (2)	116	14 (13)	255	21 (19)

Αναλυτικά στον **πίνακα 5** υπάρχουν ανά νομό οι επιδοτούμενοι άνεργοι ανά κατηγορία επιδότησης για άνδρες και γυναίκες

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΜΕ 3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΩ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ

	ΝΟΜΟΣ									
	ΑΡΤΑ		ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑ		ΠΡΕΒΕΖΑ		ΦΘΙΩΤΙΔΑ		ΛΑΡΙΣΑ	
	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ									
ΦΥΛΟ	Μισθοτοί	ΝΕΕ	Μισθοτοί	ΝΕΕ	Μισθοτοί	ΝΕΕ	Μισθοτοί	ΝΕΕ	Μισθοτοί	ΝΕΕ
ΑΝΔΡΕΣ	1	1	1	-	-	1	5	2	3	-
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	-	1	-	-	1	-	3	3	12	4
ΣΥΝΟΛΟ	1	2	1	-	1	1	8	5	15	4

Η. Κατανομή των κριτηρίων

Συμπεράσματα για ανέργους με πάνω από 3 κριτήρια που δεν προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση

Έχει ενδιαφέρον να ερευνήσουμε το προφίλ των ανέργων με πολλά κριτήρια και ειδικότερα να ερευνήσουμε το προφίλ ανδρών με τρία έως πέντε κριτήρια και γυναικών με τέσσερα έως έξι κριτήρια. Το σύνολο των ανέργων αυτών ήταν 463 άτομα και στους πέντε νομούς που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα της Ολοκληρωμένης παρέμβασης. Είδαμε και αναλύσαμε την πορεία (μέσα από την έρευνα παρακολούθησης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ) των 42 από αυτούς που προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για κάποια επιδότηση: είτε για μισθωτή απασχόληση είτε για αυτοαπασχόληση ως νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι υπόλοιποι 421 δεν προτάθηκαν από τον ΟΑΕΔ για κάποια επιδότηση. Ας εξετάσουμε την ιδιαίτερη αυτή κατηγορία των 421 ανέργων (βλ. πίνακα 6) με στόχο να ερευνήσουμε μήπως αυτοί έχουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που να δικαιολογούν την απόρριψή τους από τον ΟΑΕΔ.

A. ΣΥΝΟΛΙΚΑ

A1. Γενικά χαρακτηριστικά

Στο σύνολο των 421 ανέργων με αρκετά κριτήρια οι γυναίκες διατηρούν την αναλογία φύλου που είχαν και στο σύνολο (επτά στις δέκα) εκτός των νομών Άρτας και Θεσπρωτίας που έχουμε ισομερή ποσοστά (στο νομό Άρτας για πρώτη φορά παρατηρούμε πως οι άνδρες είναι περισσότεροι από τις γυναίκες: 19 έναντι 15).

Τα 421 άτομα της ομάδας των ανέργων που ερευνούμε έχουν χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (65% απόφοιτοι δημοτικού-μόλις 4,6% απόφοιτοι ΤΕΙ-ΑΕΙ), η πλειονότητα είναι έγγαμοι (70%) και έχουν στην οικογένεια από τρία μέλη και άνω (80%). Χαρακτηριστικό της ομάδας αυτής είναι ότι το 95% είναι άνω των 45 ετών. Επίδομα

ανεργίας παίρνει ένας στους τέσσερις ανέργους (δηλαδή 24,9 % έναντι 6,5% που έχουμε επί του συνόλου).

Τα επαγγέλματα προτίμησης για εύρεση εργασίας στο σύνολο των 421 ατόμων είναι αυτά των ανειδίκευτων εργατών-χειρωνακτών (45 %), των ειδικευμένων τεχνιτών (20 %), των υπάλληλων γραφείου (13,5 %) και των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (8%). Έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ανά νομό την κατανομή των επαγγελματίων προτίμησης των 421 ανέργων με πολλά κριτήρια που δεν επιλέχθηκαν από τον ΟΑΕΔ για επιδότηση (βλ. πίνακα 6).

Στο νομό Άρτας οι 33 άνεργοι επιθυμούσαν να απασχοληθούν είτε ως ανειδίκευτοι εργάτες (κατασκευών και μεταποίησης) είτε ως υπάλληλοι γραφείου.

Στο νομό Θεσπρωτίας (26 άνεργοι) βασική προτίμηση παραμένει η κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών-χειρωνακτών (61,5%) αλλά με ιδιαίτερη προτίμηση στη υποκατηγορία των οικιακών βοηθών (δέκα έγγαμες γυναίκες, ηλικίας κυρίως 50-54 ετών και όλες με 4 κριτήρια). Οι άνδρες ήθελαν κυρίως απασχόληση ως οδηγό - χειριστές μηχανημάτων.

Στο νομό Πρέβεζας (21 άτομα) τέσσερις στους δέκα ανέργους είχαν επαγγέλματα προτίμησης πάλι αυτά των ανειδίκευτων εργατών-χειρωνακτών ενώ δύο στους δέκα ήθελαν να εργαστούν ως ειδικευμένοι τεχνίτες (υφαντουργίας ή ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων). Πωλητές και υπάλληλοι γραφείου κατείχαν αμφότεροι 15% ποσοστά προτίμησης ανάμεσα στους ανέργους του νομού Πρέβεζας.

Στο νομό Φθιώτιδας (92 άνεργοι) η κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών-χειρωνακτών συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη προτίμηση (σχεδόν 60%) ενώ στα υπόλοιπα επαγγέλματα έχουμε μεγαλύτερη διασπορά απ'ότι σε άλλους νομούς. Η καθεμία από τις υπόλοιπες κατηγορίες προτίμησης συγκεντρώνει από 4% έως 10 %.

Στο νομό Λάρισας η κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών-χειρωνακτών παραμένει η πρώτη στην προτίμηση των 224 ανέργων που απάντησαν αλλά με το μικρότερο ποσοστό (38,4%) ανάμεσα στους πέντε νομούς του προγράμματος. Από την κατηγορία αυτή των εργατών-χειρωνακτών η πλειονότητα (άνδρες και γυναίκες) ήθελε να εργαστεί ως εργάτης κατασκευών ή μεταποίησης ενώ 22 γυναίκες επιθυμούσαν να εργαστούν ως οικιακοί βοηθοί. Εξαιρετικά ενδιαφέρον και υψηλό είναι το ποσοστό (28,6 % - 64 άτομα) αυτών που θέλουν να εργαστούν ως ειδικευμένοι τεχνίτες. Ειδικότερα 55 γυναίκες εκδήλωσαν ενδιαφέρον να απασχοληθούν ως τεχνίτριες στον τομέα της υφαντουργίας και των ειδών ένδυσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ / ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΣΤΕΠ-92

	ΝΟΜΟΣ				
	ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΠ-92	N=33 (%)	N=26 (%)	N=21 (%)	N=92 (%)	N=224 (%)
Επιστημονικά,καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	-	-	-	4,3	,9
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί κλπ	12,1	-	4,8	6,5	4,9
Υπάλληλοι γραφείου κλπ	30,3	7,7	14,3	8,7	13,8
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	3,0	7,7	14,3	5,4	8,9
Ειδικευμένοι τεχνίτες κλπ	6,1	7,7	19,0	9,8	28,6
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων,μηχανιάτων κλπ	6,1	15,4	4,8	6,5	4,5
Ανεπίδοκτοι εργάτες, χειρόνακτες κλπ	42,4	61,5	42,9	58,7	38,4
ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Τα άτομα της ομάδας αυτής των 421 ανέργων έχουν μεγάλο χρονικό διάστημα αποχής από την εργασία: δύο στα τρία άτομα είναι άνεργα για πάνω από ένα χρόνο (και όσον αφορά την κάρτα ανεργίας-67,7%- αλλά και όσον αφορά το χρονικό διάστημα που δηλώνει ο ίδιος ο άνεργος-69,4%). Για δημιουργία επιχείρησης μέσω του προγράμματος ενδιαφέρονταν ένας στους δέκα ανέργους (στο νομό Άρτας ενδιαφέρονταν δύο στους δέκα ανέργους).

Χαρακτηριστικά είναι τα ποσοστά για τα άτομα που προέρχονται από ομαδικές απολύσεις (σχεδόν 75 % σε Θεσπρωτία-Φθιώτιδα-

Λάρισα και 55% σε Άρτα-Πρέβεζα) καθώς και τα ποσοστά ατόμων που προέρχονταν από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (σχεδόν 40% σε Θεσπρωτία-Φθιώτιδα-Λάρισα και 62% σε Άρτα-Πρέβεζα). Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά (ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες) αποτελούν και κριτήρια επιλογής των ανέργων και έτσι δικαιολογούνται τα υψηλά ποσοστά τους καθώς αναφερόμαστε στην ομάδα ανέργων με μεγάλο αθροιστικό αριθμό κριτηρίων.

Ως προς τα κριτήρια προτεραιότητας επιλογής ανέργων που θέσπιζε το πρόγραμμα το ένα τρίτο των ατόμων ήταν συγχρόνως: γυναίκες-άνω των 45 ετών-μακροχρόνια άνεργες- προερχόμενες από ομαδικές απολύσεις. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά είχε και το 11,2 % αλλά στους άνεργους άνδρες²⁵. Σημαντικό επίσης είναι και το ποσοστό (17,3 %) γυναικών που είναι συγχρόνως άνω των 45 ετών, μακροχρόνια άνεργες και προερχόμενες από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών είναι 6%.

A2. Συμπληρωματικές δεξιότητες

Τα άτομα αυτά δεν έχουν συμμετοχή σε σεμινάρια (87 %), δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες (76 %) και ηλεκτρονικούς υπολογιστές (93 %). Στους νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας και Φθιώτιδας οι μισοί δεν έχουν δίπλωμα οδήγησης (αυτοκινήτου ή μηχανής) ενώ στο νομό Λάρισας το ποσοστό αυτών ανεβαίνει στο 70 %. Στους νομούς της Ηπείρου σχεδόν οι μισοί έχουν στην κατοχή τους αυτοκίνητο ή μηχανή ενώ σε Φθιώτιδα και Λάρισα τα ποσοστά είναι 23% και 33% αντίστοιχα. Εννέα στους δέκα άνεργους θεωρούν πως η κυριότερη έλλειψη-αδυναμία τους είναι ο εντοπισμός τρόπων και μέσων αναζήτησης εργασίας και ένας στους τρεις θεωρεί πως υστερεί στην εκπαίδευση ή κατάρτισή του. Μόλις 17 από τους 421 άνεργους είχαν πρακτική ειδίκευση από εργασιακή εμπειρία κατοχυρωμένη από κρατικό φορέα.

²⁵ Η ομάδα αυτή των ανδρών έχει αθροιστικά 3 κριτήρια ενώ η αντίστοιχη των γυναικών έχει 4 κριτήρια καθώς το φύλο στις γυναίκες προμοδοτείται αυτόματα με ένα κριτήριο.

A3 Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία

Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία είχε το 90% ενώ οι μισοί από αυτούς είχαν διάρκεια πρώτης εργασίας από 4 χρόνια και άνω. Η πρώτη εργασία των ατόμων αυτών είχε μορφή πλήρους απασχόλησης (90 %) με συμβάσεις αορίστου χρόνου (66%). Ελάχιστες δυσκολίες (5%) στους εργασιακούς χώρους κατά το παρελθόν αντιμετώπισαν τα άτομα της ομάδας αυτής.

A4. Αναζήτηση εργασίας

Τρία στα τέσσερα άτομα αναζήτησαν άλλες πηγές ανεύρεσης εργασίας εκτός των γραφείων του ΟΑΕΔ και η πλειονότητα απευθύνθηκε σε γνωστούς-φίλους (88 %) και μικρές αγγελίες (72%). Ο σημαντικότερος και ίσως μοναδικός λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας όπως δήλωσε το 92 % των ανέργων ενώ δεύτερος λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα είναι η κατάρτιση μέσω σεμιναρίων (41%) και η οικονομική βοήθεια από κάποιο επίδομα (30 %).

Το ωράριο προτίμησης για εργασία είναι το πρωινό για ένα στα τρία άτομα (εξαιρέση ο νομός Πρέβεζας όπου δύο στα τρία άτομα προτιμούν πρωινό ωράριο) ενώ χαρακτηριστική είναι η προτίμηση του 36 % των ανέργων (143 άτομα) για οποιοδήποτε ωράριο εργασίας. Για τους νομούς Πρέβεζας, Φθιώτιδας και Λάρισας ένα στα τέσσερα άτομα θα αποδέχονταν μια θέση εργασίας εκτός του νομού που ανήκει ενώ στο νομό Άρτας θα μετακινούνταν πιο εύκολα (35%) και στο νομό Θεσπρωτίας πιο δύσκολα (14%) για να αποδεχθούν μια θέση εργασίας. Μόλις 8 από τα 421 άτομα θα αποδέχονταν μια θέση εργασίας στο εξωτερικό. Το 93% των ανέργων θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Ενδιαφέρον για αλλαγή επαγγέλματος δήλωσε ένας στους τέσσερις ανέργους (25%) στους νομούς Φθιώτιδας και Λάρισας ενώ στους νομούς της Ηπείρου το ποσοστό μειώνεται και ποικίλει από 7% έως 14 %. Αξιοσημείωτο

είναι το γεγονός πως εννέα στους δέκα ανέργους είχαν μία κύρια ασφάλιση από προηγούμενη εργασιακή εμπειρία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ως προς τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά τα άτομα της ομάδας των 421 ανέργων με πολλά κριτήρια (άνδρες με τρία έως πέντε κριτήρια και γυναίκες με τέσσερα έως έξι κριτήρια) ήταν κυρίως γυναίκες, άνω των 45 ετών, έγγαμοι και χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Προέρχονταν από ομαδικές απολύσεις και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και αναζητούσαν κατά κανόνα εργασία ανειδίκευτων εργατών - χειρωνακτικά επαγγέλματα. Επίσης δεν είχαν κάποιες συμπληρωματικές δεξιότητες. Είχαν όμως προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και μία κύρια ασφάλιση (εννέα στους δέκα) και οι μισοί από αυτούς είχαν εργαστεί για πάνω από τέσσερα χρόνια στην πρώτη τους εργασία. Βασικός, και ίσως μοναδικός, λόγος εγγραφής στο πρόγραμμα ήταν η ανεύρεση εργασίας. Το ένα τρίτο των ατόμων είχε διάθεση να εργαστεί σε οποιοδήποτε ωράριο και σχεδόν όλοι θα αποδέχονταν άμεσα μια θέση εργασίας. Η πλειονότητα των ατόμων αυτών ήταν άνεργοι για πάνω από ένα χρόνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΜΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΑΕΔ ΓΙΑ

ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΑΝΕΡΓΟΙ ΜΕ 3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΩ

	ΝΟΜΟΣ				
	ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ	Αριθμός Ανέργων	Αριθμός ανέργων	Αριθμός ανέργων	Αριθμός ανέργων	Αριθμός ανέργων
ΑΝΔΡΕΣ - 3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	18	14	7	33	51
ΑΝΔΡΕΣ - 4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1	-	-	3	3
ΓΥΝΑΙΚΕΣ - 4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	14	15	13	65	167
ΓΥΝΑΙΚΕΣ - 5 ΚΡΙΤΗΡΙΑ	1	-	1	2	13
ΣΥΝΟΛΟ	34	29	21	103	234

